

**T.C.
GAZİ ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
TÜRK DİLİ VE EDEBİYATI ANABİLİM DALI
TÜRK HALK EDEBİYATI BİLİM DALI**

**ÂŞIK İBRAHİM KOÇ (ÂŞIK İBRAHİM)'UN
HAYATI, SANATI VE ŞİİRLERİ**

YÜKSEK LİSANS TEZİ

**Hazırlayan
Yasin GÜMÜŞ**

**Tez Danışmanı
Doç. Dr. İbrahim DİLEK**

Ankara – 2010

**T.C.
GAZİ ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
TÜRK DİLİ VE EDEBİYATI ANABİLİM DALI
TÜRK HALK EDEBİYATI BİLİM DALI**

**ÂŞIK İBRAHİM KOÇ (ÂŞIK İBRAHİM)'UN
HAYATI, SANATI VE ŞİİRLERİ**

YÜKSEK LİSANS TEZİ

**Hazırlayan
Yasin GÜMÜŞ**

**Tez Danışmanı
Doç. Dr. İbrahim DİLEK**

Ankara – 2010

ONAY

Yasin GÜMÜŞ tarafından hazırlanan “*Âşık İbrahim Koç (Âşık İbrahim) un Hayatı, Sanatı ve Şiirleri*” başlıklı bu çalışma, 01.06.2010 tarihinde yapılan savunma sınavı sonucunda (oybirliği/oyçokluğu) ile başarılı bulunarak jürimiz tarafından *Türk Halk Edebiyatı* anabilim dalında *Yüksek Lisans Tezi* olarak kabul edilmiştir.

[İ m z a]

Prof. Dr. Pakize AYTAÇ

[Unvanı, Adı ve Soyadı] (Başkan)

[İ m z a]

Yrd. Doç. Dr. Habibe Yazıcı ERSOY

[Unvanı, Adı ve Soyadı]

[İ m z a]

Doç. Dr. İbrahim DİLEK

[Unvanı, Adı ve Soyadı] (Tez Danışmanı)

SÖZ BAŞI

Âşık Edebiyatı; ilahi aşkı, dinî tasavvufî şiirlerle yücelten, günlük hayatın özelliklerini öven, acılarını üzücü bir şekilde vurgulayan, toplumsal ve bireysel bozuklukları taşlamalarla gözler önüne seren bir edebiyattır. Âşık edebiyatının en önemli temsilcisi şüphesiz âşıklardır. Geleneği geçmişten bugüne sürdüren âşıklardan biri de Âşık İbrahim'dir.

Âşık İbrahim, halk edebiyatı araştırmalarının önemle üzerinde durduğu konulardan Âşıklık geleneğinin yaşayan temsilcilerinden biridir. Âşık İbrahim, yüzyıllardır varlığını sürdüren Âşık edebiyatının Yozgat'ta yaşayan, usta-çırak ilişkisi ile yetişmiş isimlerinden biridir.

Bu çalışmada Yozgat ve çevresinde meydana gelen Âşıklık geleneği başta olmak üzere, Âşık İbrahim'in hayatı, sanatının özellikleri ve eserleri hakkında bilgiler vermeye çalıştık. Âşığımızın Âşıklık geleneği içindeki yeri ve bu geleneğe olan katkılarından bahsetme imkânı bulduk.

Çalışmamız sırasında karşılaştığımız en büyük zorluk, üzerinde araştırma yaptığımız âşığımızın şiirlerini derleme çalışması olmuştur. Şiirlerinin daha önce yayımlanmamış olması, âşığın mesleğinden dolayı görüşmelerin kısıtlı gerçekleşmesi karşılaştığımız en önemli sorunlardır.

Âşık İbrahim hakkında yaptığımız araştırmada öncelikle Âşık İbrahim'le köyü olan Terzili'de görüşmeler yaptık. Böylelikle daha çok derleme yoluyla malzeme elde etme yoluna gittik. Âşık İbrahim'i araştırırken aynı zamanda Yozgat'taki Âşıklık geleneğini de araştırdık. Âşık İbrahim'in Yozgat Âşıklık geleneği içindeki yerini tespit etmeye çalıştık.

Bu araştırma "Yozgat'ta Âşıklık Geleneği" başlıklı giriş kısmından sonra yedi bölümden oluşmaktadır. Giriş kısmında öncelikle Yozgat'ta teşekkül eden Âşıklık geleneği üzerinde durulmuştur.

I. Bölümde Âşık İbrahim'in doğumu, ailesi, eğitimi, askerliği, fizik ve ruh yapısı, mesleğinden bahsedilerek Âşık İbrahim'in hayatına ilişkin bilgiler verilmiştir. Ayrıca Âşık İbrahim Koç'un Âşıklık geleneği içindeki yer alışı, Âşıklık mesleğiyle ilgili düşünceleri üzerinde durulmuştur. Bu şekilde Âşıklık geleneği içerisindeki yeri vurgulanmıştır.

II. Bölümde Âşık İbrahim'in şiirlerinin şekil özellikleri üzerinde durulmuştur. Şiirlerindeki hane sayısı, ölçü ve duraklar, kafiye ve redifler incelenmiştir.

III. Bölümde Âşık İbrahim'in şiirlerinin dil ve üslup özellikleri üzerinde durulmuştur. Şiirleri edebî sanatlar ve anlatım şekilleri bakımından incelenmiştir.

IV. Bölümde Âşık İbrahim'in şiirlerinin şekil ve tür bakımından incelenmesi yapılmıştır.

V. Bölümde Âşık İbrahim'in şiirlerinin tematik incelenmesi üzerinde durulmuştur.

VI. Bölümde Âşık İbrahim'in şiirleri yer almıştır. Ölçüsüne göre gruplandırmalar yapılmıştır. Bu bölüme "Metin" adı verilmiştir. Âşık İbrahim'in daha önce yayımlanmamış, derlediğimiz şiirler bu bölümde yer almaktadır.

VII. Bölümde sonuç, kaynakça ve fotoğraflar kısmı yer almaktadır. Tezimiz ile ilgili genel değerlendirme yapılmış, faydalandığımız kaynaklar belirtilmiş, tezimizi oluşturan Âşık İbrahim'in ve yaşadığı köyün fotoğraflarına yer verilmiştir. Ayrıca Yozgat ve Yerköy haritaları eklenmiştir.

Tezimizin kapak ve söz başı kısmında Âşık İbrahim Koç (Âşık İbrahim), diğer bölümlerde ise Âşık İbrahim Koç ifadesi kullanılmıştır.

Metin bölümünde şiir adlarından sonra yay ayrıç içerisinde 1'den başlayarak numaralar verilmiştir. Hane sayısı, nazım biçimleri ve şiirlerin tematik incelenmesi bölümlerinde örnekler şiir numaraları ile belirtilmiştir.

Çalışmam sırasında benden desteğini hiçbir zaman esirgemeyen, sürekli yol gösteren, hatalarımı hoşgörülle karşılayan, zorlaştırmayıp kolaylaştıran tez hocam Doç. Dr. İbrahim Dilek'e sonsuz teşekkürlerimi sunarım.

Çalışmam boyunca daima yanımda olan ve benden desteğini esirgemeyen eşim Merve Gümüş'e, aileme, arkadaşlarım Önder Çakır'a, Hasan Arslaner'e, Mehmet Deniz'e teşekkür etmeyi bir borç bilirim.

İÇİNDEKİLER

SÖZ BAŞI.....	i
İÇİNDEKİLER.....	iii
KISALTMALAR.....	vii
GİRİŞ - YOZGAT'TA ÂŞIKLIK GELENEĞİ.....	1

I. BÖLÜM

ÂŞIK İBRAHİM KOÇ'UN HAYATI, SANATI VE ŞİİRLERİ

1. HAYATI

1.1. Doğumu ve Ailesi.....	7
1.2. Babası.....	8
1.3. Annesi ve Çocukluğu.....	12
1.4. Eğitimi.....	13
1.5. Askerliği.....	13
1.6. Fizik ve Ruh Yapısı.....	13
1.7. Mesleği, Aşk ve Evlilikleri.....	14

2. ÂŞIK İBRAHİM KOÇ'UN ÂŞIKLIK GELENEĞİ İÇİNDE YER ALIŞI

2.1. Âşıklığa Başlaması, Bâde İçme (Rüya Motifi) ve Usta-Çırac İlişkisi	15
2.2. Mahlas Alışı.....	19
2.3. Âşık İbrahim Koç'un Etkilendiği Âşıklar.....	20
2.4. Âşık İbrahim Koç'un Kişiliği.....	28
2.5. Âşık İbrahim Koç'un Şiir Yazması ve Söylemesi.....	31
2.6. Saz ile İlgisi.....	32

3. ÂŞIK İBRAHİM KOÇ'UN ÂŞIKLIK MESLEĞİYLE İLGİLİ DÜŞÜNCELERİ

3.1. Âşıklık Mesleği ve Âşıkların Görev ve Sorumlulukları Hakkındaki Düşünceleri.....	34
3.2. Toplumun ve Kendi Çevresinin Âşıklara verdiği Önem Hakkındaki Düşünceleri.....	36

II. BÖLÜM

ÂŞIK İBRAHİM KOÇ'UN ŞİİRLERİNİN ŞEKİL ÖZELLİKLERİ

1. Âşık İbrahim Koç'un Şiirlerinde Hane sayısı.....39
2. Âşık İbrahim Koç'un Şiirlerinde Ölçü ve Duraklar.....40
3. Âşık İbrahim Koç'un Şiirlerinin Kafiye Yapısı ve Redifler.....62

III. BÖLÜM

ÂŞIK İBRAHİM KOÇ'UN ŞİİRLERİNİN DİL VE ÜSLÛP ÖZELLİKLERİ

1. EDEBÎ SANATLAR

- 1.1. Teşbih.....84
- 1.2. İstiare.....95
- 1.3. Mübalağa.....98
- 1.4. İstifham.....98
- 1.5. Teşhis.....100
- 1.6. Tenasüp.....105
- 1.7. Telmih.....118
- 1.8. Tezat.....123
- 1.9. İrsal-ı Mesel.....130
- 1.10. İktibas.....132
- 1.11. Cinaz 133

2. ANLATIM ŞEKİLLERİ

- 2.1. Hikâye Yoluyla Anlatım.....133
- 2.2. Tasvir Yoluyla Anlatım.....135
- 2.3. Açıklayarak (Doğrudan Doğruya) Anlatım.....136
- 2.4. Öğüt ve Hitap Yoluyla Anlatım.....138

IV. BÖLÜM

ÂŞIK İBRAHİM KOÇ'UN ŞİİRLERİNİN ŞEKİL VE TÜR BAKIMINDAN İNCELENMESİ

1. ÂŞIK EDEBİYATI NAZİM BİÇİMLERİ

- 1.1. Koşma.....139
- 1.2. Güzelleme.....140

1.3. Yiğitleme (Koçaklama).....	141
1.4. Taşlama.....	142
1.5. Ağıt.....	143
1.6. Semai.....	144
1.7. Destan.....	145
2. ANONİM HALK EDEBİYATI TÜRLERİ	
2.1. Türküler.....	148
3. DİNÎ-TASAVVUFÎ TÜRK EDEBİYATINA AİT NAZIM BİÇİMLERİ	
3.1. İlahi.....	150

V. BÖLÜM

ÂŞIK İBRAHİM KOÇ'UN ŞİİRLERİNİN TEMATİK İNCELENMESİ

1. MİLLÎ KONULAR.....	154
2. DİNÎ VE TASAVVUFÎ KONULAR.....	155
2.1. Dinî Mefhumlar.....	155
2.1.1. Allah ve Kur'an-ı Kerim.....	155
2.1.2. İman.....	156
2.1.3. Mümin.....	156
2.1.4. Kader.....	157
2.1.5. Ölüm.....	158
3. DİNÎ ŞAHSİYETLER.....	159
3.1. Allah'ın Sıfatları.....	161
4. TASAVVUF.....	161
5. SOSYAL KONULAR.....	162
5.1. Siyaset.....	163
5.2. Yolsuzluklar.....	164
5.3. Zam.....	165
5.4. Göç, Gurbet.....	165
5.5. Eğitim.....	167
6. AŞK.....	168
7. HÂLDEN MEMNUN OLMAMA.....	170
8. ZAMANDAN ŞİKÂYET.....	171

VI. BÖLÜM (METİN)

6.1. YEDİ HECELİ ŞİİRLER.....	174
6.2. SEKİZ HECELİ ŞİİRLER.....	190
6.3. ON BİR HECELİ ŞİİRLER.....	215
6.4. ON DÖRT HECELİ ŞİİRLER.....	321
6.5. ON BEŞ HECELİ ŞİİRLER.....	326
6.6. ON ALTI HECELİ ŞİİRLER.....	327
6.7. ÖLÇÜ KUSURU OLAN ŞİİRLER.....	328

VII. BÖLÜM

SONUÇ.....	333
KAYNAKÇA.....	336
FOTOĞRAFLAR.....	338
HARİTALAR.....	340
ÖZET.....	341
ABSTRACT (İngilizce Özet).....	342

KISALTMALAR

Haz. : Hazırlayan

K.B. : Kùltür Bakanlığı

MEB : Millî Eğitim Bakanlığı

s. : Sayfa

TDK : Tùrk Dil Kurumu

vb. : Ve başkaları, ve benzerleri, ve bunun gibi

vd. : Ve devamı

GİRİŞ

YOZGAT'TA ÂŞIKLIK GELENEĞİ

Yozgat, tarihin bilinen dönemlerinden günümüze kadar Anadolu'nun kuzey-güney ve doğu-batı yönündeki geçiş yolları üzerinde bulunan önemli bir stratejik konuma sahip olmuştur. Bu coğrafi yapısı bölgenin tarihinde ve kültüründe de tesirini göstermiş, çok renkli ve değişik bir kültür sentezinin ortaya çıkmasına sebep olmuştur.

Yozgat ve çevresi ile ilgili bilimsel çalışmalar, maalesef çok geç başlamış ve bu değişik kültür renkliliği yeterince aydınlatılamamıştır (Doğan, 1988:8). Yozgat âşıkları Türk edebiyatında önemli bir yere sahip olamamıştır.

Bölge Hititlerden günümüze kadar çok önemli kültür merkezlerinden biri olmuştur. Bilhassa kuzey-güney ve doğu-batı yolları üzerinde bulunması kültür yayılması açısından önemini bir kat daha artırmıştır. Osmanlılar zamanında Sivas-Ankara yolu ile Kayseri-Sivas ticaret yolları bölgenin çevre ile olduğu kadar, doğu ve batı kültürleriyle ilişkisini de sağlamıştır (Doğan, 1988:10). Yozgat'ın coğrafi açıdan stratejik bir konuma sahip olduğu görülmektedir.

Bozok Yaylası, eski Anadolu medeniyetlerinin merkezi durumundadır. Yapılan kazılar bunu ispat etmiştir. Arkasından Batı kültürü ve son olarak da Türk kültürü bu bölgenin kültürler sentezini ortaya çıkarmıştır. Sürekli gelen Türk göçleri, Türk kültürünü canlı tutmuş, yerli kültüre karşı gelen her kabile millî kültürümüzü tazelemiş ve zenginleştirmiştir. Maalesef bu kültür yapısı yeteri kadar incelenememiştir. Ancak tarih ve sanat tarihi açısından sayıları az; fakat ciddi araştırmalar da mevcuttur (Doğan, 1988:10).

Yozgat'ta kültür, medreselerin çevresinde gelişmiştir. Yozgat'ın kurulup geliştiği XVIII. yüzyıl, kültürel hayatın da canlanmasını sağlamış, bu kültürel canlılık içerisinde yetişen şairler, XIX. yüzyılda Yozgat'ın bir kültür merkezi olmasında büyük hizmetler görmüşlerdir (Oğuz, 1994:168). Yozgat'ın kültür hayatında tanınması XVIII. yüzyılda başlamıştır.

Osmanlı aydınınının kendi eğitim sisteminin eksikliğini fark ederek veya Batı’cı eğilimlerin etkisinde kalarak Batı’ya yöneldiği, Batı kurumlarının hızla Türkiye’ye girmeye başladığı XIX. yüzyılda iyice gözden düşen medreseler, Çapanoğulları tarafından yeni bir şehir olarak kurulan Yozgat’a “yeni öğretim kurumları” olarak girmiştir. Akif Paşa gibi Yozgat’ın dışına çıkarak, Batı kültürü ve “yeni dünya” ile az-çok temasa geçen birkaç aydın hariç, Yozgat’taki kültür çevresini oluşturan şairler, XX. yüzyılın başlarında bile “eski”yi terennüme devam etmişlerdir.

Bu sebeple medreselerde öğrenim gören veya bu çevrenin etkisinde kalan Yozgatlı şairler, “âşık” ve “divan şairleri”nin terennüm ettiği klasik Osmanlı kültürünü şiirlerine yansıtmışlar, zaman zaman da taklidi aşan örnekler vermişlerdir (Oğuz, 1994:169).

Medreselerin tesiri ile şiirler yazan Yozgatlı şairler, Yozgat’taki kültür ortamını da oluşturmuşlardır. Bu dönemdeki halk şairleri de medreselerde tahsil görenler arasından çıkmıştır.

XIX. yüzyıl “divan şiiri” ile “ âşık şiiri” şekil ve konu bakımından birbirine iyice yaklaşmış, âşıklar, divan, selis, kalenderi, vezni ahar, semai, satranç gibi adlar verdikleri aruzlu nazım şekillerini ortaya koymuşlardır (Oğuz, 1994:170).

Yozgatlı şairlerin genel özelliği şairliği bir meslek olarak değerlendirmemeleridir. Âşıklar ise geçimlerini şiirleriyle sağlamaktadır. Oğuz bu konuyu şu şekilde belirtmektedir:

Yozgatlı şairlerin şiire başlamalarında ve mahlas almalarında âşıklarda karşımıza çıkan olağanüstülükler bulunmamaktadır. İmamlık, müftülük, müderrislik, hafızlık, kâtiplik, tüccarlık, çiftçilik gibi birer mesleğe sahip olan bu şairler, şairliği meslek olarak görmemekte, âşıklar gibi bundan geçimlerini sağlama yoluna gitmemektedirler (Oğuz, 1994:170).

Türk halk edebiyatında Âşık edebiyatı XIX. yüzyılda en parlak dönemini yaşamış ve kendi çerçevesinde klasikleşmiştir. Osmanlı coğrafyasını etkisi altına alan bu edebiyatın Yozgat’ta da şairleri etkilememesi, temsilciler yetiştirmemesi beklenemez.

XVI. yüzyıla ait bazı kaynaklarda Yozgat'ta bazı köylere "Ozan", "Âşık", "Âşıklı" gibi isimler verildiği görülmektedir. Bu bilgi bize XVI. yüzyılda Yozgat'ta âşıkların yetiştiğini göstermektedir. Bu da âşıklığın Anadolu'daki gelişimine uygundur. Ancak Yozgatlı âşıklar ve şairlerle ilgili bilgilere XIX. yüzyılda yoğunlaşmaktadır.

Yozgat'ta âşık edebiyatının bilinen en eski temsilcisi XVIII. Yüzyılda yaşayan Âşık İbrahim ve Kul Emin'dir (Oğuz, 1994:172). Yozgatlı halk şairleri üzerindeki âşık edebiyatı etkisi en yoğun şekilde Erzurumlu Emrah ve çırakları kanalıyla gerçekleşmektedir (Sakaoğlu, 1986:3-5).

XIX. yüzyılda gelişmiş bir şehir haline gelen Yozgat'ta âşık kahvelerinin bulunduğu ve bu kahvehanelerde devrin tanınmış âşıklarının sanatlarını icra ettikleri bilgilerimiz arasındadır. Her yıl haziran ayında kurulan Yozgat Panayırı da âşıkların bir karşılaşma zemini olmuştur. Erzurumlu Emrah'ın yetiştirdiği güçlü âşıklardan biri olan Tokatlı Nuri ve onun çırağı Zileli Ceyhunî başta olmak üzere birçok âşık Yozgat kahvehanelerinde ve panayırında çalıp söylemiştir (Oğuz, 1994:173). Hüzni Baba'nın (1879-1936) Yozgat Destanı'nda bahsettiği Yozgat Panayırı, XIX. yüzyılda âşıklık geleneğinin önemli ve canlı gösterim alanlarından biri olmuştur.

Eldeki bazı bilgiler Yozgatlı saz şairlerinin saz çalmadıklarını; fakat saz çalmadan bazı şairlerin, âşıklarla irticalen atışmalar yaptıklarını göstermektedir.

Âşıklık geleneğinin, âşık tarzı şiirin Yozgatlı halk şairleri üzerinde etkisinin büyük olduğunu kabul etmeliyiz. İncelediğimiz şairlerin bazılarında gördüğümüz rüya motifi, şiir yazmaya başlama sebep ve şartları az-çok âşıklık geleneğini hatırlatmaktadır. Bunun yanında Yozgatlı halk şairlerinin gerek aruz gerekse hece ile yazdıkları şiirlerin nazım şekilleri de âşıkların kullandığı nazım şekillerinin aynısıdır (Oğuz, 1994:174).

Yozgat âşıkları üzerinde Bektaşî şairlerinin de etkileri görülmektedir.

Tekkeler yüzyıllar boyunca Türk kültür ve sosyal hayatına damgasını vurmuş kurumlardır. Emirci Sultan ve Osman Paşa tekke ve zaviyeleri Anadolu'nun Türkleşme döneminde kurulan tekke ve zaviyeler arasında yer

alır. Bunlar tasavvufî tekke edebiyatının Bozok havalisinde yayılmasını sağlamışlardır.

Şairlerin ve âşıkların tarikatlara mensup olması bir gelenek oluşturmuştur. Bu gelenek çerçevesinde Yozgatlı halk şairlerinin tekkelerin çevrelerinde bulunmaları ve tasavvufî şiirler yazmaları kaçınılmazdır. Bu çevrede yetişen dinî-tasavvufî konuları işleyen şairlerin şiirlerinde tekke edebiyatının etkileri görülmektedir. Yozgat'ta Âşık İbrahim, Kul Emin ve Himmeti'nin şiirlerinde Alevi-Bektaşî zümreleri arasında canlı olarak yaşatılan tasavvuf düşüncesi karşımıza çıkar.

Yozgatlı halk şairlerinin şiirleri ile anonim mahsuller arasında benzerlikler görülmektedir. Yozgatlı şairler şiirlerinde halk söyleyişlerine yer vermektedirler. Halkın kullandığı deyim ve atasözleri, efsane, masal, hikâye gibi edebî ürünler âşıkların türkü, ağıt, ninni, mani türlerine yansımaktadır.

Oğuz'a göre; Yozgatlı halk şairlerini üç ana başlık altında toplayabiliriz:

1. Hayatlarını genellikle köy çevresinde geçiren veya bu çevreden aldıkları bilgilerle şiire başlayanlar.
2. Şehir hayatını tanıyan, çeşitli yurt içi ve yurt dışı toplantılara katılan, radyo ve televizyon'un etkisiyle âşıklık geleneğini öğrenen ve bu etkileşmeler sonunda şiire başlayan, saz çalan halk şairleri.
3. Şairlik yetenekleri ile gördükleri eğitimi birleştirerek "âşık tarzı" şiirler yazarlar ve "âşık" olarak niteleyenler.

Anadolu'da Cumhuriyet döneminde ve XX. yüzyılın başlarında önemli kültür merkezlerinde âşıklık geleneği önemini kaybetmiştir. Halk şairleri âşıklık geleneğini usta-çırak ilişkisi içerisinde değil, dar köy ve kasaba çevresinde sözlü gelenek ortamında öğrenmişlerdir.

İkinci grupta yer alan halk şairlerinin tamamı, gelenekli köy hayatından şehir hayatına geçmiş, orta düzeyde de olsa belli bir öğrenim görmüş, radyo, televizyon, gazete vb. kitle iletişim araçlarından birçok il ve ilçede yapılan âşık toplantılarına davetli veya dinleyici olarak katılmış yaşları –ortalama- otuz dolayında olan genç kuşak şairlerdir. Hemen hepsi şiirlerini sadece hecenin on bir'li kalıbı ile yazmakta/söylemektedir. Gördükleri eğitimin sonucu olarak, birinci grupta karşımıza çıkan dış yapı kusurları bunlarda

azalmıştır... Kendilerini âşık olarak niteleyen bu şairler, usta-çırak ilişkisi içerisinde yetişme, bade içme, hikâye tasnif etme veya anlatma gibi âşıklık özelliklerini bünyelerinde taşımamakla birlikte, çok zayıf olmalarına rağmen saz çalma, irticali şiir söyleme ve atışma yapma gibi özelliklere sahiptirler. Bu şairlerin bir kısmı Anadolu'da son zamanlarda iyice yaygınlaşan saz kurslarına katılarak, bazı saz ustalarından dersler alarak kendilerini yetiştirerek, mahalli sanatçı unvanıyla kendi şiirlerini ezgili olarak okumaktadırlar (Oğuz, 1994:193-194).

Yozgat'ın yaşayan halk şairleri içerisinde üçüncü grubu oluşturan şairler Türkçülük hareketinin etkisinde kalmış, millî şekil ve millî vezni kullanarak, millî konuları işleyerek "Hececi Şairlere" benzemişlerdir. Çoğunluğu yüksek okul mezunu olan, kendilerini "âşık" olarak niteleyen bu kesim, âşıklığın hece ile şiir yazma ve mahlas kullanma dışında hiç bir özelliğini bünyesinde taşımamaktadır.

Halk ozanı geleneği ve halk şiiri konusunda araştırma ve incelemelerde bulunmak, yaşayan halk ozanlarına sosyal ve kültürel açıdan yardımcı olmak, halk ozanları arasında dayanışmayı sağlamak, halk ozanlığı geleneğini yurt içine ve yurt dışına tanıtmak, halk kültürüne hizmette bulunmak amacıyla Yozgat'ta günümüzde Yerköy Halk Âşıkları Derneği, Sorgun Ozanlar Derneği vb. dernekler kurulmuştur. Bu derneklerin çalışmaları ve katkıları ile uluslar arası boyutta yapılan Kars Âşıklar Bayramına Yozgatlı âşıklar katılmışlardır.

Ekim 2009'da Yozgat Bozok Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü tarafından 'Âşıklar Şöleni' düzenlenmiştir. Sorgun Şair ve Yazarlar Derneği tarafından Sorgun ilçesinde Âşıklar Bayramı düzenlenmektedir.

Yozgatta âşıklık geleneğinin sürdürülmesinde köy odalarının rolü büyük olmuştur. Çevrede tanınmış olsun veya olmasın, saz çalan, türkü söyleyen destan yakan saz ve söz şairleri mutlaka köy odalarında, konaklarda akşam halka hoş vakit geçirtirlerdi. Köylü, âşığın geldiğini duyunca, o akşam odayı hınca hınç doldururdu. Köyde yeni âşıklığa özenen gençler de usta âşıklardan feyz ve ders alırlardı.

Günümüzde sayıları çok olmasa da kadın âşıklar, duygu ve düşüncelerini dile getirdikleri deyişlere imza atabilmektedirler. Geçmişten günümüze kadar gelen Âşıklık Geleneği içinde tespit edilen kadın âşıklarımızın içerisinde Zöhre Ana (1957-Yozgat) ve Ozan Diyarî (1962-Yozgat) adına rastlamaktayız¹.

Günümüzde Âşıklık geleneği Sivas, Kayseri, Ankara, Kırşehir, Yozgat, Adana, Osmaniye, Konya, Kars, İstanbul, Şanlıurfa, Erzurum, Toroslar ve Doğu Anadolu yörelerinde sürdürülmektedir².

Yozgat ve çevresinde Türk halk edebiyatına çok güzel örnekler vermiş âşıklar da yetişmiştir. Bunlar içerisinde meşhur olanları yoktur. Âşıklık geleneğini bozmadan, kurallara uygun olarak devam ettirmiş ve ettiren âşıklar da vardır.

---

¹ Aysun ÇOBANOĞLU, Âşık Şiirinde Kadın Sesi: Âşık Sarıcakız, http://www.kadinhaberleri.net/index.php?ctgr_id=35&content_view=5213, 06.03.2010

² Sevgi ÇOBANOĞLU, <http://www.sevkiobanoglu.com/v2/yazilar/asik-ozan-kimdir.php>, 06.03.2010

I.BÖLÜM

ÂŞIK İBRAHİM KOÇ'UN HAYATI, SANATI VE ŞİİRLERİ

1.HAYATI:

1.1. Doğumu ve Ailesi

Âşık İbrahim Koç (Âşık İbrahim), 01.01.1952 tarihinde Yerköy'ün Terzili Köyü'nde çiftçilik yapan bir ailenin beş çocuğundan biri olarak doğmuştur. Kardeşlerinin kendisiyle beraber ikisi erkek, üçü de kızdır. Bu durumu şiirinde şu şekilde belirtmiştir:

...

Adım İbrahim Koç, âşığın oğlu.
Köyüm Terzilidir Yerköy'e bağlı.
Vilayetim Yozgat, sevdanın yolu.
Bilen bilmeyene söylesin beni.

...

Kardeş sayısı ile ilgili durumu babasına yazmış olduğu bir şiirinde şu şekilde belirtmiştir:

İki oğluyunan üç de kızı var.
Duramıyom yüreğimde sızı var.

Terzili Köyünde yaşayan köylülerin büyük bir çoğunluğu hayvancılık ve tarımla geçimlerini sağlamaktadır.

Âşık İbrahim, çok çeşitli işlerde çalışmıştır; köyünde tarım ve hayvancılıkla uğraşmıştır. Askerlikten sonra altı buçuk yıl İller Bankası'nda odacılık yapmıştır. Ardından yurt dışına çıkmış; Irak'ta üç yıl kalmıştır. Bağdat, Kerkük, Musul ve Basra'da değişik işlerde çalışmıştır. 1983 yılında yurda dönmüş, köyüne tekrar gelmiştir. Tarım ve hayvancılıkla uğraşmıştır. 1994 yılında köyünde muhtar seçilmiştir. Bu görevini 1999 yılına kadar

sürdürmüştür. Bir siyasi partinin ilçe yönetim kurulunda görev almıştır. Emekli olmuş, hâlen köyünde çiftçilikle uğraşmaktadır.

Âşık İbrahim, 1970 yılında evlenmiştir. İki erkek (Orhan, Burhan), üçü de kız (Leyla, Lale, Tülay) olmak üzere 5 çocuğu vardır.

1.2. Babası

Âşık İbrahim'in babası İlyas Koç'tur. 1930'da Terzili'de doğmuştur. Babası da âşıktır ve çevrede Âşık İlyas (Elles) olarak tanınmaktadır. Dedesinin adı İbrahim'dir. İlyas Koç'un kardeşi yoktur.

Âşık İbrahim, babasına şiirlerinde çokça yer vermiştir. Babası hakkında bilgilerine şiirlerinden ulaşmak mümkündür. Aşağıya babasını anlatan şiirlerinden bazı örnekler almayı uygun görmekteyiz. Şiirlerinde babasının ailesine ait bilgilerle birlikte, babasının özelliklerini görmekteyiz.

...

Babam Âşık İlyas, Hakk'ın ozanı.

Çok severdi okuyanı, yazanı.

Misafir ederdi gurbet gezeni.

Yetim büyümüşdü yanık yüreği.

Türküler söylerdi gördüğü dostu.

İnsan aşığydı, ahbaba hasta.

Hak diye çağırırdı en son nefeste.

Öksüz büyümüşdü, çoktu dileği.

Yetimdi, öksüzdü kimsesi yoktu.

Tanırdı âlemi, ahbabı çoktu.

Ardında beş tane evlat bıraktı.

Yardım etsin ona Hakk'ın meleği.

İlyas Koç'un annesi doğumdan kısa bir süre sonra ölmüştür. Babası da bir yaşında iken ölmüştür. İlyas Koç'u teyzesi ve amcası büyütülmüştür. Babasının adı İbrahim, annesinin adı Leyla'dır.

...
Öksüz büyümüştür, yoktur anası.

Bir yaşına gelmiş, ölmüş babası.

Büyütmüşler teyzesiyle amcası.

Yuvasız, yurtsuz gelmişti dünyaya.

Bin dokuz yüz otuzda gelmiş dünyaya.

Hasret öldü anayınan babaya.

Ne kardeşi vardı ne de bacısı.

Anlatırdı bana, başlardı ağlamaya.

Yufka yürekliydi, yaşlıydı gözü.

Gayeten bonkerdi, doğruydu özü.

Söylerdi türküyü, bilmezdi sazı.

Bütün çevre tanır **Âşık İlyas'**ı.

Babası İbrahim, anası Leyla.

Sorarsan babamı bildiğim böyle.

Dosta turabıdı, düşmana gayle.

Gitmiyor bir türlü içimden yası.

...

...

Uçurdun felek de gönül kuşunu.

Gerçek ettin dün gördüğüm düşümü.

Akıttın gözümde kanlı yaşımı.

Bundan sonra sana ağlarım ağam.

Ağlarım da kara bağlarım ağam.

Zor geldi bana da baba acısı.
Tuttu beni de bir acının sancısı.
Gönlümün aşığı da dağlar avcısı.
Bundan gayri sana ağlarım ağam.
Ben seni gelecek sanırım ağam.

Yetim büyümüştün, yukaydı özün.
Gani gönüllüydün, boludu gözün.
İki oğlunna üç tane de kızın.
Ardın sıra hepsi ağlıyor ağam.
Ağlayıp da kara bağıyor ağam.

Yazma dedim şu kalemin ucuna.
Yazıp acı kattı olan acıma.
Acılarım duyulmasın bacıma.
Gayri beşimiz bir ağlarız ağam.
Bundan sonra seni ararız ağam.

Ne bir bacın vardı ne de kardaşın.
Ne bir dayın vardı ne de yoldaşın.
Durmadan akardı iki gözyaşın.
Senin yerine ben ağlarım ağam.
Ağlıyarak seni anarım ağam.

İbrahim'im için için ağlarım.
Bundan sonra goygun goygun yanarım.
Dilim varmaz sana öldü demiye.
Ardın sıra her gün ağlarım ağam.
Hep seni yanımda durur sanırım.

Gözyaşımı hep içime dökerim.

Bu acıyı kaderim der çekerim.
 Sen yerinde rahat ol, yeter ağam.
 Bundan gayri sana ağlarım ağam.
 Ölenece ben elini öperim.

Gayet sever idin ününen şanı.
 Toprağın bol olsun, yat gani gani.
 Ölenece unutamam ben seni.
 Allah'tan bol rahmet diliyorum ağam.
 Ağlayıp gözyaşım siliyorum ağam.

....

İlyas Koç, ilköğrenimini köyde yapmıştır. Buna rağmen kendini yetiştirmiş bilgili bir insandır. Âşık İbrahim'in kişiliğinin oluşmasında ve şairliğinin gelişmesinde çok büyük etkiye sahiptir.

Âşık İlyas Koç, 2003 yılının temmuz ayında vefat etmiştir. Babasının ölüm tarihini şiirinde şöyle belirtmektedir:

DÖNMEZ

Alın dönmezimiş kara yazıdan.
 Hiç koyun geçer mi körpe kuzudan.
 Sene iki bin üç, temmuz altısı.
 Yatamıyorum yüreğimde sızıdan.

İki oğluyunan üç de kızı var.
 Duramıyorum yüreğimde sızı var.
 Sensiz bu düşünüyü nasıl edelim.
 Sana bu haftıya okuntumuz var.

Yazdıkça akıyor gözümün yaşı.
 Andıkça yanıyor bağrımın başı.

Yazıp durma kalem seni kırarım.
Yoğudu bir tane bacı kardaşı.

Yeter İbrahim'im bu dünya fani.
Hani bizden evvel gelenler hani.
Allah alır bir gün verdiği canı.
Dikilir başına bir mezar taşı.

Âşık İbrahim'in hayatında babasının yeri çok büyüktür. Kişiliğinin oluşmasında ve âşıklığa başlamasında babası etkili olmuştur. İlyas Koç, hem babası hem de ustasıdır. Ölümü Âşık İbrahim'i çok etkilemiştir. Bu durumu bir şiirinde şöyle ifade etmektedir:

Yalnız kaldığım zaman çekilirim odama.
Varsa bir odun atarım körlek yanan sobama.
Dalarım mazilere, düşünür sıralarım kafama.
Özlemle içim yanar hep ağlarım babama.

1.3. Annesi ve Çocukluğu

Annesi Melek Koç'tur. Terzili'de doğmuştur. Âşık İbrahim Koç'un annesi Pazar Ören Öğretmen Okulu'nda iki yıl okumuş ve buradan mezun olmuştur. Âşık İbrahim'in annesi ile ilgili bir tane şiirine rastladık.

Anam sana kurban olam bin kere.
Gücüm yetmiyor, elim dedim yere.
Hastayım diyon, ölüyom on kere.
Amma dalım, kolum kırıktır ana.

İçimde yara var vurmaz dışına.

Gözüme baktıkça ağrı çıkar başıma.
Geliyom, gidiyom ama boşu boşuna.
Ah, ah! Dalım kolum kırıktır ana.

Sen bana gözlerim görmüyor diyon.
İbrahim halimi bilmiyor diyon.
Sen haklısın, ben her şeyi biliyom.
Amma dalım, kolum kırıktır ana.

Anam sen sanma ki yanmıyom sana.
Adam yanmaz mı hiç, bir tek anaya.
Sana basıp daş basıyom bağrıma.
Amma dalım, kolum kırıktır ana.

Âşık İbrahim'in çocukluğu köyde geçmiştir. Askere gidene kadar köyünde kalmış, tarım işlerinde ve hayvancılıkta ailesine yardım etmiştir.

1.4.Eğitimi

Âşık İbrahim, ilkokula 1961 yılında köyünde başlamış; ilkokulu 1966 yılında tamamlamıştır. İskitler Evliya Çelebi Ortaokulu'na 67 gün gitmiştir. Babası Âşık İbrahim'in okumasını çok istemiştir. Kendisinin de çok istemesine rağmen o dönemdeki siyasal olaylar sebebiyle okuyamamıştır.

1.5. Askerliği

Âşık İbrahim, Erzurum'da yirmi ay er olarak askerlik yapmıştır. Askerlik günlerinde de şiir söylemeye devam etmiştir.

1.6. Fizik ve Ruh Yapısı

Âşık İbrahim, 58 yaşında olup, saçlarına ak düşmüş, bıyıklı, uzun sayılabilecek boylu, kilosu boyuna göre ideal, sıcakkanlı bir insandır. Âşığın önemli bir sağlık problemi yoktur. Âşık, konuşması, efendi tavırları, yardımseverliği ve kibar hareketleri ile görende olumlu bir etki bırakır. Âşık İbrahim, olaylar karşısında çabuk etkilenen çok duygusal bir yapıya sahiptir. Kendini yufka yürekli olarak nitelemektedir. Kendini şöyle ifade etmektedir:

“ Yufka yürekli, tez ağlayan biriyim. Gönlüm zar gibidir. Tez kızarım amma uzun sürmez. Kırıldım mı bin yıl kırılmış gibi olurum; ama hemen de geçer.”

Kendi ifadesiyle çok yumuşak huylu, gülen, tebessüm eden, kimsenin kalbini kırmak istemeyen, kimseye kini, garezi olmayan, Mevla'nın azına da çoğuna da şükür eden bir kişidir. Karıncayı bile incitemeyecek derecede ince ruhlu bir insandır. Allah'ın her gününe şükür eden, köyü ve insanları için her şeyi yapabilen, herkesin işine koşan bir kişidir. Yedirmeyi, içirmeyi seven; misafir ağırlamaktan hoşlanan; gezmeyi seven biridir.

Arkadaşları ve köylüleri şunları söylemiştir:

“İbrahim, iyi kalplidir. Temiz kalplidir. Herkese her yöne yardım etmeye çalışır. Saman alevi gibidir. Çabuk kızar ama çabuk da sakinleşir. Âşık İbrahim, iyi yürekli, herkese yardım etmeyi seven, sevdiği insanı el üstünde tutan, vatanını, milletini canı gönülden seven ve onun uğrunda yapmayacağı şey olmayan arkadaş canlısı bir vatan evladıdır.”

1.7. Mesleği, Aşk ve Evlilikleri

Âşık İbrahim daha önce hayatında da kısaca bahsettiğimiz gibi çeşitli işlerde çalışmıştır. Çiftçilik yapmış, İller Bankası'nda odacılık yapmış, yurt dışında işçi olarak çalışmış, muhtarlık yapmıştır. Kendisinin ifadesiyle asıl mesleği çiftçiliktir. Halen köyünde çiftçilik yapmaktadır.

Âşık İbrahim, bir kez evlenmiştir. Evliliğini 1970'te Terzili Köyü yakınlarındaki Kurruk Köyü'nden Adile Hanım ile yapmış ve bu evlilikten Orhan, Burhan, Leyla, Lale, Tülay adlarında beş çocuğu olmuştur. Evliliği ile ilgili olarak şöyle demektedir:

“Zamanında herkes istediğini alamazdı. Biz babaya ağa deriz. Ağam kimi uygun görürse onunla evlenirdik. Evlilik zamanımız geldiğinde ağam size şunu alacağım der, biz de kabul ederdik. Bana da Kurruk Köyü’nden Adile’yi alacağım dedi. Ben de kabul ettim. Çok şükür mutlu bir evliliğim var. Allah bağışlasın, acılarını göstermesin beş tane de çocuğum var.”

Âşıklık geleneğinde çok sık görülen ve âşığın sanatını etkileyen aşk, Âşık İbrahim’in hayatında mevcut değildir.

2. ÂŞIK İBRAHİM KOÇ’UN ÂŞIKLIK GELENEĞİ İÇİNDE YER ALIŞI

2.1. Âşıklığa Başlaması, Bâde İçme (Rüya Motifi) ve Usta-Çıracak İlişkisi

Âşıklık geleneği içinde yer alan bâde içme İslamiyet’ten önceki edebiyatımıza kadar uzanmaktadır.

Âşık Edebiyatı geleneği içinde sade kişilikten sanatçı kişiliğe geçişte önemli role ve fonksiyona sahip olan rüya motifi, Orta Asya Türk kültüründe yer alan Şamanlığa giriş dönemlerinin İslâmiyet ve Osmanlı kültürü adı altında sembolleşerek rüya motifine dönüşmesiyle ortaya çıkmıştır (Artun, 2001: 69).

Âşık Edebiyatının temsilcileri için rüya motifi bir başlangıç sayılmaktadır. Âşıkların hayat hikâyelerine baktığımızda rüya görene kadar belli bir süre ya usta bir âşığın yanında çıracıklık yaptıkları ya da âşık fasıllarının sık sık icra edildiği, halk hikâyelerinin anlatıldığı yerlerde yetiştikleri görülmektedir.

Âşık şairlik gücünü, düşünde pirinin sunduğu ‘aşk bâdesi’ni içmekle ve ‘ideal sevgili’nin hayalini görmekle kazanır.

Rüyayı gören kişi bir sevgiliye sahip olmanın yanında, Tanrı aşkına ulaşmak için gerekli bilgi, erkân ve usulleri, saz şâiri vasıflarını da rüyada kazanır. Âşık Edebiyatının temsilcileri bu rüya motifi ile sade kişilikten sanatçı kişiliğe geçmektedirler (Günay, 1999: 94).

Rüya motifi belli bir plâna sahiptir.

a. Bu rüyaların hepsinde rüya manevî veya maddî bir sıkıntının ardından görülmektedir.

b. Rüya, büyük sıkıntının ardından hemen görülmezse kahramanın sıkıntılarından kurtulmak üzere Tanrı'ya yalvarması sonucunda ortaya çıkmaktadır.

c. Örneklerin pek çoğunda rüya kutsal mevkilerde uyurken görülmektedir. Mezar ve pınarlar rüyaların en çok görüldüğü müşterek mevkilerdir.

d. Rüyada kutsal bir kişi veya kişiler bazen bir genç kızın elinden kahramana aşk bâdesi sunarlar. Hızır-İlyas, üçler, kırklar, üç derviş, bir pir, sadece bir yaşlı adam veya yaşlı bir kadın rüyalarda yer alan kutsal kişilerdir. Kutsal kişilerin çeşitlilik göstermelerine rağmen rüyadaki rolleri hep aynıdır.

1. Kahramana bir veya üç bardak dolu (bâde) sunarlar veya kız ile oğlana birbirlerine sundururlar.

2. Kahramana çok güzel bir kız tanıttıktan sonra adını ve memleketini söylerler.

3. Şiirlerinde kullanacağı bir mahlas verirler.

4. Kahramanların ihtiyaçları olduğunda yardım edeceklerini belirtirler.

e. Kahraman kutsal kişinin elinden bâdeyi içtikten sonra vücudunu bir ateş sarar. Düşer bayılır, ağzından kanlı köpük gelir. Bu halde 3–6–7 gün kalır.

f. Herkes kahramanın deli olduğunu düşünürken yaşlı bir kadın veya erkek sazın teline dokunur.

g. Saz sesiyle kahraman gözlerini açar. Sazı eline alır, kendine verilen mahlasla irticalen şiirler söylemeye baslar. Böylece hem bâdeli hem de hak âşığı olur (Günay, 1999: 11).

Âşık olmada bâde-rüya motifinin tesirli olduğu kabul edilmektedir. Bu görüşe karşı çıkanlar olmasına rağmen rüya motifi ile âşıklığa geçenler veya rüya motifi ile sanatlarını daha gelişmiş seviyeye ulaştırdıklarını söyleyen âşıklar çoğunluktadır.

Âşıklık geleneğinde rüya nedeniyle âşık olma çok yaygındır. Bazı âşıklıklar gelenek gereği rüyalarını anlatmamakta, bazısı rüyasını

hatırlayamamakta, bazısı her gece rüyasında saz çaldığını söylemekte, bazısı pir elinden dolu içtiğini söylemektedir. Bazı âşıklarda badeli âşıklığa inanmamaktadır (Artun, 2009: 59).

Âşıkların yetişmesini sağlayan bir takım geleneksel kurallar vardır. Âşıklığın temel kuralı ya bade içmek ya da usta-çırak ilişkisiyle yetişmektir.

Âşık adayının kuşaktan kuşağa aktarılan âşıklık geleneğinin kabulleri çerçevesinde âşıklığa yönelmesi, başlaması ve yetişmesi usta çırak ilişkisi içinde bir eğitim süreci gerektirir (Artun, 2009: 55).

Âşıklıkta istek, söze ve ezgiye karşı yetenek olması gerekir. Ayrıca âşık oluncaya kadar belli bir eğitimden geçmek şarttır. Ustalardan alınan mahlasla âşık ünvanına kavuşulur.

Âşıklık geleneği yalnızca saz çalıp söylemeye dayanmaz. Bir usta tarafından öğretilmesi gerekir. Âşıklıkta da çırak yetiştirmek bir gelenektir.

Usta âşık, saza ve söze yeteneği olan bir genci çırak edinir, yanında gezdirir. Çırak ustasının ölümünden sonra meclislerde, sohbetlerde, onun şiirleriyle söze başlar, adını yaşatır, izinden gider (Kaya, 1984:40).

Âşık olmak isteyen bir kişinin usta bir âşığın yanına çırak olarak verilmesine kapılanma denir.

Çıraklık eğitimi, ustanın teorik bilgileri adaya aktarmasından çok, adayın icra sırasında ustayı dinlemesi ve izlemesi esasına dayanır. Bunun gerçekleşebilmesi için çırak, ustasının sanatını icra ettiği her ortamda bulunmaya çalışır. Usta, çırağın belli bir seviyeye geldiğine inandığı zaman onun saz çalıp şiir söylemesine fırsat tanır. Bazen topluluk karşısında da mümkün olmakla birlikte çoğunlukla baş başa kaldıklarında eksikliklerini sıralar, yapması gereken şeyleri açıklar. (Artun, 2009:56).

Usta-çırak ilişkisi, karşılıklı saygı ve sevgiye dayalıdır. Usta, kendi tarzını sürdüreceği bir meslektaşını yetiştirmenin gururunu ve heyecanını yaşarken çırak, kendini kanıtlamış bir âşığın yanında yetişmenin ayrıcalığını hisseder ve bununla övünür (Düzgün, 2004:169-202). Âşık edebiyatında yüzyıllar boyu yaşatılan geleneklerin en önemlilerinden biri usta-çırak geleneğidir. Usta-çırak geleneği ile âşıklık sanatı günümüze kadar ulaşmıştır.

Bu durum da çıraklığın, âşıklık geleneğinin bir okulu olduğunu göstermektedir.

Kalfalık dönemi, adayın belirli ölçülerde saz çalması ile usta malı şiir söyleyebilmesi ve ustasından öğrendiklerini dinleyici kitlesi önünde okumasıyla başlar. Kalfalık döneminde artık iyiden iyiye saza hâkim bir duruma gelir (Artun, 2009:57).

Kalfalık döneminde aday âşık öğrenmiş olduğu ezgilere yenilerini ekler; geleneksel nazım biçimlerini, kafiye örgülerini, ölçü, ölçü tekniğini, temaları, motifleri, bunların şiirdeki işlevini ve diğer söz kalıplarını öğrenir, sürekli kendini yeniler.

Gerek sazda gerekse sözde belli bir düzeye gelen âşığa dinleyici karşısındaki icra yeteneğine göre ustası tarafından “tamam artık sen yetiştin, oldun” veya “kendi başına söz söyleyebilir” demek suretiyle bir tür sözlü “icazet” şeklinde izin verilir. Bundan sonra genç âşık istediği fasla girmek ve dilediği âşıkla boy ölçüşmek hakkını elde eder. Âşık toplantılara katılarak usta olduğunu göstermeye çalışır (Ozanoğlu, 1940:22).

Günümüzde köklü usta-çırak ilişkisi yok denecek kadar azdır. Âşıklığa hevesli gençler usta âşıkların meclislerine katılarak belli ölçüde geleneği öğrenirler. Usta âşıklar, çeşitli toplantılarda âşıklığa hevesli gençlere rehber olarak geleneğin yaşatılması için çaba harcarlar. Âşıklar bir usta âşığa kapılanmadıkları hâlde bazı âşıkları usta kabul ederler. Bu ustalık âşıkların etkilenip örnek aldıkları usta âşıklar anlamındadır (Artun, 2009:57).

Âşık İbrahim, usta-çırak ilişkisi ile yetişen bir âşıktır.

Âşık İbrahim’in küçük yaşlardan itibaren şiire büyük ilgisi vardır. Babası ve ustası Âşık İlyas (Elles) onun üzerinde çok etkili olmuştur. Babasının sofrası tüm âşıklara açıktı. Onları toplar; onlarla sohbetler ederler, şiirler söylerlerdi. Âşık İbrahim, babasının yanında sürekli yer almış, onun gibi söylemeye çalışmış, civarda yaşamış âşıkların şiirlerini okumuştur.

Âşıklığa başlaması ile ilgili olarak şunları anlatmaktadır:

“ Babam söylerdi, ben dinlerdim. Ben de babam gibi söylemeye karar verdim. Onu dinledim, yanına gelenleri dinledim. Yunus Emre’yi okudum, Veysel’i okudum, Reyhanî’yi okudum. Ben de onlar gibi söylemeye çalıştım.

1975'te, 23 yaşında da söylemeye başladım. O gündür bu gündür de söylüyorum. ”

2.2. Mahlas Alışı

Mahlas alma âşıklık geleneğinde geleneğe bağlı bir kuraldır. Gelenek içinde mahlasın ustalar tarafından verildiği görülse de bazen âşıklar mahlaslarını gördükleri rüya neticesinde almaktadırlar.

Mahlas divan ve âşık edebiyatında sanatçıların eserlerinde kendi adı yerine kullandığı takma addır. Âşıklık geleneğinde mahlas kullanma geleneğe bağlı bir kuraldır. Hâlâs kelimesinden gelen mahlasın sözlük anlamı "kurtulacak yer"dir. Saflık, halislik, gönül temizliği anlamlarına da gelmektedir. Mahlas kelimesi yerine “tapşırma” kullanılmaktadır.”Kendini tanıtmaya, bildirmeye “ anlamına gelen tapşırma şiirin son dördlüğünde kullanılır (Kaya:1994: 83)

Türk, Divan, Tarikat ve Saz şâirlerince kullanılan “mahlas” yanında, hususiyile Doğu Anadolu ve Azerbaycan çevresinde kullanılan “tapşırma” hemen hemen bütün Türk lehce ve ağızlarında görülen “ tabmak” fiilinden türemiş bir isimdir. “Bulmak, keşfetmek, teslim ve emanet etmek, ulaştırmak, elden ele vermek” gibi mânâlar türeten bu fiilin tapşırma mahlas olarak hangi tarihten itibaren ortaya çıkardığını ileriki araştırmalar gösterecektir (Elçin, 1997-1: 44)

Âşık İbrahim, şiirlerinin bazılarında ‘İbrahim’ mahlasını kullanmıştır. Bazı şiirlerinde de adı ve soyadını yani ‘İbrahim Koç’u kullanmıştır. Bu durumu şöyle ifade etmektedir:

“Şiirlerimde kullanmak için mahlas aramadım. İsmimi kullandım. Babam âşık olduğu için çevremdekiler tarafından aşığın oğlu olarak belirtilmekteyim. Benden küçük olanlar da Âşık Dayı olarak hitap etmektedir. Muhtarlık yaptığım için de Muhtar olarak da tanınmaktayım. Ben ismimi kullanmayı uygun buldum. ”

....

Yeter **İbrahim**'im bu kadar yeter.

Biri solar gülün, birisi biter.

Yalandır bu dünya, hep böyle gider.

Yeter ki sen doğru dile dileği.

....

Kazam Yerköy de köyüm Terzili.

Vilayetim Yozgat, yiğidin yeri.

Adım **İbrahim Koç**, adresim belli.

Yaş elli, yarıyı geçti mi ola

....

...

Köyüm Terzilidir, yerköy'e bağlı.

Adım **İbrahim Koç**, âşığın oğlu.

...

2.3. Âşık İbrahim Koç'un Etkilendiği Âşıklar

Âşık İbrahim, Yunus Emre, Karacaoğlan, Mahsuni Şerif, Âşık Kerem, Âşık Garip, Âşık Reyhanî, Şemsi Yastıman, Neşet Ertaş, Muharrem Ertaş ve babası ve ustası Âşık Elles'ten çok fazla etkilenmiştir.

Âşık Veysel'in etkilerini şiirlerinde çokça görmekteyiz. Veysel'in aşağıdaki şiirini örnek almıştır.

Âşık Veysel:

Uzun ince bir yoldayım

Gidiyorum gündüz gece

Bilmiyorum ne haldeyim

Gidiyorum gündüz gece

Dünyaya geldiğim anda

Yürüdüm aynı zamanda

İki kapılı bir handa

Gidiyorum gündüz gece

Uykuda dahi yürüyom
 Kalmaya sebep arıyom
 Gidenleri hep görüyom
 Gidiyorum gündüz gece

Kırk dokuz yıl bu yollarda
 Ovada dağda çöllerde
 Düşmüşem gurbet ellerde
 Gidiyorum gündüz gece

Düşünülürse derince
 Irak görünür görünce
 Yol bir dakika miktarınca
 Gidiyorum gündüz gece

Şaşar Veysel işbu hale
 Gah ağlayan gahi güle
 Yetişmek için menzile
 Gidiyorum gündüz gece

Âşık İbrahim:

Sinem yara, derdim büyük,
 Yığın yığın, höyük höyük.
 Bahtım kara, hayat kayık.
 Gidiyorum gündüz gece.

Kadere boyun büke büke,
 Ağlayıp yaş döke döke,
 Çamur yolda çöke çöke,

Gidiyorum gündüz gece.

Yazım yazılmış anlıma.
 Bedenim yüktür canıma.
 Sular karışmış kanıma.
 Gidiyorum gündüz gece.

Umudum yoktur yarına.
 Canım dayanmaz zarıma.
 Sorma hiç, körü körüne
 Gidiyorum gündüz gece.

İbrahim'im sen de gülen.
 Belki biter bir gün çilen.
 Var mı gidip geri gelen.
 Gidiyorum gündüz gece.

Âşık Veysel'in sadık yâri "kara toprak"tır, sırdaşı sazıdır. Bunları şiirlerinde belirtmiştir. Âşık İbrahim de Veysel'i örnek almış; toprağa ve sazına şiirler yazmıştır. "Toprak" şiirinde Veysel'e de telmih yapmıştır:

Kimine bulunmaz sadık yâr oldun.
 Bazen yağmur oldun bazen kar oldun.
 Benim sadık yârim diyeni aldın.
 Daha niceleri silersin toprak.

Şemsi Yastıman'ın "Memleket Hasreti" şiirindeki memleket özlemi ile Âşık İbrahim'in şiirindeki memleket özlemi arasında da büyük benzerlik vardır.

Şemsi Yastıman:

MEMLEKET HASRETİ

Ölmez sağ olursam bu yaz inşallah
 Sılayı bir daha görmek istiyom
 Kırşehir'e varsam ya ağşam zabah
 Topraklara yüzüm sürmek istiyom

Harmana denk gelse düvene binsem
 Şöyle dabaz olup kaşinsa ensem
 Acık bağ bellesem acık dinlensem
 Çayıra bir pala sermek istiyom

Kaman'ı Mucur'u Çiçekdağı'nı
 Kındam Dinekbağı hem Özbağı'nı
 Köylü kentli hastasını sağını
 Görüp bir muhabbet kurmak istiyom

Bağ bozumu üzüm haftına batsak
 Bekmez kazanına hayvalar atsak
 Boranıynan damla şiresi datsak
 Arı soksa çamır sürmek istiyom

Hacı Bektaş Ahi Evran Sultanı
 Aşık Paşa Kaya Şeyhi cananı
 İmarette neslim Şeyh Süleyman'ı
 Aşk ile bağrıma sarmak istiyom

Üç arkadaş şöyle bir bahça bulsak
 Çalpıdan hatlayıp bir üzüm yolsak
 Sağbısı dutsa da bir rezil olsak
 O tatlı günlere ermek istiyom

Ahi Evran çarşı içi hükümet
 Kümbetaltı Kayabaşı İmaret

Akrabayı eşi dostu ziyaret
Uğrayıp hal-hatır sormak istiyom

Seğirdip dolaşsak hep tarla dapan
Keklik dutmak için kursaydık kapan
Daş dögüşü olsa vızlasa sapan
Kafamı gözümü yarmak istiyom

Ne büyüktür zevki yurdu görmenin
Kaç senenin hasretine ermenin
Dört bir yanda methedilen termenin
Şifalı suyuna girmek istiyom

Bilmem ki olur mu gine becerim
Çayırda oynasak zıkka acerim
Terleyip karakıp bir su içerim
Dalağım kabarıp böğürmek istiyom

Halam sağ olsa da sesim duysaydı
Cebime devramel iğde koysaydı
Şun da yi diyerek alma soysaydı
Cevizi de dişle kırmak istiyom

Enteremi giysem sümüğüm aksa
Koluma silerim yağlığım yoksa
Başangıdır diye mahalle bıksa
Kesele camları kırmak istiyom

Bir de gitsem dezem beni görseydi
İçi çökelikli dürüm dürseydi
Hele azıcık da sızgıt verseydi
O an pirzolayı yermek istiyom

Cesurluğum dutsa şöyle kasılsam
Yaylıların arkasına asılsam
Kımcıyı yiyince yere yassılsam
Yollarda ağlayıp durmak istiyom

Dayımgilden acık köğtür aldırsam
Emmim gilden armit kakı buldursam
Ceblerime şak leblebi doldursam
Töhmeleyip uçgur kırmak istiyom

Ceviz kaval etsem sakam da toksa
Çızgılı oynarım eneğim çoksa
Koluma söylerken bir döğüş çıksa
Sumsuk yimek hem de cırnak istiyom

Sögürmelik bir et çıksa satırdan
Höşmerim çullama gitmez hatırdan
Kuşlukleyin hedik gelse tandırdan
Çölmeğın içine girmek istiyom

Tok çik opban mirre bir aşşık atsam
Sakanın dımığına kurşun akıtsam
Üç yüz enek ütüp cebe bakıtsam
Ne şişiyon la dedirmek istiyom

Bir hağbe kemeyi yüklesem sırta
Çıksam bir alamaç yapacak sırta
Beş gö suvan üç gaynamış yımırta
Bazlama içine sarmak istiyom

Görür m'ola bu fakirin gözleri
 Delice Çay'ını berrak özleri
 Kıssıkkaya serinledir bizleri
 Neyleyim denizi ırmak istiyom

Bunları her daim arzular özüm
 Memleket mahsülü vücuda lüzum
 Tokaloğlu kaysı dıranı üzüm
 Tek yimeyim şöyle dermek istiyom

Kim sorarsa yazdın bunları niye
 Gelecek nesile kalsın hediye
 Kırşehir'de doğdum Türkmen'im diye
 Her yerde göğsümü germek istiyom

Bir düğün olsa da bir kayın gitsek
 Dokuz butlu tavuk lafını etsek
 Dam pilavı gelse yisek tüketsek
 Davullu zurnalı dernek istiyom

Ey Şemsi Yastıman ümitli kulsun
 Kismet ise gayen yerini bulsun
 Hemşeriler buna vasıta olsun
 Kırşehir'e selam vermek istiyom

Âşık İbrahim:

Eski ocaklardan bir ocak yapsam.
 Tezenen kermeyi üstüne çatsam.
 Közünün üstünde misir patlatsam.
 Ben o eski kışları çok özledim.

Oduya kursalar bulgur daşını.
Bişirseler tarananın aşını.
Meydan sinisinde arabaşını.
Ben o eski kışları çok özledim.

Bir kar yağsa sabahaca göbekte.
Menengişi kavursalar dibekte.
Ahırlarda gübre atsam temekten.
Ben o eski kışları çok özledim.

Kuru üzümü dolduraydım cebime.
Köftür deyin yalvarsaydım ebeme.
Hele şu çalmalı dürümü deme.
Ben o eski kışları çok özledim.

Ahırda öküzü bir tımar etsem.
Fak kurup küllüğe bir serçe tutsam.
Sayı gezip yağ, bulgur toplasam.
Ben o eski kışları çok özledim.

Ebem döndermeli bir dürüm etse.
Yağı eridip de bekmeze katsa.
Otursa köşüye masal anlatsa.
Ben o eski kışları çok özledim.

Kara kazannan hedik vursalar.
Şöyle bir koşamda bana verseler.
Haydin komşu komalağa deseler.
Ben o eski kışları çok özledim.

Bir kar yağsa tünel kazıp yürüsem.
Sabanın çıkıp da dambaş kürüsem.

İpinden tutup da kızağa binsem.

İbrahim der böyle kışı özledim.

Karacaoğlan'ın koşmaları ve güzellemelerinin de Âşık İbrahim üzerinde etkisi oldukça fazladır. Reyhanî deyişlerinden çok etkilenmiştir.

Âşık İbrahim: *“Âşıkları ve bizim bu yörelerin ustalarını dikkatli dinlerim. Neyi, nasıl söylüyürlar bakarım. Ben de onlar gibi söylemeye çalışırım. Taklitle başlarım, sonra kendime has yaparım. İşledikleri konularda söylemeye çalışırım.”* demektedir.

Kendisinin bir ustası olmamasına rağmen yukarıda isimlerini zikrettiğimiz âşıkları kendisine usta tayin etmiş ve onları taklit ederek kendisine ait bir yol bulmuştur.

2.4. Âşık İbrahim Koç'un Kişiliği

Âşık İbrahim'in şiirlerinin merkezinde sevgi vardır. Vatanına ve milletine gönülden bağlıdır. Vatan ve milletine duyduğu bu sevgiyle milliyetçilik duygusunu babasından almıştır. Onun kişiliğinin oluşmasında babasının çok önemli bir yeri vardır. şiirlerinde de babasına duyduğu sevgi ve özlem dikkat çekmektedir:

Babam Âşık İlyas, Hakk'ın ozanı.

Çok severdi okuyanı, yazanı.

Misafir ederdi gurbet gezeni.

Yetim büyümüştü yanık yüreği.

Türküler söylerdi gördüğu dostu.

İnsan âşığıydı, ahbaba hasta.

Hak diye çağırırdı en son nefeste.

Öksüz büyümüştü, çoktu dileği.

Yetimdi, öksüzdü kimsesi yoktu.
 Tanırdı âlemi, ahbabı çoktu.
 Ardında beş tane evlat bıraktı.
 Yardım etsin ona Hakk'ın meleği.

Terör olaylarını lanetleyerek, millî birlik ve beraberliğe davet eden şiiirler söylemiştir. Güncel olaylara değinmiş, Yunanistan ile yaşanan Kardak Krizi ve Çanakkale Zaferi için şiiirler söylemiştir:

Çanakkale dediler, gelip durdular.
 Türk'e karşı bir olmuş bütün ordular.
 Seyit'i, Kınalı Hasan'ı, Ali'yi vurdular.
 Çanakkale geçilmez dedik anlamadılar.

Şanlı Osmanlı'ya hasta adam dediler.
 Yenme hayalleriyle bin hevesle geldiler.
 Arı Burnu önünden geri döndüler.
 Çanakkale geçilmez dedik dinlemediler.

Tarih yazdı bu millet Malazgirt'te.
 Ben demiyorum, yazıyor şanlı tarihte.
 Savaşı biz öğrettik o İngiliz'e.
 Çanakkale geçilmez dedik inanmadılar.

Dalgalan şanlı bayrak, senindir zafer.
 Hakk'ın emri böyledir Türk ordusu muzaffer.
 Şehit olmak için sıra bekliyor asker.
 Çanakkale geçilmez dedik anlamadılar.

BARIŞ İSTİYORUZ

Bozma Türk'ün ahengini.
Yıklarlar sonra bendini.
Sen ne sanıyon kendini.
Biz hep barış istiyoruz.

Yakma Türk'ün bayrağını.
Görür kırar ayağını.
Yeme Türk'ün dayağını.
Biz hep barış istiyoruz.

Türk'ü yenmek zordan da zor.
Bilmiyorsan tarihe sor.
Yeltenenler oldu mezar.
Biz hep barış istiyoruz.

İbrahim'im Türk'tür aslım.
Kahraman ecdadım, neslim.
Canımız vatana teslim.
Biz hep barış istiyoruz.

Akıtma Türk'ün kanını.
Bölemezsin vatanını.
Kurtaramazsın canını.
Biz hep barış istiyoruz.

Ecdadımız Osmanlıdır.
Al bayrağımız şanlıdır.
Savaşlarımız kanlıdır.
Biz hep barış istiyoruz.

Dünya bizi iyi bilir.

Tarihimiz örnek olur.
 Bize çatan pişman olur.
 Biz hep barış istiyoruz.

Dalgalan sen şanlı bayrak.
 Dalgalan Türk'e bakarak.
 Al rengini ufka bırak.
 Biz hep barış istiyoruz.

Âşık İbrahim'in kişiliğinin oluşmasında etkilendiği âşıkların da etkisi vardır. Dinî-tasavvufî şiirlerinde Yunus Emre'nin etkisi açıkça görülmektedir.

Hak huzuruna varmadan,
 Varıp divana durmadan,
 Melekler hesap sormadan,
 Allah de gönül Allah de.

Allah de huzur bulursun.
 Onunla feyiz alırsın.
 Böylece mümin olursun.
 Allah de gönül Allah de.

Âşık İbrahim, hemen hemen bütün konularda şiir söylemiştir. Ama o, daha çok koşma ve koşmanın türleri olan güzelleme, taşlamalarıyla tanınmıştır.

2.5. Âşık İbrahim Koç'un Şiir Yazması ve Söylemesi:

Âşıklık geleneğine göre, içilmesiyle âşıklık yeteneği kazandıran bâde; maddi ve manevi bir sıkıntı sonunda çoğunlukla kutsal sayılan bir yerde uyku

ile uyanıklılık arasında görülen rüyada, mürşit, pir veya Hızır elinden içilir. Bâde adı verilen bu manevi içecek, “er dolusu” ve “pir dolusu” olmak üzere iki türdür. Er dolusu içenler, “kahraman âşık”; pir dolusu içenler ise “sade âşık” olarak anılırlar. Bâde içen şahısların hayatları tamamen değişir. Bunlar gördükleri rüya ile olgun bir kişiliğe kavuşur, hem Allah aşkı hem de sevgililerinin aşkı ile yanarlar. Bu kişiler hiç şiir okumamış, okuma yazma bilmez de olsalar gayet ustaca ve manidar şiirler söyleyip, güzel saz çalar hâle gelirler. Bu tür âşıklara “Hak âşığı” veya “bâdeli âşık” adı verilir (Erşahin, 2005: 44-45; Karahan, 1991: 548).

Âşık İbrahim, küçük yaşlardan itibaren şiire karşı ilgi duymuştur. Bu ilgi 22–23 yaşlarına kadar devam etmiştir. Askerlik dönüşünde söylemeye başlamıştır. O zamandan beri şiir söylemektedir. Âşık İbrahim, bâde içmemiştir, yani bâdesiz âşıktır.

Yozgat'ta yapılan “Yozgat'ın Yerel Ozanları” yarışmasında “Aygır Dağı” şiiri ile birincilik almıştır. Şiirleri daha önce yayımlanmamıştır.

2.6. Saz ile İlgisi:

Âşıklar, düz koşmayla şiir söylemeyi “dilden söylemek”, saz eşliğinde şiir söylemeyi de “telden söylemek” şeklinde ifade etmişlerdir. Bununla âşığın şiirine eşlik eden sazın, şiirden ayrılmaz bir unsur olduğu anlaşılır (Artun, 2009:59).

Halk şâirlerince “Bâde”, divan şâirlerince de “Mey”; karihayı cilâlandığı ve çeşit çeşit heyecanların kaynağı olduğu gibi, “Saz” da “Âşık” için ilhamı kamçılaman baha biçilmez bir âlet olmuş idi. Divan zümresinin zevkinde yer alan ney, santur, tanbur, kanun ve rübaba mukabil, halk kitlesi şiirinde ve hikâyelerinde de bütün an'aneleri ihyaya saik olan, ruhları ürpertip coşturan ancak “Saz” vardı. Divan şâirinin kalemi ne ise halk şâirinin de “Tezyane” denilen mızrabı o idi. Halk şâiri (âşık); “Medet senden sarı telli

kepçe" diyip de sazının tellerine asıldığı zaman artık mısralar, beyitler pırıl pırıl bütün bereket ile dökülmeğe başladılar. Divanlarda, sohbetlerde, karşılaşmalarda, ağırlamalarda, güzellemelerde âşığı dile getiren hep saz ve onu canı gibi muhafaza eylerdi. "Kel başından, âşık da sazından korkar" tâbiri bunu ifade eder. Divan âşığı, meydan âşığı, sohbet âşığı hep saz ile övünür, sazı onun dili ve gönlü olur, onunla "vasfı hal" eder, "tutuk âşık" onunla söze gelir, âşık karşısındaki hasmını onun kuvvet ile "Hapt" eder, "pes" dedirtir, "atışma"larda "tutmaca"larda hep o imdada yetişir, coşan âşığı o "aç arslan" ederdi". "Mat" etmekte, "bağlamak"ta, "Taşa kayaya çalmak"ta da o en keskin bir silâh idi (Uraz, 1949-1:49-50).

Âşıklık geleneğinde sazın önemli bir yeri vardır. Âdeta saz ve söz bütünleşmiştir. Âşıkların büyük bir çoğunluğu saz çalar. Bazı âşıkların doğaçlaması vardır, sazı yoktur. Bazılarının ise ne sazı ne doğaçlaması vardır. Ancak geleneğe uygun olarak heceyle şiir yazarlar (Kaya,1995:123).

Âşık İbrahim Koç, sazı olmayıp doğaçlaması olan âşıklardandır.

Âşık İbrahim'le yapmış olduğumuz görüşmelerde kendisinin saza karşı ilgisinin olduğunu; ama tam manâsıyla çalamadığını belirtmiştir.

Âşık İbrahim, saz ile olan ilgisini şiirinde şöyle belirtmektedir:

Sazım benim sevgilimdir.
Sesi benim öz dilimdir.
Tezenesi bülbülümdür.
Konar gönlüme gönlüme.

Sazım beni sevindirir.
Dertli çalar dövündürür.
Ozan eder övündürür.
Döner gönlüme gönlüme.

Bazen olur derdim alır.

Her türlü halımı bilir.
Her yarama merhem olur.
Çalar gönlüme gönlüme.

Sazım söyle duddan mısın?
Ne inlersin, hasta mısın?
Sen hep böyle ağlar mısın?
Dolup gönlüme gönlüme.

Çok çalıştım öğrenmeye dilini.
Çok uğraştım öpmek için elini.
Edemedim bir türlü gönlünü.
Bir gün barışmadın benimle.

3. ÂŞIK İBRAHİM KOÇ'UN ÂŞIKLIK MESLEĞİ İLE İLGİLİ DÜŞÜNCELERİ

3.1. Âşıklık Mesleği ile Âşıkların Görev ve Sorumlulukları Hakkındaki Düşünceleri

Âşık İbrahim'e göre "Âşık toplumun aynasıdır. Gördüklerini dosdoğru anlatmalıdır. Doğruya eğri katmamalıdır. Doğa gibi olmalıdır, doğal olmalıdır. Bazıları gönlünü paraya bağlar, bazıları birine bağlar bazıları da Hakk'a bağlar. Âşıkların hepsi gönlünü Hakk'a bağlar. Yunus'tan beri gel, bu böyledir. Neşet Ertaş bu yüzden 'Garip'tir. Âşıklık bana göre dünya ile değişilmez bir nimettir. Âşık olmayan anlayamaz. Babamla çarşıya alışverişe giderdik, bir şey alamadan köye dönerdik. Herkes babamı sever sayardı. Şiirlerinden dinlemek isterdi. Bundan güzel ne olur. "

Âşıklar halkını coşturan, halkını haberdar eden, halka gerekli mesajları verendir. Bu yüzden âşıklık geleneğine sahip çıkılmalıdır. Âşıklar doğruyu

söylemelidir. Babası ve ustası Âşık Elles (İlyas)'in, oğlu Âşık İbrahim'e nasihatı şu olmuştur:

Eğrilmeyen yılan olmaz.

Bu dünyada kalan olmaz.

Âşıklarda yalan olmaz.

Bir daha yalan söyleme.

Bu nasihatten sonra her zaman olanı olduğu gibi anlatmıştır. Kendini aynaya benzetmektedir. Ayna nasıl olanı olduğu gibi gösteriyorsa âşıklar da aynen öyle olmalıdır.

Şunları söylemektedir:

“Âşık; haram, yalan, dalga, dalavere ile uğraşmayacak. Doğru olacak. Yazdığı şeyi tabiat gibi yazacak. Kayayı, daşı boyamayacak; olduğu gibi yazacak, söyleyecek. Özü sözü bir olacak.”

Âşıkların başlıca görevi tüm topluma sahip çıkmaktır. Türk kültürüne ve töresine sahip çıkmak ve onu yaşatmaktır. Gördüklerini anlatmaktır. Bu ona göre âşığın en büyük ve en önemli görevidir. Bir dörtlükte bu durumu şöyle dile getirmektedir:

...

Ben âşığım, el gezerim.

Gördüklerimi yazarım.

Gurbet benim kaderimdir.

Dağlar daşlardır mezarım.

3.2. Toplumun ve Kendi Çevresinin Âşıklara Verdiği Önem Hakkındaki Düşünceleri

Âşık İbrahim, bu konuda oldukça şikâyetçidir. Çünkü toplumdaki ve kendi çevresinden gerekli desteği görememekten yakınmaktadır.

“Popa, caza, arabeske verilen önem ve değer maalesef bizlere verilmemektedir. Köyüm, bana ve benim gibi insanlara değer vermiyor. Televizyonda her müziği dinliyor. Odama gelir, oturur, şiirlerimi dinler sonra da burun kıvrırlar. Burada bize gülerler. Yozgat’ın 613 köyü var. En zayıf kültürlü köy burasıdır. Saz çal, söyle, oyna kınarlar. Deveyi hamuduynan yut bir şey demezler, türkü söyle kınarlar. Ben söylerim dinlerler; ama anlamazlar. Bu yüzden bizi anlamıyorlar, gereken önemi vermiyorlar.”

Bu konuda gerekli desteği aldıklarında ya da gerekli desteği gördüklerinde halka ulaşma ve âşıklık geleneğini halka sevdirmeye konusunda hiçbir sıkıntılarının kalmayacağını ifade etmektedir.

Âşık İbrahim, adını duyurmak ve bu geleneği tanıtmak istemektedir. Bu durumu taşlamasında şöyle dile getirmektedir:

KİMİ

Kimi esnaf kızı Binnaz çalıyor.

Kimi pop müzükte start alıyor.

Kimi de neremle ünlü oluyor.

Bilmem ben ne desem ünlü olurum.

Kimi şov yapıyor kimi de beste.

Öyle ünlü var ki çıkmış üst üste.
Kimi kıl odlumla altın kafeste.
Bilmem ben ne desem ünlü olurum.

Kimi de oryantal, bir şeyler sallar.
Kimi de Huysuz'muş deyip gülerler.
Kimi var ki abur cubur hep yerler.
Bilmem ben ne desem ünlü olurum.

Kimi titreyerek alır yarışı.
Kimi de var taklit eder Barış'ı.
Kimi cilet ile götürür işi.
Bilmem ben ne desem ünlü olurum.

Kimi diyor aldın üçün birini.
Artık değiştirdik müzük türünü.
Klip aldı sanatçının yerini.
Bilmem ben ne desem ünlü olurum.

Şu televizyona bir de ben çıksam.
Aklıma geleni çalsam okusam.
Bu klip neyise bir de ben yapsam.
Bilmem ben ne desem ünlü olurum.

Nasıl olsa şarkı türkü karıştı.
Arabeskle bozlak havaya uçtu.
Eyvah! Bizde her şey ayağa düştü.
Bilmem ben ne desem ünlü olurum.

Her teveye çıkan vuruyor kuşu.
Vallahi vatandaş biliyor işi.
Sen yaz yeter, ben vururum alkışı.

Bilmem ben ne desem ünlü olurum.

Çok şükür be, biz de çağı atladık.

Sanatçıyı yüze, bine katladık.

Bu yollarda çok çalıştık, yatmadık.

Bilmem ben ne desem ünlü olurum.

II. BÖLÜM

ÂŞIK İBRAHİM KOÇ'UN ŞİİRLERİNİN ŞEKİL ÖZELLİKLERİ

1. Âşık İbrahim Koç'un Şiirlerinde Hane Sayısı

Âşık İbrahim Koç'un şiirleri incelendiğinde hane sayısı bakımından çeşitlilikler göstermektedir. Derlediğimiz şiirleri arasında en çok dört ve beş haneli şiirlerine rastlamaktayız. Âşık İbrahim'in şiirlerinin hane sayısı bakımından dağılımı şu şekildedir:

İki haneli şiirleri: "6, 59, 65, 74, 88, 92, 136, 155, 156, 172, 176" numaralı 11 şiirinde iki haneyi kullanmıştır.

Üç haneli şiirleri: "9, 11, 14, 54, 66, 78, 86, 115, 130, 132, 139, 157, 161, 171, 179, 181" numaralı 16 şiirinde üç haneyi kullanmıştır.

Dört haneli şiirleri: "1, 2, 5, 10, 12, 16, 17, 18, 19, 20, 21, 23, 24, 31, 32, 34, 35, 44, 45, 46, 49, 51, 52, 55, 57, 58, 62, 63, 64, 69, 70, 72, 75, 77, 83, 85, 87, 89, 90, 91, 94, 96, 97, 98, 101, 102, 103, 104, 106, 108, 109, 110, 114, 117, 118, 124, 127, 128, 129, 131, 133, 135, 137, 138, 140, 141, 142, 143, 144, 146, 147, 149, 150, 151, 154, 159, 160, 162, 163, 164, 165, 166, 167, 169, 170, 173, 174, 175, 180, 182, 183" numaralı 91 şiirinde dört haneyi kullanmıştır. En çok kullandığı hane sayısıdır.

Beş haneli şiirleri: "3, 4, 7, 8, 27, 28, 29, 30, 36, 37, 39, 40, 43, 47, 50, 61, 67, 68, 73, 79, 80, 81, 93, 95, 99, 107, 111, 116, 125, 134, 145, 148, 152, 153, 158, 177, 178" numaralı 39 şiirinde beş haneyi kullanmıştır. Üç hanelilerden sonra en çok kullandığı hane sayısıdır.

Altı haneli şiirleri: “13, 112, 119, 120, 121, 168” numaralı 6 şiirinde altı hane kullanmıştır.

Yedi haneli şiirleri: “26, 38, 41, 71” numaralı 4 şiirinde yedi hane kullanmıştır. Az kullandığı hane sayılarından.

Sekiz haneli şiirleri: “25, 53, 56, 100, 113, 123, 126” numaralı 7 şiirinde sekiz hane kullanmıştır.

Dokuz haneli şiirleri: “42, 76, 122” numaralı 3 şiirinde dokuz hane kullanmıştır.

On haneli şiirleri: “15, 22, 60, 82, 105” numaralı 5 şiirinde on hane kullanmıştır.

On beş haneli şiirleri: 84 numaralı “Oğlum Orhan’a” şiirinde on beş hane kullanmıştır.

On altı haneli şiirler: 48 numaralı “Sayın Turgut Özal’a” şiirinde on altı hane kullanmıştır.

Yirmi bir haneli şiirler: 33 numaralı “Allah De” şiirinde yirmi bir hane kullanmıştır.

2. Âşık İbrahim Koç’un Şiirlerinde Ölçü ve Duraklar

Âşık İbrahim Koç, şiirlerinde 7’li, 8’li, 11’li, 14’lü, 15’li, 16’lı ölçüleri kullanmıştır. Şiirlerinde en çok 11’li hece ölçüsünü kullanmıştır. Çıraklık döneminde söylemiş olduğu şiirlerinde ölçü bakımından kusurlar mevcuttur. Âşık İbrahim Koç’un şiirlerindeki ölçü ve durakları şu şekilde gruplandırabiliriz:

7’li Şiirler: Türk edebiyatının ilk çağlarından beri çok kullanılan bir kalıptır. Özellikle maniler bu kalıpta yazılır. (3+4), (4+3), (5+2), (2+5) duraklı olur (Dilçin, 1995: 43).

Âşık İbrahim, genellikle (3+4) ve (4+3) kalıplarını kullanmıştır. Şiirin bütününde aynı kalıbı kullandığı şiirleri çok azdır. Âşık İbrahim'in şiirlerinde bu duraklar şu şekilde kullanılmıştır:

(3+4) duraklı şiirlerine örnekler:

....

Kadınlar bayrağımız.

Kadınlar al kanımız.

Kadınlar vatanımız.

Onların eseriyiz.

Şehidi neferiyiz.

...

...

Kavaktan gazel indi.

Dibine gözel indi.

Bir öptüm bir ısırdım.

Dışime nazar indi.

...

GERÇEKTEN

Har düştü bağlarıma,

Soldurdu yaprağımı.

Sam vurdu güllerimi.

Kor düştü dağlarıma.

Hiç güneş doğmaz bana.

Açılmaz çiçeklerim.

Hiç kimse sormaz bana.

Bilinmez gerçeklerim.

...

GÖRMEDİM

Bülbülüm gül görmedim.
Ötmeye dil görmedim.
Çok gezdim, çok dolaştım.
Çıkmaya yol görmedim.

Hep koştum, çok yorulduum.
Tutacak dal görmedim.
Çok saydım, hep kırıldım.
Öpmeye el görmedim.

...

(4+3) duraklı şiirlerine örnekler:

...

Aman deyin, Hu deyin.
Mendil verdim yu deyin
Kızlar mendil yumuyor,
Asker olmuş bu beyin.

...

...

Bir zamanlar güzeldin.
Havalarda uçardın.
Tanımazdın kimseyi.
Dudak büküp geçerdin.

...

(2+5) duraklı şiirlere örnek:

Kadın bize bacıdır.
 Kadın başın tacıdır.
 Kadın can ilacıdır.
 Onlar Hakk'ın yoludur.
 Adı ana dalındır.
 (5+2) duraklı şiirlerine örnekler:

Bu durak kalıbında şiirlerine rastlayamadık.

8'li Şiirler: Çok kullanılan bir kalıptır. Semailer, varsağılar ve kimi türküler bu kalıpta yazılır. (4+4), (3+5), (5+3), (6+2), (2+6) ve (3+3+2) duraklı olur (Dilçin, 1995: 47).

Âşık İbrahim, yirmi üç şiirinde sekizli hece ölçüsünü kullanmıştır. Durakları şu şekilde kullanmıştır:

(4+4) duraklı şiirlerine örnekler:

...

Yazık oldu acıyorum,
 Boşa geçen günlerime.
 Geri gelir sanıyorum,
 Uçup giden şu ömrüme.

...

GİDİYORUM

Sinem yara, derdim büyük,
 Yığın yığın, höyük höyük.
 Bahtım kara, hayat kayık.
 Gidiyorum gündüz gece.

Kadere boyun büke büke,
Ağlayıp yaş döke döke,
Çamur yolda çöke çöke,
Gidiyorum gündüz gece.

...

...

Bir gün olur görmez gözün.
Dönmez dilin, demez ağzın.
Başucunda oğlun kızın,
Otururlar garip garip.

...

DERİM BABA

Ölüm haktır, miras haram.
Yeme baba, yeme baba.
Dedi kodu bize zarar.
Deme baba, deme baba.

Kazancına katma hile.
Yedirmezler güle güle.
Elininen bir gün sele,
Verin baba, verin baba.

Dünya malı, gelir gider.
Ne verirse hasbel kader.
Hakk, haksıza nalet eder.
Görün baba, görün baba.

İbrahim'e verme haram.
Yedirip de etme verem.
Haram yiyen olur viran.

Derim baba, derim baba.

(3+5) duraklı şiirlerine örnekler:

...

Acımam hiç ağlayana.

İnanmam içten yanana.

Sokulma arkadaş bana.

Marim her şey parayımış. (2+6)

...

(5+3) duraklı şiirlerine örnekler:

...

Fakir hakkını yemiyen,

Hepsi hep bana demiyen,

Alıp cebine komuyan,

Çetin birini arıyorum.

...

...

Ana ayrılmaz kuzudan.

Ayrılsa ölür sızıdan.

Sakınır onu gözünden.

Sen benim ciğer bağımsın. (3+5)

...

...

Cep telefonu yanında.

Altın zincir boynunda.
 Sigara, kibrit koynunda.
 Helal olsun gençler size. (4+4)
 ...

(6+2) duraklı şiirlerine örnekler:
 Bu kalıpta şiirine rastlayamadık.

(2+6) duraklı şiirlerine örnekler:

...
 Yakma kimsenin canını.
 Emme garibin kanını.
 Kırma gönül fidanını.
 Sana da ona da yazık. (3+3+2)
 ...
 ...
 Sular dağları titretir.
 Gülse bülbülü inletir.
 Keklik şarkısının dinletir.
 Yine bahar geldi diye.
 ...

(3+3+2) duraklı şiirlerine örnekler:
 Bu kalıpla söylenmiş şiirlerine rastlayamadık.

11'li Şiirler: Türk edebiyatının her döneminde çok kullanılmış bir kalıptır. Koşmalar, destanlar, tekke şiiri nazım türleri ve bunların dışında kalan çeşitli folklor ürünleri hep bu kalıpla yazılmıştır. (6+5), (4+4+3), (4+7), (7+4), (5+6) duraklı olur (Dilçin, 1995: 49).

Âşık İbrahim'in şiirlerinde en çok kullanmış olduğu kalıptır. Genellikle (6+5) duraklı kalıbı kullanmıştır.

(6+5) duraklı şiirlerine örnekler:

YENİ ASIR

Kayın ileride, kardeş geride
Kaynana koltukta, öz ana yerde,
Kadınlar son model, erkekler hurda,
Şimdi yeni moda böyle diyorlar.

Kadın iktidarı almış eline,
Erkek arkasında gider yoluna,
Bir şey desem biber sürer diline,
İşine gelirse böyle diyorlar.

Hanım emeklidir gider maaşa.
Erkek tayin olmuş evdeki işe.
Erkekler er şimdi, kadınlar paşa.
Şimdi yeni moda böyle diyorlar.

Erkek işe gider, kadın pazara,
Omuzunda çanta içinde para.
Anneler patiron, hizmetçi baba.
İşine gelirse böyle diyorlar.

Öyle deme kardaş asır değişti.
Şimdi hep kadınlar pantul giyorlar.
Eski aded, töre havaya uçtu.
Şimdi telefonda öptüm diyorlar.

BOZOK YAYLASI

No: 1

Yedim ekmeğini, içtim suyunu
Nasıl unuturum güzel Yozgat'ı.
Gezdim kazasını, gördüm köyünü,
Nasıl unuturum güzel Yozgat'ı.

Bir yanı yayla da bir yanı ova
Nasıl unuturum güzel Yozgat'ı.
Bir yanı hayal da bir yanı rüya
Nasıl unuturum güzel Yozgat'ı.

Sarıkaya'sı var bir de Sorgun'u
Nasıl unuturum güzel Yozgat'ı.
Ektim ekinini, sürdüm hergini,
Nasıl unuturum güzel Yozgat'ı.

Gel gör Çekereği, Çayıralan'ı
Nasıl unuturum güzel Yozgat'ı.
Ünlü Çamlığını, Muslubelen'i
Nasıl unuturum güzel Yozgat'ı.

CANANIM

Canımın cananı gelmiş deseler.
Ölürüm sevinçten, müjdeleseler.
İstemem, dünyayı bana verseler.
Gelişin cananım yetiyor bana.

Otursam yanına, baksam yüzüne.
Ağrıyan başımı koysam dizine.

Tutup ellerini ela gözüne,
Bir kere bakışım yetiyor bana.

Biter acılarım, diner gözyaşım.
Gel otur yanıma canım, yoldaşım.
Gel benim hayalim, gel benim düşüm.
Hayalin gözümde tütüyor bana.

İnsan sevdiğini böyle mi özler.
Andıkça adını yüreğim sızlar.
İbrahim hasretle yolunu gözler.
İçime ok oldu batıyor bana.

SENİN SESİN

Yozgat senin sesin duyulmaz mı hiç?
Maraş'ta Mahsuni, Sivas'ta Veysel.
İsteyen menzile yetişir er geç.
Nida Tüfekçi'den Sürmelim eser.

Bozok'tan yaylan var, Çamlık'tan dağın.
Yerköy'den ovan var, akar ırmağın.
Binlerce şehidin hep can ortağın.
Ezelden beridir bağrına basar.

Alışmış analar şehit vermeye.
Kınalamış salmış Çanakkale'ye.
Ağlıyor babalar iç döve döve.
Görülmez göz yaşı içine döker.

İbrahim'im selam olsun Yozgat'a. (4+4+3)
Selam Çamlığına, selam Bozok'a.

Yiğidin harmanı demişti Ata.
Şehit sırasında hep başı çeker.

BİZİM ELLER

Yukarı bağlı da aşşağı yazılı.
Sürüsü yayılır yanı kuzulu.
Kazası Yerköy de adı Terzili.
Salmanlı bucağı şu bizim eller.

Kuzeyi dağdır da güneyi yayla.
Hemi sümbül açar hemi de lale.
Dostuna turaptır düşmana gayle.
Yiğidin ocağı şu bizim eller.

Kar tutar bağları, coşar deresi.
Kemeyinen mantar besler merası.
Al yeşil çiçekli kır ovası.
Analar kucağı şu bizim eller.

Cennet gibi Şeker Şerbet Deresi.
Yüksektir çıkılmaz Kartal Yuvası.
İçme suyu tatlı, temiz havası.
Dermanlar ocağı şu bizim eller.

İbrahim der nice diyarlar gezdim. (4+7)
Aşğın oğluyum okudum yazdım.
Elli beş seneyi ömüre düzdüm.
Açık dost kucağı şu bizim eller.

GÖNÜL

Gönül, güldüyüsen güldüğün yeter.
Gayri bir durukta duralım gönül.

Artık boş hayale yeldiğin yeter.
Gayri bir karara varalım gönül.

Ben yoruldum gönül, gahrin çekemem.
Sen de bir çalıya gon gayri gönül.
Her istediğine boyun bükemem.
Yeter şu dalımdan in gayri gönül.

Yaş elliye geçti, kalmadı halım.
Her istediğine yetişmez elim.
N'olur sürme gayri yokuşa yolum.
Atını dölöğe sür gayri gönül.

(4+4+3) duraklı şiirlerine örnekler:

...

İbrahim der: Tek tek gezsem illeri,
Yakın etsem irak olan yolları.
Her birinin çeşit çeşit gülleri,
Koklayarak gezsem canım Türkiyem. (6+5)

...

Tatlısesim yuva yaptın gönlüme.
Ömür kattın sanatınla ömrüme.
Sen gidersen kimse gelmez yerine.
Acep bir arasam bulur muyum ki? (6+5)

...

AL OKU

İşte bahtım, işte yazım, al oku.
 İşte baharım, işte güzüm, al oku.
 İşte gönlüm, ağlar gözüm, al oku.
 Üst üste koy kaderimi, say oku.

İşte halim, sana yazdım, bil oku.
 İster ağla, ister sevin, gül oku.
 İsterisen gözyaşını sil oku.
 Üst üste koy dertlerimi, say oku.

YALAN MI

Bu dünyada dört kural var, bozulmaz.
 Biri sevmek, biri sevilme yalan mı.
 Bu kanuna başka kanun yazılmaz.
 Biri doğmak, biri ölmek yalan mı.

Bu dünyada iki sır var bozulmaz.
 Biri bilmek, biri bilmemek yalan mı.
 Her insanda iki ar var sezilmez.
 Biri ağlamak biri gülmek yalan mı.

(4+7) duraklı şiirlerine örnekler:

...

Dilin ile incittiğin kulları,
 Ayağında çinediğin yolları,
 Haram ile kirlettiğin elleri,
 Göçmeden Dünyadan yu da öyle git. (6+5)

...

...

Fani dünya boşumuşsun boşumuş.
Yaz dediğin boranımiş kışımış.
Ben de seni sadık yar sandıydım.
Akibetin bir çalı, bir daşımış.

...

...

Ödün verme adedinden özünden.
Esirge töreni, sakın gözünden. (6+5)
İnanıp da bir gavurun yüzünden.
Vazgeçme ha, sen bir Türk'ün oğlusun.

...

KAZALAR

Allah bize bir amanet can vermiş.
Yedirmeyin kurt ile kuşa demiş.
Yaşamaya bir sürü kural koymuş.
Kurallara tümce uyalım kardaş.
Uymayanı uyaralım arkadaş.

Olmuyalım trafikte bir canavar.
Öğrenelim kuralları ha ne var.
Bilmemenin arkasında ölüm var.
Kurallara tümce uyalım kardaş.
Uymayanı uyaralım arkadaş.

...

(7+4) duraklı şiirlerine örnekler:

Bu kalıbı sadece birkaç dizede kullanmıştır. Bu dizeler:

...

Adın yazılacaktır bir gün taşa

...

...

Ben o ski kışları çok özledim

...

(5+6) duraklı şiirlerine örnekler:

Hasretim toprak, hasretim ben sana.

Ne zaman olsa yar olursun bana.

Yalan mıyım olmadın mı her cana.

Bir gün de beni alırsın ey toprak.

...

14'lü Şiirler: (7+7) duraklıdır. Halk şiirinde bu kalıbın en çok kullanılmış duraklı biçimidir (Dilçin, 1995: 55).

Âşık İbrahim, yedi şiirinde on dört heceli kalıbı kullanmıştır. Bu kalıptaki tüm şiirleri (7+7) duraklıdır.

(7+7) duraklı şiirlerine örnekler:

BİZ TÜRK'ÜZ

Biz Türk'üz dünya bilir aslandır soyadımız.

Kanımız asil kandır, kahraman ecdadımız.

Dedemiz şehit oğlu, şehittir evladımız.

Canımız kadar aziz kandandır bayrağımız.

Bize şanlı Türk derler şeyarımız hürriyet.

İstiklal vaat ediyor bize cumhuriyet.
 Sönmeden ay yıldızım dalgalan ilelebet.
 Sen oldukça artacak sevgiyle bu muhabbet.

Nice şehitler verdik bu vatanın uğruna.
 Dikkat et! Basma sakın yatan şehit bağına.
 Ey Türk'ün evladı! Hazır mısın yarına?
 Sen de yiğit oğlusun, bas şehidi bağına.

Biz kana kan alırız, koymayız yerde asla.
 Biz cana can veririz Türk'üm diyen her nesle.
 Her birimiz bir nefer, bir askeriz hevesle.
 Ya Rab! Beni de al n'olur, al bayrağımla süsle.

Yıldırımazlar bizi, yılmadık ta ezelden.
 Biz Fatih torunuyuz, korkmayız mezardan.
 Bellidir tarihimiz ta Yemen'den Hazar'dan.
 Korkmadık, korkmuyoruz bize idam yazandan.

Biz vatan için doğduk, veremeyiz bir karış.
 Yarışımız aydınlık, eşi olmayan yarış.
 Amacımız hürriyet, hedefimizse barış.
 Sembolümüz bayraktır, ayyıldızla kardeşiz.

ÇİÇEK DİKTİM

Dağlara çiçek diktim, seni gelecek diye.
 Yollara güller ekdim, gelip görecek diye.
 Ömrümce hep bekledim, bir gün sevecek diye.
 Gözlerim yolda kaldı, niye gelmedin niye?

Mektup yazdım, rüzgâra götür ver dedim yare.
 Haber saldım bulutlarla, ağladım yağmurlara.
 Söyledim aya güne, yalvardım yıldızlara.
 Varın söyleyin diye, niye gelmedin niye?

Dualarım Allah'a, sevgim hasretim sana.
 İster gel ister gelme, gönlüm hep senden yana.
 Mevsim bende son bahar, fark etmez gelmesen de.
 Gözlerim yolda kaldı, niye gelmedin niye?

Yıllarca yol gözlerim, sevgilim gelir diye.
 Açar açar solarım, dönerim güz gülüne.
 Kesilir ümitlerim, yaş dolar gözlerime.
 Ağlarım gizli gizli, vururum dizlerime.

BEN ÖLÜNCE

Bir fırtına kopacak, yer yerinden oynayacak.
 Bir dönecek ki dünya, dağlar taşlar yanacak.
 Bir batacak ki güneş, bir daha doğmayacak.
 Bin bir renkli dünyam karanlıkta kalacak.

Bir şimşek çakacak ki yıldırımlar düşecek.
 Bir gök gürleyecek ki bir âlem inleyecek.
 Bir tufan kopacak ki yer gök bilinmeyecek.
 Bin bir çiçekli dünyam bir anda solacak.

Bir bulut kaynayacak, bir yağmur yağacak.
 Bir afet olacak ki dünyayı sel alacak.
 Bir tufan kopacak ki Nuh Tufanı olacak.

Bin bir desenli dünyam bir anda saralacak.

Bir gün gelecek ki bak her şey hitam bulacak.
Bir günde göreceksin açan çiçek solacak.

Bir de bakacaksın ki ömrün sonu gelecek.
Tabi bu saydıklarım ben ölünce olacak.

SEVİNİRİM

Bu gün kafam bulanık, karışır bulutlarım.
Beynimde gürültüler çakışır şimşeklerim.
İçimdeki fırtına koptu kopacak gibi.
Dünyayı sel götürür yağarsa yağmurlarım.

Nasıl eserse essin fark etmez ki rüzgârım.
Nasıl yağarsa yağsın kar, zaten ak saçlarım.
Bir ah desem saracak tüm dünyayı dumanım.
Bir çözülssem kış olur, zaten ben son baharım.

Merhem çare mi eder azgındır yarelerim.
Dertlerim bölük bölük, bin parça parelerim.
Yok bir ümüt bulunmaz, kesildi çarelerim.
Bir gülersem ölürüm, ah eder sevinirim.

SAYAMADIM

Saymadım, sayamadım geçen yıllarımı ben.
Ah bir doğsam da saysam o günleri yeniden.
Geri gelmez diyorlar dünyadan çekip giden.

Acırım heder olup boşa giden ömre ben.

Hiç fark edemedim ben güneş doğup batarken.
Dönen dönerken bir bir yıllar akıp giderken.

Nasıl da aldattılar daha dün ben çocukken.
Ömür dediğin yetmiş yıl, bana göre çok erken.

ISINAN KÜRE

Gayri açmıyor çiçekler, mevsim hep sonbahar.
Taş kuru, toprak kuru, ne yamur var ne de kar.
Gayrı kalktı kıralar, olmuyor eski ayaz.
Küre değişmiş şimdi, sıcak geçecek bu yaz.

Tedirgin olduk ya Rab, bilmem ki nedir buhal?
Hep kuzeyden esiyor rüzgâr, dağılıyor bulutlar.
Ne bir çiği düşer yere ne gök gürültüsü var.
Küre değişmiş şimdi, ne gök kara ne yer beyaz.

Bilmem ki değişen ne? Küre mi, biz mi acep?
Kulu ne ister ise olurmuş Hak'tan vacip.
Şimdi bakıyorum da kuru bağlar, boz dağlar.
Atık akıyor dereden, hep fabrika ovalar.

Küre mi derler dünya mı, benim pek aklım yetmez.
Aklımın yettiği şimdi keklük ötmez, kuş ötmez.
Sen de yak, sen de kirlet, boş ver bu dünya bitmez.
Menfaat önde gelir, İbrahim aklın yetmez.

MEYHANECİ

İç deme meyhaneci, içecek yerim yok ki.
 Git deme meyhaneci, gidecek yerim yok ki.
 Yuvasız kuş gibiyim, kalacak yerim yok ki.
 Dertlerim arkadaşım, bir de sen meyhaneci.

Ne sen sor ne ben söyleyim halimi meyhaneci.
 Bulunmaz Hint kumaşı dertlerimin ilacı.
 Giden yıllarım acı, gelen yıllarım acı.
 İşte her gün böyleyim, sen bilin meyhaneci.

Dünyaya doğan güneş bana bir gün doğmadı.
 Âleme yağan bulut bana bir gün yağmadı.
 Kader der sabrederim ağlarım acı acı.
 Bu gün misafirinim kerem et meyhaneci.

Yıllar oldu görmedim sılamı meyhaneci.
 Unuttum Mecnun gibi Leyla'mı meyhaneci.
 Çekerim gurbet gurbet çilemi meyhaneci.
 Başını ağrıttımsa özür dilerim meyhaneci.

GİDER

Zaman geçer, gün batar, adına akşam denir.
 Bilinmez neler olur, ömür yine cepten yer.
 Kanun bu, nizam böyle, bu çark hep böyle döner.
 Her şey yerli yerinde, giden ömürden gider.

Kim bozar bu düzeni, kim durdurur zamanı?
 Nerde Fatihler, hani nerde Süleyman'ı?
 Mal yalan, ömür yalan, dünyanın adı fani.

Gerçek olan tek şey var, buraya gelen gider.

Zamana ne dayandı, taş bile toprak oldu.
Kaç bahar geldi geçti, ne çiçek açtı, soldu.

Göstersene bir tanem senden önce kim kaldı.
Giden tek bir şey varsa o da bedenden gider.

Şu doğan güneşe bak, nereye gider böyle?
Çok şükür sana ya Rab, çok şükür nimetine.
Aydınlattın bizleri doğan tek güneşinle.
Tek karanlık bir yol var o da kabire gider.

15'li Şiirler: Bu kalıba türküler ve çeşitli şiirlerde rastlanır. (4+4+4+3) ve (8+7) duraklı biçimleri vardır (Dilçin, 1995: 56-57).

Âşık İbrahim'in bu kalıpta tek şiiri vardır. Allah'ın Aslanıyız adlı bu şiir (8+7) duraklıdır.

ALLAH'IN ASLANIYIZ

Türkoğlu Türk derler bize, tarih dolu şanıamız.
Dost bilir, düşman bilir hep bellidir ünvanımız.
Kalan gazi ölen şehit kanıdır toprağımız.
Biz Osmanlı'nın oğluyuz Allah'ın aslanıyız.

Alpaslanlar dedemizdir, Fatih kumandanımız.
Cephelerde at koşturur, toz dumandır yolumuz.
Bize akıncılar derler, Türk elidir elimiz.
Biz Osmanlı'nın oğluyuz Allah'ın aslanıyız.

16'lı Şiirler: Bu kalıba (4+4+4+4) ve (8+8) duraklı biçimleriyle çeşitli şiirlerde rastlanır (Dilçin, 1995: 57-58).

Âşık İbrahim Koç'un bir tane on altı hece ölçüsü ile söylenmiş şiiri vardır. Bizim Eller adlı bu şiir (8+8) duraklıdır.

BİZİM ELLER

Keklik kanadını sürmüş Güllü bağın üzümüne.
Bülbül gül dalına konmuş bakar hep gülün gözüne.
Lale, sümbül boy boy olmuş, baktıkça güler yüzüne.
Hele bir gör cennet gibi bizim eller, bizim eller.

Beşik Kaya, Kurt Bayırı yaylar binlerce davarı.
İçenlere ömür verir, boldur Kofa'nın Pınarı.
Uzun argaç köye yarı toprak kızıl çiğdem sarı.
Cennet gibidir baharı bizim eller, bizim eller.

Armitliği, pevvaması siliyor gönülden pası.
Harman yeri, Adak bağı gezip görenin rüyası.
Sanki bir kale gibi türbeyinen büzanesi.
Vallah âşıklar dünyası bizim eller, bizim eller.

Sarı buğday boy boy olur, bol olur tahıl zamanı.
Motor sürer, biçer biçer, yığar doldurur harmanı.
Ekim ayına güz Derik, çöker Aygar'ın dumanı.
Arkadaş gezme zamanı bizim eller, bizim eller.

İbrahim'im köyde yaşar, gözyaşı toprağa düşer.
Özler eşini dostunu, gelirler deyi sayıklar.
Sabırla hamur çalınır, arabaşı aşı bişer.
Haydin sizi bekliyok, gelin yeyin gardaşlıklar.

3. Âşık İbrahim Koç'un Şiirlerinin Kafiye Yapısı ve Redifler

Halk şiirinde uyak, *uyak* ya da *ayak* terimleriyle anılır. Halk edebiyatının uyak konusunda kuralcı bir tutumu yoktur. Halk şairleri en eski dönemlerden beri, uyak konusunda hafif bir ses benzerliğini dahi kesin kurallara bağlamadan şiirlerinde kullanmışlardır. Halk şiirleri, genellikle saz eşliğinde söylendiğinden, başka bir deyimle halk edebiyatı ürünleri sözlü olduğundan, halk şiirinde göz uyağı söz konusu değildir. Kulakta hoş bir uyum bırakan her ses benzerliği halk şairleri için bir uyaktır (Dilçin, 1995: 73).

Halk şiirinde yaygın olan yarım uyaktır (Dilçin, 1995: 73).

Redif, halk şiirinin en eski ve en önemli öğelerinden biridir. Halk şairleri redife uyaktan daha çok önem vermişlerdir. Bütün duygu, düşünce ve benzetmeleri rediften doğar. Halk edebiyatı ürünlerinin çoğunluğu rediflidir (Dilçin, 1995: 80).

Âşık İbrahim Koç'un şiirlerinde yarım kafiye, tam kafiye ve zengin kafiyelere rastlamaktayız. Onun şiirlerinde cinaslı kafiye ve tunç kafiye yoktur. Fakat ahenk unsurlarından redifleri de sıkça kullanmıştır. Kafiye çeşitlerini şu şekilde inceleyebiliriz:

Yarım Kafiye: Âşık İbrahim'in en çok kullanmış olduğu uyaktır. Şiirlerinden yarım uyaklara şu örnekleri verebiliriz:

Aşağıdaki dördlüğün birinci, ikinci ve üçüncü dizelerindeki "madan gel"ler rediftir. "r" sesleri ise yarım uyaktır.

Kapıyı vurmadan gel.

Kilidi kırmadan gel.

Nolur bekletme beni.

Çabucak, durmadan gel.

...

Aşağıdaki dördlüğün birinci, ikinci ve üçüncü dizelerindeki “sına” lar rediftir. “a”lar ise yarım uyaktır.

Bozok’un yaylasına,
Çamlık’ın havasına,
Yerköy’ün ovasına,
Yazıyorum, çiziyorum.

...

Aşağıdaki dördlüğün birinci, ikinci ve dördüncü dizelerinde “görmedim”ler rediftir. “I” sesleri ise yarım uyaktır.

Bülbülüm gül görmedim.
Ötmeye dil görmedim.
Çok gezdim, çok dolaştım.
Çıkmaya yol görmedim.

...

Aşağıdaki dördlüğün birinci ve üçüncü dizelerindeki “ş”ler yarım uyaktır. İkinci ve dördüncü dizelerindeki “ma gönlüm”ler rediftir. “r” sesleri yarım uyaktır.

Sen de gez, sen de dolaş.
Avare durma gönlüm.
Sen de sev, sen de çalış.
Kendini yorma gönlüm.

Aşağıdaki dördlüğün birinci, ikinci, üçüncü dizelerindeki “erler” rediftir. “k” sesleri yarım uyaktır.

Başına bir taş dikerler.

Üstüne bir su dökerler.
 Dua edip diz çökerler.
 Oturlar garip garip.

Aşağıdaki dörtlüğün birinci, ikinci, üçüncü dizelerinde “ım”lar rediftir.
 “z” sesleri ise yarım uyaktır.

Güldürmez bir türlü yüzüm.
 Hep içime ağlar özüm.
 Yardım etmez oğlum kızım.
 Yıkar beni bu acılar.

Aşağıdaki dörtlüğün birinci, ikinci ve üçüncü dizelerinde “madan” lar
 rediftir. “ç” sesleri yarım uyaktır.

Canın kafesten uçmadan,
 Davşan yamaca geçmeden,
 Ecel şerbetin içmeden,
 Allah de gönül Allah de.

Aşağıdaki dörtlüğün birinci, ikinci ve üçüncü dizelerinde “madan” lar
 rediftir. “r” sesleri yarım uyaktır.

Hak huzuruna varmadan,
 Varıp divana durmadan,
 Melekler hesap sormadan,
 Allah de gönül Allah de.

Aşağıdaki dörtlüğün birinci, ikinci ve üçüncü dizelerinde “ursun” lar
 rediftir. “ı” sesleri yarım uyaktır.

Allah de huzur bulursun.

Onunla feyiz alırsın.
 Böylece mümün olursun.
 Allah de gönül Allah de.

Aşağıdaki dörtlüğün birinci, ikinci ve üçüncü dizelerinde "ya" lar rediftir.
 "a" sesleri yarım uyaktır.

Aç ellerini semaya,
 Seherde başla duaya.
 Güvenme yalan dünyaya.
 Allah de gönül Allah de.

Aşağıdaki dörtlüğün birinci, ikinci ve üçüncü dizelerinde "ulacak" lar rediftir.
 "r" sesleri yarım uyaktır.

Yarın mahşer kurulacak.
 Senden suval sorulacak.
 Hep huzura varılacak.
 Allah de gönül Allah de.

Aşağıdaki dörtlüğün birinci, ikinci ve üçüncü dizelerinde "indirir" ler rediftir.
 "v" sesleri yarım uyaktır.

Sazım beni sevindirir.
 Dertli çalar dövündürür.
 Ozan eder vndrr.
 Döner gönlüme gönlüme.

Aşağıdaki dörtlüğün birinci, ikinci ve üçüncü dizelerinde "ir" ler rediftir.
 "i" sesleri yarım uyaktır.

Bazen olur derdim alır.

Her türlü halımı bilir.
Her yarama merhem olur.
Çalar gönlüme gönlüme.

Aşağıdaki dörtlüğün birinci ve üçüncü dizelerindeki “mayın”lar rediftir; “n” sesleri yarım uyaktır. İkinci ve dördüncü dizelerdeki “k” sesleri yarım uyaktır.

Bugün bana dokunmayın.
Kalbim kırık, gönlüm bozuk.
Her günümü bir sanmayın.
Yürek yanık, bağrım ezik.

Aşağıdaki dörtlüğün birinci, ikinci ve üçüncü dizelerinde “tur” lar rediftir. “k” sesleri yarım uyaktır.

Hikmetine suval yoktur.
Senin emirlerin haktır.
Yolundan sapan helaktır.
Garip gider, garip gider.

Aşağıdaki dörtlüğün birinci, ikinci ve üçüncü dizelerinde “lere” ler rediftir. “ş” sesleri yarım uyaktır.

Kadimsin olan işlere.
Sahipsin kurtla kuşlara.
İnanmayan başın taşlara,
Vurup gider, vurup gider.

Aşağıdaki dörtlüğün birinci, ikinci ve üçüncü dizelerinde “an” lar rediftir. “r” sesleri yarım uyaktır.

Hak deyip Hakk'a yalvaran.
 Varıp divanına duran.
 Doğru yolda yumak saran,
 Sarıp gider, sarıp gider.

Aşağıdaki dörtlüğün birinci, ikinci ve üçüncü dizelerinde “madın” lar rediftir. “r” sesleri yarım uyaktır.

Dert verdin, derman vermedin.
 Bir gün halımı sormadın.
 Hiçbir lafında durmadın.
 Ne halin varsa gör dünya.

Aşağıdaki dörtlüğün birinci, ikinci ve üçüncü dizelerinde “ümde” ler rediftir. “z” sesleri yarım uyaktır.

Her şeyi bir hayal oldu gözümde.
 Eridi yüreğim hal yok özümde.
 Yıllarca beklerim elim yüzümde.
 Veririm canımı geldi deseler.

Aşağıdaki dörtlüğün birinci, ikinci ve üçüncü dizelerinde “ları” lar rediftir. “l” sesleri yarım uyaktır.

Dilin ile incittiğin kulları,
 Ayağında çinediğin yolları,
 Haram ile kirlettiğin elleri,
 Göçmeden Dünyadan yu da öyle git.

Aşağıdaki dörtlüğün birinci, ikinci ve üçüncü dizelerinde “mez diyollar” rediftir. “l” sesleri yarım uyaktır.

Gurbete gideni gelmez diyollar.
 Ağlar da bir daha gülmez diyollar.
 Bir daha arıyan olmaz diyollar.
 Umudumu kesip kesip ağlarım.

Aşağıdaki dörtlüğün birinci, ikinci ve üçüncü dizelerinde “madıkça”lar rediftir. “I” sesleri yarım uyaktır.

Gönül rahat değil sen olmadıkça.
 Artık yaşamam sana gelmedikçe.
 Ben nasıl güleyim sen gülmedikçe.
 Nasıl ayırdılar benden sevgilim.

Aşağıdaki dörtlüğün birinci, ikinci ve üçüncü dizelerinde “ettin”ler rediftir. “I” sesleri yarım uyaktır.

İbrahim’i yana yana kül ettin.
 En sonunda bir kötüye kul ettin.
 Acıya, kedere tozlu yol ettin.
 Gelene geçene güldürdün dostum.

Aşağıdaki dörtlüğün birinci, ikinci ve üçüncü dizelerinde “sı”lar rediftir. “a” sesleri yarım uyaktır.

Tarihin eşiği, ilmin anası,
 Kartalın otağı, şahin yuvası,
 İç Anadolu’nun şirin yaylası,
 Koyunun kuzuya meliyor Yozgat.

Aşağıdaki dörtlüğün birinci, ikinci ve üçüncü dizelerinde “dim”ler rediftir. “z” sesleri yarım uyaktır.

İbrahim der nice diyarlar gezdim.
 Aşığın oğluyum okudum yazdım.
 Elli beş seneyi ömüre düzdüm.
 Açık dost kucağı şu bizim eller.

Aşağıdaki dördlüğün birinci, ikinci ve üçüncü dizelerinde “erdik”ler rediftir. “z” sesleri yarım uyaktır.

Gatığı torbaya korduk, süzerdik.
 Biberi kurutur, ipe düzerdik.
 Zahmeri ayında saya gezerdik.
 Şimdi Ankaralı, şehirliyk biz.

Aşağıdaki dördlüğün birinci, ikinci ve üçüncü dizelerinde “ime”ler rediftir. “z” sesleri yarım uyaktır.

Yaşlandım mı sızı indi dizime.
 Gamlandım mı yaşlar doldu gözüme.
 Yanıyom mu ateş düştü özüme.
 Boş ver, bu yangınımı söndür oğlum.

Aşağıdaki dördlüğün birinci, ikinci ve üçüncü dizelerinde “ma”lar rediftir. “r” sesleri yarım uyaktır.

Yeter İbrahim'im gamlanıp durma.
 Gördüğün rüyayı kötüye yorma.
 Sen sen ol, kimsenin gönlünü kırma.
 Kıranların arkasından söz gelir.

Aşağıdaki dördlüğün birinci, ikinci ve üçüncü dizelerinde “sı”lar rediftir. “a” sesleri yarım uyaktır.

Öksüz büyümüştür, yoktur anası.
 Bir yaşına gelmiş, ölmüş babası.
 Büyütmüşler teyzesiyle amcası.
 Yuvasız, yurtsuz gelmişti dünyaya.

Aşağıdaki dörtlüğün birinci, ikinci, üçüncü ve dördüncü dizelerinde “lar”lar rediftir. “a” sesleri yarım uyaktır.

Zaman kötü, biri sizi yaralar.
 Kırar kanadını seni paralar.
 Uçun turnam tekin değil buralar.
 Durmayın, uzağa gidin turnalar.

Aşağıdaki dörtlüğün birinci, ikinci ve üçüncü dizelerinde “emez diye”ler rediftir. “l” sesleri yarım uyaktır.

Kader senden kaçtım gelemes diye.
 Arar bundan sonra bulamaz diye.
 Alnımda yazımı silemez diye.
 Geldin gine buldun sen beni kader.

Aşağıdaki dörtlüğün birinci, ikinci, üçüncü ve dördüncü dizelerinde “ma”lar rediftir. “a” sesleri yarım uyaktır.

Yalnız kaldığım zaman çekilirim odama.
 Varsa bir odun atarım körlek yanan sobama.
 Dalarım mazilere, düşünür sıralarım kafama.
 Özlemle içim yanar hep ağlarım babama.

Tam Kafiye: Âşık İbrahim, şiirlerinde tam uyağı da sıkça kullanmıştır.

Aşağıdaki dördlüğün birinci, ikinci ve üçüncü dizelerinde “ek” sesleri tam uyaktır.

Her yanın çiçek çiçek.
Her dalı bin kelebek.
Sana tarif ne demek.
Dünya gülü İstanbul.

Aşağıdaki dördlüğün birinci, ikinci ve üçüncü dizelerinde “ına”lar rediftir. “ağ” sesleri tam uyaktır.

Tarlasına, bağına,
Ovasına, dağına,
Delice Irmağına,
Yazıyorum, çiziyorum.

Aşağıdaki dördlüğün birinci, ikinci ve dördüncü dizelerinde “dun mu hiç” ler rediftir. “oy” sesleri tam uyaktır.

Sarımsak soydun mu hiç.
Cebine koydun mu hiç.
Suyundan sarhoş olup,
Dadına doydun mu hiç.

Aşağıdaki dördlüğün birinci, ikinci ve üçüncü dizelerinde “a” lar rediftir. “ac” sesleri tam uyaktır.

Ulaşamadım amaca.
Tavşan geçti yamaca.
Gerek kalmadı ilaca.
Eyvah! Ömrüm boşa geçti.

Aşağıdaki dördlüğün birinci, ikinci ve üçüncü dizelerinde “e” ler rediftir.
“et” sesleri tam uyaktır.

Savaş zulümdür millete.
Zarar verir hürriyete.
Zaval getirir devlete.
Hayır diyorum savaşa.

Aşağıdaki dördlüğün birinci, ikinci ve üçüncü dizelerinde “ce” sesleri
tam uyaktır.

Bizde bayrak candan yüce.
Dalgalanır gündüz gece.
Ezberlerim hece hece.
Yazsan beni ocağına.

Aşağıdaki dördlüğün ikinci ve dördüncü dizelerinde “ımsın” lar rediftir.
“ağ” sesleri tam uyaktır.

Küsmem oğul, sana küsmem.
Sen benim ciğer bağımsın.
Senden umudumu kesmem.
Sen benim karlı dağımsın.

Aşağıdaki dördlüğün birinci, ikinci ve üçüncü dizelerinde “ını” lar
rediftir. “an” sesleri tam uyaktır.

Yakma kimsenin canını.
Emme garibin kanını.
Kırma gönül fidanını.
Sana da ona da yazık.

Aşağıdaki dördlüğün birinci, ikinci ve üçüncü dizelerinde “aş” sesleri tam uyaktır.

Bazıları sıfır tıraş.
 Boyalı göz, boyalı kaş.
 Bu nasıl kılıktır kardaş?
 Helal olsun gençler size.

Aşağıdaki dördlüğün birinci, ikinci ve üçüncü dizelerinde “i” lar rediftir.
 “an” sesleri tam uyaktır.

Bahar yeşertti her yanı.
 Dağdan indirdi dumanı.
 Kırın kaynaşma zamanı.
 Yine bahar geldi diye.

Aşağıdaki dördlüğün birinci, ikinci ve üçüncü dizelerinde “ın” lar rediftir.
 “ağ” sesleri tam uyaktır.

Bozok’tan yaylan var, Çamlık’tan dağın.
 Yerköy’den ovan var, akar ırmağın.
 Binlerce şehidin hep can ortağın.
 Ezelden beridir bağrına basar.

Aşağıdaki dördlüğün birinci, ikinci ve üçüncü dizelerinde “a” lar rediftir.
 “ağ” sesleri tam uyaktır.

Kimi de meraklı güle, yaprağa.
 Elinde ne varsa bağlar toprağa.
 Kendini Ferhat sanar, kucaklar dağa.
 Onu da çağrılar gel deyi deyi.

Aşağıdaki dördlüğün birinci ve üçüncü dizelerinde “lı dağlar” rediftir. “ra” sesleri tam uyaktır.

Al yeşil bürünmüş sıralı dağlar,
Atmış karı, kışı bahar zamanı.
Yârinden ayrılmış yaralı dağlar.
İndirmiş başına kara dumanı.

Aşağıdaki dördlüğün birinci, ikinci ve dördüncü dizelerinde “im var benim” rediftir. “rd” sesleri tam uyaktır.

Neçe yiğit, neçe merdim var benim.
Ele denmeyecek derdim var benim.
El içinde beni göçmen ettiler,
İçi bağ bahçeli yurdum var benim.

Aşağıdaki dördlüğün birinci, ikinci ve üçüncü dizelerinde “me” rediftir. “er” sesleri tam uyaktır.

Dayima engin ol, belik gösterme.
Herkesi bir bilip sakın sır verme.
Elin bahçesinin gülünü derme.
Kendi bahçen gazel döker güz olur.

Aşağıdaki dördlüğün birinci, ikinci ve üçüncü dizelerinde “ynan” rediftir. “ra” sesleri tam uyaktır.

Demek oğlun kızın her şey paraynan.
Aslan ölmez imiş ufak yaraynan.
Biri düşer, biri kalkar sıraynan.
Öyle derler amma bilemem oğlum.

Aşağıdaki dörtlüğün birinci, ikinci ve üçüncü dizelerinde “dı” lar rediftir. “an” sesleri tam uyaktır.

Nice İbrahimler inandı kandı.
 Seni kendisine sadık yar sandı.
 Benim gibi niceleri aldandı.
 Senin işin hayalimiş, düşümüş.

Aşağıdaki dörtlüğün birinci ve üçüncü dizelerinde “ur” lar rediftir. “ur” sesleri tam uyaktır.

Sarı çiçek savran kurmuş oturur.
 Alınan yeşile karışır dağlar.
 Mor çiçek üstüne ak duman durur.
 Gökte buludunan yarışır dağlar.

Aşağıdaki dörtlüğün birinci, ikinci ve üçüncü dizelerinde “ma” lar rediftir. “an” sesleri tam uyaktır.

Kapılıp dünyanın zevkine kanma.
 Düşüp ocağına, narına yanma.
 Mal mülk benim deyip bakidir sanma.
 O döndükçe yolun sonu tez gelir.

Aşağıdaki dörtlüğün birinci, ikinci ve dördüncü dizelerinde “ar” sesleri tam uyaktır.

Serpili serpili suya giden yar.
 Canımı canına bağlasan ne var?
 Beni öldürüp de koysan mezara.
 Söylemem kimseye, etmem ihbar.

Aşağıdaki dördlüğün birinci, ikinci ve üçüncü dizelerinde “ma” lar rediftir. “an” sesleri tam uyaktır.

Gamlanma ey deli gönlüm gamlanma.
 Gamlanıp da derdin narına yanma.
 Âlem böyle, bir ben böyleyim sanma.
 Gençliğim elimden uçuyor deyi.

Aşağıdaki dördlüğün birinci, ikinci ve üçüncü dizelerinde “tir” ler rediftir. “es” sesleri tam uyaktır.

Marşımız, bayrağımız bir renk, sestir.
 Halkımız bir vücut, bir tek nefestir.
 Vatanı korumak bizde hevestir.
 Mustafa Kemal’in askeriyiz biz.

Aşağıdaki dördlüğün birinci, ikinci ve üçüncü dizelerinde “üm” ler rediftir. “öz” sesleri tam uyaktır.

Sen neye üzülür ağlarsın gözüm?
 Yetmez mi, ağlar ya yanar ya özüm.
 Neden dinlemezsin, tutmazsın sözüm?
 Sen dur ben ağlayım kara bahtıma.

Aşağıdaki dördlüğün birinci, ikinci ve üçüncü dizelerinde “dır” lar rediftir. “an” sesleri tam uyaktır.

Bu dünyanın baş amiri insandır.
 O da bir kemikten, deriden candır.
 Ömrü geçicidir, sonu yalandır.
 Bir dönüp baksana ölen ölene.

Aşağıdaki dörtlüğün birinci, ikinci ve üçüncü dizelerinde “an” sesleri tam uyaktır.

Hani nerde Fatih, nerde Süleyman?
 Sen nereden doğdun, nerede baban?
 Kime sorarsan sor, diyo ki yalan.
 Sonu aşikârdır bilen bilene.

Aşağıdaki dörtlüğün birinci, ikinci ve üçüncü dizelerinde “gibi” ler rediftir. “ağ” sesleri tam uyaktır.

Bugün efkârlıyım derdim dağ gibi.
 Yaprığı dökülmüş viran bağ gibi.
 Ona öldü demen bana sağ gibi.
 Göz pınarım kuru, içerim ağlar.

Aşağıdaki dörtlüğün birinci, ikinci ve üçüncü dizelerinde “dım” lar rediftir. “an” sesleri tam uyaktır.

Her gülene dost diyerek bağlandım.
 Sarıldım boynuna dostum bu sandım.
 Eyvah olsun, hepsinde ben aldandım.
 Anladım ki dostu bulmak zorumuş.

Aşağıdaki dörtlüğün birinci, ikinci ve dördüncü dizelerinde “ı” lar rediftir. “aş” sesleri tam uyaktır.

Yazdıkça akıyor gözümün yaşı.
 Andıkça yanıyor bağrımın başı.
 Yazıp durma kalem seni kırarım.
 Yoğudu bir tane bacı kardaşı.

Aşağıdaki dördlüğün birinci, ikinci ve dördüncü dizelerinde “aş” sesleri tam uyaktır.

Her akşam gözümde iki damla yaş.
Ben ona o bana olmuşuk kardaş.
Yağmur bende bulut bulanırız beraber.
Yağarız ince ince, dalarız yavaş yavaş.

Aşağıdaki dördlüğün birinci, ikinci ve üçüncü dizelerinde “lara” lar rediftir. “ağ” sesleri tam uyaktır.

Kar mı yağdı da güvendiğim dağlara,
Kış mı düştü de mor sümbüllü bağlara,
İhtiyarlık mı çöktü de gençlik çağlara,
Niye melil masum durursun gönlüm?

Aşağıdaki dördlüğün birinci, ikinci ve üçüncü dizelerinde “lı” lar rediftir. “ra” sesleri tam uyaktır.

Kaderime baktım da ağalı karalı.
Sorma yüreğimi de hepten yaralı.
Açma dertlerimi de dünden sıralı.
Halimi sen daha da iyi bilirsin gönlüm.

Zengin Kafiye: Âşık İbrahim, şiirlerinde zengin kafiyelere de sıkça yer vermiştir.

Aşağıdaki dördlüğün birinci, ikinci ve dördüncü dizelerinde “ara” sesleri zengin uyaktır.

Ne bu elem, bu keder?
 Sen de gülsene gönlüm.
 Görenler sana ne der?
 Vakti geçmeden ömrün.

Aşağıdaki dördlüğün birinci, ikinci ve üçüncü dizelerinde “man” sesleri zengin uyaktır.

İbrahim'im diyor: Aman!
 Gözlerime indi duman.
 Geri dönmez geçen zaman.
 Yazık, boşa geçti ömrüm.

Aşağıdaki dördlüğün birinci, ikinci ve üçüncü dizelerinde “man” sesleri zengin uyaktır.

Dalgalan ey şanlı bayrak!
 Ay yıldızın parlayarak.
 Al rengini ufka bırak,
 Düşsün Türk'ün toprağına.

Aşağıdaki dördlüğün birinci, ikinci ve üçüncü dizelerinde “ine” ler rediftir. “ren” sesleri zengin uyaktır.

Bas nefsinin firenine.
 Yetiş Hakk'ın tirenine.
 Kavuş Allah yarenine.
 Allah de gönül Allah de.

Aşağıdaki dördlüğün birinci, ikinci ve üçüncü dizelerinde “zar” sesleri zengin uyaktır.

Kimine edersin nazar.
 Öldürür yaparsın mezar.
 Zehirlersin azar azar.
 Ne halin varsa gör dünya.

Aşağıdaki dörtlüğün birinci ve üçüncü dizelerinde “ım” lar rediftir. “daş” sesleri zengin uyaktır.

Sana gelmek istiyorum adaşım.
 Acep seni bana gösterirler mi?
 Seni görmek istiyorum kardaşım.
 Acep seni bana gösterirler mi?

Aşağıdaki dörtlüğün birinci, ikinci ve üçüncü dizelerinde “ı” lar rediftir. “var” sesleri zengin uyaktır.

Ben de güttüm öküz ile davarı.
 Çok üğüttüm arpa ile zavarı.
 Fakirdim görmedim o konservatuvarı.
 Dersimde başarılı olabilir miyim ki?

Aşağıdaki dörtlüğün ikinci ve dördüncü dizelerinde “ı” lar rediftir. “man” sesleri zengin uyaktır.

Al yeşil bürünmüş sıralı dağlar,
 Atmış karı, kışı bahar zamanı.
 Yârinden ayrılmış yaralı dağlar.
 İndirmiş başına kara dumanı.

Aşağıdaki dörtlüğün birinci, ikinci ve üçüncü dizelerinde “ı” lar rediftir. “ara” sesleri zengin uyaktır.

Vardım İstanbul'a yüzüm karalı.
 Sormayın halimi, içim yaralı.
 Çok şükür oğlum paralı.
 Tabi ekdiysem biçerim oğlum.

Aşağıdaki dördlüğün ikinci ve dördüncü dizelerinde “ır dağlar” lar rediftir. “arış” sesleri zengin uyaktır.

Sarı çiçek savran kurmuş oturur.
 Alınan yeşile karışır dağlar.
 Mor çiçek üstüne ak duman durur.
 Gökte buludunan yarışır dağlar.

Aşağıdaki dördlüğün birinci, ikinci ve üçüncü dizelerinde “aşa” sesleri zengin uyaktır.

İster padişah ol istersen paşa.
 İster elli yaşa ister yüz yaşa.
 Adın yazılacaktır bir gün taşta.
 Ben de sen, sen de ben deli göğnüm.

Aşağıdaki dördlüğün birinci, ikinci ve üçüncü dizelerinde “ste” sesleri zengin uyaktır.

Kimi şov yapıyor kimi de beste.
 Öyle ünlü var ki çıkmış üst üste.
 Kimi kıl odlumla altın kafeste.
 Bilmem ben ne desem ünlü olurum.

Aşağıdaki dördlüğün birinci, ikinci ve üçüncü dizelerinde “e” ler rediftir. “den” sesleri zengin uyaktır.

Bu can amanettir nazik bedene.
 Niye görmüyon mu giden gidene.
 Dön de bir bak babaninan dedene.
 Bu can da kefeni giyecek bir gün.

Aşağıdaki dördlüğün birinci, ikinci ve üçüncü dizelerinde “dür” ler rediftir. “lüm” sesleri zengin uyaktır.

Sensiz olmak benim için ölümdür.
 Senden ayrı yaşamak bir zulümdür.
 Bu perişan halim sana malümdür.
 Sevgilin perişan çabuk gel ha gel.

Aşağıdaki dördlüğün birinci, ikinci ve üçüncü dizelerinde “ayır” sesleri zengin uyaktır.

Sen sen ol, haramı helalden ayır.
 Güçlüye eş olma, güçsüzü kayır.
 Dilinden tatlı söz, elinden hayır,
 Eksik etme, dayim iyilik eyle.

Aşağıdaki dördlüğün birinci ve üçüncü dizelerinde “alan” sesleri zengin uyaktır.

Güvenme dünyanın ahiri yalan.
 Sonunda şu ölüm olduktan sonra.
 İstemem zihnetini, malını kalan.
 Ben ölüp ellere kaldıktan sonra.

Aşağıdaki dördlüğün birinci, ikinci ve üçüncü dizelerinde “arış” sesleri zengin uyaktır.

Biz vatan için doğduk, veremeyiz bir karış.
Yarışımız aydınlık, eşi olmayan yarış.
Amacımız hürriyet, hedefimizse barış.
Sembolümüz bayraktır, ay yıldızla kardeşiz.

Aşağıdaki dörtlüğün birinci, ikinci, üçüncü ve dördüncü dizelerinde “eri” sesleri zengin uyaktır.

Hasretimin sonu hüsrân, beklenen gelmez geri.
Hayalimde canlanır, gözlerimde eseri.
Yavaş yavaş soğur odam, saat gider ileri.
Huzur bulmadı ömrüm o gittikten beri.

III. BÖLÜM

ÂŞIK İBRAHİM KOÇ'UN ŞİİRLERİNİN DİL VE ÜSLUP ÖZELLİKLERİ

1. EDEBÎ SANATLAR

1.1. Teşbih: Sözü daha etkili bir duruma getirmek için, aralarında türlü yönlerden ilgi bulunan iki şeyden, benzerlik bakımından güçsüz durumda olanı nitelikçe daha üstün olana benzetmektir (Dilçin, 1995: 405).

“Kadın” şiirinde kadın; kana, bayrağa, vatana, ilaca, dünya gülüne ve cennet yoluna benzetilmiştir:

Kadın bizim anamız.
Kadın bizim kanımız.
Vazgeçilmez canımız.
Biz onlarsız olamak.
Yok onlarsız yaşamak.

Kadınlar bayrağımız.
Kadınlar al kanımız.
Kadınlar vatanımız.
Onların eseriyiz.
Şehidi neferiyiz.

Kadın bize bacıdır.
Kadın başın tacıdır.
Kadın can ilacıdır.
Onlar Hakk'ın yoludur.

Adı ana dalındır.

Allah'tan büyük nimet.
Kadına yetmez kıymet.
Onlar bize güç, kuvvet.
Onlar dünya gülüdür.
Onlar cennet yoludur.

“İstanbul” şiirinde İstanbul dünya gülüne benzetilmiştir:

Her yanın çiçek çiçek.
Her dalı bin kelebek.
Sana tarif ne demek.
Dünya gülü İstanbul.

“Boş ver” şiirinde ömür; tespih ve ipe benzetilmiştir:

Ömür bir tesbih gibi.
İncitmeden çek dostum.
Bir gün kopar ip gibi.
Yaşamana bak dostum.

“Görmedim” şiirinde şair kendini bülbüle benzetmiştir:

Bülbülüm gül görmedim.
Ötmeye dil görmedim.
Çok gezdim, çok dolaştım.
Çıkmaya yol görmedim.

“Öyle Biriyim” şiirinde şair kendini misafire, hana, içi boş bir kovana, bal vermeyen arıya, içi boş bir kafese benzetmiştir:

Ne misafir ne de hanım,
Başıma bela bu canım.
İçi boş bir kovanım,
Bal vermeyen arıyım.

Çağırırım çıkmaz sesim.
Kendime yetmez nefesim.
İçi boş bir kafesim.
Ben bu dünyada nideyim.

“Oğul” şiirinde oğlunu karlı bir dağa benzetmiştir:

Küsmem oğul, sana küsmem.
Sen benim ciğer bağımsın.
Senden umudumu kesmem.
Sen benim karlı dağımsın.

“Sazım Benim” şiirinde sazı sevgiliye benzetmiştir:

Sazım benim sevgilimdir.
Sesi benim öz dilimdir.
Tezenesi bülbülüdür.
Konar gönlüme gönlüme.

“Neyin Nesi” şiirinde baht, alnın kozasına benzetilmiştir:

Gitmiyor gönlümün yası.
Bahtım anlımın kozası.
Bilmem ki bu neyin nesi.
Felek ile ipim çözüük.

“Dünyada” şiirinde gençlik, kuşa ve köprüye benzetilmiştir:

Eyvah ömür geldi geçti.
Gençlik bir kuş gibi uçtu.
Saç ağardı, omuz düştü,
Bir dem sürmeden dünyada.

Nasıl geldi geçti günler.
Gençlik bir köprüymüş beyler.
Bak İbrahim gelip gider,
Bir gün görmeden dünyada.

“Mütahitler” şiirinde mütahitler para hastasına benzetilmiştir:

İbrahim'im uzun lafın kisası,
Bu mütahitler hep para hastası.
Bırak dolsun cüzdanları, kasası.
Nasıl olsa biz bu işe alıştık.

“Adaşıma” şiirinde İbrahim Tatlıses'i sanat bülbülüne, sanat güneşine, güle ve bülbüle benzetmiştir:

Seni dinleyenin diniyor yaşı.
Sen sanat bülbülü, sanat güneşi.
Ey garibin, ey fakirin yoldaşı!
Acep seni ben de görür müyüm ki?

Sen bu memleketin solmaz gülüsün.
Dalında ötüşen tek bülbülsün.
Bizlerin umudu, sevda yolusun.
Acep ben de sana varır mıyım ki?

“Sevgilim” şiirinde kendini kuşa ve Mecnun’a benzetmiştir:

Bir kuş olup uçup konsam dalına.
Allah nasıl dert verirmiş adama.
Neden böyle ızdırap çektirdin bana?
Izdirabın derman bana sevdiğim.

Ben bir mecnun oldum seni görelî.
Kalbim rahatladı halin soralı.
Ben zaten ölmüşüm sense yaralı.
Ölmeme sen mani olma sevgilim.

“İkimiz” şiirinde kendini ve sevgilisini eski şarkılara ve martılara benzetmiştir:

İkimiz de eski şarkılar gibi.
Sen ağlar, ben ağlar, bakar dururuz.
Yağmurda uçuşan martılar gibi,
Sen ıslak, ben ıslak ağlar dururuz.

“Oğlum Orhan’a” şiirinde oğlunu, güle ve dala benzetmiştir:

Ben senin babanım, sen de oğlumsun.
Bahçemdeki taze açan gülümsün.
Bu dünyada tutunduğum dalımsın.
Biri kırar diye korkarım oğlum.

“Askerim Ben” şiirinde kendini bir dolu buluta benzetmiştir:

Bir dolu bulutum, gürler dururum.
Şimşekler çıkarım, yıldırımlar vururum.

Duymadın mı Osmanlının oğluyum.
Şarktan garba kadar farklıyım ben.

“Boşumuş” şiirinde dünyayı sadık yâre ve kara buluta benzetmiştir:

Fani dünya boşumuşsun boşumuş.
Yaz dediğin boranımış kışımış.
Ben de seni sadık yâr sandıyıldım.
Akibetin bir çalı, bir daşımış.

Ne obalar yıktın, ne hanlar bozdun.
Kara bulut olup üstümde gezdin.
Doğduğumdan beri canımdan bezdim.
İlkbaharın sonu malum kışımış.

“Oğlum” şiirinde kendini kuşa benzetmiştir:

Bir kuş olsam da evine varsam.
Bahçende ağacıyın dalına konsam.
Size bakıp, ötsem ötsem ağlasam.
Akşam olup evine tüneseş oğlum.

“Bir zamanlar” şiirinde kendini ele, kula ve sele benzetmiştir:

Bir zamanlar ben de sevdim el gibi.
Bir güle aşığım dedim kul gibi.
Coşar idim, akar idim sel gibi.
Set koydular yollarıma bir hal oldum.
Bir hal oldum.

“Küsüm” şiirinde kız ve oğlan çocuklarını akrep ve yılan; kendisini de deliye benzetmiştir:

Üç tane kız var, iki tane oğlan.
 Kimisi akreptir kimisi yılan.
 Mahşerece küsüm, barışmam kalan.
 Kırılan gönülün tamiri yalan.

Daha neler dedi söylüyemiyom.
 Derdim dağlar gibi, hep diyemiyom.
 O gün, bu gün deli gibi geziyom.
 Bundan sonra gülmem, ağlarım kalan.

“Gurbet” şiirinde gözü ırmak ve sele; hasretliği tuza benzetmiştir:

İki gözüm ırmak, sel gibi çağlar.
 İçimi hasretlik duz gibi yalar.
 Sormayın derdimi diyemem dağlar.
 Başınızdanduman geçti mi ola.
 Göçmen kuşlar konup uçtu mu ola.

“Bazen” şiirinde kendini sele, deliye, çalıya, güle, yele, doluya, yola, çöle benzetmiştir:

Bazen durulurum, bazen bulanır.
 Bahar yağmurunun seli gibiyim.
 Bazen akıllı olur, bazen deli olur.
 Zahmeri ayının yeli gibiyim.

Bazen erken açar, bazen geç açar,
 Bir bağın başında çalı gibiyim.
 Ne bülbülüm öter, ne kuşum uçar.
 Son güz ayının gülü gibiyim.

Bazen hüzünlenir, bazen gülerim.
Yolunu kaybetmiş deli gibiyim.

Bazen yağarım, bazen gürlerim.
Buludunan gezen dolu gibiyim.

Ne bir bostanım var, ne bir bağım var.
Gelenin geçenin yolu gibiyim.
Ne bir nehirim var ne bir dağım var.
Yağmura susamış çölü gibiyim.

“Yeğenime” şiirinde gözyaşını sele benzetmiştir:

Yazamıyom, elim tutmaz kalemi.
Yazım böyle çekeceğim çilemi.
Gözyaşım sel oldu, götürür beni.
Alıp daşdan daşa çalıyor beni.

“Dağlar” şiirinde kendini ölü ve deliye benzetmiştir:

Sormayın halimi ölü gibiyim.
Derdimi sizlere diyemem dağlar.
Şu günler çılgınım deli gibiyim.
Benim sonum n’olur bilemem dağlar.

“Senin Gibi Güzel” şiirinde kirpikler oka, kaşlar kaleme benzetilmiştir:

Kirpiklerin oktur, kaşların kalem.
Gören tutuşuyor, yanıyor âlem.
Bir tek sen güzelsin, gerisi yalan.
Kız ben senin gibi güzel görmedim.

“Çabuk Gel” şiirinde göz ırmağa benzetilmiştir:

İki gözüm ırmak oldu akıyor.
Peşinde sevgilin seni bekliyor.
Sensiz bir günüm bir yıl geçiyor.
Dostun kan ağlıyor çabuk gel ha gel.

“Dünya” şiirinde geçlik kuşa; dünya altın taca benzetilmiştir:

Eyvah dünya boşumuşun boşumuş.
Geçen gençlik uçup giden kuşumuş.
Ömrün sonu bir çalı, bir daşımış.
Sonunda mezara kondurdun dünya.

Genciken insanın altın tacısın.
Yaşlandıkça panzehirden acısın.
Sen bir sahtekârsın, tam yalancısın.
Sonunda beni de kandırdın dünya.

“Demem Adını” şiirinde dert, dağa ve bağa benzetilmiştir:

Bugün efkârlıyım derdim dağ gibi.
Yaprağı dökülmüş viran bağ gibi.
Ona öldü demen bana sağ gibi.
Göz pınarım kuru, içerim ağlar.

“Yalan Dünya” şiirinde canlı, bir garip yolcuya benzetilmiştir:

Her canlı dünyada bir garip yolcu.
Kimimiz misafir, kimimiz hancı.
Kimi tatlı satar, kimimiz acı.

Önü boş, sonu boş yalan dünyada.

“Meyhaneci” şiirinde kendini yuvasız kuşa benzetmiştir:

İç deme meyhaneci, içecek yerim yok ki.
Git deme meyhaneci, gidecek yerim yok ki.
Yuvasız kuş gibiyim, kalacak yerim yok ki.
Dertlerim arkadaşım, bir de sen meyhaneci.

“Bizim Eller” şiirinde türbe ve buzhane, bir kaleye benzetilmiştir:

Armitlığı, pevvaması siliyor gönülden pası.
Harman yeri, Adak bağı gezip görenin rüyası.
Sanki bir kale gibi türbeyinen büzanesi.
Vallah âşıklar dünyası bizim eller, bizim eller.

“Babama” şiirinde gözyaşı sele, dünya bala benzetilmiştir:

Silme gözyaşımlı aksın yüzüme.
Sel olup yürüsün insin dizime.
Dünya bal olsa vurmam ağzıma.
Akıbeti ölüm olduktan sonra.

Tablo 1: Âşık İbrahim Koç'un şiirlerindeki Teşbih sanatındaki benzeyen ve benzetilen unsurları.

Şiir Adı	Benzeyen	Benzetilen
Kadın	kadın	kan, bayrak, vatan, ilaç, dünya gülü, cennet yolu
İstanbul	İstanbul	dünya gülü
Boş Ver	ömür	tespih, ip
Görmedim	şair	bülbül
Öyle Biriyim	şair	misafir, han, içi boş kovan, bal vermeyen arı, içi boş kafes
Oğul	oğul	karlı dağ
Sazım Benim	saz	sevgili
Neyin Nesi	baht	alın kozası
Dünyada	gençlik	kuş, köprü
Mütahitler	mütahit	para hastası
Adaşıma	İbrahim Tatlıses	sanat bülbülü, sanat güneşi, gül, bülbül
Sevgilim	şair	kuş, Mecnun
İkimiz	Şair ve sevgilisi	eski şarkılar, martılar
Oğlum Orhan'a	oğul	gül, dal
Askerim Ben	şair	dolu bulut
Boşumuş	dünya	sadık yâr, kara bulut
Oğlum	şair	kuş
Bir Zamanlar	kendi	el, kul, sel
Küsüm	kız ve oğlan çocukları	akrep, yılan
Gurbet	göz	ırmak, sel
Gurbet	hasretlik	tuz
Bazen	kendi	sel, deli, çalı, gül, yel, dolu, yol, çöl
Yeğenime	gözyaşı	sel
Dağlar	kendi	ölü, deli
Senin Gibi Güzel	kirpik	ok
Senin Gibi Güzel	kaşlar	kalem
Çabuk Gel	göz	ırmak
Dünya	gençlik	kuş
Dünya	dünya	altın taç
Demem Adını	dert	dağ, bağ
Yalan Dünya	canlı	bir garip yolcu
Meyhaneci	kendi	yuvasız kuş
Bizim Eller	türbe ve buzhane	kale
Babama	gözyaşı	sel
Babama	dünya	bal

1.2. İstiare: Bir şeyi kendi adının dışında, türlü yönlerden benzediği başka bir şeyin adıyla anma (Dilçin, 1995: 412).

“Sevdiğim” şiirinde sevgilisini ceylana benzetmiş; fakat sevgilisini kullanmamış:

Çok gezdim peşinde, ben ağlayarak.
Bu ceylanı ben tutarım sanarak.
Çeşmeden bir su içmedim kanarak.
Suyun derde derman imiş sevdiğim.

“Geldi Mi Ola” şiirinde kendini kuşa benzetmiş; fakat kendi benzeyenini kullanmamış:

Kuş olup da bizim ele varasın.
Çıkıp Gün Görmez’e yuva kurasın.
Menengişler yeşillendi göresin.
Patoslar dibine indi mi ola.

“Emi” şiirinde kendini çileye, devaya ve meftaya benzetmiş; fakat benzeyen kullanılmamış:

İstersen çile de sat pazar pazar.
İstersen deva de yut azar azar.
İstersen mefta de at mezar mezar.
Aha geldim aha gidiyom emi.

“Babama” şiirinde babasını gönül kuşuna benzetmiş; fakat benzeyen kullanılmamış:

Uçurdun felek de gönül kuşunu.
Gerçek ettin dün gördüğüm düşümü.

Akıttın gözümde kanlı yaşımı.
 Bundan sonra sana ağlarım ağam.
 Ağlarım da kara bağlarım ağam.

“Solar Gibisin” şiirinde gönül bağa benzetilmiş; fakat benzeyen yani gönül kullanılmamıştır:

Bazen açıyorsun, bazen soluyor.
 Bazen gülüyorsun, bazen ağlıyor.
 Bazen de çiçeği, gülleri solmuş,
 Yaprığı dökülmüş bağlar gibisin.

“Var” şiirinde çocuklar, bir salkım üzümüne benzetilmiş; fakat benzeyen kullanılmamış:

Hepsi bir salkım üzüm oldu gözüme.
 Hasretleri kor doldurur özüme.
 Sarılsam boynuna baksam gözüne.
 Gurbet sana gahirim var, nazım var.

“Sen” şiirinde sevgili ömre, meleğe, rüyaya, hayale, kulağa, göze, asil kana, ayağa, ele, çiçeğe, güle, yağmura, buluta, kelebeğe, arıya benzetilmiş; fakat sevgili yani benzeyen kullanılmamış:

Bir ömürsün sen, canıma can katacak.
 Bir melek Huri sen, ahrette kurtaracak.
 Bir rüyasın, bir hayal, ebedi anlatacak.
 Nasıl desem ki bilmem, nasıl anlatsam seni.

Bir kulaksın işitecek, bir gözsün görececek.
 Öyle bir asil kansın, derde deva verecek.

Bir ayaksın, bir elsin, tutacak yürüyecek.
Nasıl desem ki bilmem, nasıl anlatsam seni.

Bir çiçeksın dağlarda, bir gülsün ovalarda.
Bir yağmursun yerde, bulutsun havalarda.
Bir kelebek, bir arı, uçuyorsun kırlarda.
Nasıl desem ki bilmem, nasıl anlatsam seni.

Tablo 2: Âşık İbrahim Koç'un şiirlerindeki İstiare sanatının benzeyen ve benzetilen unsurları.

Şiir Adı	Benzeyen	Benzetilen
Sevdiğim	sevgili	ceylan
Geldi Mi Ola	kendi	kuş
Emi	kendi	çile, deva, mefta
Babama	baba	gönül kuşu
Solar Gibisin	gönül	bağ
Var	çocuklar	salkım üzüm
Sen	sevgili	ömür, melek, rüya, hayal, kulak, göz, asil kan, ayak, el, çiçek, gül, yağmur, bulut, kelebek, arı

1.3. Mübalağa: Bir sözün etkisini güçlendirmek amacıyla bir şeyi ya olamayacağı bir biçimde anlatmak ya da olduğundan pek çok ve pek az göstermektir (Dilçin, 1995: 447).

“Dostlar” şiirinde dertlerinin çokluğu ile ilgili olarak abartma yapmıştır:

Ben hangi acıyı sabır edip çeksem,
Bir değil beş değil bitecek desem,
Bilmem nasıl etsem, nereye gitsem?
İçim yanar, dışım serindir dostlar.

“Ağlama” şiirinde ağlayarak gözünün kör olması ile mübalağa yapılmıştır:

Ağlama dayanmaz yukadır özüm.
Ben bir ağlarısam kör olur gözüm.
Zaten kendime geçmiyor hiç sözüm.
Bana bakıp içli içli ağlama.

1.4. İstifham: Sözü, sorulan şeye yanıt isteme amacı gütmeyen, duyguyu ve anlamı güçlendirmek için soru biçiminde söylemektir. Türü varlıklar ve olaylar karşısında duyulan şaşkınlık, hayranlık gibi durumlarda da bu yola başvurulur (Dilçin, 1995: 456).

“Boş Ver” şiirindeki aşağıdaki dördlükte sorulan şeye yanıt isteme amacı güdülmeyen anlamı güçlendirmek amacı vardır:

Neyin var zaten burada.
Düşünsene ah dostum.
Hani gelenler nerde?
Diyecekler vah dostum.

“Seher Yeli” şiirindeki aşağıdaki dörtlükte sorulan şeye yanıt isteme amacı güdülmeyen anlamı güçlendirmek amacı vardır:

Ne esersin seher yeli.
Selamın yok, sabahın yok.
Esip incitirsin gülü.
Bülbüle hiç mi ahın yok.

“Oğul” şiirindeki aşağıdaki dörtlükte sorulan şeye yanıt isteme amacı güdülmeyen anlamı güçlendirmek amacı vardır:

Oğulsuz yaşar mı baba.
Sen bu ömrümün varısın.
Olur mu oğulsuz oba.
Sen benim küçük yavrumsun.

“Toprak” şiirindeki aşağıdaki dörtlükte sorulan şeye yanıt isteme amacı güdülmeyen anlamı güçlendirmek amacı vardır:

Hasretim toprak, hasretim ben sana.
Ne zaman olsa yar olursun bana.
Yalan mıyım olmadın mı her cana.
Bir gün de beni alırsın ey toprak.

“Dağlar” şiirindeki aşağıdaki dörtlükte sorulan şeye yanıt isteme amacı güdülmeyen anlamı güçlendirmek amacı vardır:

Bana öyle gamlı bakmayın dağlar.
İçimde yaram var, yüreğim ağlar.
Hiç bahar gelmeden solar mı bağlar.
Demek felek kara yazmış yazımı.

“Yalan mı” şiirindeki aşağıdaki dörtlükte sorulan şeye yanıt isteme amacı güdülmeden anlamı güçlendirmek amacı vardır:

Bu dünyada dört kural var, bozulmaz.
Biri sevmek, biri sevilme yalan mı.
Bu kanuna başka kanun yazılmaz.
Biri doğmak, biri ölmek yalan mı.

Bu dünyada iki sır var bozulmaz.
Biri bilmek, biri bilmemek yalan mı.
Her insanda iki ar var sezilmez.
Biri ağlamak biri gülmek yalan mı.

“Gönlüm” şiirindeki aşağıdaki dörtlükte sorulan şeye yanıt isteme amacı güdülmeden anlamı güçlendirmek amacı vardır:

Kar mı yağdı da güvendiğim dağlara,
Kış mı düştü de mor sümbüllü bağlara,
İhtiyarlık mı çöktü de gençlik çağlara,
Niye melil masum durursun gönlüm?

1.5. Teşhis: İnsan dışındaki canlı ve cansız varlıkları, düşünen, duyan ve hareket eden bir insan kişiliğinde göstermek, kişileştirmektir (Dilçin, 1995: 419).

“Kardelen Çiçekleri” şiirinde kardelenin üzgün olması, küsmesi, yalnız ve garip olması insana ait özelliklerdir:

Bugün niye üzgünsün?
Kardelen çiçekleri.

Sen de mi bana küstün?

Kardelen çiçekleri.

Ben yalnız, siz yalnız.

Bir dağın başındayız.

Siz de ben de garibiz.

Kardelen çiçekleri.

“Benim Köyüm” şiirinde insana ait özellik olan özlemek, köye verilmiştir:

Yeşil dağlar sarmış onu,

Çayır çimendir her yanı.

O da özlemiştir beni

Köyüm köyüm şirin köyüm

“Bayrak” şiirinde güneşe, yağmura ve yıldızlara insana ait özellikler verilmiştir:

Doğmak için çırpınıyor.

Güneş Türk’ün toprağına.

Düşmek için can veriyor.

Yağmur Türk’ün yaprağına.

Gökler mavi, deniz berrak.

Türk’e erken söker şafak.

Yıldızlar hep bir doğarak,

Bakar Türk’ün bayrağına.

“Dünya” şiirinin bütününde dünyaya, insana ait özellikler verilmiştir:

Dert verdin, derman vermedin.
Bir gün halımı sormadın.
Hiçbir lafında durmadın.
Ne halin varsa gör dünya.

Beni yıktın, sen aynısın.
Yokta yuksun, varda varsın.
Tek kelimeyle yalansın.
Ne halin varsa gör dünya.

Sana inanmıyom kalan.
İşin gücün yalan dolan.
Sen bir katilsin can alan.
Ne halin varsa gör dünya.

Kimine edersin nazar.
Öldürür yaparsın mezar.
Zehirlersin azar azar.
Ne halin varsa gör dünya.

“Eroyin” şiirinin bütününde eroine insana ait özellikler verilmiştir:

İçme eroyini, bozar yapını.
Alır servetini, yıkar tapunu.
Açılmaz bir daha, kapar kapını.
Kötülüğün anasıdır eroyin.

Acımadan kıyar gencecik cana.
Zehirler vücudu, karıştır kana.
Eroyin babadır, esrar da ana,
Kötülüğün anasıdır eroyin.

Eroyin düşmandır, güzel vatana.
 Nalet olsun hep alanla satana.
 İçme eroyini yazıktır sana.
 Kötülüğün anasıdır eroyin.

Önce keyif verir, sonra ızdırıp.
 O genç hayatı ediyor hep harap.
 Beyinde tümör, ayakta olur kramp.
 Kötülüğün anasıdır eroyin.

“Dağlar” şiirinde dağlara insana ait özellikler verilmiştir:

Al yeşil bürünmüş sıralı dağlar,
 Atmış karı, kışı bahar zamanı.
 Yârinden ayrılmış yaralı dağlar.
 İndirmiş başına kara dumanı.

Cıvı cıvı kuş sesine bürünmüş.
 Varıp da göresin, cennet her yanı.
 Lâleler takınmış, sümbül sarınmış.
 Besler yuvasında bin türlü canı.

“Mapushane” şiirinde insana ait olan vicdan özelliği, mapushaneye verilmiştir:

Mapushane seni yakar yıkarım.
 Hiç acımam bir kurşuna satarım.
 Suçsuz yere senelerce yatarım.
 Yok mu mapushane vicdanın senin?
 Yemin ederim ki suçum yok benim.

Soldu benim salkım salkım bağlarım.
 Sende geçti benim gençlik çağlarım.
 Suçsuz yere yattığıma ağlarım.
 Yok mu mapushane vicdanın senin?
 Yemin ederim ki suçum yok benim.

Çürümez mi şu dikenli tellerin?
 Açılmaz mı şu kapalı yolların?
 Kıracağım bir yetişse ellerim.
 Yok mu mapushane vicdanın senin?
 Yemin ederim ki suçum yok benim.

“Gönül” şiirinde gönle, insana ait özellik verilmiştir:

Gönül, sen yüksekte yayla yaylama.
 Sonra çadırını yel alır gönül.
 Her gördüğünü dostun belleme.
 Alırlar elinden, el olur gönül.

“Yâr” şiirinde çeşmeye, insana ait olan gülmek özelliği verilmiştir:

Çeşme senin kurban olam taşına.
 Ne gözeller geldi gitti başına.
 Gözaltından gülüp bakışın var ya.
 Koyar beni bir musalla taşına.

“Toprak” şiirinde insana ait olan gülmek özelliği toprağa verilmiştir:

Aldatırsın beni bakıp gülerek.
 Kimler aldanmadı yârim diyerek.
 Anamdan doğalı verdiğim emek,
 Sonunda boş olur bilirsin toprak.

“Solar Gibisin” şiirinde gönle, insana ait olan gülmek ve ağlamak özellikleri verilmiştir:

Bazen açıyorsun, bazen soluyor.
Bazen gülüyorsun, bazen ağlıyor.
Bazen de çiçeği, gülleri solmuş,
Yaprağı dökülmüş bağlar gibisin.

“Bülbülüm” şiirinde bülbüle, insana ait olan hasret çekmek, ağlamak özellikleri verilmiştir:

Sen de mi ben gibi hasret çekiyon?
Konmuşsun bir dala boyun büküyon.
Yardan mı ayrıldın yaşlar döküyon?

1.6. Tenasüp: Bir konu üzerinde, aralarında türlü ilgiler bulunan en az iki sözcük, terim ve deyim bir dize ya da beyit içinde rastgele sıralama amacı gütmeyen kullanmaktır (Dilçin, 1995: 431).

“Sonbahar” şiirinde; dal, yaprak, bahar, tomurcuk kelimeleri ile tenasüp sanatı yapılmıştır:

Ne kuş konar dalıma,
Ne bir yaprağım açar.
Kar yağar baharıma,
Buz tutar tomurcuğum.

“Kar Sardım” şiirinin bütününde kar, yağmur, çamur, rüzgâr, fırtına, poyraz, ayaz, yıldırım, şimşek kelimeleri ile tenasüp yapılmıştır:

Kar sardım yarama.
Yağmur giydim sırtıma.
Çamur taktım ayağıma.
Rüzgâr vurdum alınıma.
Sana hep gelmek için.

Fırtınalar çağırdım.
Deli poyraz gardaşım.
Kurudu dudaklarım.
Çat ayazdı yoldaşım.
Sana hep gelmek için.

Sana hep gelmek için.
Dağlarıldı yollarım.
Beynimde bin yıldırım.
Çakardı şimşeklerim.
Sana hep gelmek için.

“Gerçekten” şiirinin ilk dördlüğünde bağ, yaprak, gül kelimeleri arasında; son dördlüğünde sam, rüzgâr kelimeleri arasında tenasüp vardır:

Har düştü bağlarıma,
Soldurdu yaprağımı.
Sam vurdu güllerimi.
Kor düştü dağlarıma.

Her baharda sam vurur.
Kurutur sürgünümü.
Kuzeyden rüzgâr eser.
Dondurur her günümü.

“Fark Etmez” şiirinin ilk dörtlüğünde acı, çile, dert; ikinci dörtlüğünde matem, zlmek; son dörtlüğünde de feryat ve ah kelimeleri arasında tenasüp vardır:

Acılar benim sevdam.
 ileler arkadaşım.
 Günahlar benim duam.
 Dertler benim yoldaşım.

Ben alışkınım zaten.
 Bin derdile gezmeye.
 Bende hiç bitmez matem.
 Gerek yok zlmeye.

Her Şey benim sevgilim.
 Güzel irkin fark etmez.
 Ben bir garip bülbülüm.
 Feryadım ahım bitmez.

“Şansım” Şiirinde geçici ve baki değil kelimeleri arasında tenasüp vardır:

Bunda her Şey geçici.
 Hiçbir Şey bki değil.
 İndir bindir dünyası.
 Güzel irkin hepsi bir.

“Boş Ver” Şiirinde seven ve sevilen kelimeleri ile tenasüp yapılmıştır:

Sevenler ağlıyormuş.
 Boş ver sen de sev dostum.

Sevilen yanıyormuş.
Boş ver sen de yan dostum.

“Gönlüm” şiirinde birinci dördlükte keder ve elem; ikinci dördlükte gülmek ve neşelenmek kelimeleri arasında tenasüp yapılmıştır:

Ne bu elem, bu keder?
Sen de gülsene gönlüm.
Görenler sana ne der?
Vakti geçmeden ömrün.

Sen de gül sen de oyna.
Sen de neşelen gönlüm.
Yalan diyorlar dünya.
Boşa geçmeden ömrün.

“Öyle Biriyim” şiirinde misafir ve han; kovan, bal, arı kelimeleri arasında tenasüp vardır:

Ne misafir ne de hanım,
Başıma bela bu canım.
İçi boş bir kovanım,
Bal vermeyen arıyım.

“Bahar” şiirinin ilk dördlüğünde gül, bülbül, bahar; ikinci dördlüğünde çoban, kuzu, kır kelimeleri arasında tenasüp vardır:

Açılır baharda güller.
Artık sevişir bülbüller.
Yeşerin köyler, şehirler.
Yine bahar geldi diye.

Kırlarda kuzu yayılır.
 Çoban kuzuya bayılır.
 Artık kuş sesi duyulur.
 Yine bahar geldi diye.

“Bozok Yaylası” şiirinde yayla, ova kelimeleri arasında ve hayal, rüya kelimeleri arasında tenasüp vardır:

Bir yanı yayla da bir yanı ova
 Nasıl unutturum güzel Yozgat'ı.
 Bir yanı hayal da bir yanı rüya
 Nasıl unutturum güzel Yozgat'ı.

“Sevgilimi Gördüm” şiirinde efkâr ve gam kelimeleri arasında tenasüp vardır:

Baktım ki o gözler ıslanmış, nemli.
 O da benim gibi efkârlı, gamlı.
 O gözlerin bakışları manalı.
 Dedi gülüm söylemenin zamanı.

“Dostlar” şiirinde birinci dördlükte arı, bal, kovan, çiçek, oğul kelimeleri arasında; ikinci dördlükte acı, keder kelimeleri arasında tenasüp vardır:

Arı bal yapar mı kuru kovana?
 Konar mı çiçeği olmayan dala?
 Uçurur oğulu kondurur dala.
 Erilmez bir türlü sırrına dostlar.

İbrahim'i yana yana kül ettin.
 En sonunda bir kötüye kul ettin.

Acıya, kedere tozlu yol ettin.
Gelene geçene güldürdün dostum.

“Turnam” şiirinde ova, dağ kelimeleri arasında tenasüp yapılmıştır:

Turnam niye böyle yüksek uçarsın?
Ovalar geçersin, dağlar aşarsın.
Sen de yoksa benim gibi naçarsın?
Turnam haber var mı bizim ellerden?

“Senin Sesin” şiirinde yayla, dağ, ova, ırmak coğrafi terimleri bir arada kullanılarak tenasüp yapılmıştır:

Bozok’tan yaylan var, Çamlık’tan dağın.
Yerköy’den ovan var, akar ırmağın.
Binlerce şehidin hep can ortağın.
Ezelden beridir bağrına basar.

“İbrahim’im” şiirinde hancı ve han kelimeleri arasında tenasüp yapılmıştır:

İbrahim’im içim dolu gamınan.
Arada kaldım bir kuru canınan.
Küskün oldum hancıyınan, hanınan.
Suçum nedir bilemedim, bilinmez.

“Dağlar” şiirinde dağ, ova, çöl, ırmak kelimeleri arasında tenasüp vardır:

Dağlar sizi aşıp aşıp dolansam,
Başınızda bulut olup bulansam,
Gürülesem yağmur olsam sel olsam.

Aksam ovalara, çöllere dağlar.
Irmak olup düşsem dillere dağlar.

“Gelin” şiirinde sonbahar ve yaprak dökmek kelimeleri arasında tenasüp vardır:

Salınıp durma da gözelim deyi.
Bir gün olur sen de geçersin gelin.
Her baharın sonu sonbahar olur.
Bir gün olur yaprak dökersin gelin.

“Rüyamda” şiirinde düş, hayal kelimeleri arasında tenasüp vardır:

Gecem bir düş oldu, gündüzüm hayal.
Bende hâl böyledir, senden ne haber?
Ne bir haber, ne de bir telefonun var.
Seni geliyor sanıp da gülüverdim.

“Geldi Mi Ola” şiirinde lâle ve sümbül kelimeleri arasında tenasüp vardır:

Şimdi bizim elin gezme zamanı.
Kalkmıştır dağların karı, dumanı.
Lâle sünbül bürümüştür her yanı.
Gatar gatar turna uçu mu ola.

“Bizim Bağlar” şiirinin birinci kıtasında bağ, yeşil yaprak, çiçek, gül, erik, armut kelimeleri arasında; ikinci kıtada ibibik, bülbül, keklik kelimeleri arasında tenasüp vardır:

Bakıyom size de ağlıyom bağlar.
Hani o al yeşil yapraklarınız.

Al, sarı çiçeğin, gülünüz solmuş.
Hani eriğiniz, armutlarınız.

Konardı dalınıza ibibikler, bülbüller.
Açardı kıyınızda yeşil yapraklı güller.
Kanat sürerdi çubuğunuza al kınalı keklikler.
Hani yosun tutmuş kütükleriniz.

“Ey Koçum” şiirinde âdet, töre kelimeleri arasında tenasüp vardır:

Ödün verme adedinden özünden.
Esirge töreni, sakın gözünden.
İnanıp da bir gavurun yüzünden.
Vazgeçme ha, sen bir Türk’ün oğlusun.

“Dokunma” şiirinde Ay, Güneş, Dünya terimleri arasında tenasüp vardır:

Gece Ay ışıtır, gündüz de Güneş.
Uğraşma dünyayla kıydan dolaş.
Bilmiyon mu her gün dönüyor gardaş.
Senin gibi niceleri az gelir.

“Âşığın Oğlu” şiirinin ilk dördlüğünde dost, ahbap kelimeleri arasında; son dördlüğünde yetim, öksüz kelimeleri arasında tenasüp vardır:

Türküler söylediler gördüğü dosta.
İnsan aşığydı, ahbaba hasta.
Hak diye çağırırdı en son nefeste.
Öksüz büyümüştü, çoktu dileği.

Yetimdi, öksüzdü kimsesi yoktu.
 Tanırdı âlemi, ahbabı çoktu.
 Ardında beş tane evlat bıraktı.
 Yardım etsin ona Hakk'ın meleği.

“Alın Yazına” şiirinin birinci dördlüğünde şans, baht, alın yazısı kelimeleri arasında; ikinci dördlükte gam, dert kelimeleri arasında tenasüp vardır:

İbrahim'im bir kura çek şansına.
 Bekle de gör ne çıkacak bahtına.
 İyi çıkar, kötü çıkar bilinmez.
 Razı et gönlünü alın yazına.

Yiğit olan yiğit, hep gam çekermiş.
 Hep dert ekerimiş, hep dert biçermiş.
 Kaderimdir deyip boyun bükermiş.
 İki damla yaş düşermiş gözüne.

“Deli Göğnüm” şiirinde libas, elbise, kürk, giyinmek, kuşanmak kelimeleri arasında tenasüp vardır:

Libastan elbisen, samurdan kürkün,
 Giyinsen kuşansan ne olur farkın.
 Nasıl olsa bir gün geçer merakın.
 Çünkü amanettir can deli göğnüm.

“Bir Zamanlar” şiirinin ilk kıtasında çiçek, gül, tomurcuklu dal, yaprak kelimeleri arasında; son kıtasında bahar, yaz, kış, güz kelimeleri arasında tenasüp vardır:

Bir zamanlar çiçek idim gülüdüüm.
 Yeni açan tomurcuklu dalıdım.
 Dolu vurdu dallarıma kırıldım.
 Rüzgâr değdi yaprama gazel oldum.
 Gazel oldum.

Bir zamanlar bahar idim yaz oldum.
 Dinlenmeyen ozan oldum, saz oldum.
 Şimdi ise kışı yakın güz oldum.
 Geleni yok, gideni yok yol oldum.
 Yol oldum.

“Eyvah” şiirinde kulak, göz; ayak, diz; ağrı, sızı kelimeleri arasında tenasüp vardır:

Arttı ağrılarım, çoğaldı sızım.
 Duymuyor kulağım, görmüyor gözüm.
 Yürümez ayağım, tutmuyor dizim.
 Gayri yaş elliye geçiyor deyi.

“Yalan Dünya” şiirinde dert ve çile kelimeleri arasında tenasüp vardır:

Hep bana yükledin derdi çileyi.
 Dert yumağı ettin geldim geleli.
 Çok yiğitler yedin bildim bileli.
 Aha kondum, göçüyorum üstünden.

“Dağlar” şiirinde duman, ateş, kül, tütme kelimeleri arasında tenasüp vardır:

Gözlerim yaş dolu, içimde hüzün.
Başımdan dumanım gitmiyor dağlar.
Yanıyor ateşim, olmuyor közüm.
Bir türlü tütünüm tutmuyor dağlar.

“Kıran kırana” şiirinde köz, yanmak, ateş kelimeleri arasında tenasüp vardır:

İçerim köz dolu, yüreğim yanar.
Üstümde çilemin kazanı kaynar.
Bilmem ki bu ateş ne zaman söner.
Bilmem ki sönsem mi sönmesem mi ki?

“Demem Adını” şiirinde dert, merhem, tabip kelimeleri arasında tenasüp vardır:

Sorma dostum sorma derinde yaram.
Elim yetişmez ki bir melhem sürem.
Çare bulunmaz ki tabibe soram.
Bu yarımı ancak birisi bağlar.

“Tabib” şiirinde melhem, yara, tabip kelimeleri arasında tenasüp vardır:

El uzanmaz yaralarım derinde.
Melhem almaz ulaşılmaz yerimde.
Sorma tabip yara benim gönlümde.
Sen deyiş, dost sarar benim yarımı.

“Kulağı Varımış” şiirinde de yara, tabip, mehlem kelimeleri arasında da tenasüp vardır:

Gittim bir tabibe yaram sar dedim.
 Tabib senin yaran sarılmaz dedi.
 Ne olur üstüne merhem sür dedim.
 Tabib sana merhem bulunmaz dedi.

“Sonra” şiirinde baykuş ve yaras kelimeleeri arasında tenasüp vardır:

Baykuşlar konarmış ören yerine.
 Yarasalar yuva yapmış evine.
 Sonunda ağlatan dünya neyime.
 Ben ağlayıp da el güldükten sonra.

“Her Akşam” şiirinde yağmur, bulut ve yağmak kelimeleeri arasında tenasüp vardır:

Her akşam gözümde iki damla yaş.
 Ben ona o bana olmuşuk kardaş.
 Yağmur bende bulut bulanırız beraber.
 Yağarız ince ince, dalarız yavaş yavaş.

“Çiçek Diktim” şiirinde rüzgâr, bulut, yağmur kelimeleeri arasında ve ay, gün, yıldız kelimeleeri arasında tenasüp vardır:

Mektup yazdım, rüzgâra götür ver dedim yare.
 Haber saldım bulutlarla, ağladım yağmurlara.
 Söyledim aya güne, yalvardım yıldızlara.
 Varın söyleyin diye, niye gelmedin niye?

“Ben Ölünce” şiirinde şimşek, yıldırım, gök gürlemek kelimeleeri arasında tenasüp vardır. Diğer dörtlükte de afet, sel, tufan kelimeleeri arasında tenasüp vardır:

Bir şimşek çakacak ki yıldırımlar düşecek.
 Bir gök gürleyecek ki bir âlem inleyecek.
 Bir tufan kopacak ki yer gök bilinmeyecek.
 Bin bir çiçekli dünyam bir anda solacak.

Bir bulut kaynayacak, bir yağmur yağacak.
 Bir afet olacak ki dünyayı sel alacak.
 Bir tufan kopacak ki Nuh Tufanı olacak.
 Bin bir desenli dünyam bir anda saralacak.

“Sevinirim” şiirinde bulut, şimşek, fırtına, yağmur, sel, yağmak kelimeleri arasında tenasüp vardır:

Bu gün kafam bulanık, karışır bulutlarım.
 Beynimde gürültüler çakışır şimşeklerim.
 İçimdeki fırtına koptu kopacak gibi.
 Dünyayı sel götürür yağarsa yağmurlarım.

“Bizim Eller” şiirinde keklik ve bülbül kelimeleri arasında; lâle, sümbül, gül kelimeleri arasında tenasüp vardır:

Keklik kanadını sürmüş Güllü bağın üzümüne.
 Bülbül gül dalına konmuş bakar hep gülün gözüne.
 Lâle, sümbül boy boy olmuş, baktıkça güler yüzüne.
 Hele bir gör cennet gibi bizim eller, bizim eller.

“Bizim Eller” şiirinde başka bir dörtlükte de buğday, tahıl zamanı, harman, biçmek kelimeleri arasında da tenasüp vardır:

Sarı buğday boy boy olur, bol olur tahıl zamanı.
 Motor sürer, biçer biçer, yığar doldurur harmanı.

Ekim ayına güz derik, çöker Aygar'ın dumanı.
Arkadaş tam gezme zamanı bizim eller, bizim eller.

“Yaralarım” şiirinde yara, mehem, sürmek, kanamak, dağlanmak kelimeleri arasında tenasüp vardır:

Gün geçtikçe azar yaram.
Mehlemim yok, alıp sürem.
Hep içime kanar, dağlanır sinem.
Yaralarım vay yaralarım.

1.7. Telmih: Söz arasında, herkesçe bilinen geçmişteki bir olaya, ünlü bir kişiye bir inanca ya da yaygın bir atasözüne işaret etmek, onu anımsatmaktır (Dilçin, 1995: 461).

“Galatasaray” şiirinde Galatasaray'ın Lens zaferine telmih yapılmıştır:

Onu yenemez kimse.
Bu tempoyla giderse.
Nasıl sol çekti Lense.
Canım Galatasaray.
Benim aslanım Galatasaray.

“Barış İstiyoruz” şiirinde Osmanlı İmparatorluğuna telmih yapılmıştır:

Ecdadımız Osmanlıdır.
Al bayrağımız şanlıdır.
Savaşlarımız kanlıdır.
Biz hep barış istiyoruz.

“Mütahitler” şiirinde Veli Göçer'e ve Marmara Depremine telmih yapılmıştır:

Garip, gecekondyu yapsa yıkarlar.
 Gece gündüz konturole çıkarlar.
 Bir amire dert anlatsa azarlar.
 Biz bu nice Göçerlerle tanıştık.

Eli bonservisli büyük kalfalar.
 İşinizde firması kum yıkar, eler.
 Göçer enkazından çıkan midyeler,
 Size bakıp seyretmeye alıştık.

“Adaşıma” şiirinde Zeki Müren, Barış Manço, Yılmaz Güney, Ayhan Işık, Âşık Veysel ve Pir Sultan Abdal’a telmih vardır:

Hani Zeki, hani Barış nerede?
 Hani Yılmaz, hani Işık nerede?
 En büyüğümüz Veysel Âşık nerede?
 Adaşım ben de bir güler miyim ki?

Nerde Pir Sultanlar nerdeler hani?
 Sen söylerken bir dert sarıyor beni?
 Bir ben değil herkes seviyor seni.
 Seni hiç gönlümden siler miyim ki?

“Sevgilim” şiirinde Kerem’e, Aslı’ya ve Mecnun’a telmih yapılmıştır:

Kerem, Aslı, mecnun böyle yandıkça,
 Bizim gibi hiçbirisi olmadı.
 Dermanı sen aldın, dert bana kaldı.
 Derdin bari bende kalsın sevgilim.

“Senin Sesin” şiirinde Kınalı Hasan’a telmih yapılmıştır:

Alışmış analar şehit vermeye.
 Kınalamış salmış Çanakkale'ye.
 Ağlıyor babalar iç döve döve.
 Görülmez gözyaşı içine döker.

“Senin Sesin” şiirinde Atatürk’ün Yozgat için söylemiş olduğu söze telmih vardır:

İbrahim'im selam olsun Yozgat'a.
 Selam Çamlığına, selam Bozok'a.
 Yiğidin harmanı demişti Ata.
 Şehit sırasında hep başı çeker.

“Gül Deyi Deyi” şiirinde Ferhat'a telmih vardır:

Kimi de meraklı güle, yaprağa.
 Elinde ne varsa bağlar toprağa.
 Kendini Ferhat sanar, kucaklar dağa.
 Onu da çağrılar gel deyi deyi.

“Oğlum Orhan'a” şiirinde Vehbi Koç'a ve zenginliğine telmih vardır:

Adım İbrahim de soyadım Koç.
 Vehbi Koç da ameleme muhtaçtır.
 Mühüm deyil bunlar, istersen aç dur.
 Yeter ki düşmanlar bilmesin oğlum.

“Askerim Ben” şiirinde Türk tarihine ve Osmanlı İmparatorluğu'na telmih vardır:

Selçukludan beri gelir aslımız.
 Asil kanla donatılmış neslimiz.
 Viyana'ya, Yemen'e gider sesimiz.
 Cenkten cenge koşan kır atlıyım ben.

“Ey Koçum” şiirinde Fatih Sultan Mehmet'e telmih vardır:

Gayet saygılı ol, kusurdan kaçın.
 Terbiyeye hizmet et, ağarsın saçın.
 Sen Fatih torunusun ey koçum!
 Boyun bükmez, diz çökmez dede tornusun.

“Selam Sana Hocam” şiirinde Uhut'ta peygamberimizi koruyan Ebu Mus'af'a telmih yapılmıştır:

Hele bir de Ebu Mushap varımış.
 Uhud'da Resul ü Ekrem'i korumuş.
 Utancından kafayı kuma gömmüş.
 Selam sana, şükran sana ey hocam.

“Kimi” şiirinde Barış Manço ve Müslüm Gürses'e telmih vardır:

Kimi titreyerek alır yarışı.
 Kimi de var taklit eder Barışı.
 Kimi cilet ile götürür işi.
 Bilmem ben ne desem ünlü olurum.

“Aynalar” şiirinde Ferhat ile Şirin'e telmih vardır:

Bir sevdam olsa ki Şirinler gibi.
 Bir Ferhat'ım olsa deliler gibi.

Bir duvağım olsa ki gelinler gibi.
Giyinsem de baksam aynalar size.

“Sonunda” Şiirinde Lokman Hekim’e telmih yapılmıştır:

Bu dũnyaya gelen gidecek bir gũn.
İster fakir olsun istersen zengin.
Bu tatlı canına bulunmaz çare.
Lokman Hekim başında otursa her gũn.

“Biz Tũrk’ũz” Şiirinde Tũrk tarihine telmih yapılmıştır:

Yıldırılmazlar bizi, yılmadık ta ezelden.
Biz Fatih torunuyuz, korkmayız mezardan.
Bellidir tarihimiz ta Yemen’den Hazar’dan.
Korkmadık, korkmuyoruz bize idam yazandan.

“Ben Őlũnce” Şiirinde Nuh Tufanı’na telmih yapılmıştır:

Bir bulut kaynayacak, bir yağmur yağacak.
Bir afet olacak ki dũnyayı sel alacak.
Bir tufan kopacak ki Nuh Tufanı olacak.
Bin bir desenli dũnyam bir anda saralacak.

“Meyhaneci” Şiirinde Leyla ile Mecnun’a telmih yapılmıştır:

Yıllar oldu gŕrmedim sılamı meyhaneci.
Unuttum Mecnun gibi Leyla’mı meyhaneci.
Çekerim gurbet gurbet çilemi meyhaneci.
Başını ağrıttımsa Őzũr dilerim meyhaneci.

“Allah’ın Aslanıyız” şiirinde Alpaslan’a, Fatih’e ve Türk tarihine telmih yapılmıştır:

Alpaslanlar dedemizdir, Fatih kumandanımız.
Cephelerde at koşturur, toz dumandır yolumuz.
Bize akıncılar derler, Türk elidir elimiz.
Biz Osmanlı’nın oğluyuz Allah’ın aslanıyız.

“Çanakkale Geçilmez” şiirinde Kınalı Hasan’a, Seyit Çavuş’a, Osmanlı için söylenen Hasta Adam sözüne, Malazgirt Zaferi’ne telmih yapılmıştır:

Çanakkale dediler, gelip durdular.
Türk’e karşı bir olmuş bütün ordular.
Seyit’i, Kınalı Hasan’ı, Ali’yi vurdular.
Çanakkale geçilmez dedik anlamadılar.

Şanlı Osmanlı’ya hasta adam dediler.
Yenme hayalleriyle bin hevesle geldiler.
Arı Burnu önünden geri döndüler.
Çanakkale geçilmez dedik dinlemediler.

Tarih yazdı bu millet Malazgirt’te.
Ben demiyorum, yazıyor şanlı tarihte.
Savaşı biz öğrettik o İngiliz’e.
Çanakkale geçilmez dedik inanmadılar.

1.8. Tezat: İki düşünce, duygu ve hayal arasında birbirine karşıt olan nitelikleri ve benzerlikleri bir arada söylemektir (Dilçin, 1995: 449).

“Diyemem” şiirinde ağlamak ve gülmek kelimeleri arasında tezat vardır:

Mırıldanıp dururum,
Sevgilim gitti diye.
Ağalılarak gülem,
Beni unuttu diye.

“Fark Etmez” şiirinde gülmek ve ağlamak kelimeleri ile güzel, çirkin kelimeleri arasında tezat vardır:

Fark etmez benim için.
Ne ağlamak, ne gülmek.
Yanarım için için.
Olmaz bende sürünmek.

Her şey benim sevgilim.
Güzel çirkin fark etmez.
Ben bir garip bülbülüm.
Feryadım ahım bitmez.

“Şansım” şiirinde güzel, çirkin ve indirmek, bindirmek kelimeleri arasında tezat vardır:

Bunda her şey geçici.
Hiçbir şey baki değil.
İndir bindir dünyası.
Güzel, çirkin hepsi bir.

“Benim Köyüm” şiirinde zengin, fakir kelimeleri arasında tezat vardır:

Biçerdöver traktörü.
Hiç bitmez köyümün yeri.
Birdir zengini fakiri.
Köyüm köyüm, benim köyüm.

“Öyle Biriyim” şiirinde ölü, diri ve akıllı, divane kelimeleri arasında tezat vardır:

Ne ölüyüm ne diriyim.
Allah’ın bakar körüyüm.
Bir kemik bir de deriyim.
İşte ben öyle biriyim.

Ne akıllı ne divane,
Geziyorum yana yana.
Bedenim yük oldu cana,
Dermanım yok ki yürüyüm.

“Gurbet” şiirinde gitmek, gelmek ve ağlamak, gülmek kelimeleri arasında tezat vardır:

Gurbete gideni gelmez diyollar.
Ağlar da bir daha gülmez diyollar.
Bir daha arıyan olmaz diyollar.
Umudumu kesip kesip ağlarım.

“Gül Deyi Deyi” şiirinde zengin, fakir kelimeleri arasında tezat vardır:

Kimi zengin olmuş fakir azarlar.
Kimi seyyah olmuş gurbet gezerler.
Görmezler ki dolmuş taşmış mezarlar.
Bize bakıp ibret al deyi deyi.

“Rüyamda” şiirinde gece, gündüz kelimeleri arasında tezat vardır:

Gecem bir düş oldu, gündüzüm hayal.
 Bende hâl böyledir, senden ne haber?
 Ne bir haber, ne de bir telefonun var.
 Seni geliyor sanıp da gülüverdim.

“Nasıl Zaman” şiirinde kısa, uzun kelimeleri arasında tezat vardır:

Kızlarda saç kısa, erkekte uzun.
 Baş açık, karın açık görüyor gözün.
 Başımıza kar yağıyor yazın.
 Böyle bir zamanın içine geldik.

“Gel Kuzum” şiirinde ağlamak, gülmek ve kâr, zarar kelimeleri arasında tezat vardır:

Ölenece de ben kuzumu ararım.
 Gezen kurttan, uçan kuştan sorarım.
 Ağlamak kâr bana, gülmek zararım.
 Bekliyorum bekliyorum gelmiyor kuzum.
 Aklıma düştükçe kan dolar gözüm.

“Dokunma” şiirinde gece, gündüz kelimeleri arasında tezat vardır:

Gece Ay ışıtır, gündüz de Güneş.
 Uğraşma dünyayla kıydan dolaş.
 Bilmiyon mu her gün dönüyor gardaş.
 Senin gibi niceleri az gelir.

“Emi” şiirinde dolu, boş; gelmek, gitmek; akıllı, deli kelimeleri arasında tezat vardır:

İster İbrahim de istersen Koç de.
 Ne dersen de bana, istersen hiç de.
 İstersen dolu de istersen boş de.
 Aha geldim, aha gidiyom emi.

İster akıllı de istersen deli de.
 İstersen Ali de ister Veli de.
 Başına kuş konmaz karaçalı de.
 Aha geldim aha gidiyom emi.

“Alın Yazına” şiirinde gülmek, ağlamak kelimeleri arasında tezat vardır:

Dilerim bu kader bana da güler.
 Ağlayan gözümün yaşını siler.
 Öyle veya böyle geçiyor günler.
 İbrahim'im sen sahip ol özüne.

“Zaman” şiirinde akıllı, deli kelimeleri arasında tezat vardır:

Çok akıllı vardır, deli kandırır.
 Ne ustalar var ki dolap döndürür.
 Hak yiyeni hangi sular söndürür.
 Allah'ın ateşi yaktığı zaman.

“Gönül” şiirinde kapamak, açmak kelimeleri arasında tezat vardır:

Dayıma engin ol, yüksekten uçma.
 Dosta gadim ol ki gonup da göçme.
 Kapanmış yarayı yeniden açma.
 Bir azarsa kapanması zor olur.

“Kusura Kalma” şiirinde zengin, fakir ve ön, son kelimeleri arasında tezat vardır:

Kimi zengin, kimi fakir dünyada.
 Kimi erer, kimi ermez umuda.
 Öyle veya böyle hepsi sırada.
 Sen önüne değil, hep sonuna bak.

“Gözüm” şiirinde ağlamak, gülmek kelimeleri arasında tezat vardır:

Sen ağlarsan gözüm ben de ağlarım.
 Beraber sabredek kara bahtıma.
 Sabreden sonunda gülermiş derler.
 Her halde az kaldı gülme vaktine.

“Kader” şiirinde de ağlamak, gülmek kelimeleri arasında tezat vardır:

Ben neyi sevdiysem elimden aldın.
 Kardeş oldun bana, beniynen böldün.
 Ne zaman ağlasam o zaman güldün.
 Gine taştan taşta vurdun sen kader.

“Ağlama” şiirinde de ağlamak, gülmek kelimeleri arasında tezat vardır:

Ben zaten doluyum, yanıyor içim.
 Yüklenmiş gidiyor gurbete göçüm.
 Ağlamak kaderim, gülmekse suçum.
 Bir de sen durup durup ağlama.

“Sonunda” şiirinde yaşlı, genç kelimeleri ve fakir, zengin kelimeleri arasında tezat vardır:

Bu dünyaya gelen gidecek bir gün.
 İster fakir olsun istersen zengin.
 Bu tatlı canına bulunmaz çare.
 Lokman Hekim başında otursa her gün.

Bu dünya fanidir, bu can amanet.
 Sonunda kopacak bir gün kıyamet.
 İstersen yaşlı ol, istersen genç ol.
 Önü sonu belli ölüm, akibet.

“Gel Kalem” şiirinde dert, derman kelimeleri arasında tezat vardır:

Kalem gel seninnen gel anlaşalım.
 Derdimi yaz, dermanımı elleme.
 Daş gibi olalım, yemin tutalım.
 Gidip yad ellere sırrımız deme.

“Ana” şiirinde gelmek, gitmek kelimeleri arasında tezat vardır:

İçimde yara var vurmaz dışına.
 Gözüme baktıkça ağrı çıkar başıma.
 Geliyom, gidiyom ama boşu boşuna.
 Ah, ah! Dalım kolum kırıktır ana.

“Gönlüm” şiirinde barışık, dargın kelimeleri arasında tezat vardır:

Sorarım kendime ben her gün, her gün.
 Bu göğnüm benimle gine mi kırgın?
 Herkesle barışık, benimle dargın.
 Yıllarca benimle barışmaz göğnüm.

“Yalan Mı?” şiirinde doğmak, ölmek ve ağlamak, gülmek kelimeleri arasında tezat vardır:

Bu dünyada dört kural var, bozulmaz.

Biri sevmek, biri sevilmek yalan mı.

Bu kanuna başka kanun yazılmaz.

Biri doğmak, biri ölmek yalan mı.

Bu dünyada iki sır var bozulmaz.

Biri bilmek, biri bilmemek yalan mı.

Her insanda iki ar var sezilmez.

Biri ağlamak biri gülmek yalan mı.

“Yalan Dünya” şiirinde tatlı, acı; ön, son; günah, sevap; kâr, zarar kelimeleri arasında tezat vardır:

Her canlı dünyada bir garip yolcu.

Kimimiz misafir, kimimiz hancı.

Kimi tatlı satar, kimimiz acı.

Önü boş, sonu boş yalan dünyada.

Günahın cezasıdır, sevabın affın.

İster gemin olsun, isterse yatın.

Kârın kefinindir, zarar eyvahın.

Ellerin boş gider yalan dünyada.

1.9. İrsal-ı Mesel: Söylenen bir düşünceyi inandırmak ve pekiştirmek amacıyla söze bir atasözünü ya da atasözünü değerinde bir örnek katmak (Dilçin, 1995: 464).

“Acılar” şiirinde “Tok, acın halinden anlamaz.” atasözüyle irsal-ı mesel yapılmıştır:

Gözün göze faydası yok.
Acın halinden bilmez tok.
Şükür ki bende sabır çok.
Yakar beni bu acılar.

“Söz Olur” şiirinde “Büyük lokma ye, büyük söz söyleme.” atasözü ile irsal-ı mesel yapılmıştır:

Her günüm böyle olur belleme.
Asfalt yolun duman olur, toz olur.
Büyük ye, büyük giy, büyük laf deme.
Senin de başına gelir söz olur.

“Kusura Kalma” şiirinde “Son gülen iyi güler.” atasözüyle irsal-ı mesel yapılmıştır:

Yolum düştü bir gün haldan bilmeze.
Sen ne dersen de laftan almaza.
Böyleleri bu dünyada gülmez ha.
Sabretmesini bil, son gülene bak.

“Gözüm” şiirinde “Sabrın sonu selamettir.” sözüyle irsal-ı mesel yapılmıştır:

Ne gelirse kula Allah’tan gelir.
Önünü sonunu ancak o bilir.
Sabrın sonu belli, selamet olur.
Sabret de sen otur gönül tahtıma.

“Felek” şiirinde “Altın yere düşünce pul olmaz.” sözüyle irsal-ı mesel yapılmıştır:

Altın yere düşmeyinen pul olmaz.
Yiğit düşer amma kula kul olmaz.
Kumaş kutnu ise ebedi solmaz.
Amma çamur atıp soldurdun felek.

1.10. İktibas: İrsal-ı mesele benzer. Söze, anlamı pekiştirmek amacıyla ayet, hadis ya da bunlardan parçalar almaktır (Dilçin, 1995: 465).

“Allah De” şiirinde “Haram olan şeylerden sakının.” ayetiyle iktibas yapılmıştır:

Sen ol ki haramdan sakın.
Sana emri budur Hakk'ın.
Ölüm sana senden yakın.
Allah de gönül Allah de.

“Eroyin” şiirinde “İçki bütün kötülüklerin anasıdır.” Hadis-i şerifine iktibas yapılmıştır:

Eroyin düşmandır, güzel vatana.
Nalet olsun hep alanla satana.
İçme eroyini yazıktır sana.
Kötülüğün anasıdır eroyin.

“Bir Gün” şiirinde “Her canlı dünyada bir gün ölümü tadacaktır.” Ayetiyle iktibas yapılmıştır:

Kanun böyle gelen bir gün gidecek.
 Kurtuluş yok bundan, sıran gelecek.
 Her canlı dünyada bir gün ölecek.
 Duyan dost dizine vuracak bir gün.

“İftiralar” şiirinde “Dosdoğru olunuz.” ve “Haramı, helalden ayırınız.”
 Ayetlerine iktibas yapılmıştır:

Etme iftirayı, günah eyleme.
 Duymadını, görmedini söyleme.
 Seni dinleyen var, duymaz belleme.
 Doğru ol, dayıma doğruyu söyle.

Sen sen ol, haramı helalden ayır.
 Güçlüye eş olma, güçsüzü kayır.
 Dilinden tatlı söz, elinden hayır,
 Eksik etme, dayim iyilik eyle.

Bu dünya fanidir, sayılı günün.
 Sana baki deyil, geçici ömrün.
 Sana doğruluğu emreder dinin.
 İbrahim'im günahın az belleme.

1. 11. Cinas: Söylenişleri ve yazılışları bir, anlamları ayrı iki sözcüğü bir arada kullanmaktır (Dilçin, 1995: 467).

Âşık İbrahim Koç'un derlediğimiz şiirlerinde cinasa rastlayamadık.

2. ANLATIM ŞEKİLLERİ

2.1. Hikâye Yoluyla Anlatım

Âşıklar, dünyanın yaratılışı ve peygamberlere ait kıssaların anlatılışında ve destanlarda tahkiye (hikâye etme) anlatım şekline başvururlar (Artun, 2009: 151).

Âşık İbrahim hikâye yoluyla anlatım şeklini çok fazla kullanmamıştır. Hayatını anlattığı birkaç şiirde kullanmıştır. Şu şiiri örnek olarak verilebilir:

KÜSÜM

Üç tane kız var, iki tane oğlan.
Kimisi akreptir kimisi yılan.
Maşerece küsüm, barışmam kalan.
Kırılan gönülün tamiri yalan.

Küçük oğlan seni düverim diyor.
Gerekirse evden kuvarım diyor.
Parmak gösteriyor, tehdit ediyor.
Yaralandım içten, iyi olmam kalan.

Ben ne dersem aynısını söylüyor.
Düşümden kakıyor, boğazımı boğuyor.
Beni kendi evimden kovuyor.
Düşünür düşünür yanarım kalan.

Daha neler dedi söylüyemiyom.
Derdim dağlar gibi, hep diyemiyom.
O gün, bu gün deli gibi geziyom.
Bundan sonra gülmem, ağlarım kalan.

2.2. Tasvir Yoluyla Anlatım

Âşık İbrahim, memleketinin güzelliklerini anlatırken bu anlatım şeklini kullanmıştır. Zamandan şikâyet ederken geçlerle ilgili tasvirler yapmıştır. Semailerde ve güzellemelerde kullanmıştır. Şu şiiri örnek verilebilir:

BENİM KÖYÜM

Yazı başka, kışı başka
Bağrı açıktır her aşka.
Orda yaşasaydım keşke,
Köyüm köyüm, güzel köyüm.

Artık yaşanır köyümde,
Başka bir tat var suyunda,
Su akar taşlı çayında
Köyüm köyüm, benim köyüm.

Yeşil dağlar sarmış onu,
Çayır çimendir her yanı.
O da özlemiştir beni
Köyüm köyüm, şirin köyüm

Leylek gelmiş yuvasında
Gayet boldur meyvesi de
Köyüm zümrüt havasında
Köyüm köyüm, benim köyüm

Eğri, doğru tozlu yolu
Açmıştır çiçeği, gülü
Başkadır köyümün hali
Köyüm köyüm, şirin köyüm.

Tarla akbuğdayla dolar.
 Çalışan köylüler güler.
 Koyun kuzusuna meler.
 Köyüm köyüm, benim köyüm.

Köyüm çalışmayı sever.
 Bol bol çalışır, bolca yer.
 Her zaman hayırlı diler.
 Köyüm köyüm, şirin köyüm.

Biçerdöver traktörü.
 Hiç bitmez köyümün yeri.
 Birdir zengini fakiri.
 Köyüm köyüm, benim köyüm.

Arkadaş ben öz köylüyüm.
 Köyden doğmuş bir soyluyum.
 Kazayı kenti neyleyim.
 Köyüm köyüm, şirin köyüm.

İbrahim köyünü özler.
 Dayim köylü olmak ister.
 Selam size köylü dostlar.
 Köyüm köyüm, benim köyüm.

2.3. Açıklayarak (Doğrudan Doğruya) Anlatım

Âşıklar, özellikle dini-tasavvufi şiirleri öğretici özellik taşıdığı için bu anlatım şekline başvururlar (Artun, 2009: 151).

Âşık İbrahim, dinî-tasavvufî şiirlerinde bu anlatım şeklini kullanmıştır. Şu şiiri örnek olarak verilebilir:

ÂŞIĞIN OĞLU

Adım İbrahim Koç, âşığın oğlu.
 Köyüm Terzilidir Yerköy'e bağlı.
 Vilayetim Yozgat, sevdanın yolu.
 Bilen bilmeyene söylesin beni.

Babam Âşık İlyas, Hakk'ın ozanı.
 Çok severdi okuyanı, yazanı.
 Misafir ederdi gurbet gezeni.
 Yetim büyümüşdü yanık yüreği.

Türküler söylerdi gördüğü dosta.
 İnsan aşığıydı, ahbaba hasta.
 Hak diye çağırırdı en son nefeste.
 Öksüz büyümüşdü, çoktu dileği.

Yetimdi, öksüzdü kimsesi yoktu.
 Tanırdı âlemi, ahbabı çoktu.
 Ardında beş tane evlat bıraktı.
 Yardım etsin ona Hakk'ın meleği.

Yeter İbrahim'im bu kadar yeter.
 Biri solar gülün, birisi biter.
 Yalandır bu dünya, hep böyle gider.
 Yeter ki sen doğru dile dileği.

2.4. Öğüt ve Hitap Yoluyla Anlatım

Âşıklar, dinî ve toplumsal konularda öğüt verme, uyarma gerektiğinde bu anlatma yolunu seçerler. Bu tür anlatım biçiminde genellikle emir kipini kullanırlar (Artun, 2009: 151).

Genel olarak bu anlatım şeklini kullanmıştır. İlahilerde, tasavvufî şiirlerde, Turgut ÖZAL'a, oğlu Orhan'a, babasına, Nihat HATİPOĞLU'na yazmış olduğu şiirde, didaktik şiirlerde, millî konularda bu anlatım şeklini kullanmıştır. Şu şiiri örnek olarak verilebilir:

EY KOÇUM!

Ödün verme âdedinden özünden.

Esirge töreni, sakın gözünden.

İnanıp da bir gavurun yüzünden.

Vazgeçme ha, sen bir Türk'ün oğlusun.

Gayet saygılı ol, kusurdan kaçın.

Terbiyeye hizmet et, ağarsın saçın.

Sen Fatih torunusun ey koçum!

Boyun bükmez, diz çökmez dede torunusun.

IV. BÖLÜM

ÂŞIK İBRAHİM KOÇ'UN ŞİİRLERİNİN ŞEKİL VE TÜR BAKIMINDAN İNCELENMESİ

1. ÂŞIK EDEBİYATI NAZIM BİÇİMLERİ

1.1. Koşma: Halk edebiyatı nazım biçimleri içinde en çok sevilen ve kullanılan koşmadır. Hece ölçüsünün (6+5) ya da (4+4+3) duraklı kalıbıyla yazılır. Dört dizeli bentlerden oluşur. Dörtlük sayısı en az üçtür. Genellikle 3 ile 5 arasında değişir. Dörtlük sayısı beşten artık koşmalara da rastlanır. Uyak düzeni birinci dörtlüğün dışında bütün dörtlüklerde aynıdır. Uyak düzeni genellikle şöyle olur:

baba – ccca – ddda ...

ilk dörtlüğün uyak düzeni xaxa ya da bbba biçiminde de olabilir (Dilçin, 1995:305-306).

Koşmalar genellikle lirik konularda yazılır. Aşk duyguları, üzüntüleri, acıları, sevgiliye kavuşma isteği, ayrılıktan yakınma, doğayla ilgili türlü duygu ve düşünceler hep koşma ile anlatılmıştır (Dilçin, 1995: 306).

Âşık İbrahim, nazım biçimleri içerisinde en çok koşmayı kullanmıştır. “ 49, 50, 51, 52, 53, 54, 56, 57, 58, 61, 62, 64, 65, 67, 68, 74, 78, 79, 91, 93, 97, 113, 116, 120, 124, 128, 129, 130, 131, 132, 133, 138, 139, 141, 143, 145, 146, 147, 152, 154, 157, 158, 159, 160, 161, 162, 164, 165” numaralı şiirleri koşma biçimindedir. Koşmaya aşağıdaki örnek verilebilir:

CANANIM

Canımın cananı gelmiş deseler.
Ölürüm sevinçten, müjdeleseler.
İstemem, dünyayı bana verseler.
Gelişin cananım yetiyor bana.

Otursam yanına, baksam yüzüne.
 Ağrıyan başımı koysam dizine.
 Tutup ellerini ela gözüne,
 Bir kere bakışım yetiyor bana.

Biter acılarım, diner gözyaşım.
 Gel otur yanıma canım, yoldaşım.
 Gel benim hayalim, gel benim düşüm.
 Hayalin gözümde tütüyor bana.

İnsan sevdiğini böyle mi özler.
 Andıkça adını yüreğim sızlar.
 İbrahim hasretle yolunu gözler.
 İçime ok oldu batıyor bana.

1.2. Güzelleme: Doğa güzelliklerini anlatmak ya da kadın, at gibi sevilen varlıkları övmek için yazılan şiirlerdir (Dilçin, 1995:337).

Âşık edebiyatında, koşmanın güzeli, güzelliği öven türüne verilen addır. Bir kişiyi, bir güzeli, bir atı, bir yeri, herhangi bir doğa parçasını övmek amacıyla söylenen koşmalardır (Artun, 2009: 127).

Âşık İbrahim de güzellemelerinde memleketinin güzelliğini ve dağların güzelliğini söylemiştir. Birkaç şiirinde de bir güzeli anlatmıştır.

Âşığın “45, 46, 59, 60, 63, 69, 71, 73, 75, 76, 81, 82, 86, 90, 99, 100, 119, 140, 150” numaralı şiirleri güzelleme biçimindedir. Aşağıdaki şiiri güzellemeye örnek verebiliriz:

SENİN GİBİ GÜZEL

Giyinmişsin yeşilinen alları.
 Takınmışsın zülüflere gülleri.

Al kınaya batırmışsın elleri.
Kız ben senin gibi güzel görmedim.

Kirpiklerin oktur, kaşların kalem.
Gören tutuşuyor, yanıyor âlem.
Bir tek sen güzelsin, gerisi yalan.
Kız ben senin gibi güzel görmedim.

Çekmişsin ela göze sürmeyi.
Kondurmuşsun ak gerdana düğmeyi.
Senin için göze aldım ölmeyi.
Kız ben senin gibi güzel görmedim.

Taramışsın zülüfleri kenara.
Dağıtmışsın omuzlara yan yana.
Bir bakan bir daha bakıyor sana.
Kız ben senin gibi güzel görmedim.

1.3. Yiğitleme (Koçaklama): Coşkun ve yiğitçe bir üslupla savaş ve dövüşleri anlatan şiirlerdir (Dilçin, 1995:341).

Âşık edebiyatında koşmanın kahramanlık, yiğitlik ve savaş konusunda söylenen türüdür. Yiğitlemelerde yiğitlik övülür, savaşlarda gösterilen kahramanlıklar dile getirilir (Artun, 2009:127).

Âşık İbrahim'in yiğitlemelerine 112 numaralı şiir ve "Askerim Ben" şiiri örnek olarak verilebilir:

ASKERİM BEN

Ecdadım Fatih'tir, dedem Atatürk.
İnkâr eden varsa şahit yerle gök.
Git de şehide sor, söylesin tek tek.
Şehitler diyarı Yozgatlıyım ben.

Selçukludan beri gelir aslımız.
 Asil kanla donatılmış neslimiz.
 Viyana'ya, Yemen'e gider sesimiz.
 Cenkten cenge koşan kır atlıyım ben.

Bir dolu bulutum, gürler dururum.
 Şimşekler çıkarım, yıldırımlar vururum.
 Duymadın mı Osmanlının oğluyum.
 Şarktan garba kadar farklıyım ben.

Tarihim şanla dolu, marşımdır istiklal.
 Bayrağım ay yıldızlı, vağdediyor istiklal.
 Bu vatanın uğruna dökülen kanım helal.
 Pusulalar bekleyen hür askerim ben.

1.4. Taşlama: Bir kimseyi yermek ya da toplumun bozuk yönlerini eleştirmek amacıyla yazılan şiirlerdir (Dilçin, 1995:339).

Âşık edebiyatında toplumdaki haksızlıkların, yolsuzlukların, geriliklerin ve ekonomik sorunların mizahi bir dille sergilendiği koşmalardır (Artun, 2009:128).

Âşık İbrahim'in taşlamalarına "Yeni Asır (47), Mütahitler (55), Nasıl Zaman (77), Kimi (122)" şiirleri örnek olarak verilebilir:

YENİ ASIR

Kayın ileride, kardeş geride
 Kaynana koltukta, öz ana yerde,
 Kadınlar son model, erkekler hurda,
 Şimdi yeni moda böyle diyorlar.

Kadın iktidarı almış eline,
Erkek arkasında gider yoluna,
Bir şey desem biber sürer diline,
İşine gelirse böyle diyorlar.

Hanım emeklidir gider maaşa.
Erkek tayin olmuş evdeki işe.
Erkekler er şimdi, kadınlar paşa.
Şimdi yeni moda böyle diyorlar.

Erkek işe gider, kadın pazara,
Omuzunda çanta içinde para.
Anneler patiron, hizmetçi baba.
İşine gelirse böyle diyorlar.

Öyle deme kardaş asır değişti.
Şimdi hep kadınlar pantul giyorlar.
Eski aded, töre havaya uçtu.
Şimdi telefonda öptüm diyorlar.

1.5. Ağıt: Bir kimsenin ölümü üzerine duyulan acıları anlatmak amacıyla söylenen şiirlerdir. Ölümden duyulan üzüntüyle birlikte ölenin iyilikleri de anlatılır (Dilçin, 1995:342).

Âşık İbrahim'in "Yeğenime" şiiri ağıt örneği olarak verilebilir:

YEĞENİME

Ben nasıl yazıyım nasıl söyleyim.
Bu acı içimi deliyor benim.
Nasıl dayanayım kime ne deyim.
Ciğerim kül oldu eliyor beni.

Böyle bir haberi demeyin bana.
 Dayanmaz yüreğim küçük Erhan'a.
 Yanarım, ağlarım genç giden cana.
 İçime köz düştü deliyor beni.

Daha ilkbaharda solar mı çiçek.
 Bu garip başıma neler gelecek.
 Dutmuyor dillerim öldü demiye.
 Bilen bilir bilmeyen ne bilecek.

Yazamıyorum, elim tutmaz kalemi.
 Yazım böyle çekeceğim çilemi.
 Gözyaşım sel oldu, götürür beni.
 Alıp daşdan daşa çalıyor beni.

Yazma İbrahim'im dayanmaz özüm.
 Yanıyor yüreğim gitmiyor sızım.
 Sel oldu akıyor, durmuyor gözüm.
 Yine dertten derde salıyor beni.

1.6. Semai: Hece ölçüsüyle yazılan semailer koşma tipine benzer. Uyak düzeni aynıdır. Yalnız aralarındaki ayırım dizelerinin hece sayısı bakımındandır. Semailer hece ölçüsünün sekizli kalıbıyla yazılır. Ya (4+4) duraklı ya da duraksız olur. Dörtlük sayısı 3 ile 5 arasında değişir. Semailerde daha çok sevgi, doğa, güzellik gibi konular işlenir (Dilçin, 1995:334).

Âşık İbrahim'den semaiye "22, 32, 42" numaralı şiirler örnek olarak verilebilir.

SEHER YELİ

Ne esersin seher yeli.
Selamın yok, sabahın yok.
Esip incitirsin gülü.
Bülbüle hiç mi ahın yok.

Esen her seher zamanı,
Alırsın bedenden canı.
Dondurun ilikte kanı.
Dayanmaya takatım yok.

Eser beni mest edersin.
Bübüllere dost edersin.
Âşıkları hasta edersin.
İçmeye bir hapım yok.

İbrahim'im aç bağırını.
Esip alsın efkârını.
Şimdi hak deme zamanı.
Belki de hiç vaktim yok.

1.7. Destan: Dört dizeli bentlerden oluşur. Başka bir deyişle bentleri dördlüktür. Halk şiirinde en uzun nazım biçimi destandır. Kimi destanlarda dördlük sayısı 100'ü geçer. Destanlar genellikle hece ölçüsünün on birli kalıbıyla yazılır. Sekizli kalıpla yazılan destanlar da vardır. Uyak düzeni şöyledir: baba – ccca – ddda – eeea... İlk dördlüğün uyak düzeni xaxa biçiminde de olabilir (Dilçin, 1995: 315).

Destanlarda temel öge belirli bir olaydır. Savaş, deprem, salgın hastalıklar, kahramanlık olayları, aile ilişkiler; toplumsal yergi ya da eleştiriler, öğütler, gülünç olaylar vd. destanların konularını oluşturur. Tek bir olayı

işlemeleri, uzun olmaları ve özel ezgileriyle diğer koşmalardan ayrılır (Artun, 2009: 129).

Âşıklar ilk ya da son dörtlükte söyleniş tarihini anarlar. Destanlar, toplumun değer verdiği kişi ve olayları anlatan, halkı duygulandıran, halkın istek ve umutlarını sergileyen bir yapıya sahiptir (Artun, 2009: 130).

Âşık İbrahim'in destan türüne "Sayın Turgut Özal'a (48), Yaşın Yetmiş Olsun Hele (80), Barış İstiyoruz (25), Adaş Kardeşime (72), Selam Sana Hocam (105)" şiirleri örnek olarak verilebilir:

SAYIN TURGUT ÖZAL'A

Sene doksan üçtür, on yedi nisan.
Dünyadan göçüyor bir büyük insan.
Milletçe başlıyor büyük izdiham.
Dünya hep ağladı sana ey Özal.

Ankara'ya vardım şehir hüzünlü.
Bir kaçına sordum gayet hazinli.
Dediler ki kayıbettik Özal'ı.
Duyunca ağladık hep Sayın Özal.

Çankaya'ya çıktım her yer bozulmuş.
Meclise vardım ki asker dizilmiş.
Caddelere Özal öldü yazılmış.
Okudum ağladım ben Sayın Özal.

Meclisin önünde sıraya girdim.
Üç saat sonunda kapıya vardım.
Cenazen önünde duaya durdum.
Okudum ağladım ben Sayın Özal.

Katafalka kaldırmışlar duruyor.
Varanlara sanki selam veriyor.
Yönü Kibleyedir Kâbe görüyor.
Baktıkça ağladım ben Sayın Özal.

Ankara boğulmuş bu kara yastan.
Avrupa, Afrika tüm Arabistan.
Azerbeycan, Tunus, Kazakistan.
Dünya yas içinde hep Sayın Özal.

Ne köprüler yaptın, ne üst geçitler.
Sen geleli doldu, taştı mescitler.
Daha nice fabrikalar, ne işler.
Hatırandır hep bize Sayın Özal.

Biz her şeyi sende gördük, alıştık.
Biz seninle dünya ile tanıştık.
Senin ile nice yokuşlar aştık.
Bu ölüme dünya ağlıyor Özal.

Hatırandır bize yollar, barajlar.
Seni anlatacak gökte uçaklar.
Dünya seni saygı ile kucaklar.
Ebedi şad ol, sen Sayın Özal.

Işık tuttun barış için yollara.
Örnek oldun idareci kullara.
İsmi yazdırdın oto yollara
Gelip geçen okuyor Sayın Özal.

Koca tepe dolup dolup taşıyor.
Cenazene bütün millet koşuyor.

Senin sevgin kalbimizde yaşıyor.
Unutmamak seni biz Sayın Özal.

Bu millet kahraman, daim ilerde.
Senin adın söylenecek dillerde.
Çoluk çocuk, genç ihtiyar yollarda.
Peşinden ağladılar Sayın Özal.

Bu vatanda dağlar sıra sıradır.
Paşamızdan bize bir hatıradır.
Türk milleti eşsiz bir kahramandır.
Unutmaz ebedi sizleri Özal.

Her işlerin üstesinden geliriz.
Bu derde de çare arar buluruz.
Sen yerinde rahat uyu Özal'ım.
Vatan için biz gönüllü ölürüz.

Sağ olsun bu millet, varolsun vatan.
Vatan için ölen hep şehit zaten.
En büyük şehittir Anıtkabir'de yatan.
Ruhunuz şad olsun Sayın Özal.

İbrahim son verir burda sözüne.
Andıkça hep yaş doluyor gözüme.
Ülkece hep Atatürk'ün izine,
Basıp gideceğiz biz Sayın Özal.

2. ANONİM HALK EDEBİYATI TÜRLERİ

2.1. Türküler: Türkü, türlü ezgilerle söylenen, bir anonim halk şiiri nazım biçimidir. Türkü bentleri, yapı ve sözleri bakımından iki bölümden oluşur.

Birinci bölüm türkünün asıl sözlerinin bulunduğu bölümdür ki bent adı verilir. İkinci bölüm ise her bendin sonunda yinelenen nakarattır. Bu bölüme bağlama ya da kavuştak denir. Bentler ve kavuştaklar kendi aralarında uyaklanır. Türkü hece ölçüsünün her kalıbıyla söylenir. Genellikle yedili, sekizli ve on birli hece kalıpları kullanılmıştır. Türkülerin konuları çok değişiktir. Aşk duyguları, günlük olaylardan etkilenmeler, savaşlardaki kahramanlıklar en güzel ve en coşkun olarak türkü biçimiyle anlatılabilmektedir (Dilçin, 1995:289).

Âşık İbrahim'den türküye "3, 66, 89, 104, 127" numaralı şiirler örnek verilebilir.

MAPUSHANE

Mapushane seni yakar yıkarım.
Hiç acımam bir kurşuna satarım.
Suçsuz yere senelerce yatarım.

Yok mu mapushane vicdanın senin?
Yemin ederim ki suçum yok benim.

Soldu benim salkım salkım bağlarım.
Sende geçti benim gençlik çağlarım.
Suçsuz yere yattığıma ağlarım.

Yok mu mapushane vicdanın senin?
Yemin ederim ki suçum yok benim.

Çürümez mi şu dikenli tellerin?
Açılmaz mı şu kapalı yolların?
Kıracağım bir yetişse ellerim.

Yok mu mapushane vicdanın senin?
Yemin ederim ki suçum yok benim.

3. DİNÎ-TASAVVUFÎ TÜRK EDEBİYATINA AİT NAZIM BİÇİMLERİ

3.1. İlahi: Tanrıyı övmek, ona yalvarmak için yazılan şiirlere denir. Özel bir ezgiyle okunur (Dilçin, 1995:343).

Âşık İbrahim'in "Allah De (33), Ya Rab (41), Kâbe Gülü (117)" şiirleri ilahiye örnek olarak verilebilir:

ALLAH DE

Canın kafesten uçmadan,
Davşan yamaca geçmeden,
Ecel şerbetin içmeden,
Allah de gönül Allah de.

Hak huzuruna varmadan,
Varıp divana durmadan,
Melekler hesap sormadan,
Allah de gönül Allah de.

Allah de huzur bulursun.
Onunla feyiz alırsın.
Böylece mümün olursun.
Allah de gönül Allah de.

Dersen her şeye elveda,
Yardım eder sana Hüda.
Sarılırsın Muhammed'e.
Allah de gönül Allah de.

Aç ellerini semaya,
Seherde başla duaya.
Güvenme yalan dünyaya.
Allah de gönül Allah de.

Sen çevir yönünü Hakk'a.
Bak seni bekliyor Mekke.
Fayda vermez türbe, tekke.
Allah de gönül Allah de.

Kuran'dır onun kitabı.
Oku anlarsın hitabı.
Onunla bulur refahı.
Allah de gönül Allah de.

Yarın mahşer kurulacak.
Senden suval sorulacak.
Hep huzura varılacak.
Allah de gönül Allah de.

Teneşirde yuyacaklar.
Dar kabire koyacaklar.
Günahını sayacaklar.
Allah de gönül Allah de.

Ölüm gelmez deme bana.
Günah doldurma bohçana.
Azziğini al yanına.
Allah de gönül Allah de.

Bas nefsinin firenine.
Yetiş Hakk'ın tirenine.

Kavuş Allah yarenine.
Allah de gönül Allah de.

Sarı Allah'ın ipine.
Binme şeytanın küpüne.
Kısmetin olsun Medine.
Allah de gönül Allah de.

Bağlansam Allah dostuna.
Bir yama olsam postuna.
Serse otursa üstüme.
Allah de gönül Allah de.

Davacın elin, ayağın.
Şahidin gözün, kulağın.
Af edilmekse dileğın,
Allah de gönül Allah de.

Neyin var ki bu dünyada.
Bir kefendir varsa o da.
Selam Nebi Muhammed'e.
Allah de gönül Allah de.

Biliyorsun dünya fani.
Senden evvel gelen hani?
Kabiristan yolun sonu.
Allah de gönül Allah de.

Ölüm kapını çalmadan,
Gün bitip vade dolmadan,
Dilin dolaşıp durmadan,
Allah de gönül Allah de.

Sen ol ki haramdan sakın.
Sana emri budur Hakk'ın.
Ölüm sana senden yakın.
Allah de gönül Allah de.

Gün her gün doğup aşıyor.
Bak dünyayı dolaşıyor.
Kuşlar bile ağlaşıyor.
Allah de gönül Allah de.

Uymayalım nefsimize.
Demeyelim hepsi bize.
Yardım et Hakk hepimize.
Allah de gönül Allah de.

İbrahim'im çeker eyvah.
Sırtımda yüklüdür günah.
Allah birdir, peygamber hak.
Allah de dilim Allah de.

V. BÖLÜM

ÂŞIK İBRAHİM KOÇ'UN ŞİİRLERİNİN TEMATİK İNCELENMESİ

1. MİLLÎ KONULAR

Âşık İbrahim; millî konular olarak, Türkiye'nin güzelliğini, savaşlarımızı, milletimizin özelliklerini, bayrağımızı, İstanbul'u, Mustafa Kemal Atatürk'ü, Türklüğü, askerliği, Çanakkale Zaferi'ni vb. anlatmıştır. "5, 6, 25, 26, 53, 85, 88, 112, 168, 176, 180" numaralı şiirlerinde millî konulara yer vermiştir. "Çanakkale Geçilmez" şiiri örnek olarak verilebilir:

ÇANAKKALE GEÇİLMEZ

Çanakkale dediler, gelip durdular.
Türk'e karşı bir olmuş bütün ordular.
Seyit'i, Kınalı Hasan'ı, Ali'yi vurdular.
Çanakkale geçilmez dedik anlamadılar.

Şanlı Osmanlı'ya hasta adam dediler.
Yenme hayalleriyle bin hevesle geldiler.
Arı Burnu önünden geri döndüler.
Çanakkale geçilmez dedik dinlemediler.

Tarih yazdı bu millet Malazgirt'te.
Ben demiyorum, yazıyor şanlı tarihte.
Savaşı biz öğrettik o İngiliz'e.
Çanakkale geçilmez dedik inanmadılar.

Dalgalan şanlı bayrak, senindir zafer.
Hakk'ın emri böyledir Türk ordusu muzaffer.
Şehit olmak için sıra bekliyor asker.
Çanakkale geçilmez dedik anlamadılar.

2. DİNÎ VE TASAVVUFÎ KONULAR

Âşıklar ikiyüzlülüğü, kaba sofuluğu yerer; âşık şiirinde münacat, naat gibi kalıplaşmış dinî şiirler âdet değildir. Allah, peygamber ve din uluları ve İslam ahlakı konularında şiirler söylenir (Artun, 2009: 195).

Âşıklar, İslamî ahlâkın temeli olan “ Allah’ın emirlerine saygı, Allah’ın kullarına sevgi” düsturunu pek çok şiirde işlerler. Alın yazısı, kader inancı işlenir (Artun, 2009: 197).

Âşık İbrahim Koç’un “23, 41, 102, 105, 106, 117” numaralı şiirlerinde dinî ve tasavvufî konulara yer verilmiştir.

2.1. Dinî Mefhumlar

Âşıklar, din kültürüyle ilgili olarak: itikat, melekler, peygamberler, ahret ve kaderle ilgili konuları sık sık işlerler. İtikat; inanmak, dinin esaslarını kalben tasdik etmek demektir. İtikadın esasları Allah’a, kitaplara, peygamberlere, ahirete, kaza ve kadere, meleklerle, hayrın ve şerrin Allah’tan geldiğine inanmaktır. İbadetle ilgili konuları da sık sık işlerler (Artun, 2009: 197).

Âşık İbrahim Koç’un şiirlerinde; ecel, mümin, melek, dua, mahşer, teneşir, günah, şeytan, şeytan taşlamak, haram, helal vb. dinî mefhumlar geçmektedir.

2.1.1. Allah ve Kur’an-ı Kerim

Âşık İbrahim Koç’un “Allah De” ve “Ya Rab” şiirlerinde Allah ve Kuran-ı Kerim geçmektedir.

Allah; kâinatta var olan her şeyin yaratıcısı ve koruyucusudur. Tektir, yüce ve üstün varlıktır. Yaradandır. “Allah De” şiirinde Allah ismi yanında Tanrı adlarından Hakk ve Hudâ isimleri de geçmektedir. Allah’ı sürekli zikretmemiz gerektiği şiirde vurgulanmaktadır. Allah’ı zikrettiğimizde huzur bulacağımız belirtilmektedir. Fırsat elden gitmeden

Allah'ın yoluna girmemizi, inanan biri olmamızı istemektedir. Bu dünyanın yalan, geçici olduğu belirtilerek sürekli Allah'a dua etmemiz istenmektedir. Allah'a karşı olan kulluk borçlarımızı yerine getirmemiz gerektiği, Allah'tan başka hiçbir şeyin fayda vermeyeceği dile getirilmektedir. Allah'ın her zaman yâr ve yardımcımız olduğu vurgulanmaktadır.

“Allah De” şiirinde Kur'an-ı Kerim de geçmektedir. Kur'an-ı Kerim'in Allah'ın kutsal kitabı olduğu, Rabbimizin bize hitabı olduğu belirtilerek refahı onunla bulacağımız söylenmektedir.

“Ya Rab” şiirinde Tanrı adlarından olan “Rab” kullanılmıştır. Allah'ın hikmetinden sual olmayacağı, emirlerinin hak olduğu, yolundan sapanların helak olduğu belirtilmektedir.

2.1.2. İman

Dinin ortaya koyduğu kurallara inanmaya, kutsal inanca iman denir. Bütün ibadetler yalnızca Allah'a yapılır. Onun dışındaki hiçbir şeyden fayda olmaz. Kur'an-ı Kerim'i okuyup anlayarak Allah'ı zikretmemiz gerektiği, Allah dostu peygamberlere inanmamız gerektiği belirtilmektedir. Ahret gününe, kaderin, hayır ve şerrin Allah'tan olduğuna inanmaktadır.

“Allah De” şiirinde *Allah bir, peygamber hak* dizesinde de imanı dile getirmektedir.

Dinî tasavvufî şiirlerindeki bölümlerde imanla ilgili bilgiler vermektedir.

2.1.3. Mümin

İnanan, inançlı, imanlı anlamlarına gelmektedir. Mümin ancak Allah'a güvenir, Allah'tan başka hiç bir kimseden bir şey istemez. Allah'la huzur bulunduğunu, onunla feyz aldığını, bu şekilde mümin olunabileceğini “Allah De” şiirinde belirtmektedir. “Deyil Mi” şiirinde de sadece Kâinatın sahibi yüce Allah'a inanmak gerektiği belirtilmektedir. Mümin kimse Allah bir şeyi nasıl anlatmışsa, o şeye öyle inanır. Amel

bakımından en güzelini yapmaya çalışır. Âşık İbrahim Koç da bunu dinî tasavvufî şiirlerinde dile getirmektedir.

2.1.4. Kader

Allah'tan başka yaratıcı yoktur. Kâinatta meydana gelen her şey, Allah'ın bilmesi, dilemesi ve yaratması ile olur. Herhangi bir şeyin belirli bir şekilde meydana gelmesini Allah'ın ezelde dilemiş olmasına kader denir. Kadere alın yazısı ya da yazgı da denir.

Âşık İbrahim Koç, "68, 74, 97, 128, 136, 149, 159, 163, 167" numaralı şiirlerde kader konusuna değinmiştir.

Bu şiirlerde alın yazımızın silinemeyeceği, dünyanın fani olduğu, bu dünyadaki yaşadığımız her şeyin Allah tarafından dilendiği dile getirilmektedir.

Âşık İbrahim Koç'un aşağıdaki şiiri kadere örnek verilebilir:

ALIN YAZINA

İbrahim'im bir kura çek şansına.
Bekle de gör ne çıkacak bahtına.
İyi çıkar, kötü çıkar bilinmez.
Razı et gönlünü alın yazına.

İnan İbrahim'im kader işine.
İyi gelir, kötü gelir başına.
Yalan mıdır söylen Allah aşkına.
Çünkü inanırım atasözüne.

Yiğit olan yiğit, hep gam çekermiş.
Hep dert ekerimmiş, hep dert biçermiş.
Kaderimdir deyip boyun bükermiş.
İki damla yaş düşermiş gözüne.

Dilerim bu kader bana da güler.
 Ağlayan gözümün yaşını siler.
 Öyle veya böyle geçiyor günler.
 İbrahim'im sen sahip ol özüne.

2.1.5. Ölüm

Ölüm hepimiz için kaçınılmazdır. Mal, mülk yalandır. Bu dünyadaki yolculuğumuz mezarda bitecektir. Allah bu dünyada hepimize bir ömür vermiştir, bu can bir emanettir. Zamanı gelince vakit tamam olacaktır. Tüm canlılar ölümü mutlaka tadacaktır. Bu dünya, bu yüzden fanidir. Lokman Hekim de gelse ölüme çare yoktur. Ölüm zengin, fakir ayırımı yapmamaktadır. Bizim kalan tek şeyimiz bir mezar taşıdır.

Âşık İbrahim Koç'un "28, 134, 135, 142, 166, 170, 175" numaralı şiirlerinde ölüm teması işlenmiştir. "Bir Gün" şiiri örnek olarak verilebilir:

BİR GÜN

Bir gün olup benim çilem dolacak.
 Vakit tamam olup saat çalacak.
 Al yeşil bağımın gülü solacak.
 Duymayana öldü diyecek bir gün.

Bu can amanettir nazik bedene.
 Niye görmüyon mu giden gidene.
 Dön de bir bak babaninan dedene.
 Bu can da kefeni giyecek bir gün.

Kanun böyle gelen bir gün gidecek.
 Kurtuluş yok bundan, sıran gelecek.

Her canlı dünyada bir gün ölecek.
Duyan dost dizine vuracak bir gün.

Yeter İbrahim'im yazmıyor kalem.
Bir sen deyil, bütün böyledir âlem.
Adı fani dünya, hepsi yalan.
Seni de tabuda saracak bir gün.

3. DİNÎ ŞAHSİYETLER

“Selam Sana Hocam” şiirinde dinî şahsiyetlere yer verilmiştir. Peygamber efendimiz Hz. Muhammet'; Allah Resulü, Nebiler Nebisi olarak belirtilmiştir. 7 yaşında hafız, 8 yaşında imam olan, 9 yaşında hadis ezberlemeye başlayan Ebu Cafer'in ismi geçmektedir. Ebu Cafer'in refakat etmesi istenmektedir. Hz. Muhammed'in meclislerinde ve konuşmalarında bulunan kişilerden yani ashaptan bahsedilmiş. Bu kişilerden Abdullah ve Peygamber efendimizin eşi Seleme'nin ismi verilmiştir. Bunları bilmenin bize mutluluk vereceği dile getirilmektedir. Sahabelerden islamiyeti kabul edip ilk iman edenler arasında yer alan Ammar Huzeyfe'nin ismi geçmektedir. Ammar Huzeyfe'nin bize yoldaş olmasını istemektedir. Peygamberimizin Hz Ali'yi övmesi ve ona “Allah'ın aslanı” demesi belirtilmiştir. Uhud'da Resul ü Ekrem'i koruyan Ebu Mus'af'ın ismi geçmektedir. Dört halife olan Hz. Ömer, Hz. Ebu Bekir, Hz. Osman ve Hz. Ali'nin isimleri de şiirde geçmektedir. Dört Halife için bin kere kurban olunabileceği dile getirilmektedir.

Kureyş'in ileri gelenleri arasında önemli bir mevkiye sahip olan, Ümmet-i Muhammed'e düşmanlık yapan azgınlardan öncülerinden biri olan Ebu Cehil'in ve Kureyş'in Cumah kolunun lideri olan, “küfrün başı” olarak nitelendirilen Ümeyye'nin isimleri de şiirde geçmektedir. Bunlar beyhude olarak belirtilmektedir.

SELAM SANA HOCAM

Bir Hatipoğlu'sun bir de Nihat'sın.
 Susamışa sen bir ab-ı hayatsın.
 Ebu Cafer sana refagat etsin.
 Selam sana, Şükran sana ey hocam.

Eshaptan Abdullah, bir de seleme.
 Ne mutlu hepsini tek tek bilene.
 Sen anlatıp sen tanıttın âleme.
 Selam sana, Şükran sana ey hocam.

Sen anlattın biz ağladık sahurda.
 Herkes dua etti sana seherde.
 Sana yoldaş olsun Ammar Uzeyfe.
 Selam sana, Şükran sana ey hocam.

Yetmiş dört Şehit ki yatmış Uhud'a.
 Bizden selam olsun böyle Şehide.
 Ebu Cehil o Ümeyye beyhude.
 Selam sana, Şükran sana ey hocam.

Cafer'le Aliye aslanım demiş.
 Onları Nebiler Nebisi övmüş.
 İki de bir anadan doğumuş.
 Selam sana, Şükran sana ey hocam.

Hele bir de Ebu Mushap varımış.
 Uhud'da Resul ü Ekrem'i korumuş.
 Utancından kafayı kuma gömmüş.
 Selam sana, Şükran sana ey hocam.

Sen bizleri âşık ettin Ömer'e.
 Övmüş, siddik demiş Ebu Bekir'e.
 Ali'ye, Osman'a kurban bin kere.
 Selam sana, şükran sana ey hocam.

Muhammed'i canımızda hisseddik.
 Allah bir, Muhammed Resülü dedik.
 Biz seninle sahabiler öğrendik.
 Selam sana, şükran sana ey hocam.

Nihat Hatipoğlu deler adına.
 Doyamadık sohbetine, tadına.
 Seni görmek için geldim yurduna.
 Selam sana, şükran sana ey hocam.

Allah sana uzun ömürler versin.
 Cennette Resule komşu eylesin.
 İbrahim'im bilmiyom ki ne desin.
 Selam sana, şükran sana ey hocam.

3.1. Allah'ın Sıfatları

Allah'ın sıfatlarını anlatan şiirlerine rastlayamadık.

4. TASAVVUF

Tasavvufta hedef, kalbi gafletten uyandırmak, yüce Allah'a bağlamaktır. Bunun gerekli yolu kalbi devamlı zikirle meşgul etmektir. Tasavvufta insanın öncelikle kendi kusurlarını görmesi ve onlar üzerinde yoğunlaşması gerekmektedir. Akli olan gönlünü dünyadan sıyrır, ileriye düşünür ve Allah'a ibadet eder.

Bu dünyada kimseyi kırmamalıyız, haramdan uzak durmalıyız. Allah'ın emir ve yasaklarına uymalıyız. Haramı helalden ayırmalıyız. Mal, servet bir güç değildir. Bu dünya ebedi değildir, bu dünyadan göçenlere bakıp ibret almalıyız. Daima alçak gönüllü olmalıyız. Bize emanet olan şeylerle böbürlenmemeliyiz. Kibir ve fesattan uzak durmalıyız. İftiradan, gūnahtan uzak durmalıyız. İyi bir insan olmalıyız.

Âşık İbrahim Koç'un "54, 64, 107, 162" numaralı şiirlerinde tasavvufa rastlamaktayız. "Öyle Git" şiiri örnek olarak verilebilir:

ÖYLE GİT

Dilin ile incittiğin kulları,
Ayağında çinediğin yolları,
Haram ile kirlettiğin elleri,
Göçmeden Dünyadan yu da öyle git.

Hileyle aldığı parayı pulu,
Haksızca çaldığın serveti malı,
Omlete kırdığın kırk yımirtayı,
Ölmeden yerine koy da öyle git.

Ne emir dinledin ne de yasağı.
Menfaatin için diktin asayı.
Beleşinen doldurduğun keseyi,
Ölmeden yerine koy da öyle git.

5. SOSYAL KONULAR

Âşıklar, halka yararlı olacak pek çok öğüt şiirini, atasözlerindeki edayla yazmışlardır. Vefa, yiğitlik, tok gözlülük, cömertlik gibi yüksek ahlaki değerleri telkin etmişlerdir. Âşık, bazen halkın öncüsü bazen de savunucusudur. Âşık, halkın uğradığı her türlü haksızlığı, zulmü,

yoksulluk, kıtlık ve hastalıktan duyduğu acıları ve şikâyetlerini şiirlerinde yansıtır (Artun, 2009: 158).

Âşıklar, toplumun yozlaşmış tiplerini ele alarak onları eleştirmişlerdir. Bazen bu eleştiriye kendilerine yönelterek olumsuz bir tipi taşlamışlardır (Artun, 2009: 158).

Âşık edebiyatında öğreticilik birinci plandadır. Onlar, gezip gördükleri yerlerden ve ustasından aldıkları bilgileri halka, halkın diliyle anlatarak, halkı eğitmek, bilgilendirmek için çaba harcamışlardır (Artun, 2009: 158).

5.1. Siyaset

Âşık İbrahim, şiirlerinde siyasete fazla yer vermemiştir. Sevdiği bir siyasetçi olan Sayın Turgut ÖZAL'ın ölümü üzerine söylemiş olduğu şiirde siyaset ile ilgili bölümler vardır. Bir şiirinde de nasıl bir siyasetçi istediğini dile getirmektedir. Bu şiirleri örnek olarak vermek istiyoruz:

BİRİNİ ARIYORUM

Ağzı kelam, eli kalem,
Tutan birini arıyom.
Bu vatan uğruna yanan,
Tüten birini arıyom.

Özü doğru, sözü doğru,
Eli doğru, gözü doğru,
Hizmet için bize doğru,
Koşan birini arıyom.

Fakir hakkını yemiyen,
Hepsi bana demiyen,

Alıp cebine komuyan,
Çetin birini arıyom.

Enflasyonu durduracak,
Yolsuzluğu kaldıracak,
Bu vatani kurtaracak,
Metin birini arıyom.

Yoksulluğa dur diyecek,
Yetim hakkı yemiyecek,
Hırsızları komuyacak,
Yiğit birini arıyom.

5.2. Yolsuzluklar

Yolsuzluk temalı şiirleri yoktur; fakat bazı şiirlerinde dörtlükler içerisinde yolsuzluktan, haksızlıktan uzak durmamızı öğütleyen bölümler vardır. Bu bölümleri örnek olarak veriyoruz:

...

Hileyle aldığın parayı pulu,
Haksızca çaldığın serveti malı,
Omlete kırdığın kırk yımirtayı,
Ölmeden yerine koy da öyle git.

...

...

Fakir hakkını yemiyen,
Hepsi bana demiyen,
Alıp cebine komuyan,
Çetin birini arıyom.

Enflasyonu durduracak,
 Yolsuzluğu kaldıracak,
 Bu vatani kurtaracak,
 Metin birini arıyorum.

...

5.3. Zam

Âşık İbrahim'in şiirlerinde zam teması yoktur. Sadece "Birini Arıyorum" şiirindeki bir dizide " Enflasyonu durduracak" dizesi vardır.

5.4. Göç, Gurbet

Gurbet, sılıya kavuşma arzusuyla yanan âşığa katlanılmaz acılar verdiği için dayanılmaz bir yerdir. Âşık, gurbet ile sıla arasındaki uzaklığı, aradaki dağları, kışı, karı sevgiliye kavuşmaya engel olarak görür (Artun, 2009: 157).

Âşık İbrahim, hayatında da anlattığımız gibi uzun yıllar gurbette yaşamıştır. Ailesinden, sevdiklerinden ve memleketinden uzaktadır. Bu yüzden şiirlerinde gurbet sıkça yer alır.

Âşık İbrahim Koç, doğup büyüdüğü memleketini, sılasını, sıladakilerini unutmamıştır. Her yerde memleketinin kokusunu alır, güzelliklerini görür, dostları, çocukları gözünün önüne gelir. Özellikle bahar ayları Âşık İbrahim için çekilmez olur. Köyüne büyük özlem duymaktadır, köyünün güzelliklerini gözünün önüne getirmektedir ve orada yaşamak istemektedir. Âşık, cananına sürekli özlem duymaktadır. Uzun yıllardır sevdiğinden ayrıdır; bu ayrılık içindeki özlemi büyütmektedir. Sevgilisinin geldiğini müjdeleyenlere canını bile verecektir. Gurbeti icat edenlere "kör olsun" diye beddua etmektedir.

Gurbette insanların gözüne uyku girmemektedir. Memlekete dönüş zordur. Gurbette ahbaplar ve dostlar unutulmaktadır. Gurbette merak edilen en önemli şey, sılıya bir daha varılıp varılamayacağıdır. Âşık

memleketten haber almak için turnalara serlenmektedir. Gurbet ve ayrılık canına tak demiştir. Sürekli hasret çekmektedir, sılaya gidememektedir. Sıladan sevdiklerinin kendisini ziyaret etmesini istemektedir. Gurbet yüzünden dünyadan usanmıştır.

Dağlar ve zorlu yollar engeldir. Turnaların yanında seher yelinden de haber beklemektedir.

Âşık İbrahim Koç'un "22, 51, 58, 62, 104, 116, 121, 154, 160" numaralı şiirlerinde gurbet teması işlenmiştir. "Gurbet" adlı şiiri örnek olarak verilebilir:

GURBET

Bakarım bakarım sılam görünmez.
Gurbete gidenin hali bilinmez.
Uzaktır yolları kolay dönülmez.
Kaderime küsüp küsüp ağlarım.

Geceleri uyku girmez gözüme.
Ah dedikçe ataş düşer özüme.
Yıllar oldu hasiretim guzuma.
Bağrıma daş basıp basıp ağlarım.

Gurbete gideni gelmez diyollar.
Ağlar da bir daha gülmez diyollar.
Bir daha arıyan olmaz diyollar.
Umudumu kesip kesip ağlarım.

Hep unuttum ahbabımı dostumu.
Eyvah olsun ele verdim postumu.
Bir oğlumun, bir evimin resmini,
Başucuma asıp asıp ağlarım.

5.5. Eğitim

Âşık İbrahim'in eğitim ile ilgili şiirleri yok denecek kadar azdır. "Kazalar" şiirinde eğitimin önemini vurgulamaktadır. Bu şiiri Örnek olarak veriyoruz:

KAZALAR

Allah bize bir amanet can vermiş.
Yedirmeyin kurt ile kuşa demiş.
Yaşamaya bir sürü kural koymuş.
Kurallara tümce uyalım kardaş.
Uymayanı uyaralım arkadaş.

Olmuyalım trafikte bir canavar.
Öğrenelim kuralları ha ne var.
Bilmemenin arkasında ölüm var.
Kurallara tümce uyalım kardaş.
Uymayanı uyaralım arkadaş.

Kanuna riayet edelim her gün.
Etmez isek bizi ağlatır bir gün.
Trafik kazası sonudur ömrün.
Kurallara tümce uyalım kardaş.
Uymayanı uyaralım arkadaş.

Sakın ki unutma benim sözümü.
Yetim koyma oğlun ile kızını.
Yaş doldurma gülen iki gözünü.
Kurallara tümce uyalım kardaş.
Uymayanı uyaralım arkadaş.

6. AŞK

Aşk, âşık şiirinde en çok işlenen konudur. Âşıklar bahtsızdır, ömürleri sevgililerinin peşinde koşmakla geçer. Onları sevgilileri ilahi ve ideal değildir. Âşık, güzellerle buluşur, sözleşir, hatta onları elde edebilir. Bu edebiyat aşk, kadın-erkek ilişkisi, ayrılık, gurbet, sıla üzerine kurulmuştur (Artun, 2009: 156).

Âşık için sevgiliden ayrılmak ölümden de zordur. Sevgilisine kavuştuğunda öyle mutludur ki sevinçten ölebilir. Dünyayı verseler canana değişilmez. Sevgiliye bir bakış bile yetmektedir. Sevgili sürekli özlenmektedir. Sevgili aklını almıştır, o olmadıkça gönül rahat değildir. Sevgili ile ağlayıp sevgili ile gülmektedir. Âşığın yaşamının kaynağı sevgilidir. Aşkı Kerem'den de Mevnun'dan da üstündür. Sevgilinin derdini çökmeye razıdır. Dünyada sevgilisinden daha güzelini görmemiştir. Sevgili için ölüm bile göze alınmıştır. Sevgili sürekli beklenmektedir. Her şeyi sevgili için yapmaktadır.

Âşık İbrahim Koç'un "49, 52, 60, 71, 150, 169" numaralı şiirlerinde aşk teması işlenmiştir. "Sevgilim" şiiri örnek olarak verilebilir:

SEVGİLİM

Sen aklımı aldın deli eyledin.
Beni çöle saldın yolu n'eyledin.
Beni deli ettin, deli eyledin.
Derdime bir çare, derman sevdiğim.

Gönül rahat değil sen olmadıkça.
Artık yaşamam sana gelmedikçe.
Ben nasıl güleyim sen gülmedikçe.
Nasıl ayırdılar benden sevgilim.

Seni düşündükçe, seni andıkça.
Senin için ciyerimden yandıkça,
Rüyalarımda sen benim oldukça,
Dünyada her şeyin benim sevgilim.

Kerem, Aslı, mecnun böyle yandıkça,
Bizim gibi hiçbirisi olmadı.
Dermanı sen aldın, dert bana kaldı.
Derdin bari bende kalsın sevgilim.

Çok gezdim peşinde, ben ağlayarak.
Bu ceylanı ben tutarım sanarak.
Çeşmeden bir su içmedim kanarak.
Suyun derde derman imiş sevdiğim.

Bir kuş olup uçup konsam dalına.
Allah nasıl dert verirmiş adama.
Neden böyle ızdırap çektirdin bana?
Izdırabın derman bana sevdiğim.

Ben bir mecnun oldum seni görelî.
Kalbim rahatladı halin soralı.
Ben zaten ölmüşüm sense yaralı.
Ölmeme sen mani olma sevgilim.

Bir sen kalsan bir de ben şu dünyada.
Korkarım biz gene ermeyiz murada.
Seni benden ayrı koymaz yaradan.
Mesut olmamıza çare var mı sevgilim?

Adını demeye cesaretim yok.
Dermanım kalmadı, derdim gayet çok.

İçimde hararetin, saçlarımda ak.
Benden başkasını sarma sevgilim.

Ümitler hep hayal oldu.
Kendi gitti derdi kaldı.
Genç yaşta benzim sarardı.
Seni benden eller aldı sevgilim.

7. HÂLDEN MEMNUN OLMAMA

Âşık İbrahim'de hâlden memnun olmama durumu çok fazladır. Durumundan sürekli şikâyetler etmektedir. Yaş ilerledikçe vücudundaki fiziksel değişmelerden rahatsızdır. Yaşlanmaktan memnun değildir. İnsan yaşlandığında gücü, kuvveti kalmamaktadır. Etrafındaki insanlara muhtaç olduğunda gençliğin kıymeti anlaşılmaktadır. Bu durumdan memnun olmasak da mutlaka yaşlanacağız. Elli yaşını geçtikten sonra insandaki ağrı ve sızılar artmaktadır. Vücut dinçliğini, gücünü kaybetmiştir. Sürekli maziye bir özlem duyulmakta ve hâlden memnun olunmamaktadır.

Âşığın ömrü boşa geçmiştir. Hayatında bir dem sürmeden ömrü geçmiştir. Zamanın nasıl geçtiğini bilmemektedir. O günlere dönmek, o günleri çok iyi bir şekilde değerlendirmek istemektedir. Fakat bu mümkün değildir.

Âşık gönlünden de şikâyetçidir. Hiçbir zaman gülmemiştir, her şeyini harcamıştır. Durumu sürekli değişmektedir. Bu durumdan da memnun değildir.

Yarından umudu yoktur, dertleri büyük, bahtı karadır. Evlatları ile sıkıntılar yaşadığı için hâlden memnun değildir.

Âşık İbrahim Koç'un "10, 20, 23, 27, 31, 43, 80, 111, 114, 130, 131, 133, 144, 152, 172" numaralı şiirlerinde hâlden memnun olmama teması vardır. "Dünyada" şiiri örnek olarak verilebilir:

DÜNYADA

Eyvah ömür geldi geçti.
Gençlik bir kuş gibi uçtu.
Saç ağardı, omuz düştü,
Bir dem sürmeden dünyada.

Nasıl geldi geçti günler.
Gençlik bir köprüymüş beyler.
Bak İbrahim gelip gider,
Bir gün görmeden dünyada.

Gönül gençliğine ağlar.
Gül açmadan soldu bağlar.
Vakit gelir, ömür dolar.
Bir gül dermeden dünyada.

Karşı dağa bir kar yağmış.
Dağın altı düz ovaymış.
Baktım ki saçlar ağarmış,
Dostu bilmeden dünyada.

Gençlik bana ne bıraktı.
Gelip geçip beni yaktı.
İbrahim canından bıktı,
Daha gelmeden dünyaya.

8. ZAMANDAN ŞİKÂYET

Zamandan yakınma âşıklarda yaygındır. Boşa geçen ömür, zamanı ve çevreyi kınama şiirlerde çokça işlenir. Dünyanın gidişinden yakınma, ahlakın bozulması ve döneklikten yakınılır. Bu tür yergiler daha çok

taşlamalarda bulunur. Âşıklar yaşadıkları çağın ahlaki ve sosyal durumunu, değişmelere karşı halkın olumlu ve olumsuz tepkilerini şiirlerinde işlerler (Artun: 2009, 159)

Âşıklar, gönüllerince bir ömür süremedikleri için, zamanlarını ve çevrelerini kınamışlardır. Bunun yanı sıra dünyanın gidişinin bozulduğundan, dönemin eskisi gibi iyi olmadığından, insanların kötüleştiğinden yakınılır (Artun: 2009, 159).

Âşık İbrahim de zamandan şikâyet etmekte, günümüzdeki bazı oayları ve durumları beğenmemektedir. Günümüz gençliğinin giyim tarzından, davranışlarından şikâyetçidir. Günümüzde paraya çok fazla değer verildiğini, her şeyin para olduğunu belirtmekte. Paranın kardeşin, eşin, dostun yerini aldığını vurgulamaktadır. İnsanlığın bittiğini belirterek zamandan şikâyet etmektedir. Günümüzde ataerkil aileden uzaklaşıldığını kayının kardeşten, kayınananın öz anadan, kadının erkekten ileri olduğunu belirtmektedir. Zamanımızda yapıların sağlam olmadığını, tek düşüncenin çıkar ve maddiyat olduğunu dile getirmektedir. Geçmişe özlem duymakta, o dönemeki güzellikleri günümüzde görememektedir. Zamanımızdaki aile ilişkilerini eleştirmekte, baba-oğul, anne-kız, küçük-büyük ilişkilerinden memnun olmamaktadır.

Âşık İbrahim Koç'un "38, 40, 44, 47, 55, 76, 77, 87, 120, 122, 147, 151, 173" numaralı şiirlerinde zamandan şikâyet etme teması vardır. "Nasıl Zaman" şiiri örnek olarak verilebilir:

NASIL ZAMAN

Oğlu babasına ula diyecek,
Kızı anasına kele diyecek,
Yeğen teyzesine hala diyecek.
Öyle bir zamanın içine geldik.

Küçükte saygı yok, büyükte sevgi.
Kalmadı dünyada yiğide övgü.

Gördük ki babayı oğlu dövdü.
Böyle bir zamanın içine geldik.

Kızlarda saç kısa, erkekte uzun.
Baş açık, karın açık görüyor gözün.
Başımıza kar yağıyor yazın.
Böyle bir zamanın içine geldik.

Babası çalışıp oğlu yatıyor.
Karısı komşuda fala bakıyor.
Kız yerine erkek küpe takıyor.
Böyle bir zamanın içinde kaldık.

VI. BÖLÜM METİN

6.1. YEDİ HECELİ ŞİİRLER

KADIN (1)

Kadın bizim anamız.
Kadın bizim kanımız.
Vazgeçilmez canımız.
Biz onlarsız olamak.
Yok, onlarsız yaşamak.

Kadınlar bayrağımız.
Kadınlar al kanımız.
Kadınlar vatanımız.
Onların eseriyiz.
Şehidi neferiyiz.

Kadın bize bacıdır.
Kadın başın tacıdır.
Kadın can ilacıdır.
Onlar Hakk'ın yoludur.
Adı ana dalındır.

Allah'tan büyük nimet.
Kadına yetmez kıymet.
Onlar bize güç, kuvvet.
Onlar dünya gülüdür.
Onlar cennet yoludur.

KIRMADAN GEL (2)

Kapıyı vurmada gel.
 Kilidi kırmada gel.
 Nolar beketme beni.
 Çabucak, durmada gel.

Camda gel, peceden gel,
 Arka pencereden gel.
 Sakın çıkma terasa.
 Damda çık, bacada gel.

Haydi, gel, acele et.
 Şu horozlar ötmeden.
 İki görüşek de git.
 İzin belli etmeden.

Duymasın konu komşu.
 Çakmasın kimse işi.
 Görürse köy bekçisi,
 Bir şey söylemeden git.

BİR HALAY TÜRKÜSÜ (3)

Kavaktan gazel indi.
 Dibine gözel indi.
 Bir öptüm bir ısırđım.
 Dişime nazar indi.

Kavaktan kar isterim.
 İlvanlı yar isterim.

İlvanlı yar olmazsa,
Haktan ölüm isterim.

Aman deyim eller var.
Ellerde gözeler var.
Sok elini koynuma
Açılmadık güller var.

Aman deyin, Hu deyin.
Mendil verdim yu deyin
Kızlar mendil yumuyor,
Asker olmuş bu beyin.

Dam başında hezen var.
Hezende bir gezen var.
Kız kurbanlar oluyum.
Aramızı bozan var.

DIYEMEM (4)

Diyemem derdimi ben.
Çekerim içten içten.
Sen dayan, yeter ömrüm,
Ben razıyım gönülden.

Söylemem kimselere,
Vursalar yerden yere.
Acırım binbir kere,
Yanıp giden ömrüme.

Ne sevdim, ne sevildim.
Ne de bir kere güldüm.
Bunlar da geçer diyip,
Öldüm öldüm ölçüldüm.

Mırıldanıp dururum,
Sevgilim gitti diye.
Ağalılarak gülem,
Beni unuttu diye.

Beklerim yollarını,
Döner de gelir diye.
Sorarım ondan, bundan,
Birisi görür diye.

İSTANBUL (5)

Vay be canım İstanbul,
Anlaşılmaz dilin var.
Her biri ayrı öter,
Bin bir çeşit bülbülün var.

Kimi çılgınca âşık.
Olmuşlar sarmaş dolaş.
Kimi kafa karışık,
Dolaşır yavaş yavaş.

Hele Taksim Meydanın,
Dolaşır tıranvayın,
Beyoğlu sahil boyun,
Sevda yolu İstanbul.

Her yanın çiçek çiçek.
Her dalı bin kelebek.
Sana tarif ne demek.
Dünya gülü İstanbul.

BEN (6)

Benim hakkımı yeme.
Beni kapıdan kovma.
Bana sen kimsin deme.
Ben Ata torunuyum.

Bana babamı sorma.
Ben kurdun yavrusuyum.
Bana ters bakıp durma.
Ben öz Türk'ün nesliyim.

SONBAHAR AYI (7)

Ne baharım var benim,
Ne de yazım bellidir.
Derdim ne beş ne de on,
Ellidir tam ellidir.

Son güz ayı gibiyim,
Açmıyor çiçeklerim.
Bahtı kara biriyim,
Tutmuyor dileklerim.

Ne kuş konar dalıma,
Ne bir yaprağım açar.
Kar yağar baharıma,
Buz tutar tomurcuğum.

Kıştır hep mevsimlerim.
Kapımda fırtınalar,
Hep baharı beklerim.
Bana düşen sonbahar.

Okyanuslar gibiyim,
İçimde buz dağları.
Kabarır dalgalarım,
Hiç yaşamam baharı.

BİZİM ELLER (8)

Destinin kebabına,
Arabaşı tadına,
Yozgatlının adına,
Yazıyorum, çiziyorum.

Bozok'un yaylasına,
Çamlık'ın havasına,
Yerköy'ün ovasına,
Yazıyorum, çiziyorum.

Tarlasına, bağına,
Ovasına, dağına,
Delice Irmağına,
Yazıyorum, çiziyorum.

Yoluna, barajına,
 Düzlüğü, virajına,
 Bir uçtan bir ucuna,
 Yazıyorum, çiziyorum.

Buğdayına, arpasına,
 Koyununa, körpesine,
 Yozgat'ımın hepsine,
 Yazıyorum, çiziyorum.

KAR SARDIM (9)

Kar sardım ben yarama.
 Yağmur giydim sırtıma.
 Çamur taktım ayağıma.
 Rüzgâr vurdum alınıma.
 Sana hep gelmek için.

Fırtınalar çağırdım.
 Deli poyraz gardaşım.
 Kurudu dudaklarım.
 Çat ayazdı yoldaşım.
 Sana hep gelmek için.

Sana hep gelmek için.
 Dağlarıldı yollarım.
 Beynimde bin yıldırım.
 Çakardı şimşeklerim.
 Sana hep gelmek için.

N'OLUYOR (10)

Gözüm sana n'oluyor?
Eski gözüm değilsin.
Uzakları görmüyor,
Yaş kırkı geçti diye.

Dizim sana n'oluyor?
Eski dizim değilsin.
Onlar da yürümüyor.
Yaş kırkı geçti diye.

Dilim sana n'oluyor?
Eski dilim değilsin.
Konuşmakta zorluyor,
Yaş kırkı geçti diye.

Ömrüm sana n'oluyor?
Eski ömrüm değilsin.
Her hal bir şey oluyor.
Yaş kırkı geçti diye.

GERÇEKTEN (11)

Har düştü bağlarıma,
Soldurdu yaprağımı.
Sam vurdu güllerimi.
Kor düştü dağlarıma.

Hiç güneş doğmaz bana.
Açılmaz çiçeklerim.
Hiç kimse sormaz bana.
Bilinmez gerçeklerim.

Her baharda sam vurur.
Kurutur sürgünümü.
Kuzeyden rüzgâr eser.
Dondurur her günümü.

FARK ETMEZ (12)

Acılar benim sevdam.
Çileler arkadaşım.
Günahlar benim duam.
Dertler benim yoldaşım.

Ben alışkınım zaten.
Bin derdile gezmeye.
Bende hiç bitmez matem.
Gerek yok üzölmeye.

Fark etmez benim için.
Ne ağlamak, ne gülmek.
Yanarım için için.
Olmaz bende sürünmek.

Her şey benim sevgilim.
Güzel çirkin fark etmez.
Ben bir garip bülbülüm.
Feryadım ahım bitmez.

ŞANSIM (13)

Şimdi şansım açıldı.
Aşklarla iç içeyim.
Kader bana da güldü.
Biraz da ben yaşayım.

Boyuna ben ağladım.
Bundan sonra sen ağla.
Eyvah de saçını yol.
Boşa giden yıllara.

Allah'a yalvarırım.
Kabul et dualarım.
Sana yaş dökme dökme,
Kurudu göz pınarım.

Çektirmek kolayısa,
Biraz da sen çek ağla.
Eyvah de saçını yol.
Heder olan yıllara.

Bunda her şey geçici.
Hiçbir şey baki değil.
İndir bindir dünyası.
Güzel çirkin hepsi bir.

Bir zamanlar güzeldin.
Havalarda uçardın.
Tanımazdın kimseyi.
Dudak büküp geçerdin.

GALATASARAY (14)

Cim Bom Bom'um finalde.
İlerliyor bu yolda.
Birinci gelir golde.
Canım Galatasaray.
Benim aslanım Cim Bom.

Onu yenemez kimse.
Bu tempoyla giderse.
Nasıl sol çekti Lense.
Canım Galatasaray.
Benim aslanım Galatasaray.

Şimdi hedef Kopenak.
Dikkat edin, bana bak.
Asla pabuç bırakmak.
Canım Galatasaray.
Benim aslanım Galatasaray.

HALAMIN KIZI (15)

Elinde bir çekirdek.
Bakışı başka niyet
Haydi, bin arabaya.
Dediğin yere gidek.

Bekliyor karşıda kız.
Ağzında ciklet sakız.

Çantası omuzunda.
Tek başına yalınız.

Bir işaret, bir sinyal.
Bende kalmadı babal.
Şimdi gelirim yavrum.
Sen olduğun yerde kal.

Uçuverdim yanına.
Giriverdim koluna.
İstikamet pastane.
Dolaştık tane tane.

Bir polis gördü bizi.
Çağırıldı ikimizi.
Dedi bu kimin nesi.
Dedim halamın kızı.

Pastaneye oturduk.
Oh dedim işi bulduk.
Tanıştık yavaş yavaş.
Olduk sarmaş dolaş.

Ordan gittik bir bara.
Su oldu aktı para.
Tam uydu ki kafama.
Vız geliyor Ankara.

İçkiler bardak bardak.
Geldi konu yanarak.
Yanımda bir manita.
Al dudak, penbe yanak.

Dedim çalsın Şu sazlar.
 Erisin bende buzlar.
 At kolunu boynuma.
 Baksın kıskansın kızlar.

Bir işaret garsona.
 Bu masaya baksana.
 Garson dedi ki emret.
 Viski getir masama.

SARIMSAK SOYDUN MU HİÇ (16)

Sarımsak soydun mu hiç.
 Cebine koydun mu hiç.
 Suyundan sarhoş olup,
 Dadına doydun mu hiç.

Bahçelerde pırasa.
 Biri koparıp yese.
 Yanında biri olsa.
 Őeytana soydun mu hiç.

Ocakta iki biber.
 Biri birinden güzel.
 Birisini koparıp,
 Kúpüne koydun mu hiç.

Sarımsağın turşusu,
 Sarhoş eder herkesi.

Başka çıkıyor sesi,
Dinleyip duydun mu hiç.

BOŞ VER (17)

Sevenler ağlıyormuş.
Boş ver sen de sev dostum.
Sevilen yanıyormuş.
Boş ver sen de yan dostum.

Takma kafana bir şey.
Yaşamana bak dostum.
Senin olsa şehir, köy.
Ömrün sonu yok dostum.

Ömür bir tesbih gibi.
İncitmeden çek dostum.
Bir gün kopar ip gibi.
Yaşamana bak dostum.

Neyin var zaten burada.
Düşünsene ah dostum.
Hani gelenler nerde?
Diyecekler vah dostum.

GÖRMEDİM (18)

Bülbülüm gül görmedim.
Ötmeye dil görmedim.

Çok gezdim, çok dolaştım.
Çıkmaya yol görmedim.

Hep koştum, çok yorulduim.
Tutacak dal görmedim.
Çok saydım, hep kırıldım.
Öpmeye el görmedim.

Çok gürlledim, çok yağdım.
Derede sel görmedim.
Gaybete hatır saydım.
Mangalda kül görmedim.

Hep kandım, kandırıldım.
Doğru bir kul görmedim.
Herkezi kendim sandım
İyi bir hâl görmedim.

GARİBİM (19)

Bu akşam meyhaneci,
Ben sana misafirim.
Gidecek bir yerim yok.
Bu şehirde garibim.

Doldur be meyhaneci.
Gel beraber içelim.
Bu yeni dostluğumuza,
Göçelim be göçelim.

Anlat be meyhaneci,
Senin de derdin var mı?
Ben dertlerle doluyum.
Alacak yerin var mı?

Doldur da iki kadeh,
İçelim yavaş yavaş.
Bu yeni dostluğumuza,
Göçelim yavaş yavaş.

GÖNLÜM (20)

Ne bu elem, bu keder?
Sen de gülsene gönlüm.
Görenler sana ne der?
Vakti geçmeden ömrün.

Sen de gül sen de oyna.
Sen de neşelen gönlüm.
Yalan diyorlar dünya.
Boşa geçmeden ömrün.

Sen de gez, sen de dolaş.
Avare durma gönlüm.
Sen de sev, sen de çalış.
Kendini yorma gönlüm.

Takma kafana boş ver.
Bunlar da geçer gönlüm.
Hayat böyledir hoş gör.
Konanlar göçer gönlüm.

KARDELEN ÇİÇEKLERİ (21)

Bugün niye üzgünsün?
Kardelen çiçekleri.
Sen de mi bana küstün?
Kardelen çiçekleri.

Ben yalnız, siz yalnız.
Bir dağın başındayız.
Siz de ben de garibiz.
Kardelen çiçekleri.

Renginiz ömre bedel.
Kardelen çiçekleri.
Sizi görmek ne güzel,
Kardelen çiçekleri.

Mekânınız dağ başı,
Kardelen çiçekleri.
Göğnümün arkadaşı,
Kardelen çiçekleri.

6.2. SEKİZ HECELİ ŞİİRLER

BENİM KÖYÜM (22)

Yazı başka, kışı başka
Bağrı açıktır her aşka.
Orda yaşasaydım keşke,
Köyüm köyüm, güzel köyüm.

Artık yaşanır köyümde,
 Başka bir tat var suyunda,
 Su akar taşlı çayında
 Köyüm köyüm, benim köyüm.

Yeşil dağlar sarmış onu,
 Çayır çimendir her yanı.
 O da özlemiştir beni
 Köyüm köyüm, şirin köyüm

Leylek gelmiş yuvasında
 Gayet boldur meyvesi de
 Köyüm zümrüt havasında
 Köyüm köyüm, benim köyüm

Eğri, doğru tozlu yolu
 Açmıştır çiçeği, gülü
 Başkadır köyümün hali
 Köyüm köyüm, şirin köyüm.

Tarla akbuğdayla dolar.
 Çalışan köylüler güler.
 Koyun kuzusuna meler.
 Köyüm köyüm, benim köyüm.

Köyüm çalışmayı sever.
 Bol bol çalışır, bolca yer.
 Her zaman hayırlı diler.
 Köyüm köyüm, şirin köyüm.

Biçerdöver traktörü.
 Hiç bitmez köyümün yeri.

Birdir zengini fakiri.
Köyüm köyüm, benim köyüm.

Arkadaş ben öz köylüyüm.
Köyden doğmuş bir soyluyum.
Kazayı kenti neyleyim.
Köyüm köyüm, şirin köyüm.

İbrahim köyünü özler.
Dayim köylü olmak ister.
Selam size köylü dostlar.
Köyüm köyüm, benim köyüm.

YAZIK OLDU (23)

Yazık oldu acıyorum,
Boşa geçen günlerime.
Geri gelir sanıyorum,
Uçup giden şu ömrüme.

Eyvah! Fırsatı kaçırdım.
Günleri boşa geçirdim.
Kafesten kuşu uçurdum.
Yazık oldu şu ömrüme.

Ulaşamadım amaca.
Tavşan geçti yamaca.
Gerek kalmadı ilaca.
Eyvah! Ömrüm boşa geçti.

İbrahimim diyor: Aman!
Gözlerime indi duman.
Geri dönmez geçen zaman.
Yazık, boşa geçti ömrüm.

SAVAŞA HAYIR (24)

Dilerim savaş olmasın.
Dostun burnu kanamasın.
Çocuklar hiç ağlamasın.
Hayır diyorum savaşa.

İnsan insana vurmasın.
Vurup gönlünü kırmamasın.
Dünyada savaş olmasın.
Hayır diyorum savaşa.

Savaş zulümdür millete.
Zarar verir hürriyete.
Zaval getirir devlete.
Hayır diyorum savaşa.

Çocuklara yazık olur.
Nice suçsuz insan ölür.
Çocuklar hep yetim kalır.
Hayır diyorum savaşa.

BARIŞ İSTİYORUZ (25)

Bozma Türk'ün ahengini.
Yıklarlar sonra bendini.
Sen ne sanıyon kendini.
Biz hep barış istiyoruz.

Yakma Türk'ün bayrağını.
Görür kırar ayağını.
Yeme Türk'ün dayağını.
Biz hep barış istiyoruz.

Türk'ü yenmek zordan da zor.
Bilmiyorsan tarihe sor.
Yeltenenler oldu mezar.
Biz hep barış istiyoruz.

İbrahim'im Türk'tür aslım.
Kahraman ecdadım, neslim.
Canımız vatana teslim.
Biz hep barış istiyoruz.

Akıtma Türk'ün kanını.
Bölemezsin vatanını.
Kurtaramazsın canını.
Biz hep barış istiyoruz.

Ecdadımız Osmanlıdır.
Al bayrağımız şanlıdır.
Savaşlarımız kanlıdır.
Biz hep barış istiyoruz.

Dünya bizi iyi bilir.
Tarihimiz örnek olur.
Bize çatan pişman olur.
Biz hep barış istiyoruz.

Dalgalan sen şanlı bayrak.
Dalgalan Türk'e bakarak.
Al rengini ufka bırak.
Biz hep barış istiyoruz.

BAYRAK (26)

Doğmak için çırpınıyor.
Güneş Türk'ün toprağına.
Düşmek için can veriyor.
Yağmur Türk'ün yaprağına.

Gökler mavi, deniz berrak.
Türk'e erken söker şafak.
Yıldızlar hep bir doğarak,
Bakar Türk'ün bayrağına.

Dalgalan ey şanlı bayrak!
Ay yıldızın parlayarak.
Al rengini ufka bırak,
Düşsün Türk'ün toprağına.

Bütün dünya seni söyler.
Türk'ün oku arşı deler.
Sana karşı kalkan eller,
Takar Türk'ün mızrağına.

Canım benim Anadolun.
 Hakk'a doğru giden yolum.
 Yolunda vız gelir ölüm.
 Kuş kondurmam otağına.

Benim eşsiz güzel yurdum.
 Yoluna bu canı koydum.
 Selam sana, selam ordum.
 Sarsan beni sancağına.

Bizde bayrak candan yüce.
 Dalgalanır gündüz gece.
 Ezberlerim hece hece.
 Yazsan beni ocağına.

GİDİYORUM (27)

Sinem yara, derdim büyük,
 Yığın yığın, höyük höyük.
 Bahtım kara, hayat kayık.
 Gidiyorum gündüz gece.

Kadere boyun büke büke,
 Ağlayıp yaş dökme dökme,
 Çamur yolda çöke çöke,
 Gidiyorum gündüz gece.

Yazım yazılmış anlıma.
 Bedenim yüküdür canıma.

Sular karışmış kanıma.
Gidiyorum gündüz gece.

Umudum yoktur yarına.
Canım dayanmaz zarıma.
Sorma hiç, körü körüne
Gidiyorum gündüz gece.

İbrahim'im sen de gülen.
Belki biter bir gün çilen.
Var mı gidip geri gelen.
Gidiyorum gündüz gece.

GARİP GARİP (28)

Bir gün olur ılır suyun.
Duyar ağlar, emmin, dayın.
Toplanır kapıya köyün.
Götürürler garip garip.

Bir gün olur görmez gözün.
Dönmez dilin, demez ağzın.
Başucunda oğlun kızın,
Otururlar garip garip.

Güvenme olan varlığa,
Belki düşersin darlığa.
Yolun düşer mezarlığa.
Götürürler garip garip.

Başına bir taş dikerler.
 Üstüne bir su dökerler.
 Dua edip diz çökerler.
 Oturlar garip garip.

Kalır burada malın mülkün.
 Ardın sıra iklim salkım.
 Kabirde verirler talgın.
 Yatırırlar garip garip.

ACILAR (29)

Bu acılar yıkar beni.
 Yıkar, incitir beni.
 Ayırır candan bu teni.
 Bu acılar, bu acılar.

Güldürmez bir türlü yüzüm.
 Hep içime ağlar özüm.
 Yardım etmez oğlum kızım.
 Yıkar beni bu acılar.

Elbet bu günler de geçer.
 İnsanoğlu konar höçer.
 Koydun İbrahim'i naçar.
 Yakar beni bu acılar.

Allah başa iş vermesin.
 El eline düşürmesin.
 Canım alıp göstermesin.
 Yıkar beni bu acılar.

Gözün göze faydası yok.
Acın halinden bilmez tok.
Şükür ki bende sabır çok.
Yakar beni bu acılar.

BİRİNİ ARIYORUM (30)

Ağzı kelim, eli kalem,
Tutan birini arıyorum.
Bu vatan uğruna yanan,
Tüten birini arıyorum.

Özü doğru, sözü doğru,
Eli doğru, gözü doğru,
Hizmet için bize doğru,
Koşan birini arıyorum.

Fakir hakkını yemiyen,
Hepsi bana demiyen,
Alıp cebine komuyan,
Çetin birini arıyorum.

Enflasyonu durduracak,
Yolsuzluğu kaldıracak,
Bu vatani kurtaracak,
Metin birini arıyorum.

Yoksulluğa dur diyecek,
Yetim hakkı yemiyecek,

Hırsızları komuyacak,
Yiğit birini arıyorum.

ÖYLE BİRİYİM (31)

Ne ölüyüm ne diriyim.
Allah'ın bakar körüyüm.
Bir kemik bir de deriyim.
İşte ben öyle biriyim.

Ne misafir ne de hanım,
Başıma bela bu canım.
İçi boş bir kovanım,
Bal vermeyen arıyorum.

Ne akıllı ne divane,
Geziyorum yana yana.
Bedenim yük oldu cana,
Dermanım yok ki yürüyüm.

Çağırırım çıkmaz sesim.
Kendime yetmez nefesim.
İçi boş bir kafesim.
Ben bu dünyada nideyim.

SEHER YELİ (32)

Ne esersin seher yeli.
Selamın yok, sabahın yok.

Esip incitirsin gülü.
Bülbüle hiç mi ahın yok.

Esen her seher zamanı,
Alırsın bedenden canı.
Dondurun ilikte kanı.
Dayanmaya takatım yok.

Eser beni mest edersin.
Bülbüllere dost edersin.
Âşıkları hasta edersin.
İçmeye bir hapım yok.

İbrahim'im aç bağırını.
Esip alsın efkârını.
Şimdi hak deme zamanı.
Belki de hiç vaktim yok.

ALLAH DE (33)

Canın kafesten uçmadan,
Davşan yamaca geçmeden,
Ecel şerbetin içmeden,
Allah de gönül Allah de.

Hak huzuruna varmadan,
Varıp divana durmadan,
Melekler hesap sormadan,
Allah de gönül Allah de.

Allah de huzur bulursun.
Onunla feyiz alırsın.
Böylece mümün olursun.
Allah de gönül Allah de.

Dersen her şeye elveda,
Yardım eder sana Hüda.
Sarılırsın Muhammed'e.
Allah de gönül Allah de.

Aç ellerini semaya,
Seherde başla duaya.
Güvenme yalan dünyaya.
Allah de gönül Allah de.

Sen çevir yönünü Hakk'a.
Bak seni bekliyor Mekke.
Fayda vermez türbe, tekke.
Allah de gönül Allah de.

Kuran'dır onun kitabı.
Oku anlarsın hitabı.
Onunla bulur refahı.
Allah de gönül Allah de.

Yarın mahşer kurulacak.
Senden suval sorulacak.
Hep huzura varılacak.
Allah de gönül Allah de.

Teneşirde yuyacaklar.
Dar kabire koyacaklar.

Günahını sayacaklar.
Allah de gönül Allah de.

Ölüm gelmez deme bana.
Günah doldurma bohçana.
Azzığını al yanına.
Allah de gönül Allah de.

Bas nefsinin firenine.
Yetiş Hakk'ın tirenine.
Kavuş Allah yarenine.
Allah de gönül Allah de.

Sarı Allah'ın ipine.
Binme şeytanın küpüne.
Kısmetin olsun Medine.
Allah de gönül Allah de.

Bağlansam Allah dostuna.
Bir yama olsam postuna.
Serse otursa üstüme.
Allah de gönül Allah de.

Davacın elin, ayağın.
Şahidin gözün, kulağın.
Af edilmekse dileğın,
Allah de gönül Allah de.

Neyin var ki bu dünyada.
Bir kefendir varsa o da.
Selam Nebi Muhammed'e.
Allah de gönül Allah de.

Biliyorsun dünya fani.
Senden evvel gelen hani?
Kabiristan yolun sonu.
Allah de gönül Allah de.

Ölüm kapını çalmadan,
Gün bitip vade dolmadan,
Dilin dolaşıp durmadan,
Allah de gönül Allah de.

Sen ol ki haramdan sakın.
Sana emri budur Hakk'ın.
Ölüm sana senden yakın.
Allah de gönül Allah de.

Gün her gün doğup aşıyor.
Bak dünyayı dolaşıyor.
Kuşlar bile ağlaşıyor.
Allah de gönül Allah de.

Uymayalım nefsimize.
Demeyelim hepsi bize.
Yardım et Hakk hepimize.
Allah de gönül Allah de.

İbrahim'im çeker eyvah.
Sırtımda yüklüdür günah.
Allah birdir, peygamber hak.
Allah de dilim Allah de.

DERİM BABA (34)

Ölüm haktır, miras haram.
 Yeme baba, yeme baba.
 Dedi kodu bize zarar.
 Deme baba, deme baba.

Kazancına katma hile.
 Yedirmezler güle güle.
 Elininen bir gün sele,
 Verin baba, verin baba.

Dünya malı, gelir gider.
 Ne verirse hasbel kader.
 Hakk, haksıza nalet eder.
 Görün baba, görün baba.

İbrahim'e verme haram.
 Yedirip de etme verem.
 Haram yiyen olur viran.
 Derim baba, derim baba.

OĞUL (35)

Küsmem oğul, sana küsmem.
 Sen benim ciğer bağımsın.
 Senden umudumu kesmem.
 Sen benim karlı dağımsın.

Oğulsuz yaşar mı baba.
 Sen bu ömrümün varısın.

Olur mu oğulsuz oba.
Sen benim küçük yavrumsun.

Ana ayrılmaz kuzudan.
Ayrılrsa ölür sızıdan.
Sakınır onu gözünden.
Sen benim ciğer bağımsın.

Dayanmaz yavruya yürek.
Dayanmaya demir gerek.
Büyütür, okşar severek.
Sen İbrahim'e bir cansın.

SAZIM BENİM (36)

Sazım benim sevgilimdir.
Sesi benim öz dilimdir.
Tezenesi bülbülümdür.
Konar gönlüme gönlüme.

Sazım beni sevindirir.
Dertli çalar dövündürür.
Ozan eder övündürür.
Döner gönlüme gönlüme.

Bazen olur derdim alır.
Her türlü halımı bilir.
Her yarama merhem olur.
Çalar gönlüme gönlüme.

Sazım söyle duddan mısın?
 Ne inlersin, hasta mısın?
 Sen hep böyle ağlar mısın?
 Dolup gönlüme gönlüme.

Çok çalıştım öğrenmeye dilini.
 Çok uğraştım öpmek için elini.
 Edemedim bir türlü gönlünü.
 Bir gün barışmadın benimle.

NEYİN NESİ (37)

Bugün bana dokunmayın.
 Kalbim kırık, gönlüm bozuk.
 Her günümü bir sanmayın.
 Yürek yanık, bağrım ezik.

Zor olurmuş dil yarası.
 Bulunmazımış çaresi.
 Zaten ben oldum olası,
 Bu canım dünyadan bezik.

Gitmiyor gönlümün yası.
 Bahtım anlığın kozası.
 Bilmem ki bu neyin nesi.
 Felek ile ipim çözüük.

Yakma kimsenin canını.
 Emme garibin kanını.
 Kırma gönül fidanını.
 Sana da ona da yazık.

Yıkılmaz kalem vardı.
Nem düştü daşı çürüdü.
Uzandığım dal kurudu.
Kaderinen aram bozuk.

HELAL GENÇLER (38)

Bacağında kot pantolon,
Üzerinde buliz naylon.
Belli değildir kız oğlan.
Helal olsun gençler size.

Bazıları sıfır tıraş.
Boyalı göz, boyalı kaş.
Bu nasıl kılıktır kardaş?
Helal olsun gençler size.

Saçlar arkasına bağlı.
Çeneden koymuş sakalı.
Tek kulağı da küpeli.
Helal olsun gençler size.

Cep telefonu yanında.
Altın zincir boynunda.
Sigara, kibrit koynunda.
Helal olsun gençler size.

Helal olsun okumuşlar.
Ne hocadan ders almışlar.

Hep Avrupalı olmuşlar.
Helal olsun gençler size.

Altında sıfır araba.
Efes bira torpidoda.
Paranın kaynağı baba.
Helal olsun gençler size.

Yardım etsin Allah bize.
Umut bağladık biz size.
Bin maşallah hepinize.
Helal olsun gençler size.

TÜ BANA (39)

Siz sevinin ben ölürsem.
Bu yeter bana bilersen.
Yemin olsun ki gülersem,
Tü bana unudup gidersem.

Hak bilir işin içini.
Siz verin idam suçumu.
Dünden yüklettim göçümü.
Tü bana geri dönersem.

Dünya geniş yaşıyana.
Yük yeğnidir taşıyana.
Lafım gider anlıyana.
Tü bana adın anarsam.

Bellidir Hakk'ın emiri.
Emir kesermiş demiri.
Kııarmış biri birini.
Tü bana bağları ularsam.

Rızıkı Allah verirmiş.
Rızıkı kesilen ölürmüş.
Yaradan iyi bilirmiş.
Tü bana unudup ölürsem.

PARA (40)

Yemin ettim bundan sonra.
İnan söz verdim Allah'a.
Madem her şey imiş para.
Gerisi hep yalanımış.

Acımam hiç ağlayana.
İnanmam içten yanana.
Sokulma arkadaş bana.
Marim her şey parayımış.

Ne bacı var ne de kardaş.
Ne eş derim ne de yoldaş.
Paran yoksa gerisi boş.
Marim her şey parayımış.

Sen insanlığı boş ver.
Böyleyimiş beni hoş gör.
Arkadaş sen de düş gör.
Marim her şey parayımış.

Yoksa paran sen delisin.
Hiçbir şey bilmez Ali'sin.
Daha doğrusu kölesin.
Marim her şey parayımış.

YA RAB (41)

Ne hikmettir işin ya Rab.
Ay mehtabın, günün serap.
Sana inanmayan harap,
Olur gider olur gider.

Hikmetine suval yoktur.
Senin emirlerin haktır.
Yolundan sapan helaktır.
Garip gider, garip gider.

Hak deyip Hakk'ı bulanlar.
Varıp divana duranlar.
Eli hayırda olanlar.
Verip gider, verip gider.

Gönlü Hakk'a bağlı olan,
Gidip doğru yolu bulan.
Ölüm haktır, dünya yalan.
Görüp gider, görüp gider.

Kadimsin olan işlere.
Sahipsin kurtla kuşlara.

İnanmayan başın taşlara,
Vurup gider, vurup gider.

Hak deyip Hakk'a yalvaran.
Varıp divanına duran.
Doğru yolda yumak saran,
Sarıp gider, sarıp gider.

Nasip et helal yemeyi.
Öğret çok şükür demeyi.
Kulun Allah deyi deyi,
Çağırıp gider, çağırıp gider.

BAHAR (42)

Açılır baharda güller.
Artık sevişir bülbüller.
Yeşerin köyler, şehirler.
Yine bahar geldi diye.

Kuşlar senle cıvıldaşır.
Sarmaşık güle dolaşır.
Bülbül gülüyle uğraşır.
Güle bahar geldi diye.

Ağaçlar suyunu salar.
Kuşlar yuvasına döner.
Gül bülbüle bade sunar.
Bize bahar geldi diye.

Bülbül güle şarkı söyler.
Gül onu sevinçle dinler.
Sular akar, dere inler.
Yine bahar geldi diye.

Bahar yeşertti her yanı.
Dağdan indirdi dumanı.
Kırın kaynaşma zamanı.
Yine bahar geldi diye.

Kırlarda kuzu yayılır.
Çoban kuzuya bayılır.
Artık kuş sesi duyulur.
Yine bahar geldi diye.

Sular dağları titretir.
Gülse bülbülü inletir.
Keklik şarkısının dinletir.
Yine bahar geldi diye.

Artık çocukların günü.
Bahar sevindirdi onu.
Bütün kırlar yeşil halı,
Serdi bahar geldi diye.

Sümbül laleye seslenir.
Yeşil bahar geldi diye.
Lale bütün gün süslenir.
Bana bahar geldi diye.

DÜNYADA (43)

Eyvah ömür geldi geçti.
Gençlik bir kuş gibi uçtu.
Saç ağardı, omuz düştü,
Bir dem sürmeden dünyada.

Nasıl geldi geçti günler.
Gençlik bir köprüymüş beyler.
Bak İbrahim gelip gider,
Bir gün görmeden dünyada.

Gönül gençliğine ağlar.
Gül açmadan soldu bağlar.
Vakit gelir, ömür dolar.
Bir gül dermeden dünyada.

Karşı dağa bir kar yağmış.
Dağın altı düz ovaymış.
Baktım ki saçlar ağarmış,
Dostu bilmeden dünyada.

Gençlik bana ne bıraktı.
Gelip geçip beni yaktı.
İbrahim canından bıktı,
Daha gelmeden dünyaya.

DÜNYA (44)

Dert verdin, derman vermedin.
Bir gün halımı sormadın.

Hiçbir lafında durmadın.
Ne halin varsa gör dünya.

Beni yıktın, sen aynısın.
Yokta yoksun, varda varsın.
Tek kelimeyle yalansın.
Ne hâlin varsa gör dünya.

Sana inanmıyom kalan.
İşin gücün yalan dolan.
Sen bir katilsin can alan.
Ne halin varsa gör dünya.

Kimine edersin nazar.
Öldürür yaparsın mezar.
Zehirlersin azar azar.
Ne halin varsa gör dünya.

6.3. ON BİR HECELİ ŞİİRLER

BOZOK YAYLASI

No: 1 (45)

Yedim ekmeğini, içtim suyunu
Nasıl unuturum güzel Yozgat'ı.
Gezdim kazasını, gördüm köyünü,
Nasıl unuturum güzel Yozgat'ı.

Bir yanı yayla da bir yanı ova
Nasıl unuturum güzel Yozgat'ı.

Bir yanı hayal da bir yanı rüya
Nasıl unuturum güzel Yozgat'ı.

Sarıkaya'sı var bir de Sorgun'u
Nasıl unuturum güzel Yozgat'ı.
Ektim ekinini, sürdüm hergini,
Nasıl unuturum güzel Yozgat'ı.

Gel gör Çekereği, Çayıralan'ı
Nasıl unuturum güzel Yozgat'ı.
Ünlü Çamlığını, Muslubeleni
Nasıl unuturum güzel Yozgat'ı.

No: 2 (46)

Şehit izlerinle dolu her yanı
Nasıl Unuturum Yozgatım seni.
Kokar toprağında şehidin kanı,
Nasıl Unuturum Yozgatım seni.

Şefaati, Yerköy yeşil ovası
Nasıl Unuturum Yozgatım seni.
Aygır ile Çiçekdağı arası
Nasıl Unuturum Yozgatım seni.

Testi kebabıyla Arabaşısı,
Meşur cin biberli bostan turşusu,
İçi ala karlı serin çarşısı
Nasıl Unuturum Yozgatım seni.

Akdağmağdeniyle Bozok Yaylası,
 Nasıl Unuturum Yozgatım seni.
 Halkı dost aşığı, düşman gaylesi
 İbrahim'im unutamam Yozgat'ı.

YENİ ASIR (47)

Kayın ileride, kardeş geride
 Kaynana koltukta, öz ana yerde,
 Kadınlar son model, erkekler hurda,
 Şimdi yeni moda böyle diyorlar.

Kadın iktidarı almış eline,
 Erkek arkasında gider yoluna,
 Bir şey desem biber sürer diline,
 İşine gelirse böyle diyorlar.

Hanım emeklidir gider maaşa.
 Erkek tayin olmuş evdeki işe.
 Erkekler er şimdi, kadınlar paşa.
 Şimdi yeni moda böyle diyorlar.

Erkek işe gider, kadın pazara,
 Omzunda çanta içinde para.
 Anneler patiron, hizmetçi baba.
 İşine gelirse böyle diyorlar.

Öyle deme kardaş asır değişti.
 Şimdi hep kadınlar pantul giyorlar.
 Eski aded, töre havaya uçtu.
 Şimdi telefonda öptüm diyorlar.

SAYIN TURGUT ÖZAL'A (48)

Sene doksan üçtür, on yedi nisan.
 Dünyadan göçüyor bir büyük insan.
 Milletçe başlıyor büyük izdiham.
 Dünya hep ağladı sana ey Özal.

Ankara'ya vardım şehir hüzünlü.
 Bir kaçına sordum gayet hazinli.
 Dediler ki kayıbettik Özal'ı.
 Duyunca ağladık hep Sayın Özal.

Çankaya'ya çıktım her yer bozulmuş.
 Meclise vardım ki asker dizilmiş.
 Caddelere Özal öldü yazılmış.
 Okudum ağladım ben Sayın Özal.

Meclisin önünde sıraya girdim.
 Üç saat sonunda kapıya vardım.
 Cenazen önünde duaya durdum.
 Okudum ağladım ben Sayın Özal.

Katafalka kaldırmışlar duruyor.
 Varanlara sanki selam veriyor.
 Yönü Kibleyedir Kâbe görüyor.
 Baktıkça ağladım ben Sayın Özal.

Ankara boğulmuş bu kara yastan.
 Avrupa, Afrika tüm Arabistan.
 Azerbeycan, Tunus, Kazakistan.
 Dünya yas içinde hep Sayın Özal.

Ne köprüler yaptın, ne üst geçitler.
Sen geleli doldu, taşıtı mescitler.
Daha nice fabrikalar, ne işler.
Hatırandır hep bize Sayın Özal.

Biz her şeyi sende gördük, alıştık.
Biz seninle dünya ile tanıştık.
Senin ile nice yokuşlar aştık.
Bu ölüme dünya ağlıyor Özal.

Hatırandır bize yollar, barajlar.
Seni anlatacak gökte uçaklar.
Dünya seni saygı ile kucaklar.
Ebedi şad ol, sen Sayın Özal.

Işık tuttun barış için yollara.
Örnek oldun idareci kullara.
İsmi yazdırdın oto yollara
Gelip geçen okuyor Sayın Özal.

Koca tepe dolup dolup taşıyor.
Cenazene bütün millet koşuyor.
Senin sevgin kalbimizde yaşıyor.
Unutmak seni biz Sayın Özal.

Bu millet kahraman, daim ilerde.
Senin adın söylenecek dillerde.
Çoluk çocuk, genç ihtiyar yollarda.
Peşinden ağladılar Sayın Özal.

Bu vatanda dağlar sıra sıradır.
Paşamızdan bize bir hatıradır.
Türk milleti eşsiz bir kahramandır.
Unutmaz ebedi sizleri Özal.

Her işlerin üstesinden geliriz.
Bu derde de çare arar buluruz.
Sen yerinde rahat uyu Özal'ım.
Vatan için biz gönüllü ölürüz.

Sağ olsun bu millet, varolsun vatan.
Vatan için ölen hep şehit zaten.
En büyük şehittir Anıtkabir'de yatan.
Ruhunuz şad olsun Sayın Özal.

İbrahim son verir burda sözüne.
Andıkça hep yaş doluyor gözüme.
Ülkece hep Atatürk'ün izine,
Basıp gideceğiz biz Sayın Özal.

SEVGİLİMİ GÖRDÜM (49)

Yine gözler kan ağlıyor içinden.
Gördü sevgilisin seher zamanı.
Bir telin istedi siyah saçından.
Dedi gülüm bağlamanın zamanı.

Gönül aşkın gelip seyrana çıktı.
Gördü sevgilisin yandı tutuştu.
İki hasret birbiriyle kavuştu.
Dedi gülüm eğlenmenin zamanı.

Baktım ki o gözler ıslanmış, nemli.
 O da benim gibi efkârlı, gamlı.
 O gözlerin bakışları manalı.
 Dedi gülüm söylemenin zamanı.

Ne söyleyim felek bizi ayırmış.
 Sensiz yaşaması ölmekten zormuş.
 Benim çiçeğimi dikenler sarmış.
 Dedi gülüm ağlamanın zamanı.

HASRETLE (50)

Yıl oldu hasretim senin yüzüne.
 İmkânım yok koşup gelsem yanına.
 Tutup ellerini baksam gözüne.
 Bağlasam canını canıma senin.

Otursak baş başa, koysak diz dize.
 Birikmiş dertleri döksek biz bize.
 Hiçbir şey istemem, gelsek göz göze.
 Sarsam kollarını boynuma senin.

Ben her gün görürüm aynı rüyayı.
 Nidiyim ben sensiz olan dünyayı.
 Bir özledim bir özledim Buseyinen çağlayı.
 Ah bir girseler koynuma benim.

Varıyorlar Türkayınan Damla Kız.
 Bunlara eşlik eden Şahısta Anamız.

Ah oğlum! Gine kaldım garip garip yalınız.
Eh, bir gün de ben gelirim yanına senin.

Dokunmayın paylaşamam acımı.
Nasıl özledim tarifi yok canım bacımı.
Ağladım, gözümden aldım cm.
İlyas sevdaya Ferat tüter gözüme benim.

GELDİ DESELER (51)

Canımın cananı sevgilim gelse.
Çalsa da kapımı ben geldim dese.
Ölmeden bir daha gözlerim görse.
Veririm canımı kim mjdelerse.

Uzun yıllar oldu, hasretim büyük.
zlemi içimde büyüyor yk yük.
Sayıyom gününü sayıyom tek tek.
Veririm dünyayı geldi deseler.

Kr olsun gurbeti icad edenler.
Dnmezimiş gurbet ele gidenler.
Ayrılık lmmş diyor sevenler.
Veririm canımı, geldi deseler.

Her Şeyi bir hayal oldu gözümde.
Eridi yüreğim hal yok zmde.
Yıllarca beklerim elim yüzümde.
Veririm canımı geldi deseler.

CANANIM (52)

Canımın cananı gelmiş deseler.
 Öürüm sevinçten, müjdeleseler.
 İstemem, dünyayı bana verseler.
 Gelişin cananım yetiyor bana.

Otursam yanına, baksam yüzüne.
 Ağrıyan başımı koysam dizine.
 Tutup ellerini ela gözüne,
 Bir kere bakışım yetiyor bana.

Biter acılarım, diner gözyaşım.
 Gel otur yanıma canım, yoldaşım.
 Gel benim hayalim, gel benim düşüm.
 Hayalin gözümde tütüyor bana.

İnsan sevdiğini böyle mi özler.
 Andıkça adını yüreğim sızlar.
 İbrahim hasretle yolunu gözler.
 İçime ok oldu batıyor bana.

TÜRKİYEM (53)

Kars'ın, Tekirdağ'ın, Maraş'ın, Van'ın,
 Giresun, Amasya'n, Tokat, Samsun'un,
 Kayseri'n, Sivas'ın, Konya, Mardin'in,
 Gezsem de bir görsem canım Türkiyem.

Adana, Mersin'in ya Şanlı Urfa'n,
 Gazi Antep, Yozgat, şirin Ankara'n,

Elazığ, Kırşehir ya Adıyaman,
Gezsem de bir görsem canım Türkiyem.

Çankırı'n, Çorum'un bir de Erzincan,
Yalova'n, İzmit'in şu yeşil Bursa'n,
Çanakkale, Burdur, izmir'i görsem,
Gezsem de bir görsem canım Türkiyem.

Isparta, Erzurum, Artvin, Trabzon,
Niğde'ne Nevşehir o Gelibolu'n,
Malatya'n, Muğla'n bir de Bingöl'ün,
Gezsem de bir görsem canım Türkiyem.

Kırıkkale'n, Sinop, Bitlis Antakya'n,
Manisa, Bilecik, Aydın, Sakarya'n,
Ağrı'yla Tunceli, Uşak, Antalya'n,
Gezsem de bir görsem canım Türkiyem.

Siirt'le Zonguldak ya Eskişehir,
Doğunun Paris'i o Diyarbakır,
Aksaray, Muş, Şırnak, Çağlayan Nehir,
Gezsem de bir görsem canım Türkiyem.

Kütahya'n, Afyon'un ya şirin Bolu'n,
Denizli, Trakya'n sevdalar yolun,
Eşi yok, dünyada tek İstanbul'un,
Gezsem de bir görsem canım Türkiyem.

İbrahim der: Tek tek gezsem illeri,
Yakın etsem irak olan yolları.
Her birinin çeşit çeşit gülleri,
Koklayarak gezsem canım Türkiyem.

ÖYLE GİT (54)

Dilin ile incittiğin kulları,
 Ayağında çinediğin yolları,
 Haram ile kirlettiğin elleri,
 Göçmeden Dünyadan yu da öyle git.

Hileyle aldığıın parayı pulu,
 Haksızca çaldığın serveti malı,
 Omlete kırdığın kırk yımirtayı,
 Ölmeden yerine koy da öyle git.

Ne emir dinledin ne de yasağı.
 Menfaatin için diktin asayı.
 Beleşinen doldurduğun keseyi,
 Ölmeden yerine koy da öyle git.

MÜTAHİTLER (55)

İbrahim'im uzun lafın kısası,
 Bu mütahitler hep para hastası.
 Bırak dolsun cüzdanları, kasası.
 Nasıl olsa biz bu işe alıştık.

Garip, gecekondyu yapsa yıkarlar.
 Gece gündüz konturole çıkarlar.
 Bir amire dert anlatsa azarlar.
 Biz bu nice Göçerlerle tanıştık.

Bu depremler bize yeni olmadı.
Boğulsun başkanlar çok dozer saldı.
Yıkılmadık gecekondular mu kaldı.
Biz ev yıkan kepçelere alıştık.

Eli bonservisli büyük kalfalar.
İşinizde firması kum yıkar, eler.
Göçer enkazından çıkan midyeler,
Size bakıp seyretmeye alıştık.

ADAŞIMA (56)

Sana gelmek istiyorum adaşım.
Acep seni bana gösterirler mi?
Seni görmek istiyorum kardaşım.
Acep seni bana gösterirler mi?

Seni dinleyenin dinliyor yaşı.
Sen sanat bülbülü, sanat güneşi.
Ey garibin, ey fakirin yoldaşı!
Acep seni ben de görür müyüm ki?

Sen bu memleketin solmaz gülüsün.
Dalında ötüşen tek bülbülsün.
Bizlerin umudu, sevda yolusun.
Acep ben de sana varır mıyım ki?

Tatlisesim yuva yaptın gönlüme.
Ömür kattın sanatınla ömrüme.
Sen gidersen kimse gelmez yerine.
Acep bir arasam bulur muyum ki?

Hani Zeki, hani Barış nerede?
 Hani Yılmaz, hani Işık nerede?
 En büyüğümüz Veysel Âşık nerede?
 Adaşım ben de bir güler miyim ki?

Nerde Pir Sultanlar neredeler hani?
 Sen söylerken bir dert sarıyor beni?
 Bir ben değil herkez seviyor seni.
 Seni hiç gönlümden siler miyim ki?

Yıllardır yazarım kendibaşıma.
 Seveni severim Allah aşkına.
 Göreceğim diye düştüm peşine.
 Burası İstanbul bulabilir miyim ki?

Ben de güttüm öküz ile davarı.
 Çok üğüttüm arpa ile zavarı.
 Fakirdim görmedim o konservatuvarı.
 Dersimde başarılı olabilir miyim ki?

EROYİN (57)

İçme eroyini, bozar yapını.
 Alır servetini, yıkar tapunu.
 Açılmaz bir daha, kapar kapını.
 Kötülüğün anasıdır eroyin.

Acımadan kıyar gencecik cana.
 Zehirler vücudu, karıştır kana.

Eroyin babadır, esrar da ana,
Kötülüğün anasıdır eroyin.

Eroyin düşmandır, güzel vatana.
Nalet olsun hep alanla satana.
İçme eroyini yazıktır sana.
Kötülüğün anasıdır eroyin.

Önce keyif verir, sonra ızdırap.
O genç hayatı ediyor hep harap.
Beyinde tümör, ayakta olur kramp.
Kötülüğün anasıdır eroyin.

GURBET (58)

Bakarım bakarım sılam görünmez.
Gurbete gidenin hali bilinmez.
Uzaktır yolları kolay dönülmez.
Kaderime küsüp küsüp ağlarım.

Geceleri uyku girmez gözüme.
Ah dedikçe ataş düşer özüme.
Yıllar oldu hasiretim guzuma.
Bağrıma daş basıp basıp ağlarım.

Gurbete gideni gelmez diyollar.
Ağlar da bir daha gülmez diyollar.
Bir daha arıyan olmaz diyollar.
Umudumu kesip kesip ağlarım.

Hep unuttum ahbabımı dostumu.
 Eyvah olsun ele verdim postumu.
 Bir oğlumun, bir evimin resmini,
 Başucuma asıp asıp ağlarım.

SEVGİLİM (59)

Sen aklımı aldın deli eyledin.
 Beni çöle saldın yolu neyledin?
 Beni deli ettin, deli eyledin.
 Derdime ne olur, derman sevgilim.

Gönül rahat değil sen olmayınca.
 Artık yaşamam sana gelmeyince.
 Ben nasıl güleyim sen gülmeyince.
 Nasıl kopardılar benden sevgilim.

SEVGİLİM (60)

Sen aklımı aldın deli eyledin.
 Beni çöle saldın yolu n'eyledin.
 Beni deli ettin, deli eyledin.
 Derdime bir çare, derman sevdiğim.

Gönül rahat değil sen olmadıkça.
 Artık yaşamam sana gelmedikçe.
 Ben nasıl güleyim sen gülmedikçe.
 Nasıl ayırdılar benden sevgilim.

Seni düşündükçe, seni andıkça.
Senin için ciyerimden yandıkça,
Rüyalarımda sen benim oldukça,
Dünyada her şeyin benim sevgilim.

Kerem, Aslı, mecnun böyle yandıkça,
Bizim gibi hiçbirisi olmadı.
Dermanı sen aldın, dert bana kaldı.
Derdin bari bende kalsın sevgilim.

Çok gezdim peşinde, ben ağlayarak.
Bu ceylanı ben tutarım sanarak.
Çeşmeden bir su içmedim kanarak.
Suyun derde derman imiş sevdiğim.

Bir kuş olup uçup konsam dalına.
Allah nasıl dert verirmiş adama.
Neden böyle ızdırap çektirdin bana?
Izdırabın derman bana sevdiğim.

Ben bir mecnun oldum seni görelî.
Kalbim rahatladı halin soralı.
Ben zaten ölmüşüm sense yaralı.
Ölmeme sen mani olma sevgilim.

Bir sen kalsan bir de ben şu dünyada.
Korkarım biz gene ermeyiz murada.
Seni benden ayrı koymaz yaradan.
Mesut olmamıza çare var mı sevgilim?

Adını demeye cesaretim yok.
Dermanım kalmadı, derdim gayet çok.

İçimde hararetin, saçlarımda ak.
Benden başkasını sarma sevgilim.

Ümitler hep hayal oldu.
Kendi gitti derdi kaldı.
Genç yaşta benzim sarardı.
Seni benden eller aldı sevgilim.

DOSTLAR (61)

Ben hangi derdimi kime söyleyim?
Yüreğimde yaram göz göz sızılar.
Ben hangi tabibe derman dileyim?
Yüreğimde yaram derindir dostlar.

Ben hangi acıyı sabır edip çeksem,
Br değil beş değil bitecek desem,
Bilmem nasıl etsem, nereye gitsem?
İçim yanar, dışım serindir dostlar.

Arı bal yapar mı kuru kovana?
Konar mı çiçeği olmayan dala?
Uçurur oğulu kondurur dala.
Erilmez bir türlü sırrına dostlar.

Kader beni bir tuzağa doladı.
Çözülmeyen düğüm etti, bağladı.
Yaralarım göz göz oldu kanadı.
Ne taşlar sürüldü bağıma dostlar.

İbrahim'i yana yana kül ettin.
 En sonunda bir kötüye kul ettin.
 Acıya, kedere tozlu yol ettin.
 Gelene geçene güldürdün dostum.

TURNAM (62)

Turnam gümüşten mi senin kanadın?
 İnce mi zülûfün, yeşil mi tenin?
 Yıl oldu çikalı sıldan benim.
 Turnam haber var mı bizim ellerden?

Turnam sana gurbet kuşu diyorlar.
 Gurbette hep insan eti yiyorlar.
 Gidem dedim dağlar yol vermiyorlar.
 Turnam haber var mı bizim ellerden?

Turnam niye böyle yüksek uçarsın?
 Ovalar geçersin, dağlar aşarsın.
 Sen de yoksa benim gibi naçarsın?
 Turnam haber var mı bizim ellerden?

İbrahim'i saldın bin türlü derde.
 Sen de mi ayrısın, yuvan nerde?
 Uğrarsan köyüme halimi var de.
 Turnam geçer isen bizim ellerden.

SENİN SESİN (63)

Yozgat senin sesin duyulmaz mı hiç?
 Maraşta Mahsuni, Sivas'ta Veysel.
 İsteyen menzile yetişir er geç.
 Nida Tüfekçi'den Sürmelim eser.

Bozok'tan yaylan var, Çamlık'tan dağın.
 Yerköy'den ovan var, akar ırmağın.
 Binlerce şehidin hep can ortağın.
 Ezelden beridir bağrına basar.

Alışmış analar şehit vermeye.
 Kınalamış salmış Çanakkale'ye.
 Ağlıyor babalar iç döve döve.
 Görülmez gözyaşı içine döker.

İbrahim'im selam olsun Yozgat'a.
 Selam Çamlığına, selam Bozok'a.
 Yiğidin harmanı demişti Ata.
 Şehit sırasında hep başı çeker.

GÜL DEYİ DEYİ (64)

Kimi zengin olmuş fakir azarlar.
 Kimi seyyah olmuş gurbet gezerler.
 Görmezler ki dolmuş taşmış mezarlar.
 Bize bakıp ibret al deyi deyi.

Kimisi var geçmiş gitmiş horunu.
 Kimisi ebedi sanır varını.

Sorsan hepisine bilmez yarını.
Çağırır çabalar mal deyi deyi.

Kimi de meraklı güle, yaprağa.
Elinde ne varsa bağlar toprağa.
Kendini Ferhat sanar, kucaklar dağa.
Onu da çağrılar gel deyi deyi.

Şu karşı mezarlıkta yatan ulular.
Hep bir yatar akıllılar, deliler.
Başında, başucunda hep çalılar.
Bakıp sarılıllar gül deyi deyi.

DAĞLAR (65)

Al yeşil bürünmüş sıralı dağlar,
Atmış kârı, kışı bahar zamanı.
Yârinden ayrılmış yaralı dağlar.
İndirmiş başına kara dumanı.

Cıvı cıvı kuş sesine bürünmüş.
Varıp da göresin, cennet her yanı.
Laleler takınmış, sümbül sarınmış.
Besler yuvasında bin türlü canı.

MAPUSHANE (66)

Mapushane seni yakar yıkarım.
Hiç acımam bir kurşuna satarım.
Suçsuz yere senelerce yatarım.

Yok mu mapushane vicdanın senin?
Yemin ederim ki suçum yok benim.

Soldu benim salkım salkım bağlarım.
Sende geçti benim gençlik çağlarım.
Suçsuz yere yattığıma ağlarım.

Yok mu mapushane vicdanın senin?
Yemin ederim ki suçum yok benim.

Çürümez mi şu dikenli tellerin?
Açılmaz mı şu kapalı yolların?
Kıracağım bir yetişse ellerim.

Yok mu mapushane vicdanın senin?
Yemin ederim ki suçum yok benim.

KIŞINAN (67)

Kışınan da İbrahim'im kışınan.
Gözün dolu yağmurunan yaşınan.
Benim diye yâdın bağına girdim,
O da vurdu bir muhanet taşınan.

Atın beni şu derenin seline.
Tutun beni biber sürün dilime.
Bu bağ bizim dedim elim uzattım,
Diken battı gül içinde elime.

Hâkime deseler idamdır suçum.
 Yüklenmiş gidiyor gurbete göçüm.
 Dışarım buz gibi, yanıyor içim.
 İçin için ben yanarım halime.

Neçe yiğit, neçe merdim var benim.
 Ele denmeyecek derdim var benim.
 El içinde beni göçmen ettiler,
 İçti bağ bahçeli yurdum var benim.

Yanma İbrahim'im boşuna yanma.
 Bu da gelir, bu da geçer ağlama.
 Bu dünyanın önü sonu yalandır.
 Bu günler böylece kalacak sanma.

İBRAHİM'İM (68)

İbrahim'im yaran derin sarılmaz.
 İyi olur belki, yarın bilinmez.
 İyi olmuşsa Allah kerim sorulmaz.
 Alnımdaki yazı neyse silinmez.

İbrahim'im ağla ağla avunma.
 Vur dizine, daşları bas bağrına.
 Bu gün böyle, Allah kerim yarına.
 Kaderinde yol buyusa dönülmez.

İbrahim'im ne görüyon düşünde?
 Ne geliyor ne geçiyor başından?
 Bir damla kan gördüm gözüm yaşında.
 İz yaptı yüzüme, silsem silinmez.

İbrahim'im dünya fani diyorlar.
 Boştan boşa birbirini yiyorlar.
 Dosttan taş yiyenler hiç gülmüyorlar.
 Dost taşı zor olurmuş, gülünmez.

İbrahim'im içim dolu gamınan.
 Arada kaldım bir kuru canınan.
 Küskün oldum hancıyanan, hanınan.
 Suçum nedir bilemedim, bilinmez.

İLİM YOZGAT (69)

Bozkırın ortası, barışın yolu,
 Şehidin yatağı, yiğitler eli,
 İnsanın sevdası, sevginin seli,
 Gönülden gönüle akıyor Yozgat.

Tarihin eşiği, ilmin anası,
 Kartalın otağı, şahin yuvası,
 İç Anadolu'nun şirin yaylası,
 Koyunun kuzuya meliyor Yozgat.

Yozgat'ı sorarsan dostun erbabı,
 Ünlü Yimpaş'ı var, duyulur adı.
 Gayeten meşurdur testi kebabı.
 Yiyenler bu tadı biliyor Yozgat.

İbrahim'im gönül vermiş iline.
 Canım kurban Anadolu yoluna.

Selam benden bütün Türk'ün eline.
 Vatana sevgiler diliyor Yozgat.

DAĞLAR (70)

Dağlar sizi aşip aşip dolansam,
 Başınızda bulut olup bulansam,
 Gürülesem yağmur olsam sel olsam.
 Aksam ovalara, çöllere dağlar.
 Irmak olup düşsem dillere dağlar.

Alıcı kuş olup başında uçsam.
 Tepeler dolaşip koyaklar geçsem.
 Baran kış olup da fırtına açsam.
 Set vursam gurbetin yoluna dağlar.
 Son versem şu gurbet eline dağlar.

Balta olsam bir yol açsam başından.
 Geçilir mi acep kurttan kuşundan.
 Yol ver dağlar yâri gördüm düşümde,
 N'olur bir an evvel varıyım dağlar.
 Varıp da sılama görüyüm dağlar.

İbrahim'im dağlar boran kış olur.
 Geçit vermez hayallerin boş olur.
 Gurbette olana sıla düş olur.
 Hele dur erisin dağların karı.
 Bu sene de sabret bekle baharı.

GELİN (71)

Gelin kurban olam, kölen et beni.
 Al da götür pazar pazar sat beni.
 Al üstüne yorgan edip yat beni.
 Üşüdükçe sıkı sıkı sar beni.

Sana diyom sana, n'olur dön beri
 Bir görem yüzünü çıkar çenberi.
 Öldürüp mezara goymadan beni,
 Elime fermanı yaz da ver gelin.

Gel gelin, seninle yayla yaylıyak.
 İki gönlü bir edek de bağılyak.
 Üç günlük dünyada beraber gülek.
 Ağladırısam diyar diyar sür gelin.

Sormayın derdimi inceden ince.
 Ne gündüzüm gündüz, ne gecem gece.
 Bir gün olup öldüğümü duyunca,
 Ah çekip de dizlerine vur gelin.

Salınıp durma da gözelim deyi.
 Bir gün olur sen de geçersin gelin.
 Her baharın sonu sonbahar olur.
 Bir gün olur yaprak dökersin gelin.

Neçe gözel geldi geçti buradan.
 Kimi çifte benli kimi sürmeli.
 Ne güzeller yaradır ki yaradan,
 Kimi top zülüflü, kimi sırmalı.

Ben çekemem gelin senin nazını.
 Aç peçeni bir göreyim yüzünü.
 O al yanağı, ela gözünü,
 Bakıp da gözün görmeli gelin.

ADAŞ KARDEŞİME (72)

Doğmum elli iki, kırk yedi yaşım.
 Vilayetim Yozgat, çiftçilik işim.
 Bu hayatım sana feda adaşım.
 Sana bizim elden selam getirdim.

Benim soyadım Koç, senin de Tatlı.
 Sen Urfalı İbo, ben de Yozgatlı.
 Adaşım kapına geldim umutlu.
 Sana nasıl desem, kelam getirdim.

Ben de bir aşığım, âşık oğluyum.
 Ben sizlere candan candan bağlıyım.
 Sana derdim açacağım, doluyum.
 Sorarsan ben evi barkı yitirdim.

Elini öper beş tane yavrum var.
 Açma dertlerimi gözyaşım akar.
 İki erkek, üçü kız ciğerim yakar.
 Senin sevgin beni buraya getirdi.

BİZİM ELLER (73)

Yukarı bağı da aşşağı yazılı.
 Sürüsü yayılır yanı kuzulu.
 Kazası Yerköy de adı Terzili.
 Salmanlı bucağı şu bizim eller.

Kuzeyi dağdır da güneyi yayla.
 Hemi sümbül açar hemi de lale.
 Dostuna turaptır düşmana gayle.
 Yiğidin ocağı şu bizim eller.

Kar tutar bağları, coşar deresi.
 Kemeyinen mantar besler merası.
 Al yeşil çiçekli kır ovası.
 Analar kucağı şu bizim eller.

Cennet gibi Şeker Şerbet Deresi.
 Yükseklik çıkılmaz Kartal Yuvası.
 İçme suyu tatlı, temiz havası.
 Dermanlar ocağı şu bizim eller.

İbrahim der nice diyarlar gezdim.
 Aşığın oğluyum okudum yazdım.
 Elli beş seneyi ömüre düzdüm.
 Açık dost kucağı şu bizim eller.

AL OKU (74)

İşte bahtım, işte yazım, al oku.
 İşte baharım, işte güzüm, al oku.

İşte gönlüm, ağlar gözüm, al oku.
Üst üste koy kaderimi, say oku.

İşte halim, sana yazdım, bil oku.
İster ağla, ister sevin, gül oku.
İsterisen gözyaşını sil oku.
Üst üste koy dertlerimi, say oku.

RÜYAMDA (75)

Dün rüyamda bana yalan söyledin.
Yüreğim yanarak uyanıverdim.
Elveda sevgilim, gidiyom dedin.
Gözüme bakıp da ağlayıverdin.

Bir daha uykular tutmadı beni.
Hasretle gözledim yolunu senin.
Gözümün önüne geldi gözlerin.
Hayalle uzanıp da siliverdin.

Gecem bir düşünce oldu, gündüzüm hayal.
Bende hal böyledir, senden ne haber?
Ne bir haber, ne de bir telefonun var.
Seni geliyor sanıp da gülüverdim.

Ağladım seher vakti, bekledim hep yolunu.
Yalvardım Allah'ıma, malum eyle halimi.
Yakın et uzakları, bir tutayım elini.
Baktım sen gelmiyorsun, ben geliverdim.

ESKİDEN (76)

İlkbaharda yaylalara göçerdik.
Yaz gelince arpa, buğday biçerdik.
Gaynadır üzümü, bekmez içerdik.
Şimdi Ankaralı, şehirliyk biz.

Toplar getirirdik dağdan eriği.
Bağa gider, terletirdik koruğu.
Sarı buğdaydan üterdik firiği.
Şimdi Ankaralı, şehirliyk biz.

Gatığı torbaya korduk, süzerdik.
Biberi kurutur, ipe düzerdik.
Zahmeri ayında saya gezerdik.
Şimdi Ankaralı, şehirliyk biz.

Harmanda öküzle düven sürerdik.
Toplanır beraber bulgur düverdik.
Hedik kaynatırdık, gavurga yerdik.
Şimdi Ankaralı, şehirliyk biz.

Canık lastik giyip öküz güderdik.
Gatardık azığı, beraber yerdik.
Hep biri birimize gardaşıydık.
Şimdi Ankaralı, şehirliyk biz.

Gaynatırdık tarhananın aşını.
Dökerdik siniye arabaşını.
Doğrardık çorbaya keklik düşünü.
Şimdi Ankaralı, şehirliyk biz.

Sabah ezeninden evvel kalkardık.
 Ocak sulamıya bentler yıkardık.
 Çalılara sarı çiğdem takardık.
 Şimdi Ankaralı, şehirliyk biz.

Ne kadar yazsam da bitmiyor anı.
 Hepsini kaybettik, neredeler hani?
 Bilen bilmiyene söylesin beni.
 Şimdi Ankaralı, şehirliyk biz.

Köyüm Terzilidir, Yerköy'e bağlı.
 Adım İbrahim Koç, aşğın oğlu.
 Gönlüm hepinize sevgiyle dolu.
 Şehirde, köyde beraberiz biz.

NASIL ZAMAN (77)

Oğlu babasına ula diyecek,
 Kızı anasına kele diyecek,
 Yeğen teyzesine hala diyecek.
 Öyle bir zamanın içine geldik.

Küçükte saygı yok, büyükte sevgi.
 Kalmadı dünyada yiğide övgü.
 Gördük ki babayı oğlu dövdü.
 Böyle bir zamanın içine geldik.

Kızlarda saç kısa, erkekte uzun.
 Baş açık, karın açık görüyor gözün.
 Başımıza kar yağıyor hep yazın.
 Böyle bir zamanın içine geldik.

Babası çalışıp oğlu yatıyor.
 Karısı komşuda fala bakıyor.
 Kız yerine erkek küpe takıyor.
 Böyle bir zamanın içinde kaldık.

GÖNÜL (78)

Gine mi gamlısın ey deli gönül!
 Gitmez mi başından dumanın senin?
 Bu kadar siteme neylesin ömür.
 Şimdi durulmanın zamanı senin.

Gel gönül seninle kavil edelim.
 Gidip bir menzile varalım gönül.
 Biz bize olalım, eli nidelim.
 Varıp bir durakta duralım gönül.

Gönül, sen yüksekte yayla yaylama.
 Sonra çadırını yel alır gönül.
 Her gördüğünü can dostun belleme.
 Alırlar elinden, el olur gönül.

İKİMİZ (79)

İkimiz de eski şarkılar gibi.
 Sen ağlar, ben ağlar, bakar dururuz.
 Yağmurda uçuşan martılar gibi,
 Sen ıslak, ben ıslak ağlar dururuz.

Her gün akşam olur, çöker karanlık.
 Yanaşır limana eski bir vapur.
 Üstüne gizlice iner konarık.
 Sen ayrı, ben ayrı ağlar dururuz.

Geçer aklımızdan eski maziler.
 Gözümüzde canlanır hep birer birer.
 Bir sensin bir de ben, bomboştur evler.
 Sen ayrı, ben ayrı yanar dururuz.

Oturur konuşuruz ordan buradan.
 Mevzumuz bellidir, havadan sudan.
 Sen ana, ben baba ayrı yavrular.
 Sen ayrı, ben ayrı ağlar dururuz.

Dünyanın kanunu bu kimse değiştiremez.
 Ağlıyan hep ağlamaz, gülen de hep gülmez.
 Herkesin bir derdi var amma kimse bilmez.
 Sen ayrı, ben ayrı yanar dururuz.

YAŞIN YETMİŞ OLSUN HELE (80)

Yara oğul yara, sen de yaşlanın.
 Bırakın siyahı, akla saçlanın.
 İstenmiyen adam olup taşlanın.
 Hele yaşın yetmiş olsun hele.

Hele bir dayansın elin dizine.
 Oğlun kızın bakmaz olur yüzüne.
 Torunların gitmez olur sözüne.
 Hele yaşın yetmiş olsun hele.

Konuşun konuşun, dinlenmez olun.
 Anlaşılmaz dilin, titirer elin.
 Bir işe karışsan azarlar gelin.
 Hele yaşın yetmiş olsun hele.

Oturursun ıssız duvar dibine.
 Kuru ekmekten dürüm kollar cebine.
 İstersen ye oğul, istersen yeme.
 Hele yaşın yetmiş olsun hele.

Gururlanma gencim, yiğidim deyi.
 Unutma heç ebeyinen dedeyi.
 Yaşlılık tanımaz ağayınan beyi.
 Hele yaşın yetmiş olsun hele.

BİZİM YERKÖY (81)

Güneyinde Çiçekdağı sıralı.
 Kuzeyinde Aygar dağın ağyarı.
 Delice ırmaklı, yeşil ovalı.
 Sekili'ye doğru akıyor Yerköy.

Doğun bol ayvalı Karanı Dere.
 Şelin var ya isim yapmış her yere.
 Organizen yükseliyor göklere.
 Havan memleketi yakıyor Yerköy.

Yibitaş'ın yurdun temel taşıdır.
 Buğdayın var, köylü kentli aşıdır.

Ünün şanın vilayetler eşidir.
Şimdi il olmaya bakıyor Yerköy.

Pancarın, sovanın, meşhur kavunun.
Aygır Dağı'ndan akar buz gibi suyun.
Hep sana çalışır atmış bir köyün.
Hizmet için bize akıyor Yerköy.

İbrahim der; gelin görün burayı.
Ünlü Salmanlı'sı, ünlü Saray'ı.
Koç yiğit yatağı, yiğit diyarı.
Hep şehit madalyası takıyor Yerköy.

GELDİ Mİ OLA (82)

Açtı m'ola bizim elin bademi
Çıktı m'ola Kızıl Kaş'ın çiğdemi.
Yeşerdi mi Armitlık'ın keveni.
Bizim ele bahar geldi mi ola.

Duddu mu ki karaçalı yaprağı.
Varsan lale sümbül bahçesi bağı.
Çayır çimen bürümüşdür toprağı.
Lalek yuvasına döndü mü ola.

Acep esti mi ola bahar yelleri.
Duddu m'ola madımaklar yolları.
Üç güle karışmış navruz gülleri.
Dalına kelebek kondu mu ola.

Kuş olup da bizim ele varasın.
 Çıkıp Gün Görmez'e yuva kurasın.
 Menengişler yeşillendi göresin.
 Patoslar dibine indi mi ola.

Burcu burcu kokar otu, kekiği.
 Konar kayalara, öter kekliği.
 Çığırışır bülbülü gül deyi deyi.
 İçip gül suyunu kandı mı ola.

Çıktı mı ki Beserek'in kemesi.
 Açtı mı ki Boz Önü'nün lalesi.
 Coştı mu ola Ay Bükü'nün deresi.
 Bizim ele bahar düştü mü ola.

Varasın dağların karı eridi.
 Coştı Koca dere, seli yürüdü.
 Yaylaların çamur yolu kurudu.
 Obalar yaylıya göçtü mü ola.

Açtı mı ki zerdeliler çiçeği.
 Uçtu mu ki arıları, böceği.
 Kayalı bayırın al yemişeni,
 Alınan yeşile karıştı mı ola.

Şimdi bizim elin gezme zamanı.
 Kalkmıştır dağların karı, dumanı.
 Lale sünbül bürümüştür her yanı.
 Gatar gatar turna uçtu mu ola.

Kazam Yerköy de köyüm Terzili.
 Vilayetim Yozgat, yiğidin yeri.

Adım İbrahim Koç, adresim belli.
Yaş elli, yarıyı geçti mi ola.

SÖZ OLUR (83)

Her günüm böyle olur belleme.
Asfalt yolun duman olur, toz olur.
Büyük ye, büyük giy, büyük laf deme.
Senin de başına gelir söz olur.

Dünya yuvarlaktır, tersine döner.
Merdiven misali, birisi çıkar birisi iner.
Her ışık geçici illaki söner.
Sürat yapma, viraj olur, düz olur.

Dayıma engin ol, belik gösterme.
Herkesi bir bilip sakın sır verme.
Elin bahçesinin gülünü derme.
Kendi bahçen gazel döker güz olur.

Bayramı görmeden vurma kınayı.
Haramınan buza dikme binayı.
Menfaat üstüne kurma dünyayı.
Güneş vurur, erir gider, tuz olur.

OĞLUM ORHAN'A (84)

Bazı yollar var ki geri dönülmez.
Bazı yerler var ki gidip görülmez.

Para bulunur da baba bulunmaz.
Parası babasından kıymetli oğlum.

Arsa alın, araba alın, ev alın.
Uçak alın, tiren alın lort olun.
Hiçbir dükân baba satmaz, zor bulun.
Bir gün olur sen de bilirsin oğlum.

Ben senin babanım, sen de oğlumsun.
Bahçemdeki taze açan gülümsün.
Bu dünyada tutunduğum dalımsın.
Biri kırar diye korkarım oğlum.

Dertlerimi dağıtmayın, dağ olsun.
Etirafı mor sümbüllü bağ olsun.
Allah'tan dileğim canın sağ olsun.
Sen de, ben dünyayı yakarım oğlum.

Ben bu derde için için yanarım.
Gördüğüm tabibe derman sorarım.
Ya iyi olurum ya da ölürüm.
Ya da çeke çeke ölürüm oğlum.

Şu yalan dünyada yalnızım yalnız.
İki oğlum var da üç tane de kız.
Beni düşünmeyin rahat olun siz.
Ben bu gam yükünü çekerim oğlum.

Vardım İstanbul'a yüzüm karalı.
Sormayın halimi, içim yaralı.
Çok şükür oğlum paralı.
Tabi ekdiysem biçerim oğlum.

İstanbul deyince içim kan ağlar.
Gidemem bir daha, bitmiyor yollar.
Ben nasıl gitmeyim orda kuzular.
Her halde bir daha gelemem oğlum.

Demek oğlun kızın her şey paraynan.
Aslan ölmez imiş ufak yaraynan.
Biri düşer, biri kalkar sıraynan.
Öyle derler amma bilemem oğlum.

Gel oğlum yanıma, küsmem nidiyim.
Seni everiyim, düğün ediyim.
Kimi dersen ona dünür gidiyim.
Sana borcum vardır silemem oğlum.

Korkum dost düşmandır başkası değil.
Ezilmem düşmana bunu iyi bil.
Bu günler de gelir geçer düzelir.
Yeter ki düşmanlar gülmesin oğlum.

Adım İbrahim de soyadım Koç.
Vehbi Koç da ameleye muhtaçtır.
Mühüm deyil bunlar, istersen aç dur.
Yeter ki düşmanlar bilmesin oğlum.

Her işlerin üstesinden gelirim.
Bu derde çare arar bulurum.
Dünya fani, bir gün olur ölürüm.
Yerime başkası gelmesin oğlum.

Yeter İbrahim yorulma bu kadar.
Her şeye kendini üzme bu kadar.
Can tatlı diyorlar bezme bu kadar.
Boş ver İbrahim de gülmesin oğlum.

Yaşlandım mı sızı indi dizime.
Gamlandım mı yaşlar doldu gözüme.
Yanıyom mu ateş düştü özüme.
Boş ver, bu yangınımı söndür oğlum.

ASKERİM BEN (85)

Ecdadım Fatih'tir, dedem Atatürk.
İnkâr eden varsa şahit yerle gök.
Git de şehide sor, söylesin tek tek.
Şehitler diyarı Yozgatlıyım ben.

Selçukludan beri gelir aslımız.
Asil kanla donatılmış neslimiz.
Viyana'ya, Yemen'e gider sesimiz.
Cenkten cenge koşan kır atlıyım ben.

Bir dolu bulutum, gürler dururum.
Şimşekler çakarım, yıldırımlar vururum.
Duymadın mı Osmanlı'nın oğluyum.
Şarktan garba kadar farklıyım ben.

Tarihim şanla dolu, marşımdır istiklal.
Bayrağım ay yıldızlı, vağdediyor istiklal.
Bu vatanın uğruna dökülen kanım helal.
Pusulalar bekleyen hür askerim ben.

BİZİM BAĞLAR (86)

Bakıyom size de ağlıyom bağlar.
 Hani o al yeşil yapraklarınız.
 Al sarı çiçeğin gülünüz solmuş.
 Hani eriğiniz, armutlarınız.

Bahar gelir, çiçeğiniz açardı.
 Bal arısı daldan dala uçardı.
 Türlü türlü kuş konardı, göçerdi.
 Hani salkım salkım koruklarımız.

Konardı dalınıza ibibikler, bülbüller.
 Açardı kıyınızda yeşil yapraklı güller.
 Kanat sürerdi çubuğunuza al kınalı keklikler.
 Hani yosun tutmuş kütükleriniz.

BOŞUMUŞ (87)

Fani dünya boşumuşsun boşumuş.
 Yaz dediğin boranıymış kışımış.
 Ben de seni sadık yar sandıydım.
 Akibetin bir çalı, bir daşımış.

Yürü yalan dünya, yoluna yürü.
 Bundan sonra sana inanmam gayri.
 Nice dertler verdin hep ayrı ayrı.
 Verdiğin umudun hepsi boşumuş.

Ne obalar yıktın, ne hanlar bozdun.
 Kara bulut olup üstümde gezdin.
 Doğduğumdan beri canımdan bezdim.
 İlbaharın sonu malum kışımış.

Nice İbrahimler inandı kandı.
 Seni kendisine sadık yar sandı.
 Benim gibi niceleri aldandı.
 Senin işin hayalimiş, düşümüş.

EY KOÇUM! (88)

Ödün verme adedinden özünden.
 Esirge töreni, sakın gözünden.
 İnanıp da bir gavurun yüzünden.
 Vazgeçme ha, sen bir Türk'ün oğlusun.

Gayet saygılı ol, kusurdan kaçın.
 Terbiyeye hizmet et, ağarsın saçın.
 Sen Fatih torunusun ey koçum!
 Boyun bükmez, diz çökmez dede tornusun.

GEL KUZUM (89)

Bir kuzu yitirdim gözü sürmeli.
 Sırma bıyıklı da anadan benli.
 Yüreğim ateşi yakıyor beni.

Bekliyorum yolunu, gelmiyor kuzum.
 Aklıma düştükçe kan dolar gözüm.

Ölenece de ben kuzumu ararım.
Gezen kurttan, uçan kuştan sorarım.
Ağlamak kar bana, gülmek zararım.

Bekliyorum bekliyorum gelmiyor kuzum.
Aklıma düştükçe kan dolar gözüm.

Boynum eğri alnımdaki yazıma.
Ateş düştü yanıyorum özüme.
Mevlam yol verse de gitsem kuzuma.

Bekliyorum yolunu gelmiyor kuzum.
Aklıma düştükçe kan dolar gözüm.

Öldü deyin de ölüsüne yanayım.
Kayıp deyin koyuk koyuk arayım.
Gökte deyin yıldızlardan sorayım.

Bekliyorum yolunu gel gayri kuzum.
Aklıma düştükçe kan dolar gözüm.

DAĞLAR (90)

Sarıçiçek savran kurmuş oturur.
Alınan yeşile karışır dağlar.
Mor çiçek üstüne ak duman durur.
Gökte buludunan yarışır dağlar.

Dağlar aştı m'ola yar başınızdan.
Duyulmaz sesim de kuş sesinizden.

Ayrıldınız mı dağlar siz eşinizden.
Ben ermedim siz erişin dağlar.

Lale, sümbül açmış, bahar mı geldi.
Ay üstüne inmiş seher oldu.
Dağlar muradım elimde kaldı.
Ben sarmadım, siz sarışın dağlar.

Dağlar güneş size erken doğar mı?
Gülsüz dikene hiç bülbül konar mı?
Yanıyor yüreğim haberin var mı?
Acıyın halime ağlaşın dağlar.

DAŞ OLUR (91)

Güvenme dost baharına, yazına.
Gün olur ki baran olur, kış olur.
Ömrünce gezip tozduğun yerlere,
Bir gün olur viran olur, loş olur.

Ben yiğidim deyin gıvanıp gezme.
Dünya hâli, türlü türlü iş olur.
Aldanıp dünyaya güldüğün gözle,
Bir gün olur iki damla yaş olur.

Yüksekten uçurma gönül kuşunu.
Bakarsın ki bir namertten daş olur.
Dediğince bulamazsın eşini.
Gönül gider bir kötüye eş olur.

İbrahim'im gam çekip de ağlama.
 Önü sonu boş değil mi dünyanın.
 Bu ömür kendine baki belleme.
 Başucunda bir çalı, bir daş olur.

DEYİ DEYİ (92)

Gönül gezer diyar diyar yar deyi.
 Ciğer yanar yüce dağlar kar deyi.
 Bülbül ağlar güle düşmüş har deyi.
 Öter garip garip gül deyi deyi.

Çırpınma boşuna hey deli gönlüm!
 Menzile varmaya yeter mi ömrüm.
 Bu dünyanın sonu değil mi ölüm.
 Çağırırlar bir gün gel deyi deyi.

DOKUNMA (93)

Dokunma keyfine yalan dünyanın.
 Kimine kolay, kimine zor gelir.
 Sanma ki dünyanın tapusu benim.
 Bir gün olur yattığın yer dar gelir.

Gece Ay ıştır, gündüz de Güneş.
 Uğraşma dünyayla kıydan dolaş.
 Bilmiyon mu her gün dönüyor gardaş.
 Senin gibi niceleri az gelir.

Kapılıp dünyanın zevkine kanma.
 Düşüp ocağına, narına yanma.
 Mal mülk benim deyip bakidir sanma.
 O döndükçe yolun sonu tez gelir.

Gördün mü dünyada her gün güleni.
 Her gün gülüp her gün mutlu olanı.
 Görmüyon mu açıp açıp solanı.
 Her baharın arkasından güz gelir.

Yeter İbrahim'im gamlanıp durma.
 Gördüğün rüyayı kötüye yorma.
 Sen sen ol, kimsenin gönlünü kırma.
 Kıranların arkasından söz gelir.

OĞLUM (94)

Çok özledim oğlunan kızını.
 Varıp görsem hepinizin yüzünü.
 Gözüm yaşı dolduruyor özümü.
 Sizi canımdan çok özledim oğlum.

Baba yüreğidir, yanar özünden.
 Koyun kuzusunu saklar gözünden.
 Sarılsam boynuna, öpsem yüzünden.
 O zaman özlemim azalır oğlum.

Bir kuş olsam da evine varsam.
 Bahçende ağacının dalına konsam.
 Size bakıp, ötsem ötsem ağlasam.
 Akşam olup evine tünesem oğlum.

Kimse bilmez, koygun koygun yanarım.
 Kapı çalsa seni geldi sanarım.
 Bin ırmağa konmam, sana konarım.
 Sizinen yatarım kalkarın oğlum.

ÂŞIĞIN OĞLU (95)

Adım İbrahim Koç, âşığın oğlu.
 Köyüm Terzilidir Yerköy'e bağlı.
 Vilayetim Yozgat, sevdanın yolu.
 Bilen bilmeyene söylesin beni.

Babam Âşık İlyas, Hakk'ın ozanı.
 Çok severdi okuyanı, yazanı.
 Misafir ederdi gurbet gezeni.
 Yetim büyümüştü yanık yüreği.

Türküler söylerdi gördüğü dosta.
 İnsan aşığıydı, ahbaba hasta.
 Hak diye çağırırdı en son nefeste.
 Öksüz büyümüştü, çoktu dileği.

Yetimdi, öksüzdü kimsesi yoktu.
 Tanırdı âlemi, ahbabı çoktu.
 Ardında beş tane evlat bıraktı.
 Yardım etsin ona Hakk'ın meleği.

Yeter İbrahim'im bu kadar yeter.
 Biri solar gülün, birisi biter.

Yalandır bu dünya, hep böyle gider.
Yeter ki sen doğru dile dileği.

OĞLUM, KIZIM (96)

Yaşlandım her halde görmüyor gözüm.
Bin sitem eylesem geçmiyor sözüm.
Dünya sizin olsun al oğlum kızım.
Ben görmedim vefasını, siz görün.

Her şey menfaate bağlanmış şimdi.
Anası kızından ayırır fendi.
Vakit sizde sabah, bende ikindi.
Ben ermedim muradına, siz erin.

Ben de çok çalıştım kendime göre.
Belki varamadım gittiğim yere.
Size verdim, siz yetişin menzile.
Ben varmadım hedefime, siz varın.

Dünya yuvarlakmış, görenler diyor.
Kucaklıyan tepe taklak gidiyor.
Allah dilediğini zengin ediyor.
Ben anlamadım, kolaysa siz olun.

ALIN YAZINA (97)

İbrahim'im bir kura çek şansına.
Bekle de gör ne çıkacak bahtına.

İyi çıkar, kötü çıkar bilinmez.
Razı et gönlünü alın yazına.

İnan İbrahim'im kader işine.
İyi gelir, kötü gelir başına.
Yalan mıdır söylen Allah aşkına.
Çünkü inanırım atasözüne.

Yiğit olan yiğit, hep gam çekermiş.
Hep dert ekerimiş, hep dert biçermiş.
Kaderimdir deyip boyun bükermiş.
İki damla yaş düşermiş gözüne.

Dilerim bu kader bana da güler.
Ağlayan gözümün yaşını siler.
Öyle veya böyle geçiyor günler.
İbrahim'im sen sahip ol özüne.

EMİ (98)

İster İbrahim de istersen Koç de.
Ne dersen de bana, istersen hiç de.
İstersen dolu de istersen boş de.
Aha geldim, aha gidiyom emi.

İster akıllı de istersen deli de.
İstersen Ali de ister Veli de.
Başına kuş konmaz karaçalı de.
Aha geldim aha gidiyom emi.

İstersen çile de sat pazar pazar.
 İstersen deva de yut azar azar.
 İstersen mefta de at mezar mezar.
 Aha geldim aha gidiyom emi.

İbrahim'im senin postun para etmez.
 Attığın taş asla yerini tutmaz.
 Senin kumaş kutnu bu pazar satmaz.
 Aha geldim aha gidiyom emi.

DAĞLAR (99)

Durun da derdimi diyeyim dağlar.
 Ben de sizin gibi karda kıştayım.
 İçime kan akar, gözlerim ağlar.
 Sormayın halımı, gamda yastayım.

Sorman dağlar, sorman benim halımı.
 Soğuk vurdu, yel kuruttu gülümü.
 Kurudu yaprağım, döndü gazele.
 Felek vurdu, kırdı taze dalımı.

Demeyin kimseye gizli sırrımı.
 Size anlatıyom arzu halımı.
 İçimdeki yangın yakar bağrımı.
 İçsem suyunuzdan söner mi dağlar?

Söylen dağlar söylen, çaremi söylen.
 Çaresiz yarama bir derman eylen.
 Bilirim öldürür beni dert elem.
 Ölürsem biter mi söyleyin dağlar?

İbrahim'im günün geçer kışınan.
 Gözün dolu yağmurunan yaşınan.
 Boşuna sitemin, boşuna gamın.
 Adın kalır bir çalı, bir taşınan.

YOZGAT (100)

Yozgat Yozgat derler Bozok Yaylası.
 Koç yiğit yatağı, yiğit sılası.
 Dumanlı Çamlık'ı, Keçi Kalesi.
 Baktıkça yüzüme gülüyor dağlar.

Şefaatli, Yerköy buğday ambarı.
 Sorgun'un var kara elmas diyarı.
 Bir görsem Akdağı'nın erimez karı.
 Gezdikçe dertleri siliyor Yozgat.

Sarıkaya kaplıcası ünlüdür.
 Barajlar yatağı Gelin Güllü'dür.
 Çayıralan, Çekerek sevda yoludur.
 Gittikçe ününü salıyor Yozgat.

Boğazlıyan'ı derler Erciyes Dağı.
 Meşhurdur kulesi, garip otağı.
 Gaziler diyarı, şehit yatağı.
 Sırada birinci geliyor Yozgat.

Şeker fabrikası, Süreyya Gölü.
 Organize sanayi, Atatürk Yolu.

Kaplamış her yanı hizmetin seli.
Yine günbür günbür geliyor Yozgat.

Biz yürürüz Atatürk'ün yolundan.
Ayrılmayız kumandanın sözünden.
Vatansever, çalışkanlık yüzünden,
Her zaman yarışı alıyor Yozgat.

Sayın valim, bu yazımı yayınlat.
Yozgat'ımı bütün dünyaya anlat.
İçimde sevgiler büyüyor kat kat.
Artık seni dünya biliyor Yozgat.

İbrahim'im kurban bu can vatana.
Vatan için her gün nöbet tutana.
Selam sana Valim, selam Ata'ma.
İşte bu davayı alıyor Yozgat.

YÂR (101)

Serpili serpili suya giden yâr.
Canımı canına bağlasan ne var?
Beni öldürüp de koysan mezara.
Söylemem kimseye, etmem ihbar.

Çeşme senin kurban olam taşına.
Ne gözeller geldi gitti başına.
Gözaltından gülüp bakışın var ya.
Koyar beni bir musalla taşına.

Güzel seni saramadım özümde.
 İnan senden başkası yok gözümde.
 Senin şu bakışın, duruşun var ya.
 Yürümeye derman koymaz dizimde.

Dik gözünü gözlerime Ay deyi.
 Al yanaktan bir buse ver pay deyi.
 Uzat gerdanını benim say deyi.
 Senelerdir hep sayarım özümde.

ZAMAN (102)

Çalışır çabalar, mal mülk tutarsın.
 Ben zenginim deyi çalım satarsın.
 Tüm malını bir kefine satarsın.
 Azrayil yakarı tuttuğu zaman.

Bazen ark yaparsın sular yıkarsın.
 Çok azgın çaylara bentler tutarsın.
 Yıkılır o bendin sen ne yaparsın?
 Sel gelip önüne kattığı zaman.

Çok akıllı vardır, deli kandırır.
 Ne ustalar var ki dolap döndürür.
 Hak yiyeni hangi sular söndürür.
 Allah'ın ateşi yaktığı zaman.

İbrahim'im yıkma ahvet evini.
 Hak diyerek yan dövünü dövünü.
 Sen Allah de git sevini sevini.
 Ölüm kancasını taktığı zaman.

GÖNÜL (103)

Bir zaman gencidin yüksek uçardın.
 Gülerdin oynardın, neşe saçardın.
 Çok güzel gönlüne konargöçerdin.
 Şimdi bakıyom da yorgunsun gönül.

İncitme kimseyi, kırma gönülü.
 İncinirse geri yapmak zor olur.
 Sen kendinden küçük görme birini.
 Onu yaradan var, hepsi bir olur.

Dayıma engin ol, yüksekten uçma.
 Dosta gadim ol ki gonup da göçme.
 Kapanmış yarayı yeniden açma.
 Bir azarsa kapanması zor olur.

Sen sen ol, kimsenin bağıını bozma.
 Bozulursa viran olur, kör olur.
 Elin bahçesinin içinde gezme.
 Ayak değer çiçekleri har olur.

SILAM (104)

Bakarım bakarım sılam görünmez.
 Beklerim beklerim mektubum gelmez.
 Zalım gurbet benim halımı bilmez.

Ölmeden sılama varır mıyım ki,
 Varıp da acep bir görür müyüm ki?

Gurbet elde güneş başka doğuyor.
Gurbette aslanı çakal boğuyor.
Hasretim sılaya, canım eriyor.

Ölmeden sılama varır mıyım ki,
Varıp da acep bir görür müyüm ki?

Ararım, sorarım gelen giden yok.
İçerimde derdim dağlardan da çok.
N'olur gurbet kalan yakamı bırak.

Ölmeden sılama varır mıyım ki,
Varıp da acep bir görür müyüm ki?

İbrahim'im gurbet senin neyine.
En iyisi sen geri dön köyüne.
Sıkı sarıl ocağına evine.

Ölmeden sılama varır mıyım ki,
Varıp da acep bir görür müyüm ki?

SELAM SANA HOCAM (105)

Bir Hatipoğlu'sun bir de Nihat'sın.
Susamışa sen bir ab-ı hayatsın.
Ebu Cafer sana refagat etsin.
Selam sana, şükran sana ey hocam.

Eshaptan Abdullah, bir de seleme.
Ne mutlu hepsini tek tek bilene.

Sen anlatıp sen tanıttın âleme.
Selam sana, şükran sana ey hocam.

Sen anlattın biz ağladık sahurda.
Herkes dua etti sana seherde.
Sana yoldaş olsun Ammar Uzeyfe.
Selam sana, şükran sana ey hocam.

Yetmiş dört şehit ki yatmış Uhud'a.
Bizden selam olsun böyle şehide.
Ebu Cehil o Ümeyye beyhude.
Selam sana, şükran sana ey hocam.

Cafer'le Ali'ye aslanım demiş.
Onları Nebiler Nebisi övmüş.
İkisi de bir anadan doğmuş.
Selam sana, şükran sana ey hocam.

Hele bir de Ebu Mushap varımış.
Uhud'da Resul ü Ekrem'i korumuş.
Utancından kafayı kuma gömmüş.
Selam sana, şükran sana ey hocam.

Sen bizleri âşık ettin Ömer'e.
Övmüş, siddik demiş Ebu Bekir'e.
Ali'ye, Osman'a kurban bin kere.
Selam sana, şükran sana ey hocam.

Muhammed'i canımızda hisseddik.
Allah bir, Muhammed Resulü dedik.
Biz seninle sahabiler öğrendik.
Selam sana, şükran sana ey hocam.

Nihat Hatipoğlu deller adına.
 Doyamadık sohbetine, tadına.
 Seni görmek için geldim yurduna.
 Selam sana, Şükran sana ey hocam.

Allah sana uzun ömürler versin.
 Cennette Resule komşu eylesin.
 İbrahim'im bilmiyom ki ne desin.
 Selam sana, Şükran sana ey hocam.

KUSURA KALMA (106)

Kimi zengin, kimi fakir dünyada.
 Kimi erer, kimi ermez umuda.
 Öyle veya böyle hepsi sırada.
 Sen önüne değil, hep sonuna bak.

Kimisi muhanet olmuş kırışır.
 Kimisi var, iyilikle yarışır.
 Kimisi de gündönümü buruşur.
 Sen Hakk'ın bozulmaz kanununa bak.

Yolum düştü bir gün haldan bilmeze.
 Sen ne dersen de laftan almaza.
 Böyleleri bu dünyada gülmez ha.
 Sabretmesini bil, son gülene bak.

İbrahim sen gine haktan ayrılma.
 Hakk'ı bilmeyenle varıp bir olma.

İt sana hav demiş, kusura kalma.
Aslı nesli temiz pak olana bak.

DELİ GÖĞNÜM (107)

Irmağı durdurup dağ kucaklasan,
Anca kısmetini yen deli göğnüm.
Bütün hazineyi alsan saklasan,
Yiyeceğin kadar kon deli göğnüm.

Libastan elbisen, samurdan kürkün,
Giyinsen kuşansan ne olur farkın.
Nasıl olsa bir gün geçer merakın.
Çünkü amanettir can deli göğnüm.

İster padişah ol istersen paşa.
İster elli yaşa ister yüz yaşa.
Adın yazılacaktır bir gün taşta.
Ben de sen, sen de ben deli göğnüm.

Engin ol, dayıma yükseğe konma.
Amanete aldanıp da kıvanma.
Bu dünya fanidir, benimdir sanma.
Kibiri, fesadı yen deli göğnüm.

Mal da mülk de hepsi sende emanet.
Hiyanete karşı gelir hiyanet.
Kopacak başında bir gün kıyamet.
Bunu hiç unutma sen deli göğnüm.

KAZALAR (108)

Allah bize bir amanet can vermiş.
 Yedirmeyin kurt ile kuşa demiş.
 Yaşamaya bir sürü kural koymuş.

Kurallara tümce uyalım kardaş.
 Uymayanı uyaralım arkadaş.

Olmuyalım trafikte bir canavar.
 Öğrenelim kuralları ha ne var.
 Bilmemenin arkasında ölüm var.

Kurallara tümce uyalım kardaş.
 Uymayanı uyaralım arkadaş.

Kanuna riayet edelim her gün.
 Etmez isek bizi ağlatır bir gün.
 Trafik kazası sonudur ömrün.

Kurallara tümce uyalım kardaş.
 Uymayanı uyaralım arkadaş.

Sakın ki unutma benim sözümü.
 Yetim koyma oğlun ile kızını.
 Yaş doldurma gülen iki gözünü.

Kurallara tümce uyalım kardaş.
 Uymayanı uyaralım arkadaş.

BİR ZAMANLAR (109)

Bir zamanlar çiçek idim gülüdüüm.
 Yeni açan tomurcuklu dalıdım.
 Dolu vurdu dallarıma kırıldım.
 Rüzgâr değdi yaprama gazel oldum.
 Gazel oldum.

Bir zamanlar ben de sevdim el gibi.
 Bir güle aşığım dedim kul gibi.
 Coşar idim, akar idim sel gibi.
 Set koydular yollarıma bir hal oldum.
 Bir hal oldum.

Bir zamanlar ben de hasrettim yâre.
 Gideyim derdime de yoktu çare.
 Sormayın içimde dert pare pare.
 Sus dediler dillerime, lal oldum.
 Lal oldum.

Bir zamanlar bahar idim yaz oldum.
 Dinlenmeyen ozan oldum, saz oldum.
 Şimdi ise kışı yakın güz oldum.
 Geleni yok, gideni yok yol oldum.
 Yol oldum.

SÖYLEN DAĞLAR (110)

Söylen dağlar, söylen yavrum nerede?
 Vurmuşlar kuzumu, kalmış burada.
 İzine rasladım çamurda karda.

Söylen dağlar ben yavrumu buluyum.
O dirilsin ben yerine ölüyüm.

Aldım haberini dağlar, burdaymış.
Al kanlar içinde dağlar, yaraymış.
Bu ciğer acısı ne de zorumuş.
Söylen dağlar ben yavrumu görüyüm.
Görüp de bir kere yüzüm sürüyüm.

Yatamıyom dağlar yüreğimde sızıdan.
N'olur haber verin bana kuzudan.
Umudum kesme, meded beklerim sizden.
Söylen dağlar, ben yavrumu alıyım.
Onun yerine ben burada kalıyım.

Yaşamam, kendimi asarım dağlar.
Susarım, bağrıma daş basarım dağlar.
Bundan sonra size küserim dağlar.
Kuzumdan bir haber vermezsen dağlar.
Yerini bilip de demezsen dağlar.

EYVAH (111)

Arttı ağrılarım, çoğaldı sızım.
Duymuyor kulağım, görmüyor gözüm.
Yürümez ayağım, tutmuyor dizim.
Gayri yaş elliyi geçiyor deyi.

Gün güne artıyor saçımda aklar.
Dişimde eksikler, çizik yanaklar.

Gönlüm gayri gençliğimi sayıklar.
Eyvah, gençlik elden uçuyor deyi.

Merdivenler bir dağ oldu gözüme.
Aptal aptal bakıyorlar yüzüme.
Gayri sözüm geçmez oldu dizime.
Vay vay, yaş elliye geçiyor deyi.

Gençliğim aklımda hep satır satır.
Mazime bakarım, dost hatırlatır.
Benliğim azalmış, sorulmaz hatır.
Bak bak, yaş elliye geçiyor deyi.

Gamlanma ey deli gönlüm gamlanma.
Gamlanıp da derdin narına yanma.
Âlem böyle, bir ben böyleyim sanma.
Gençliğim elimden uçuyor deyi.

MUSTAFA KEMAL'İN ASKERLERİYİZ (112)

Ordu bizim, polis bizim, halk bizim.
Birbirine bağlı hep, düzüm düzüm.
Asker, polis benim kulağım, gözüm.
Hepimiz bu yurdun evlatlarıyız.

Öğrencisi, öğretmeni kardaştır.
Edirneli Ağrıya yoldaştır.
Türk'ü, Kürt'ü, Laz'ı hep bir soydaştır.
Seksen milyon yurdun evlatlarıyız.

Bir dededen, bir ebeden torunuz.
 Geleceğe ümüt veren yarınız.
 Kışlada arkadaş, cephede biriz.
 Yavuz'un, Fatih'in evlatlarıyız.

Marşımız, bayrağımız bir renk, sestir.
 Halkımız bir vücut, bir tek nefestir.
 Vatanı korumak bizde hevestir.
 Mustafa Kemal'in askeriyiz biz.

Bu doyulmaz vatan bize amanet.
 Amanete hile yapan hiyanet.
 Bilsin ki başında kopar kıyamet.
 Düşmana yol vermez evlatlarıyız.

Barıştır dünyada hep sıloganım.
 Türkoğlu Türk'üz biz, asil kanımız.
 Bu vatana feda olsun canımız.
 Şehit babaların evlatlarıyız.

TOPRAK (113)

Hasretim toprak, hasretim ben sana.
 Ne zaman olsa yar olursun bana.
 Yalan mıyım olmadın mı her cana.
 Bir gün de beni alırsın ey toprak.

Aldatırsın beni bakıp gülerek.
 Kimler aldanmadı yârim diyerek.
 Anamdan doğalı verdiğim emek,
 Sonunda boş olur bilirsın toprak.

Kimine bulunmaz sadık yar oldun.
Bazen yağmur oldun bazen kar oldun.
Benim sadık yârim diyeni aldın.
Daha niceleri silersin toprak.

Kimine bağ oldun, kimine bahçe.
Kimine altınsın, kimine akça.
Paylaşırız seni hep parça parça.
Bakıp bakıp bize gülersin toprak.

Gel gel diye çağırırsın yanına.
El korsun elimde olan varıma.
Gün gelir beni de basan bağrına.
Sonunda kül eder elersin toprak.

Tapunu ben alsam elimde tutsam.
Bütün varlığını varıma katsam.
Dünyayı dolaşsam nereye gitsem
Dönüşüm yine sen olursun toprak.

Bunda yalan var mı söyleyin bana.
Son durak yerisin bütün canlara.
Sonun toprak der ya adam adama.
Bir gün direğimi çelersin toprak.

İbrahim burada tamamlar sözünü.
Hazırlar öz malı kefen bezini.
Doldurursun bir gün iki gözünü.
Akan yaşlarını silersin toprak.

KÜSÜM (114)

Üç tane kız var, iki tane oğlan.
 Kimisi akreptir kimisi yılan.
 Mahşerece küsüm, barışmam kalan.
 Kırılan gönülün tamiri yalan.

Küçük oğlan seni düverim diyor.
 Gerekirse evden kuvarım diyor.
 Parmak gösteriyor, tehdit ediyor.
 Yaralandım içten, iyi olmam kalan.

Ben ne dersem aynısını söylüyor.
 Döşümden kakıyor, boğazımı boğuyor.
 Beni kendi evimden kovuyor.
 Düşünür düşünür yanarım kalan.

Daha neler dedi söylüyemiyom.
 Derdim dağlar gibi, hep diyemiyom.
 O gün, bu gün deli gibi geziyom.
 Bundan sonra gülmem, ağlarım kalan.

BİNEK TAŞINA (115)

Çekin atımı da binek taşına.
 Bineyim gideyim yârin peşine.
 Dizginin vurayım atım döşüne.
 Tez günde o yâri bulalım atım.
 Bu günde o yerde kalalım atım.

Çekin atımı da eğer vurayım.
 Şafak vakti Aygar dağa varayım.
 Soğuk pınardan da yâri sorayım.
 Tez günde o yâre varalım atım.
 Bir kere yüzünü görelim atım.

Şahlan atım, şahlanmanın zamanı.
 Hiç gitmez mi Aygar dağın dumanı.
 El bize yazmadan ölüm fermanı,
 Deh deyip kalemi kıralım atım.
 Varıp yar yoluna duralım atım.

BEKLİYORUM (116)

Tak dedi canıma ayrılık, gurbet.
 Yatarım hasiret, kalkarım hasret.
 Özlemekten başka tutmadım niyet.
 Gelecekler diye bekliyorum hep.

Kış gider yerine ilkbahar gelir.
 Kuzular koyunlar kuzusun bulur.
 Bir de siz gelin, görüyüm n'olur.
 Gelecekler diye bekliyorum hep.

Göçmen kuşlar bile geri dönüyor.
 Herkes yuvasına gelip konuyor.
 El geldikçe benim içim yanıyor.
 Senede bir olsun bekliyorum hep.

Şu gurbet sılaya ne kadar uzak.
 Yıllarca beklerim gelen giden yok.

Sanki yerden göğe, ondan da ırak.
Gelecekler diye bekliyorum hep.

Oturur evime beklerim her gün.
Canım bedenimle geçinmez, dargın.
Usandım dünyadan, yorgunum yorgun.
İbrahim'im sizi bekleyecek hep.

KÂBE GÜLÜ (117)

Gel gönül, seninle gidelim Hakk'a.
Yolumuz bekliyor Medine Mekke.
Ne yapar insana türbeyle tekke.
Gayri Hakk'a doğru gidelim gönül.

Beraber çığırışak seher zamanı.
Atalım şu başımızdan dumanı.
Gönül şimdi Hakk'a gitme zamanı.
Beytullah'ı taaf edelim gönül.

Çıkıp Arafat'a şeytan taşıyarak.
Gezelim beraber hep ayak ayak.
Varıp Beytullah'a huzura durak.
Ağlayı ağlayı gelemim gönül.

Ne güzeldir kim bilir Haccın yolları.
Orda Hakk'a doğru açak elleri.
Burcu burcu kokar Kâbe gülleri.
Biz de birer deste alalım gönül.

BABAM (118)

Öksüz büyümüştür, yoktur anası.
 Bir yaşına gelmiş, ölmüş babası.
 Büyütmüşler teyzesiyle amcası.
 Yuvasız, yurtsuz gelmişti dünyaya.

Bin dokuz yüz otuzda gelmiş dünyaya.
 Hasret öldü anayınan babaya.
 Ne kardeşi vardı ne de bacası.
 Anlatırdı bana, başlardı ağlamaya.

Yufka yürekliydi, yaşlıydı gözü.
 Gayeten bonkerdi, doğruydu özü.
 Söylerdi türküyü, bilmezdi sazı.
 Bütün çevre tanır Âşık İlyas'ı.

Babası İbrahim, anası Leyla.
 Sorarsan babamı bildiğim böyle.
 Dosta turabıdı, düşmana gayle.
 Gitmiyor bir türlü içimden yası.

TURNAM (119)

Uçun turnam uçun avcı görmesin.
 Avcı görüp kanadını kırmasın.
 Yüksek uçun, kanat çirpin vurmasın.
 Durmayın, uzağa gidin turnalar.

Zaman kötü, biri sizi yaralar.
 Kırar kanadını seni paralar.

Uçun turnam tekin değil buralar.

Durmayın, uzağa gidin turnalar.

Söyle turnam söyle, sen allı mısın?

Yeşilbaşlı mısın, al telli misin?

Garip deller sana, gurbet elli misin?

Durmayın, uzağa gidin turnalar.

Size katar katar uçar diyollar.

Nice dağlar başı geçer diyollar.

Aşığa dert, yara açar diyollar.

Durmayın, uzağa gidin turnalar.

Turnam neresidir sizin eliniz?

Neredir otağınız, nere gölünüz?

Gurbetçi adınız, dertli diliniz.

Durmayın, uzağa gidin turnalar.

Gurbet kuşu deller turnalar size.

Yazılmış adınız tel ile saza.

Daş değmesin turnam bir telinize.

Durmayın, uzağa gidin turnalar.

DÜNYA (120)

Yalan dünya senden usandım gayrı.

Çok insanlar gördüm hep ayrı ayrı.

Böyle yaşamadan ölmeli bari.

İşin gücün yalan yanlışmış dünya.

Beni hep kandırdın boşu boşuna.
 Bin bir ümüt ile düştüm peşine.
 Bu gün yarın derken elli yaşıma,
 Aldatı aldatı getirdin dünya.

Hep sana inandım, sana bağlandım.
 Her zaman, her vakit kanan ben oldum.
 Ne bir günün gördüm ne de bir güldüm.
 Ağladı ağladı bitirdin dünya.

Vah sana vah, dünya vallahi yazık.
 N'olur deyme bana yüreğim ezik.
 Derman yok, dizimin bağları çözüük.
 Gülerek iliğime oturdun dünya.

Fikir ermez, akıl yetmez işine.
 Kim bilir daha ne gelir başına.
 Benden ne istersin Allah aşkına.
 Yakınım uzağa götürdün dünya.

Yaş kırk yedi oldu, şurda ne kaldı.
 Sayende bağımın gülleri soldu.
 Bir gün diyecekler İbrahim öldü.
 Sonunda mezara yatırdın dünya.

GURBET (121)

Duyarım sesini nazlı yar ağlar.
 Bize yol vermiyor gelmiye dağlar.
 Giderken diktiğim mor sümbüllü bağlar.

Varıp görsem yaprak açtı mı ola.
Dalından bülbülü uçtu mu ola.

Kuş olup da varsam yârim yanına.
Bu hasretlik kasteyleti canıma.
Al yeşil çiçekli, güllü bahçama,
Diktiğim gülleri açtı mı ola.
Dalından bülbülü uçtu mu ola.

Gurbetlik deyince dayanmaz canlar.
İyi bilir gurbet gahrı çekenler.
Giderken diktiğim taze fidanlar,
Büyüyüp çiçeği açtı mı ola.
Dalından bülbülü uçtu mu ola.

Derdim gatar gatar olmuş çığrışır.
Acılarım dal, kol olmuş yarışır.
Kim yar dese elim kolum dolaşır.
Bizim elde bahar geçti mi ola.
Yuvadan bülbülü uçtu mu ola.

İki gözüm ırmak, sel gibi çağlar.
İçimi hasretlik duz gibi yalar.
Sormayın derdimi diyemem dağlar.
Başınızdan duman geçti mi ola.
Göçmen kuşlar konup uçtu mu ola.

Garip garip öter gurbet kuşları.
Durup durup döker gözden yaşları.
Ağır ağır vurur gurbet daşları.
Bilmem hiç başından geçti mi ola.
Yolun gurbet ele düştü mü ola.

KİMİ (122)

Kimi esnaf kızı Binnaz alıyor.
 Kimi pop mzkte start alıyor.
 Kimi de neremle ünlü oluyor.
 Bilmem ben ne desem ünlü olurum.

Kimi Şov yapıyor kimi de beste.
 Öyle nl var ki çıkmış üst üste.
 Kimi kıl oldumla altın kafeste.
 Bilmem ben ne desem ünlü olurum.

Kimi de oryantal, bir Şeyler sallar.
 Kimi de Huysuz'muş deyip gülerler.
 Kimi var ki abur cubur hep yerler.
 Bilmem ben ne desem ünlü olurum.

Kimi titreyerek alır yarışı.
 Kimi de var taklit eder Barış'ı.
 Kimi cilet ile götürür işi.
 Bilmem ben ne desem ünlü olurum.

Kimi diyor aldın n birini.
 Artık deŐiŐtirdik mzk türünü.
 Klip aldı sanatçının yerini.
 Bilmem ben ne desem ünlü olurum.

Şu televizyona bir de ben ıksam.
 Aklıma geleni alsam okusam.
 Bu klip neyise bir de ben yapsam.
 Bilmem ben ne desem ünlü olurum.

Nasıl olsa şarkı türkü karıştı.
 Arabeskle bozlak havaya uçtu.
 Eyvah! Bizde her şey ayağa düştü.
 Bilmem ben ne desem ünlü olurum.

Her teve'ye çıkan vuruyor kuşu.
 Vallahi vatandaş biliyor işi.
 Sen yaz yeter, ben vururum alkışı.
 Bilmem ben ne desem ünlü olurum.

Çok şükür be, biz de çağı atladık.
 Sanatçıyı yüze, bine katladık.
 Bu yollarda çok çalıştık, yatmadık.
 Bilmem ben ne desem ünlü olurum.

BABAMA (123)

Uçurdun felek de gönül kuşunu.
 Gerçek ettin dün gördüğüm düşümünü.
 Akıttın gözümünden kanlı yaşımı.
 Bundan sonra sana ağlarım ağam.
 Ağlarım da kara bağlarım ağam.

Zor geldi bana da baba acısı.
 Tuttu beni de bir acının sancısı.
 Gönülümün aşığı da dağlar avcısı.
 Bundan gayri sana ağlarım ağam.
 Ben seni gelecek sanırım ağam.

Yetim büyümüştün, yukaydı özün.
Gani gönüllüydün, boludu gözün.
İki oğlunna üç tane de kızın.
Ardın sıra hepsi ağlıyor ağam.
Ağlayıp da kara bağlıyor ağam.

Yazma dedim şu kalemin ucuna.
Yazıp acı kattı olan acıma.
Acılarım duyulmasın bacıma.
Gayri beşimiz bir ağlarız ağam.
Bundan sonra seni ararız ağam.

Ne bir bacın vardı ne de kardaşın.
Ne bir dayın vardı ne de yoldaşın.
Durmada akardı iki göz yaşın.
Senin yerine ben ağlarım ağam.
Ağlıyarak seni anarım ağam.

İbrahim'im için için ağlarım.
Bundan sonra goygun goygun yanarım.
Dilim varmaz sana öldü demiye.
Ardın sıra her gün ağlarım ağam.
Hep seni yanımda durur sanırım.

Gözyaşımı hep içime dökerim.
Bu acıyı kaderim der çekerim.
Sen yerinde rahat ol, yeter ağam.
Bundan gayri sana ağlarım ağam.
Ölenece ben elini öperim.

Gayet sever idin ününen şanı.
Toprağın bol olsun, yat gani gani.

Ölenece unutamam ben seni.
Allah'tan bol rahmet diliyorum ağam.
Ağlayıp gözyaşım siliyorum ağam.

SOLAR GİBİSİN (124)

Coştun deli gönlüm, çağlar gibisin.
Dışa gülüp içe ağlar gibisin.
Ağustos ayında başı dumanlı,
İçi fırtınalı dağlar gibisin.

Bazen açıyorsun, bazen soluyor.
Bazen gülüyorsun, bazen ağlıyor.
Bazen de çiçeği, gülleri solmuş,
Yaprağı dökülmüş bağlar gibisin.

Niye dağlar taşlar engin yüceli?
Niye bilmem dünya gündüz geceli?
Düşündün mü neden gençli kocalı?
Bilinmez hayata dalar gibisin.

Bir zamanlar fidandın, yeni açmıştın.
Hafifçe rengini çalar gibisin.
Güliden güle konup konup uçmuştun.
Mevsimin son bahar, solar gibisin.

TÜ BANA (125)

İbrahim'im demedim mi dünya boş.
Bundan sonra gülsen de gülmesen de hoş.

İyi olmazmış yürek dosttan yediyse taş.
Ölsem bile iyi olur tû bana.

İbrahim'im özün yuka dayanmam.
İçerime kan uyuşur dışarıya ağlamam.
Bundan sonra bildiğime inanmam.
İnanırsam yazık bana, tû bana.

Ne bilirse o Hakk bilir doğruyu.
Sabredersen o kırarmış eğriyi.
İçimdeki ciyer yakar bağrımı.
Varsın yaksın, söndürürsem tû bana.

İbrahim'im topla derdin hepsini.
Koy bahçaya, daşla kapat üstünü.
Aslan ölür, tilki boğar postunu.
Ölenecek boğdurursam tû bana.

Güneş doğup batıp akşam olacak.
Ne çiçekler açıp açıp solacak.
Ay dolanıp, yıl dolanıp bayram gelecek.
Mahşer günü barıştırsam tû bana.

ÖZLEDİM (126)

Eski ocaklardan bir ocak yapsam.
Tezenen kermeyi üstüne çatsam.
Közünün üstünde misir patlatsam.
Ben o eski kışları çok özledim.

Oduya kursalar bulgur daşını.
 Bişirseler tarananın aşını.
 Meydan sinisinde arabaşını.
 Ben o eski kışları çok özledim.

Bir kar yağsa sabahaca göbekte.
 Menengişi kavursalar dibekte.
 Ahırlarda gübre atsam temekten.
 Ben o eski kışları çok özledim.

Kuru üzümü dolduraydım cebime.
 Köftür deyin yalvarsaydım ebeme.
 Hele şu çalmalı dürümü deme.
 Ben o eski kışları çok özledim.

Ahırda öküzü bir tımar etsem.
 Fak kurup küllüğe bir serçe tutsam.
 Sayı gezip yağ, bulgur toplasam.
 Ben o eski kışları çok özledim.

Ebem döndermeli bir dürüm etse.
 Yağı eridip de bekmeze katsa.
 Otursa köşüye masal anlatsa.
 Ben o eski kışları çok özledim.

Kara kazannan hedik vursalar.
 Şöyle bir koşamda bana verseler.
 Haydin komşu komalağa deseler.
 Ben o eski kışları çok özledim.

Bir kar yağsa tünel kazıp yürüsem.
 Sabanan çıkıp da dambaş kürüsem.

İpinden tutup da kızağa binsem.
İbrahim der böyle kışı özledim.

GELİR Mİ OLA (127)

Ötmüyor bülbülüm yastadır yasta.
Çırpınıp duruyor canım kafeste.
Varın hasta deyin sevdiğim dosta.

Duyar da yanıma gelir mi ola.
Gelip de derdimi alır mı ola.

Sormayın halımı can narım darda.
Canımın cananı kim bilir nerde.
Söyleyin tez gelsin otursun şurda.

Duyar da yanıma gelir mi ola.
Gelip de derdimi alır mı ola.

Dokunmayın bana göğnüm bozuktur.
El vurmayın, yaralarım eziktir.
Açmayın derdimi bana yazıktır.

Duyar da yanıma gelir mi ola.
Gelip de derdimi alır mı ola.

Tezinen de İbrahim'im tezinen.
Aram açık baharınan yazınan.
Geldin giden iki ağlar gözünen.

Duyar da yanıma gelir mi ola.

Gelip de derdimi alır mı ola.

BOŞ DÜNYA (128)

Sarı, tut toprağa sıkı sıkıya.

Alıştır kendini dal bir uykuya.

Kurduğun hayaller, gördüğün rüya,

Bir gün yalan olur, boştur bu dünya.

Dokunmayın gönlüme yorgunum yorgun.

Yanarım halime ağlarım her gün.

Bilirsin gelenler gidecek bir gün.

Boş yere yorulma, boştur bu dünya.

İstersen zengin ol, istersen köle.

Dünya senin olsa hepsi nafile.

Düşersin bir gün dönmeyen yola.

Yalnızca gidersin, boştur bu dünya.

Söyle İbrahim'im ne bu kahirler.

Senin olsa n'olur köyler, şehirler.

Sonunda sana da o öldü derler.

Hep gülsen n'olacak, boştur bu dünya.

AYNALAR (129)

Bir duvak taksalar telli başıma.

Uçsam göğe, tutunsam yıldızlara.

Bir çiçek taksalar duvar taşıma.
Uçarak bakınsam aynalar size.

Bir yüzük taksalar parmaklarıma.
Bir pembe gül dikseler yanaklarıma.
Bir tatlı öpücük dudaklarıma,
Kondurup da baksam aynalar size.

Bir sevdam olsa ki Şirinler gibi.
Bir Ferhat'ım olsa deliler gibi.
Bir duvağım olsa ki gelinler gibi.
Giyinsem de baksam aynalar size.

Bütün bu sevdalar hep benim olsa.
Gülerek sevgiler gönlüme dalsa.
Davullar düdükler hep bana çalsa.
Düğünümde baksam aynalar size.

GÖNÜL (130)

Gönül, güldüyüsen güldüğün yeter.
Gayri bir durukta duralım gönül.
Artık boş hayale yeldiğin yeter.
Gayri bir karara varalım gönül.

Ben yoruldum gönül, gahrin çekemem.
Sen de bir çalıya gon gayri gönül.
Her istediğine boyun bükemem.
Yeter şu dalımdan in gayri gönül.

Yaş elliyi geçti, kalmadı halim.
Her istediğine yetişmez elim.
N'olur sürme gayri yokuşa yolum.
Atını döleğe sür gayri gönül.

YALAN DÜNYA (131)

Yalan dünya senin vicdanın yok mu?
Aha geldim gidiyorum üstünden.
Bir kuş, bir çalıya tünemiş çok mu.
Aha kondum, uçuyorum üstünden.

Hep bana yükledin derdi çileyi.
Dert yumağı ettin geldim geleli.
Çok yiğitler yedin bildim bileli.
Aha kondum, göçüyorum üstünden.

Taze fidanıydın kırdın dalımı.
Talan ettin mor sümbüllü bağımı.
İhtiyar eyledin gençlik çağımı.
Aha geldim, gidiyorum üstünden.

Sende ne çiçekler açtı, kurudu.
Nice koç yiğitler öldü, çürüdü.
Hangini sayıyım, kimler varıdı.
Önün yalan sonun yalanmış dünya.

GÖZÜM (132)

Sen ağlarsan gözüm ben de ağlarım.
 Beraber sabredek kara bahtıma.
 Sabreden sonunda gülermiş derler.
 Her halde az kaldı gülme vaktine.

Sen neye üzülür ağlarsın gözüm?
 Yetmez mi, ağlar ya yanar ya özüm.
 Neden dinlemezsin, tutmazsın sözüm?
 Sen dur ben ağlayım kara bahtıma.

Ne gelirse kula Allah'tan gelir.
 Önünü sonunu ancak o bilir.
 Sabrın sonu belli, selamet olur.
 Sabret de sen otur gönül tahtıma.

BAZEN (133)

Bazen durulurum, bazen bulanır.
 Bahar yağmurunun seli gibiyim.
 Bazen akıllı olur, bazen deli olur.
 Zahmeri ayının yeli gibiyim.

Bazen erken açar, bazen geç açar,
 Bir bağı başında çalı gibiyim.
 Ne bülbülüm öter, ne kuşum uçar.
 En son güz ayının gülü gibiyim.

Bazen hüzünlenir, bazen gülerim.
 Yolunu kaybetmiş deli gibiyim.

Bazen yağarım, bazen de gürlерim.
Buludunan gezen dolu gibiyim.

Ne bir bostanım var, ne bir bağım var.
Gelenin geçenin yolu gibiyim.
Ne bir nehirim var ne bir dağım var.
Yağmura susamış çölü gibiyim.

YEĞENİME (134)

Ben nasıl yazıyım nasıl söyleyim.
Bu acı içimi deliyor benim.
Nasıl dayanayım kime ne deyim.
Ciğерim kül oldu eliyor beni.

Böyle bir haberi demeyin bana.
Dayanmaz yüreğim küçük Erhan'a.
Yanarım, ağlarım genç giden cana.
İçime köz düştü deliyor beni.

Daha ilkbaharda solar mı çiçek.
Bu garip başıma neler gelecek.
Dutmuyor dillerim öldü demiye.
Bilen bilir bilmeyen ne bilecek.

Yazamıyom, elim tutmaz kalemi.
Yazım böyle çekeceğim çilemi.
Gözyaşım sel oldu, götürür beni.
Alıp daşdan daşa çalıyor beni.

Yazma İbrahim'im dayanmaz özüm.
Yanıyor yüreğim gitmiyor sızım.
Sel oldu akıyor, durmuyor gözüm.
Yine dertten derde salıyor beni.

BİR GÜN (135)

Bir gün olup benim çilem dolacak.
Vakit tamam olup saat çalacak.
Al yeşil bağımın gülü solacak.
Duymayana öldü diyecek bir gün.

Bu can amanettir nazik bedene.
Niye görmüyon mu giden gidene.
Dön de bir bak babaninan dedene.
Bu can da kefeni giyecek bir gün.

Kanun böyle gelen bir gün gidecek.
Kurtuluş yok bundan, sıran gelecek.
Her canlı dünyada bir gün ölecek.
Duyan dost dizine vuracak bir gün.

Yeter İbrahim'im yazmıyor kalem.
Bir sen deyil, bütün böyledir âlem.
Adı fani dünya, hepsi yalan.
Seni de tabuda saracak bir gün.

KADER (136)

Kader senden kaçtım gelemes diye.
 Arar bundan sonra bulamaz diye.
 Alımda yazımı silemez diye.
 Geldin gine buldun sen beni kader.

Ben neyi sevdiysem elimden aldın.
 Kardeş oldun bana, beniñen böldün.
 Ne zaman ağlasam o zaman güldün.
 Gine taştan taşa vurdun sen kader.

HANİ YA (137)

Hani sevgilerin hepsi banaydı.
 Hani ya bu canım senin diyordun.
 Demek ki onların hepsi yalandı.
 Hani ya sen beni çok seviyordun.

Her zaman inandım tatlı sözüne.
 Nasıl da bağlandı özüm özüme.
 Şimdi ne oldu da bakman yüzüme.
 Bana sensiz hayat haram diyordun.

Demek ki benimle ayrıldı yollar.
 Ne oldu da soldular diktiğimiz güller.
 Boşa mı geçtiler o eski yıllar.
 Hani ya sen beni çok seviyordun.

Kader buyumuş diyelim böylece kalsın.
 Daş basarım bağrıma, gülenler gülsün.

Küsemem, kırılmam canın sağ olsun.
Ama ben, ben seni çok seviyorum.

DAĞLAR (138)

Gözlerim yaş dolu, içimde hüzün.
Başımdan dumanım gitmiyor dağlar.
Yanıyor ateşim, olmuyor közüm.
Bir türlü tütünümlü tütüyor dağlar.

Bakarım ey dağlar uzaktan size.
Gelmiye dizlerim tutmuyor dağlar.
Ah bir çıkabilsem en yükseğinize.
Nidiyim ki gücüm yetmiyor dağlar.

Gurbetin derdini ben de çok çektim.
Hasretim diyerek gözyaşı döktüm.
Bana hiç gülmedi bir türlü bahtım.
Bakarım sizlere ağlarım dağlar.

Yalnızım içimde dert sıra sıra.
Ölür mü adam hiç göz göre göre.
Bağlanmış her şeyim kötü kadere.
Sitemim kendime, kendime dağlar.

DAĞLAR (139)

Yüklesem dağlara, çekmez nazımı.
Gurbete yolladım olan kuzumu.

Bir ağlarsam kör ederim gözümü.
Demek felek kara yazmış yazımı.

Bana öyle gamlı bakmayın dağlar.
İçimde yaram var, yüreğim ağlar.
Hiç bahar gelmeden solar mı bağlar.
Demek felek kara yazmış yazımı.

Sormayın halimi ölü gibiyim.
Derdimi sizlere diyemem dağlar.
Şu günler çılgınım deli gibiyim.
Benim sonum n'olur bilemem dağlar.

İSTANBUL (140)

Rüyalarımdasın güzel İstanbul.
Hep seni gözümde canlandırırım.
Masmavi boğazın sevdalara yol.
Kendimi bu yolda gider sanırım.

Gönlüm senin ile uyur uyanır.
Ne güzeller var ki sende avunur.
Dünya sende durur, sende sallanır.
Sevdalar diyarı canım İstanbul.

Nerden baksam Kız Kulesi görünür.
Mehtap vurur gelinliğe bürünür.
Sarayburnu damat olur giyinir.
Sevdalar pınarı canım İstanbul.

Çırağan Sarayın, Topkapı müzen.
 Ölmezmiş içinde yaşıyan, gezen.
 Uzaktan seyreder, ağlarım bazen.
 Baktıkça yüzüme güler İstanbul.

AĞLAMA (141)

Garibim bülbülüm dertli ötüyor.
 Derdimin üstüne bin dert katıyor.
 Zaten benim derdim bana yetiyor.
 Bir de sen hep içli içli ağlama.

Dünyaya geleli bahtım karalı.
 İçerimde yaralarım sıralı.
 Ben zaten ağlarım oldum olalı.
 Bana bakıp içli içli ağlama.

Ağlama dayanmaz yukadır özüm.
 Ben bir ağlarısam kör olur gözüm.
 Zaten kendime geçmiyor hiç sözüm.
 Bana bakıp içli içli ağlama.

Ben zaten doluyum, yanıyor içim.
 Yüklenmiş gidiyor gurbete göçüm.
 Ağlamak kaderim, gülmekse suçum.
 Bir de sen durup durup ağlama.

SONUNDA (142)

Bu dünyaya gelen gidecek bir gün.
 İster fakir olsun istersen zengin.
 Bu tatlı canına bulunmaz çare.
 Lokman Hekim başında otursa hep.

Yalan dünya karaymış, kışımış.
 Güvenmeyin yalanmış, boşumuş.
 Ne oğluna güven ne de kızına.
 Tek sevenin bir çalı, bir taşımış.

Bu dünya fanidir, bu can amanet.
 Sonunda kopacak bir gün kıyamet.
 İstersen yaşlı ol, istersen genç ol.
 Önü sonu belli ölüm, akibet.

İbrahim'im niye gamlı yazarsın.
 El içinde garip garip gezersin.
 İsterse bu dünya hep senin olsun.
 En sonunda iki taş, bir mezarsın.

GEL KALEM (143)

Kalem gel seninnen gel anlaşalım.
 Derdimi yaz, dermanımı elleme.
 Daş gibi olalım, yemin tutalım.
 Gidip yad ellere sırrımız deme.

Biz bize olalım, yazıp çizelim.
 El âlem bize ne, eli nidelim.

El ele verelim gezip, tozalım.
Bülbül olup gülden güle gidelim.

Ben söyleyim sen yaz başa geleni.
Ben söyleyim sen sırala çilemi.
Anca sen anlarsın anlatsam beni.
Bilmem ki teselli olur mu kalem?

İbrahim'im niye ağlan içine.
Katan kervanını dertli göçüne.
Ortak etme kalemimi suçuna.
Sen dedin o yazdı halini senin.

ANA (144)

Anam sana kurban olam bin kere.
Gücüm yetmiyor, elim dedim yere.
Hastayım diyon, ölüyom on kere.
Amma dalım, kolum kırıktır ana.

İçimde yara var vurmaz dışına.
Gözüme baktıkça ağrı çıkar başıma.
Geliyom, gidiyom ama boşu boşuna.
Ah, ah! Dalım kolum kırıktır ana.

Sen bana gözlerim görmüyor diyon.
İbrahim halimi bilmiyor diyon.
Sen haklısın, ben her şeyi biliyom.
Amma dalım, kolum kırıktır ana.

Anam sen sanma ki yanmıyom sana.
 Adam yanmaz mı hiç, bir tek anaya.
 Sana basıp daş basıyom bağırma.
 Amma dalım, kolum kırıktır ana.

GÖNLÜM (145)

Sorarım kendime ben her gün, her gün.
 Bu göğnüm benimle gine mi kırgın?
 Herkesle barışık, benimle dargın.
 Yıllarca benimle barışmaz göğnüm.

Bazen havalanır yüksekte uçar.
 Bazen sitem eder kendinden geçer.
 Ellere dost olur bendense kaçır.
 Yıllarca benimle konuşmaz göğnüm.

Sorarım derdimi söylemez bana.
 Bu kadar sitem de faza adama.
 Neyim varsa verdim hepsini sana.
 Yine de benimle barışmaz göğnüm.

Sen bana ne verdin çileden başka?
 Bir zaman sev deyip düşürdün aşka.
 Bu ömrümü boşa verdin telaşla.
 Yine de bir bana danışmaz göğnüm.

Gel dedin ardından geldim koşarak.
 Bir kere de bana gülmedin göğnüm.
 Artık İbrahim'i haline bırak.
 Ne yaptımsa sana bilmedin göğnüm.

GİTME YÂRİM (146)

Yanmayın ışıklar yanmayın n'olur.
 Yârimin gittini görmesin gözüm.
 Durdurun uşaklar durdurun n'olur.
 Benim dur demeye dutmuyor yüzüm.

Gitme yârim gitme beni koyup da.
 Ellerin sözüne kanıp uyup da.
 Gayeten dardayım canlarım iptе.
 Beni bir kere duy, dinle sözümü.

Şu halime bir bak, bir kez acı.
 Sen giderken biter derdim ilacı.
 Beni koyup gitmen ölümden acı.
 Sen giderken kör ederim gözümü.

Sensiz bu ellerde garip kalırım.
 Hayat bana zindan olur bilirim.
 Sen gidersen ip atarım, ölürüm.
 Giderken sar da git kefin bezimi.

KIRAN KIRANA (147)

Bu nasıl bir dünya kiran kırana.
 Yiğidin anlına vuran vurana.
 Hepisi gözünü dikmiş harama.
 Bilmem ki yesem mi yemesem mi ki?

Haram oldu bana oynamak, gülmek.
Doğuştan yasaktır sevilme, sevmek.
Böyle yaşamadan iyidir ölmek.
Bilmem ki ölsem mi ölmesem mi ki?

İçerim köz dolu, yüreğim yanar.
Üstümde çilemin kazanı kaynar.
Bilmem ki bu ateş ne zaman söner.
Bilmem ki sönsen mi sönmesem mi ki?

Haksıza haklısın diyen diyene.
Herkes birbirini yiyen yiyene.
Menfaat icabı seven sevene.
Bilmem ki sevsem mi sevmesem mi ki?

MAPUSHANE (148)

Kırılısın mapushane dikenli telin.
Bozulsun, kesilsin, kapansın yolun.
Başına yıkılısın dikenin çalın.
Yerin viran olsun vay mapushane.

Yanmasın ocağın, duman tütmesin.
Allah çile versin, çek çek bitmesin.
Seni yapan erişmesin, yetmesin.
Başına ataş düşsün yan mapushane.

Yıllardır yatarım, sorman halımı.
Kör ettim gözümü, kestir dilimi.
En sonunda layık gördün ölümü.
İn gayri dalımdan sen mapushane.

Gelenim yok, gidenim yok yanıma.
 Zehir gattın damarımdan dalıma.
 Bedenim yük oldu tatlı canıma.
 Yıllardır hasretim yavruma ben mapushane.

Gardiyan azarlar, çavuş azarlar.
 Kader beni her gün ölüme zorlar.
 Umudum, hayalim oldu mezarlar.
 N'olur bir gün evvel köm mapushane.

EN SONUNDA (149)

İbrahim der, dünya fani bilene.
 Tarife gerek yok kâmil olana.
 Neçeler inandı, niceler kandı.
 En sonunda mezar oldu gelene.

Bu dünyanın baş amiri insandır.
 O da bir kemikten, deriden candır.
 Ömrü geçicidir, sonu yalandır.
 Bir dönüp baksana ölen ölene.

Hani nerde Fatih, nerde Süleyman?
 Sen nereden doğdun, nerede baban?
 Kime sorarsan sor, diyo ki yalan.
 Sonu aşikârdır bilen bilene.

Gani gönüllü ol doğrut özünü.
 Kara toprak doyuracak gözünü.

Saracak sırtına kefin bezini.
Niye görmüyon mu saran sarana.

SENİN GİBİ GÜZEL (150)

Giyinmişsin yeşilinen alları.
Takınmışsın zülüflere gülleri.
Al kınaya batırmışsın elleri.
Kız ben senin gibi güzel görmedim.

Kirpiklerin oktur, kaşların kalem.
Gören tutuşuyor, yanıyor âlem.
Bir tek sen güzelsin, gerisi yalan.
Kız ben senin gibi güzel görmedim.

Çekmişsin ela göze sürmeyi.
Kondurmuşsun ak gerdana düğmeyi.
Senin için göze aldım ölmeyi.
Kız ben senin gibi güzel görmedim.

Taramışsın zülüfleri kenara.
Dağıtmışsın omuzlara yan yana.
Bir bakan bir daha bakıyor sana.
Kız ben senin gibi güzel görmedim.

FELEK (151)

Acılar üstüne verdin acını.
Ne edip eyleyip aldın öcünü.

Sonunda başıma yokluk tacını.
Yakışıyor deyip giydirdin felek.

Temmuzda başıma karı yağdırdın.
Garip ettin gurbet gurbet kovdurdun.
En sonunda bir çakala boğdurdun.
Acımadın, bana kıydırdın felek.

Altın yere düşmeyinen pul olmaz.
Yiğit düşer amma kula kul olmaz.
Kumaş kutnu ise ebedi solmaz.
Amma çamur atıp soldurdun felek.

İbrahim'im der ki n'oldu, n'olacak?
Kime kaldı dünya, kime kalacak.
Kim güldü dünyada kimler gülecek.
Elimi koynuma koydurdun felek.

GÖĞNÜM (152)

Ne zaman güldüm ki bu gün güleyim.
Her zaman ağladım elinden göğnüm.
Her gördüğünden bir bir pay istedin.
Bir sefer bilmedin halımdan göğnüm.

Bir daldan bir dala uçar dururdun.
Bir dala konup da durmadın göğnüm.
Köle ettin pazar pazar gezdirdin.
Götürüp birine vermedin göğnüm.

Ardın sıra koşa koşa yoruldum.
 İn gayri dalımdan, yetmez mi göğnüm.
 Neyim varsa vere vere usandım.
 Bir gün bu sermaye bitmez mi göğnüm.

Niye beyaz, kar mı yağdı başına?
 Niye eksik, daş mı değdi dişine?
 Niye gülmen, sızı mı düştü içine?
 Bakıyom da melul masumsun göğnüm.

İbrahim'im yazarçizer durursun.
 Sen ne kayıp ettin neyi ararsın?
 Gurbette garibe yol mu sorarsın.
 Bu iş burada biter yetmez mi göğnüm.

ÇABUK GEL (153)

Dön güzelim nere giden bu kışta.
 Ne bitmedik dert varımış bu başta.
 Bıraktım garibi gözleri yaşta.
 Seni bekleyen var çabuk gel ha gel.

Sensiz olmak benim için ölümdür.
 Senden ayrı yaşamak bir zulümdür.
 Bu perişan halim sana malümdür.
 Sevgilin perişan çabuk gel ha gel.

İki gözüm ırmak oldu akıyor.
 Peşinde sevgilin seni bekliyor.
 Sensiz bir günüm bir yıl geçiyor.
 Dostun kan ağlıyor çabuk gel ha gel.

Bülbül uçtu dala karga konuyor.
Yaprağı kuruyup gülü soluyor.
Artık bu ömürüm sonu geliyor.
Gülü har etmeden çabuk gel ha gel.

İbrahim doğal yolunu bekler.
Sen gibi güzelin hasretin çeker.
Güzelim derdini çekerim yeter.
Sevgilin bekliyor çabuk gel ha gel.

VAR (154)

Bugün gine yüreğimde sızı var.
Çekip gitsem dağlar, dumandır yollar.
Bana gitme diyon nasıl gitmeyim.
Gurbet elde çifte çifte kuzum var.

Hepsi bir salkım üzüm oldu gözüme.
Hasretleri kor doldurur özüme.
Sarılsam boynuna baksam gözüne.
Gurbet sana gahirim var, nazım var.

Her akşam oturur hayal kurarım.
Oda oda gezer sizi ararım.
Umudum kesilir durup durup ağlarım.
Gurbet sana acı acı sözüm var.

İbrahim'im gine derde gamdasın.
Neden böyle garip garip ağlarsın.

İçi dert kaynayan çıkmaz candasın.
Gurbet sende çok alacak öcüm var.

YALAN MI? (155)

Bu dünyada dört kural var, bozulmaz.
Biri sevmek, biri sevilme yalan mı.
Bu kanuna başka kanun yazılmaz.
Biri doğmak, biri ölmek yalan mı.

Bu dünyada iki sır var bozulmaz.
Biri bilmek, biri bilmemek yalan mı.
Her insanda iki ar var sezilmez.
Biri ağlamak biri gülmek yalan mı.

PINAR (156)

Hani bir zamanlar akar dururdun.
Şimdi sana n'oldu desene pınar.
Bin güzel uçurur, bin kondururdun.
Doldurup da bir su versene pınar.

Kurumuş yatağın, boşalmış başın.
Su dolduran güzellerin nicoldu?
Adın Şeker pınarı, yoktu eşin.
Sana gelen dilberlerin nicoldu?

DÜNYA (157)

Eyvah dünya boşumuşun boşumuş.
Geçen gençlik uçup giden kuşumuş.
Ömrün sonu bir çalı, bir daşımış.
Sonunda mezara kondurdun dünya.

Ne kadar inandım, güvendim sana.
Ne vaatler ettin, ne verdin bana.
Sonunda beni de düşürdün gama.
Kötü ataşına yandırdın dünya.

Genciken insanın altın tacısın.
Yaşlandıkça panzehirden acısın.
Sen bir sahtekârsın, tam yalancısın.
Sonunda beni de kandırdın dünya.

DEMAM ADINI (158)

Bugün yine efkârlıyım sanmayın.
Derdimi size mi diyeyim dağlar.
Uzaktan uzaktan bakıp durmayın.
Göz pınarım kuru, içerim ağlar.

Sorma dostum sorma derinde yaram.
Elim yetişmez ki bir melhem sürem.
Çare bulunmaz ki tabibe soram.
Bu yaramı ancak birisi bağlar.

Hasretim birine demem adını.
Özlemi bozuyor ağız tadımı.

Dese ki geliyom kes evladını.
Üstüne canımı veririm ağlar.

Bugün efkârlıyım derdim dağ gibi.
Yaprağı dökülmüş viran bağ gibi.
Ona öldü demen bana sağ gibi.
Göz pınarım kuru, içerim ağlar.

Bugün niye kalem tutmaz ellerim.
Susuyor da söylemiyor dillerim.
Kesik umutlarım, kesik yollarım.
Sizi yakar yıkar giderim dağlar.

YALAN DÜNYA (159)

Her canlı dünyada bir garip yolcu.
Kimimiz misafir, kimimiz hancı.
Kimi tatlı satar, kimimiz acı.
Önü boş, sonu boş yalan dünyada.

Her canlı dünyada tadar ölümü.
Her haksız sonunda görür zulümü.
En sonunda mezarlığın yolunu,
Alacak eline yalan dünyada.

İstersen ağa ol, istersen paşa.
İster elli yaşa, ister yüz yaşa.
İstersen başını vur taştan taşta.
Akibetin ölüm yalan dünyada.

Günahın cezadır, sevabın affın.
 İster gemin olsun, isterse yatın.
 Karın kefinindir, zarar eyvahın.
 Ellerin boş gider yalan dünyada.

SEHER YELİ (160)

Dağlar aşılmıyor kardan, borandan.
 Bir haber gelmiyor eşten, yarandan.
 Gelen yok, giden yok kime soram ben.
 Es de bir haber ver sen seher yeli.

Elim yüreğimde, gözüm yollarda.
 Dağlar gelenim var gurbet ellerde.
 Kulağım kapıda canım hay hayda.
 Es de bir haber ver sen seher yeli.

Dertli öterimiş gurbet kuşları.
 Sızılıyor yüreğimin başları.
 Biter m'ola şu dağların kışları.
 Es de bir haber ver sen seher yeli.

Bahar devayımış yatan hastaya.
 Biter mi kara kış gün saya saya.
 Duydum yar mektubu vermiş postaya.
 Es de bir haber ver sen seher yeli.

TABİB (161)

Sen elleme tabib yaramı benim.
 Benim yaram bildik dostun yarası.
 Sen bulaman tabib çaremi benim.
 Ancak o dost sarar yaramı benim.

El uzanmaz yaralarım derinde.
 Melhem almaz ulaşılmaz yerimde.
 Sorma tabip yara benim gönlümde.
 Sen dekil, dost sarar benim yaramı.

Bu yara, bu günün yarası dekil.
 Çek tabip elini yaramdan benim.
 Melhemin, sargının sırası dekil.
 Gönlümü kıran versin çaremi benim.

İFTİRALAR (162)

Etme iftirayı, günah eyleme.
 Duymadını, görmedini söyleme.
 Seni dinleyen var, duymaz belleme.
 Doğru ol, dayıma doğruyu söyle.

Sen sen ol, haramı helalden ayır.
 Güçlüye eş olma, güçsüzü kayır.
 Dilinden tatlı söz, elinden hayır,
 Eksik etme, dayim iyilik eyle.

Gani gönüllü ol, fesatlık etme.
 Dayim aşikâr ol, gizli iş tutma.

Dersen yüzüne de ardından atma.
Dedi kodu ayıp günahdır, deme.

Bu dünya fanidir, sayılı günün.
Sana baki deyil, geçici ömrün.
Sana doğruluğu emreder dinin.
İbrahim'im günahın az belleme.

DEYİL Mİ (163)

Hiç varıp baktın mı mezar taşına?
Ras geldin mi benzerine eşine?
Girdi mi hiç gardaş, ölüm düşüne.
Yaşadığın her gün yalan deyil mi.

Şu dünyayı versem dün geri gelmez.
Yarına dur desen bir dakika durmaz.
Bu dünya fanidir, kimseye kalmaz.
Yaşadığın ömür yalan deyil mi.

Hiç baktın mı şu Ayınan Güneşe.
Kim var ki dünyada varıp ulaşa.
Bunu kim yaratmış, neden bu işe.
Bakıp görmeyen göz yalan deyil mi.

Hiç baktın mı su çıkarken toprağa.
Tüm ağaçlar bürünürken yaprağa.
Kâinat sahibi Yüce Allah'a,
İnanmayan kalpler yalan deyil mi.

YALAN SÖYLEDİN (164)

Dün rüyamda bana yalan söyledin.
 Yüreğim yanarak uyanıverdim.
 Elveda sevgilim gidiyom dedin.
 Gözüme bakıp da ağlayıverdin.

Tutmadı uykular bir daha beni.
 Uzadı geceler sabah olmadı.
 Dön artık sevgilim özledim seni.
 Daha beklemeye sabrım kalmadı.

Her vakit gözümde canlandırırım.
 Hayale dalarım, geldi sanarım.
 Uykuda sayıklar sayıklar ağlarım.
 Sen gideli inan yüzüm gülmedi.

Ölüm kolay, hasret zormuş çekene.
 Sabır ya Rab yârdan ayrı düşene.
 Ben yanarım, ben ağlarım kime ne.
 Yıl oldu beklerim yârim gelmedi.

KULAĞI VARIMIŞ (165)

Dost sanıp derdimi dedim dağlara.
 Dağlar beni duman etti, dağıttı.
 Benim deyip sıırım verdim o yare.
 Yar götürdü dilden dile dağıttı.

Gittim bir tabibe yaram sar dedim.
 Tabib senin yaran sarılmaz dedi.

Ne olur üstüne melhem sür dedim.
Tabib sana merhem bulunmaz dedi.

Her gülene dost diyerek bağlandım.
Sarıldım boynuna dostum bu sandım.
Eyvah olsun, hepsinde ben aldandım.
Anladım ki dostu bulmak zorumuş.

İbrahim'im dert edinme kendine.
Arayan bulurmuş, ara sen gine.
Sıkı dut sırrını kimseye deme.
Derler ya yerin de kulağı varmış.

DÖNMEZ (166)

Alın dönmezimiş kara yazıdan.
Hiç koyun geçer mi körpe kuzudan.
Sene iki bin üç, temmuz altısı.
Yatamıyom yüreğimde sızıdan.

İki oğluyunan üç de kızı var.
Duramıyom yüreğimde sızı var.
Sensiz bu düğünü nasıl edelim.
Sana bu haftıya okuntumuz var.

Yazdıkça akıyor gözümün yaşı.
Andıkça yanıyor bağrımın başı.
Yazıp durma kalem seni kırarım.
Yoğudu bir tane bacı kardaşı.

Yeter İbrahim'im bu dünya fani.
Hani bizden evvel gelenler hani.
Allah alır bir gün verdiği canı.
Dikilir başına bir mezar taşı.

SONRA (167)

Güvenme dünyanın ahiri yalan.
Sonunda şu ölüm olduktan sonra.
İstemem zihnetini, malını kalan.
Ben ölüp ellere kaldıktan sonra.

Alıllar elinden olan varını.
Şu ölüm kapını çaldıktan sonra.
Nidiyim istemem elin yârini.
Ben ölüp de eller aldıktan sonra.

Baykuşlar konarmış ören yerine.
Yarasalar yuva yapmış evine.
Sonunda ağlatan dünya neyime.
Ben ağlayıp da el güldükten sonra.

Değer mi bu dünya gözün yaşına.
Ağla ağla sil boşuna boşuna.
İbrahim Koç yazarlar mezarına.
Gün olup birisi sildikten sonra.

6.4. ON DÖRT HECELİ ŞİİRLER

BİZ TÜRK'ÜZ (168)

Biz Türk'üz dünya bilir aslandır soyadımız.
 Kanımız asil kandır, kahramam ecdadımız.
 Dedemiz şehit oğlu, şehittir evladımız.
 Canımız kadar aziz kandandır bayrağımız.

Bize şanlı Türk derler şeyarımız hürriyet.
 İstiklal vaat ediyor bize cumhuriyet.
 Sönmeden ay yıldızım dalgalan ilelebet.
 Sen oldukça artacak sevgiyle bu muhabbet.

Nice şehitler verdik bu vatanın uğruna.
 Dikkat et! Basma sakın yatan şehit bağına.
 Ey sen Türk'ün evladı! Hazır mısın yarına?
 Sen de yiğit oğlusun, bas şehidi bağına.

Biz kana kan alırsız, koymayız yerde asla.
 Biz cana can veririz Türk'üm diyen her nesle.
 Her birimiz bir nefer, bir askeriz hevesle.
 Ya Rab! Beni al n'olur, al bayrağımla süsle.

Yıldırılmazlar bizi, yılmadık ta ezelden.
 Biz Fatih torunuyuz, korkmayız hiç mezardan.
 Bellidir tarihimiz ta Yemen'den Hazar'dan.
 Korkmadık, korkmuyoruz bize idam yazandan.

Biz vatan için doğduk, veremeyiz bir karış.
 Yarışımız aydınlık, eşi olmayan yarış.

Amacımız hürriyet, hedefimizse barış.
Sembolümüz bayraktır, ayyıldızla kardeşiz.

ÇİÇEK DİKTİM (169)

Dağlara çiçek diktim, seni gelecek diye.
Yollara güller ekdim, gelip görecek diye.
Ömrümce hep bekledim, bir gün sevecek diye.
Gözlerim yolda kaldı, niye gelmedin niye?

Mektup yazdım, rüzgâra götür ver dedim yâre.
Haber saldım bulutlarla, ağladım yağmurlara.
Söyledim aya güne, yalvardım yıldızlara.
Varın söyleyin diye, niye gelmedin niye?

Dualarım Allah'a, sevgim hasretim sana.
İster gel ister gelme, gönlüm hep senden yana.
Mevsim bende son bahar, fark etmez gelmesen de.
Gözlerim yolda kaldı, niye gelmedin niye?

Yıllarca yol gözlerim, sevgilim gelir diye.
Açar açar solarım, dönerim güz gülüne.
Kesilir ümitlerim, yaş dolar gözlerime.
Ağlarım gizli gizli, vururum dizlerime.

BEN ÖLÜNCE (170)

Bir fırtına kopacak, yer yerinden oynayacak.
Bir dönecek ki dünya, dağlar taşlar yanacak.

Bir batacak ki güneş, bir daha doğmayacak.
Bin bir renkli şu dünyam karanlıkta kalacak.

Bir şimşek çakacak ki yıldırımlar düşecek.
Bir gök gürleyecek ki bir âlem inleyecek.
Bir tufan kopacak ki yer gök bilinmeyecek.
Bin bir çiçekli dünyam bir anda solacak.

Bir bulut kaynayacak, bir yağmur yağacak.
Bir afet olacak ki dünyayı sel alacak.
Bir tufan kopacak ki Nuh Tufanı olacak.
Bin bir desenli dünyam bir anda saralacak.

Bir gün gelecek ki bak her şey hitam bulacak.
Bir günde göreceksin açan çiçek solacak.
Bir de bakacaksın ki ömrün sonu gelecek.
Tabi bu saydıklarım ben ölünce olacak.

SEVİNİRİM (171)

Bu gün kafam bulanık, karışır bulutlarım.
Beynimde gürültüler çakışır şimşeklerim.
İçimdeki fırtına koptu kopacak gibi.
Dünyayı sel götürür yağarsa yağmurlarım.

Nasıl eserse essin fark etmez ki rüzgârım.
Nasıl yağarsa yağsın kar, zaten ak saçlarım.
Bir ah desem saracak tüm dünyayı dumanım.
Bir çözülssem kış olur, zaten ben son baharım.

Merhem çare mi eder azgındır yarelerim.
 Dertlerim bölük bölük, bin parça parelerim.
 Yok bir ümüt bulunmaz, kesildi çarelerim.
 Bir gülersem ölürüm, ah eder sevinirim.

SAYAMADIM (172)

Saymadım, sayamadım geçen yıllarımı ben.
 Ah bir doğsam da saysam o günleri yeniden.
 Geri gelmez diyorlar dünyadan çekip giden.
 Acırım heder olup boşa giden ömre ben.

Hiç fark edemedim ben güneş doğup batarken.
 Dönen dönerken bir bir yıllar akıp giderken.
 Nasıl da aldattılar daha dün ben çocukken.
 Ömür dediğin yetmiş yıl, bana göre erken.

ISINAN KÜRE (173)

Gayri açmıyor çiçekler, mevsim hep sonbahar.
 Taş kuru, toprak kuru, ne yamur var ne de kar.
 Gayrı kalktı kıralar, olmuyor eski ayaz.
 Küre değişmiş şimdi, sıcak geçecek bu yaz.

Tedirgin olduk ya Rab, bilmem ki nedir buhal?
 Hep kuzeyden esiyor rüzgâr, dağılıyor bulutlar.
 Ne bir çığı düşer yere ne gök gürültüsü var.
 Küre değişmiş şimdi, ne gök kara ne yer beyaz.

Bilmem ki değişen ne? Küre mi, biz mi acep?
 Kulu ne ister ise olurmuş Hakk'tan vacip.
 Şimdi bakıyorum da kuru bağlar, boz dağlar.
 Atık akıyor dereden, hep fabrika ovalar.

Küre mi derler dünya mı, benim pek aklım yetmez.
 Aklımın yettiği şimdi keklük ötmez, kuş ötmez.
 Sen de yak, sen de kirlet, boş ver bu dünya bitmez.
 Menfaat önde gelir, İbrahim aklın yetmez.

MEYHANECİ (174)

İç deme meyhaneci, içecek yerim yok ki.
 Git deme meyhaneci, gidecek yerim yok ki.
 Yuvasız kuş gibiyim, kalacak yerim yok ki.
 Dertlerim arkadaşım, bir de sen meyhaneci.

Ne sor, ne ben söyleyim halimi meyhaneci.
 Bulunmaz Hint kumaşı dertlerimin ilacı.
 Giden yıllarım acı, gelen yıllarım acı.
 İşte her gün böyleyim, sen bilin meyhaneci.

Dünyaya doğan güneş bana bir gün doğmadı.
 Âleme yağan bulut bana bir gün yağmadı.
 Kader der sabrederim ağlarım acı acı.
 Bu gün misafirinim kerem et meyhaneci.

Yıllar oldu görmedim sılamı meyhaneci.
 Unuttum Mecnun gibi Leyla'mı meyhaneci.
 Çekerim gurbet gurbet çilemi meyhaneci.
 Başını ağrıttımsa özürler meyhaneci.

GİDER (175)

Zaman geçer, gün batar, adına akşam denir.
 Bilinmez neler olur, ömür yine cepten yer.
 Kanun bu, nizam böyle, bu çark hep böyle döner.
 Her şey yerli yerinde, giden ömürden gider.

Kim bozar bu düzeni, kim durdurur zamanı?
 Nerde Fatihler, hani nerde Süleyman'ı?
 Mal yalan, ömür yalan, dünyanın adı fani.
 Gerçek olan tek şey var, buraya gelen gider.

Zamana ne dayandı, taş bile toprak oldu.
 Kaç bahar geldi geçti, ne çiçek açtı, soldu.
 Göstersene bir tanem senden önce kim kaldı.
 Giden tek bir şey varsa o da bedenden gider.

Şu doğan güneşe bak, nereye gider böyle?
 Çok şükür sana ya Rab, çok şükür nimetine.
 Aydınlattın bizleri doğan tek güneşinle.
 Tek karanlık bir yol var o da kabire gider.

6.5. ON BEŞ HECELİ ŞİİRLER

ALLAH'IN ASLANIYIZ (176)

Türkoğlu Türk deller bize, tarih dolu şanıamız.
 Dost bilir, düşman bilir hep bellidir ünvanımız.
 Kalan gazi ölen şehit kanıdır toprağımız.
 Biz Osmanlı'nın oğluyuz Allah'ın aslanıyız.

Alpaslanlar dedemizdir, Fatih kumandanımız.
 Cephelerde at koşturur, toz dumandır yolumuz.
 Bize akıncılar derler, Türk elidir elimiz.
 Biz Osmanlı'nın oğluyuz Allah'ın aslanıyız.

6.6. ON ALTI HECELİ ŞİİRLER

BİZİM ELLER (177)

Keklik kanadını sürmüş Güllü bağın üzümüne.
 Bülbül gül dalına konmuş bakar hep gülün gözüne.
 Lale, sümbül boy boy olmuş, baktıkça güler yüzüne.
 Hele bir gör cennet gibi bizim eller, bizim eller.

Beşik Kaya, Kurt Bayırı yaylar binlerce davarı.
 İçenlere ömür verir, boldur Kofa'nın Pınarı.
 Uzun argaç köye yarı toprak kızıl çiğdem sarı.
 Cennet gibidir baharı bizim eller, bizim eller.

Armitliği, pevvaması siliyor gönülden pası.
 Harman yeri, Adak bağısı gezip görenin rüyası.
 Sanki bir kale gibi türbeyinen büzanesi.
 Vallah âşıklar dünyası bizim eller, bizim eller.

Sarı buğday boy boy olur, bol olur tahıl zamanı.
 Motor sürer, biçer biçer, yığar doldurur harmanı.
 Ekim ayına güz Derik, çöker Aygar'ın dumanı.
 Arkadaş tam gezme zamanı bizim eller, bizim eller.

İbrahim'im köyde yaşar, gözyaşı toprağa düşer.
 Özler eşini dostunu, gelirler deyi sayıklar.

Sabırla hamur çalınır, arabaşı aşı bişer.
Haydin sizi bekliyok, gelin yeyin gardaşlıklar.

6.7. ÖLÇÜ KUSURU OLAN ŞİİRLER

YARALARIM (178)

Gün geçtikçe azar yaram.
Mehlemim yok, alıp sürem.
Hep içime kanar, dağlanır sinem.
Yaralarım vay yaralarım.

Nerden bir yel esse açar yaramı.
Koparır sargımı, keser çaremi.
Döker gözyaşımı, yıkar dünyamı.
Yaralarım vay yaralarım.

El yetişmez derin yerde.
Koyar beni dertten derde.
İyi etmeye tabibi nerde?
Yaralarım vay yaralarım.

Elek olur eler beni.
Kandan kana beler beni.
Kurşun olup deler beni.
Yaralarım vay yaralarım.

İbrahim'im yaran derin.
Kanar diye toprak korum.
Sabır eyle Allah kerim.
Yaralarım vay yaralarım.

GÖNLÜM (179)

Kar mı yağdı da güvendiğim dağlara,
 Kış mı düştü de mor sümbüllü bağlara,
 İhtiyarlık mı çöktü de gençlik çağlara,
 Niye melil masum durursun gönlüm?

Kaderime baktım da ağalı karalı.
 Sorma yüreğimi de hepten yaralı.
 Açma dertlerimi de dünden sıralı.
 Halimi sen daha da iyi bilirsin gönlüm.

Kar mı düştü de yüce dağlar başına,
 Sel mi karıştı da gözüm yaşına,
 Üzülme gönlümde boşu boşuna,
 Bir gün olur sen de gülersin gönlüm.

ÇANAKKALE GEÇİLMEZ (180)

Çanakkale dediler, gelip durdular.
 Türk'e karşı bir olmuş bütün ordular.
 Seyit'i, Kınalı Hasan'ı, Ali'yi vurdular.
 Çanakkale geçilmez dedik anlamadılar.

Şanlı Osmanlı'ya hasta adam dediler.
 Yenme hayalleriyle bin hevesle geldiler.
 Arı Burnu önünden geri döndüler.
 Çanakkale geçilmez dedik dinlemediler.

Tarih yazdı bu millet Malazgirt'te.
 Ben demiyorum, yazıyor şanlı tarihte.

Savaşı biz öğrettik o İngiliz'e.
Çanakkale geçilmez dedik inanmadılar.

Dalgalar şanlı bayrak, senindir zafer.
Hakk'ın emri böyledir Türk ordusu muzaffer.
Şehit olmak için sıra bekliyor asker.
Çanakkale geçilmez dedik anlamadılar.

BABAMA (181)

Silme gözyaşımı aksın yüzüme.
Sel olup yürüsün insin dizime.
Dünya bal olsa vurmam ağızıma.
Akıbeti ölüm olduktan sonra.

Yalnız kaldığım zaman çekilirim odama.
Varsa bir odun atarım körlek yanan sobama.
Dalarım mazilere, düşünür sıralarım kafama.
Özlemle içim yanar hep ağlarım babama.

Hasretimin sonu hüsrana, beklenen gelmez geri.
Hayalimde canlanır, gözlerimde eseri.
Yavaş yavaş soğur odam, saat gider ileri.
Huzur bulmadı ömrüm o gittikten beri.

BÜLBÜLÜM (182)

Ötsene bülbülüm, dikende misin?
Yoksa benim gibi gurbette misin?
Niye ötmüyorsun, dertlerde misin?

Öt bülbülüm, açıl gülüm.
Bilmez misin dünya zalım.

Bas bağına dikenleri gül deyi.
Öt dalında ilkbahara gel deyi.
Tek kendini sanma dertli kul deyi.

Öt bülbülüm, açıl gülüm.
Dünya fani, dünya zalım.

Sen de mi ben gibi hasret çekiyon?
Konmuşsun bir dala boyun büküyon.
Yardan mı ayrıldın yaşlar döküyon?

Öt bülbülüm, açıl gülüm.
Dünya fani, sonu ölüm.

İbrahim'i koyma gama.
Bir kere gel kon bohçama.
Gül solar deler ağlama.

Gülün ömrü az bülbülüm.
Atadan kalma söz bülbülüm.

SEN (183)

Bir ömürsün sen, canıma can katacak.
Bir melek Huri sen, ahrette kurtaracak.
Bir rüyasın, bir hayal, ebedi anlatacak.
Nasıl desem ki bilmem, nasıl anlatsam seni.

Bir kulaksın işitecek, bir gözsün görecek.
Öyle bir asil kansın, derde deva verecek.
Bir ayaksın, bir elsin, tutacak yürüyecek.
Nasıl desem ki bilmem, nasıl anlatsam seni.

Bir çiçeksın dağlarda, bir gülsün ovalarda.
Bir yağmursun yerde, bulutsun havalarda.
Bir kelebek, bir arı, uçuyorsun kırlarda.
Nasıl desem ki bilmem, nasıl anlatsam seni.

Bir sevgi mi ki acep hep bunların adı.
Yoksa ulaşılmadık bir gönülün muradı,
Yoksa sevip ayrılan birinin mi feryadı?
Nasıl desem ki bilmem, nasıl anlatsam seni.

VII. BÖLÜM

SONUÇ

Ozanlık geleneğinin bir devamı olarak Türkiye sahasında XVI. yüzyıldan itibaren Türk edebiyatında önemli bir yer tutan âşık edebiyatının, Yozgat'ta da XVI. yüzyıldan itibaren gelişme gösterdiği bir takım tarihî kaynaklarda yer almaktadır. Yozgat'ta âşık edebiyatının bilinen en eski temsilcilerinin XVIII. yüzyılda yaşadığı tespit edilmiştir. Bu âşıklar; Âşık İbrahim ve Kul Emindir. XIX. yüzyılda Yozgat'ta âşık kahvehanelerinin bulunduğu elde edilen bilgiler arasındadır. XX. Yüzyılda Türkiye genelinde belli bir bilgi birikimine ulaşan “âşıklar” yetişirken Yozgat'ta böyle bir gelişme görülmemektedir. Günümüzde de Yozgat'ta yaşayan âşıklar Türkiye genelindeki organizasyonlara katılamamakta, ciddi yarışmalara girememektedir. Yetenekleri ve bilgileri ölçüsünde “âşık tarzı” şiirler yazmaktadırlar.

Tezimizin konusunu oluşturan Âşık İbrahim de Yozgatlı âşıkların yurt genelinde yeterince tanınamamasını şu şekilde dile getirmektedir:

Yozgat senin sesin duyulmaz mı hiç?

Maraş'ta Mahsuni, Sivas'ta Veysel.

İsteyen menzile yetişir er geç.

Nida Tüfekçi'den Sürmelim eser.

Âşık İbrahim, Yozgat ilinin Yerköy ilçesinin Terzili köyünde dünyaya gelmiştir. Babası da âşıktır. Babasının yanında sazı, sözü tanımıştır. Babasından usta-çırak ilişkisi içerisinde birtakım âşıklık geleneğini öğrenmiş, çevredeki âşıkları dinleme, tanıma fırsatını bulmuştur. Başlangıçta babasını taklit etmiş, onun gibi söylemeye çalışmıştır. Tanınmış âşıkların şiirlerini okumuştur. Sazı tam anlamıyla çalamamaktadır. Âşık İbrahim, askerlikten sonra köyünden ayrılmıştır. Bu ayrılıktan şiirlerinde “gurbet” duygusu olarak görülmektedir. Babası hayatında önemli yer tutmaktadır. O, hem babası hem

de ustasıdır. Şiirlerinde de babasına duyduğu, sevgiyi, özlemi; ölümü ile duyduğu üzüntüyü sıkça dile getirmektedir. Çevresini, köyünü, yöresini çok sevdiği için de şiirlerinde memleketine sık sık yer vermiştir. Âşık İbrahim bâdesiz âşıktır. Âşığın doğru olması gerektiğini dile getirmekte, topluma iyiyi, güzeli, doğruyu göstermeyi bir borç bilmektedir. Şiirlerinde güncel olaylara değinmektedir. Küresel ısınma ele aldığı güncel olaylardan biridir.

Hayatının büyük bir bölümü köyünde geçmiş olmasına rağmen gezmeyi sevdiği için görgüsü, bilgisi artmıştır. Toplumun ve kendi çevresinin âşıklara gereken önemi vermemesinden dolayı da üzgündür.

Âşık İbrahim, genellikle 4 ile 5 haneli şiirler yazmıştır. Hane sayısı 2 ile 21 arasında değişmektedir. Şiirlerinde 7'li, 8'li, 11'li, 14'lü ve 16'lı ölçüleri kullanmıştır. Şiirlerinin büyük çoğunluğu 11 hecelidir. Bu da âşık edebiyatının özelliklerindedir. Değişik durak kalıplarını kullanmakla birlikte 6+5 duraklı kalıp en çok kullandığıdır. Şiirlerinin bütününde aynı durak kalıbını kullandığı nadirdir. Şiirlerinde rediflere bolca yer vermiştir. Yarım, tam ve zengin kafiye kullanmıştır. Şiirlerinde yarım kafiyelere sıkça rastlanır.

Şiirlerinde edebî sanatlara çokça yer vermiştir. Teşbih ve tenasüp en çok kullandığı sanatlardır. Plânımızda yer alan cinasa şiirlerinde rastlayamadık.

Âşık İbrahim anlatım şekli olarak da daha çok öğüt ve hitap yoluyla anlatımı tercih etmiştir. Güzellemelerinde tasvir yoluyla anlatımı görmekteyiz. Açıklayarak anlatım ve hikâye yoluyla anlatım şiirlerinde daha az yer almaktadır.

Âşık İbrahim, nazım biçimleri içerisinde en çok koşmayı kullanmıştır. Güzelleme ve taşlamalar da önemli bir yer tutmaktadır. İlahi biçiminde şiirlerine de rastlamakla birlikte bunlar sayıca fazla değildir. Plânımızda yer alan münacata ise rastlayamadık.

Âşık İbrahim, çok çeşitli konularda şiirler söylemiştir. Bunlar içerisinde gurbet, zamandan şikâyet, halden memnun olmama, millî konular başta yer almaktadır. Dinî ve tasavvufî konulara fazla olmamakla birlikte bir kaç şiirlerinde rastlamaktayız.

Âşık İbrahim, yurt genelindeki yarışmalara katılmamıştır. Yöresel olan birkaç yarışmaya katılmış, bu yarışmalarda da çeşitli dereceler almıştır.

KAYNAKÇA

- ALBAYRAK, Nurettin, **Ansiklopedik Halk Edebiyatı Terimleri Sözlüğü**, L&M Yayıncılık ,İstanbul 2004.
- ARTUN, Erman, **Âşıklık Geleneği ve Âşık Edebiyatı**, Kitabevi, İstanbul 2008.
- ARTUN, Erman, **Âşık Edebiyatı Araştırmaları**, Kitabevi, İstanbul 2008.
- BANARLI, Nihat Sami, **Resimli Türk Edebiyatı Tarihi**, MEB, Ankara 1996.
- Başlangıçtan Bugüne Büyük Türk Klâsikleri Ansiklopedisi**, Ötüken-Söğüt Neşriyat, İstanbul 1985.
- BORATAV, Pertev Naili, **Halk Edebiyatı Dersleri**, Tarih Vakfı Yayınları, İstanbul 2000.
- BORATAV, Pertev Naili, **100 Soruda Türk Halk Edebiyatı**, Gerçek Yayınevi, İstanbul 1995.
- ÇOBANOĞLU, Özkul, **Âşık Tarzı Kültür Geleneği ve Destan Türü**, Akçağ Yayınları, Ankara 2000
- DİLÇİN, Cem, **Türk Şiir Bilgisi**, TDK Yayınları, Ankara 1995.
- DİZDAROĞLU, Hikmet, **Halk Şiirinde Türler**, Türk Dili Dergisi, Sayı:207,Aralık 1968.
- DİZDAROĞLU, Hikmet, **Halk Şiirinde Türler**, Türk Dil Kurumu Yayınları, Ankara 1969.
- ELÇİN, Şükrü, **Halk Edebiyatı Araştırmaları**, Ankara 1988.
- ELÇİN, Şükrü, **Halk Edebiyatına Giriş**, Ankara 1993.
- ELÇİN, Şükrü, **Halk Edebiyatı Araştırmaları 1–2**, Akçağ Yayınları, Ankara 1997.
- GÜNAY, Umay, **Âşık Tarzı Şiir Geleneği ve Rüya Motifi**, Akçağ Yayınları, Ankara 1993.
- KAYA, Doğan, **Ansiklopedik Türk Halk Edebiyatı Terimleri Sözlüğü**, Akçağ Yayınları,Ankara 2007.
- KOCAKAPLAN İsa, **Açıklamalı Edebî Sanatlar**, Damla Yayınevi, İstanbul 1998.
- KÖPRÜLÜ, M.Fuat, **Saz Şairleri**, Güven Basımevi, Ankara 1962.

KÖPRÜLÜ, M.Fuat, **Türk Edebiyatı Tarihi**, Akçağ Yayınları, 5.baskı, Ankara 2003.

KÖPRÜLÜ, M.Fuat, **Edebiyatı Araştırmaları**, Ötüken Neşriyat, İstanbul 1989.

KÖPRÜLÜ, M.Fuat, **Türk Saz Şairleri**, Güven Basımevi, Ankara 1962.

KÜLEKÇİ, Numan, **Açıklamalar ve Örneklerle Edebî Sanatlar**, Akçağ Yayınları, Ankara 2000.

OĞUZ, M. Öcal, **Yozgat'ta Halk Şairliğinin Dünü ve Bugünü**, K.B. Yay. Ankara 1994.

ONAY, Ahmet Talat, **Türk Halk Şiirinin Şekil ve Nev'i** (Haz. Cemal KURNAZ), Akçağ Yayınları, I.Baskı, Ankara 1996.

TÜRK DİLİ DERGİSİ, **Türk Şiiri Özel Sayısı III (Halk Şiiri)**, Sayı: 445–450, Haziran 1989.

YAKICI, Ali, "Gördüğü Rüya Sonucu Âşık Olmaya Günümüzden Bir Örnek: Sorgunlu Miskin Yusuf", **Millî Folklor**, sayı:68, 2005, s. 40 – 43.

FOTOĞRAFLAR

Fotoğraf 1: Âşık İbrahim Koç

Fotoğraf 2: Âşık İbrahim Koç

Fotoğraf 3: Âşık İbrahim'in evinden köyünün görünümü.

Fotoğraf 4: Âşık İbrahim'in köyünün ve çevresinin görünümü.

HARİTALAR

Harita 1:Yozgat İl Haritası

Harita 2: Yerköy İlçe Haritası

ÖZET

GÜMÜŞ Yasin, Âşık İbrahim Koç (Âşık İbrahim)'un Hayatı, Sanatı ve Şiirleri, Yüksek Lisans Tezi, Ankara, 2010.

Çalışmamızda Türk Halk Edebiyatının Âşık Edebiyatı sahasında üzerinde araştırma yapılmayan âşıklardan biri olan Âşık İbrahim'in hayatı, sanatının özellikleri ve eserleri ortaya konmuştur. Araştırmamız esnasında elde ettiğimiz bilgiler tezimizin içeriğine uygun olarak değerlendirilmiştir. Çalışmamızda âşığımızın memleketi olan Yozgat ve çevresinde meydana gelen Âşıklık geleneği üzerinde durulmuş, bu gelenekten bahsedilirken aynı zamanda irticalen şiir söyleme ve usta-çırak ilişkisi değerlendirilmiştir. Çalışmamız sırasında halen hayatta olan Âşık İbrahim ile bizzat görüşülmüştür. Ayrıca onu tanıyan kişilerle görüşmeler yapılmış ve bu görüşmelerden azami ölçüde yararlanılmıştır. Sonuç bölümünde ise Âşık İbrahim'in Âşıklık Geleneği içindeki yerinden bahsedilerek Yozgat'taki Âşıklık Geleneği ortaya konulmaya çalışılmıştır. Çalışmamız sırasında faydalandığımız kaynaklar kaynakça bölümünde sıralanmıştır.

Anahtar Sözcükler

1. Âşık İbrahim Koç (Âşık İbrahim)
2. Yerköy / Yozgat
3. Âşıklık Geleneği
4. Âşık Edebiyatı
5. Usta-çırak ilişkisi

ABSTRACT

GÜMÜŞ Yasin, Âşık İbrahim Koç's Life, Art and Poems, Master Thesis, Ankara, 2010.

Âşık İbrahim is one of the minstrel who isn't made research on the field of Minstrel Literature of Turkish Folk Literature. In our study, his life, characteristics of his art and his Works are introduced. The knowledge that we obtain during our research is evaluated appropriately according to the contents of our thesis. In our study, it is emphasized on the Minstrel tradition which occurred in Yozgat which is our Âşık's hometown and around. While talking about this tradition, at the same time, improvisation and the relationship between master and apprentice are evaluated. During our study, we interviewed personally with Âşık İbrahim who is still alive. Besides, interviews were made with the people who know him and it was benefited by these interviews at the maximum rate. In conclusion part, by talking about Âşık İbrahim's place in the Minstrel tradition, it is tried to display the Minstrel Tradition in Yozgat. Sources that we benefited during our study are listed in bibliography.

Key Words

1. Âşık İbrahim Koç (Âşık İbrahim)
2. Yerköy / Yozgat
3. Minstrel Tradition
4. Minstrel Literature
5. The relationship between master and apprentice

